

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2022-4-018

(Muafiyet/Menfi Tespit)

Karar Sayısı : 24-53/1172-505

Karar Tarihi : 12.12.2024

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE

Üyeler : Ahmet ALGAN, Şükran KODALAK,
Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN,
Cengiz ÇOLAK, Rıdvan DURAN

B. RAPORTÖRLER: Cüneyd DAL, Sebahat Gözde BİRCAN, Burçin GÜLEŞ,
Alican ŞENTÜRK, Emine YAŞAR, Ayberk GÜLTEKİN,
Sadiye Sıla BAKIRCI, Melih Gökhan DURMUŞ

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN

: - Türkiye Garanti Bankası AŞ
Temsilcisi Sezin ELÇİN

Esentepe Mah. Harman 1. Sok. Nida Kule No:7-9 İç Kapı No:23
Şişli/ İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Türkiye Garanti Bankası AŞ ile Bonus programı üyesi diğer bankalar arasında akdedilen Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmelerine menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurulunun (Kurul) 10.06.2021 ve 05.08.2021 tarihli toplantılarında 21-30/387-M ve 21-37/537-M sayılı kararlar ile Türkiye’de banka kartı ve kredi kartı ihraç eden bazı bankaların, kendi POS¹ hizmetlerine ödeme kuruluşlarının² erişimini engellemek ve çeşitli dışlayıcı eylemlerde bulunmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’u (4054 sayılı Kanun) ihlal ettikleri iddiasına ilişkin olarak önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Önaraştırma sürecinde, şikâyet başvurularında sözleşme yapmanın reddi, bağlama ve fiyat sıkıştırması iddiaları çerçevesinde bankaların eylemleri 4054 sayılı Kanun’un 4. ve 6. maddeleri kapsamında ele alınmıştır. Yapılan önaraştırma sürecinin sonunda hazırlanan 31.03.2022 tarih ve 2021-4-038/ÖA sayılı rapor 07.04.2022 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve 22-16/265-119 sayılı karar ile anılan iddialara yönelik önaraştırma tarafı teşebbüslere soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verilmiştir³.
- (3) Diğer taraftan, bahse konu Önaraştırma Raporu’nda, Bonus ve World ortak markalı kredi kartı programlarının temelini oluşturan marka paylaşım sözleşmelerinde yer alan

¹ Point of sale: Ödeme işleminin yapıldığı konum/nokta/altyapı.

² Şikâyete konu iddiaların ödeme kabul hizmetlerine ilişkin olması ve ilgili mevzuat uyarınca elektronik para kuruluşlarının, ödeme kuruluşu faaliyetlerini de yürütebiliyor olması dikkate alınarak, kararın devamında her iki tür kuruluşu kapsayacak şekilde ödeme kuruluşları ifadesi kullanılacak olup ayrıca belirtilmesi gerekmedikçe elektronik para kuruluşları ifadesi kullanılmayacaktır.

³ Bununla birlikte, anılan raporun görüşüldüğü Kurul gündeminde Kurul, 07.04.2022 tarih ve 22-19/265-M(1) sayılı kararı ile QNB Finansbank AŞ ve T.C. Ziraat Bankası AŞ’nin, ödeme kuruluşlarına yönelik müşteri sınırlaması uygulamak suretiyle 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal ettiği iddiasının Kurul gündeminde ek çalışma yapılmak üzere incelemeye alınmasına karar vermiştir. QNB Finansbank AŞ hakkındaki ek çalışma süreci Kurulun 08.12.2022 tarih ve 22-54/833-343 sayılı kararı ile sonlandırılmış ve teşebbüs hakkında herhangi ihlalden bahisle idari bir yaptırım uygulanmamıştır.

ve program üyesi bankaların başka kart programlarında yer alamaması ile yine program üyesi bankaların belli durumlarda birbirlerinin üye işyeri ağında bulunan işyerlerine teklif verememesine yönelik bazı sınırlamaların, güncel piyasa koşullarında yeniden değerlendirilmesinin gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Konuya ilişkin olarak söz konusu raporda;

- Marka paylaşım sözleşmelerindeki rekabet etmeme yükümlülükleri uyarınca, ilgili marka altında kredi kartı ihraç ve kabul etme yetkisini elde eden program üyesi bankaların, başka bir ortak markalı kredi kartı programı altında faaliyet göstermelerinin engellendiği,
- Marka paylaşım sözleşmelerinde program üyesi bankaların üye işyeri edinimine yönelik sınırlamalar kapsamında program üyesi bankaların tümü ya da sadece katılımcı bankalar için geçerli olacak şekilde ilgili bankaların, program üyesi bir diğer bankanın ya da program işleticisi bankanın hizmet sunduğu üye işyeri ile çalışmasının yasaklandığı,
- Üye işyeri edinimine yönelik sınırlamaların bir diğer görünümü olarak program üyesi bankaların üye işyeri ilişkisinin sona erdiği işyerlerine program üyesi diğer bankalarca hizmet sunulması için belirli sürelerin geçmesinin şart tutulduğu,
- Söz konusu rekabet etmeme yükümlülüklerinin, özellikle kredi kartlarıyla taksitli ödemelere ilişkin hizmetlerde bankaların ve ödeme kuruluşlarının etkin şekilde rekabet etmesini engelleyebileceği ve bu durumun üye işyerlerinin ve kart hamillerinin tercihlerini kısıtlayabileceği,
- Kurulun marka paylaşım sözleşmelerine ilişkin verdiği muafiyet kararlarından sonraki süreçte, ödeme hizmetleri alanında birçok gelişmenin yaşandığı ve piyasa dinamiklerinin değişime uğradığı, bu kapsamda rapordan önceki son iki yıllık süreçte, 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun'da (6493 sayılı Kanun) ve ikincil düzenlemelerde kapsamlı değişikliklere gidildiği, ödeme kuruluşlarının pazardaki etkinliklerinin artması ve açık bankacılığa geçiş noktasında altyapı çalışmalarının başladığı ve ödeme hizmetleri alanında pazar dinamiklerini etkileyen önemli gelişmelerin yaşandığı,
- Diğer taraftan bahsi geçen rekabet etmeme yükümlülüklerini içeren marka paylaşım sözleşmelerinin, Kurulun çok sayıda muafiyet kararına⁴ konu olduğu ve Kurulun, pazarda meydana getirdiği etkinlik artışı nedeniyle anılan sözleşmelere muafiyet tanıdığı göz önünde bulundurulduğunda; söz konusu rekabet etmeme yükümlülüklerinin marka imajının korunması, kredi kartı programının etkinliğinin artırılması, program içi istikrar ve bütünlüğün sağlanması gibi savunmalar ekseninde güncel piyasa koşulları dikkate alınarak 4054 sayılı Kanun'un 13/1(a) maddesi uyarınca yeniden incelenmesi gerektiği

hususlarına yer verilmiştir.

- (4) İlgili Öneri Raporu'ndaki tespitler doğrultusunda, Kurulun 07.04.2022 tarih ve 22-16/265-M(2) sayılı kararı ile 4054 sayılı Kanun'un 13. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyetin geri alınmasının gerekli olup olmadığının tespiti için Kurulun muhtelif kararları ile muafiyet tanınan Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmeleri'ne (Bonus Sözleşmeleri) yönelik inceleme başlatılmasına karar verilmiştir.

⁴ Örneğin, Kurulun 08.08.2018 tarih ve 18-27/447-217 sayılı, 08.08.2018 tarih ve 18-27/448-218 sayılı, 08.08.2018 tarih ve 18-27/449-219 sayılı, 13.06.2019 tarih ve 19-21/313-137 sayılı kararları.

(5) Bonus Sözleşmelerine yönelik alınan Kurul kararı uyarınca T. Garanti Bankası AŞ'ye (GARANTİ) gönderilen 09.05.2022 tarihli yazı ile Bonus Sözleşmeleri'nin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi açısından değerlendirilebilmesini teminen muafiyet başvuru formunun hazırlanıp gönderilmesi talep edilmiştir⁵. Bu kapsamda GARANTİ tarafından Bonus Programı'na dâhil tüm bankalar ile akdedilen Bonus Sözleşmeleri'ni kapsayacak şekilde sunulan muafiyet başvurusu 30.06.2022 tarihinde Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına intikal etmiştir. Ayrıca 27.11.2023 tarihinde GARANTİ tarafından yapılan başvuruda, GARANTİ ile Denizbank AŞ (DENİZBANK) arasında akdedilmesi planlanan ve bir önceki muafiyet başvurusuna konu sözleşmeden bazı farklılıklar içeren Bonus Sözleşmesi'ne muafiyet tanınması talep edilmiştir. Benzer şekilde, GARANTİ tarafından yapılan başvurular kapsamında;

- GARANTİ ile ICBC Turkey Bank AŞ'den (ICBC) arasındaki iş birliğine dair mevcut Bonus Sözleşmesi'nin 20.12.2023 tarihinde güncellenmiş olduğu⁶,
- GARANTİ ile Şekerbank Türk AŞ (ŞEKERBANK) arasındaki iş birliğine dair mevcut Bonus Sözleşmesi'nin 11.03.2024 tarihinde güncellenmiş olduğu,
- GARANTİ ile ING Bank AŞ (ING) arasındaki iş birliğine dair mevcut Bonus Sözleşmesi'nin 01.04.2024 tarihinde güncellenmiş olduğu ve
- GARANTİ ile Türk Ekonomi Bankası AŞ (TEB) arasındaki iş birliğine dair mevcut Bonus Sözleşmesi'ne ek olacak şekilde 13.08.2024 tarihinde ek sözleşme akdedildiği

belirtilmiş ve söz konusu sözleşmelere muafiyet tanınması talep edilmiştir.⁷

(6) Dosya kapsamında incelenen hususlara ilişkin olarak (.....) 01.11.2023 ve 14.11.2023 tarihli, (.....) 29.11.2023 tarihli, (.....) 07.12.2023 tarihli, (.....) 08.12.2023 tarihli ve (.....) tarihli şikâyet başvuruları⁸ Kurum kayıtlarına intikal etmiş olup söz konusu başvurularda genel olarak; GARANTİ tarafından güncellenmek istenen Bonus Sözleşmeleri'nde yer alması öngörülen ödeme kuruluşlarına ilişkin hükümlerin, pazarda ödeme kuruluşlarını dışlayıcı sonuçlara yol açacağı iddia edilmiştir. Öte yandan ilgili şikâyet başvurularına yönelik sunulan ek beyanlar, (.....) tarafından 02.08.2024 tarihli, (.....) tarafından 25.06.2024, 06.08.2024 ve 02.09.2024 tarihli ve (.....) tarafından 11.09.2024 tarihli yazı ile Kurum kayıtlarına intikal ettirilmiştir. Söz konusu şikâyet başvuruları ile bu başvurulara ek nitelikteki yazılarda özetle;

- GARANTİ'nin yönlendirmesi doğrultusunda DENİZBANK'ın, kendisinden Bonus özellikli POS temin eden ödeme kuruluşlarına yeni bir Ek Protokol imzalatmak istediği, aksi durumda ödeme kuruluşları ile arasındaki Bonus üye işyeri anlaşmalarını sonlandıracağını belirttiği,

⁵ İlgili yazıda, usul ekonomisi bakımından tek bir muafiyet başvurusunda bulunulması ve bu başvuru kapsamında GARANTİ ve diğer bankalar arasında akdedilmiş olan tüm marka paylaşım sözleşmelerine yönelik açıklamalara yer verilmesi istenmiştir.

⁶ ICBC, GARANTİ ile imzalamış olduğu Bonus Sözleşmeleri ile en başından beri Bonus özellikli kredi kartı pazarlama faaliyeti (kredi kartı ihracı) yürütmekteyken, işyerlerine Bonus özellikli kredi kartı ile taksitli ödemeleri kabul etmeleri için fiziki ya da sanal POS hizmeti (üye işyeri edinme) sunmamaktadır.

⁷ Ek olarak, söz konusu bankalar dışında GARANTİ ile Alternatifbank AŞ arasında 05.03.2024 tarihinde ve GARANTİ ile Türkiye Finans Katılım Bankası AŞ arasında 18.03.2024 tarihinde Bonus Sözleşmeleri akdedilmiştir. Muafiyet incelemesine konu sözleşmeler ile benzer niteliği haiz anılan sözleşmeler de inceleme kapsamına dahil edilmiştir.

⁸ Bahse konu şikâyetlerin yürütülmeekte olan inceleme kapsamında dâhil edilmesi amacıyla hazırlanan 16.01.2024 tarihli ve 2022-4-018/BN-01 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 18.01.2024 tarihli toplantısında görüşülmüş ve söz konusu şikâyetlerin Bonus Programı hakkında devam eden incelemenin kapsamına dâhil edilmesine 24-05/68-M sayı ile karar verilmiştir.

- Taksitli ve tek çekim tüm Bonus kart işlemlerinin DENİZBANK POS'una yönlendirilmesine ilişkin Ek Protokol hükümlerinin, tek çekim ödemelerde DENİZBANK'ın tekel gücü elde etmesi nedeniyle markalar arası rekabeti sonlandıracağı, taksitli ödemeler açısından ise diğer Bonus bankalarına yönlendirme yapılmaması nedeniyle marka içi rekabeti sonlandırabileceği, bu durumda DENİZBANK'ın tavandan fiyatlandırma yapabileceği ve ödeme kuruluşlarının maliyetlerinin artması nedeniyle tüketicilerin daha yüksek fiyattan ürün temin etmek durumunda kalacağı,
- Tüm Bonus kart işlemlerinin DENİZBANK POS'larına yönlendirilmesi hususunu teminen Ek Protokol ile yaptırım mekanizmalarının getirildiği; buna göre farklı banka POS'undan geçirilen Bonus işlemlerinde kart hamillerinin mahrum kaldığı ödül puanların ödeme kuruluşları tarafından kart hamillerine ödeneceği, farklı bir bankanın POS'undan geçirilen Bonus kredi kartlarıyla yapılan ödemelerin belirli bir oranı aşması durumunda ayrıca cezai şart ödeneceği, bu durumun tekrarlanması durumunda hizmet ilişkisinin sona erdirileceği,
- Ek Protokol ile ödeme kuruluşlarının, Bonus üyesi işyerlerine ikinci bir Bonus özellikli POS temin etmesinin yasaklandığı, bu durumun pazar/müşteri paylaşımı olarak nitelendirilebileceği,
- Ek Protokol ile Bonus özellikli POS temin ettiği bankayı değiştirmek isteyen üye işyerlerine bir aylık bekleme süresi boyunca ödeme kuruluşları tarafından POS temin edilmesinin yasaklandığı,
- Bonus özellikli POS sağladıkları üye işyerlerinin; başka kart programlarına üye ödeme hizmeti sağlayıcısından da hizmet alması durumunda; ödeme kuruluşlarının, Bonus Programı'nın, diğer kart programlarına göre daha az ödül kazandırdığı, daha pahalı olduğu şeklinde bir ifadeye ya da bu sonuçlara neden olabilecek uygulamalara girişmelerini yasaklayan Ek Protokol hükmünün 4054 sayılı Kanun'a aykırı olduğu,
- Ek Protokol ile ödeme kuruluşlarının birbirine altyapı sağlamasının yasaklanması suretiyle üye işyeri edinme piyasasında birbirine rakip olan teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılarak piyasadaki rekabetin açıkça sınırlandırıldığı,
- Ödeme kuruluşlarının yurt dışında yerleşik gerçek ve tüzel kişilere hizmet sunamamasına yönelik Ek Protokol hükümlerinin 4054 sayılı Kanun'a aykırı olduğu,
- Artı taksit gibi sektör özelinde düzenlenen kampanyalardan ödeme kuruluşları tarafından Bonus Programı'na dâhil edilen üye işyerlerinin faydalandırılmadığı,
- DENİZBANK'ın Bonus üyesi yapılacak üye işyerlerini keyfi bir şekilde sınırlama yetkisini içeren Ek Protokol hükmü ile DENİZBANK'ın, rakibi konumunda olan ödeme kuruluşlarının hangi üye işyeriyle sözleşme yapabileceğine müdahale edebileceği ve bu sayede piyasadaki rekabeti sınırlandırabileceği,
- Ödeme kuruluşlarının üye işyerleri ile akdettiği sözleşmelerde DENİZBANK'ın isminin de yazılması zorunluluğuna yönelik Ek Protokol hükmünün, rekabet şartlarının oluşmasını engelleyeceği, nitekim bir ödeme kuruluşunun DENİZBANK ile çalışmayı sonlandırması halinde söz konusu Ek Protokol hükmü nedeniyle ilgili ödeme kuruluşunun tüm üye işyerleri ile tekrar sözleşme sürecine girmesinin gerekebileceği,

- GARANTİ tarafından TakasNet⁹ sistemi kapsamındaki işlemlerin tabi olduğu takas komisyon oranlarının fahiş şekilde artırılması dolayısıyla Bonus Programı üyesi bankaların bu maliyetleri ödeme kuruluşlarına yansıttığı, bu durumun ödeme kuruluşlarını pazardan dışladığı,
- DENİZBANK tarafından POS verilen nihai üye işyerlerinde Bonus kartlarına 12 taksit sunulabilirken, ödeme kuruluşları tarafından üye işyeri yapılan işyerleri bakımından Bonus kartlarına yönelik işlemlerin en fazla 4 taksit ile sınırlandırıldığı ve ilerleyen süreçte artan maliyetler nedeniyle DENİZBANK tarafından ihraç edilmeyen Bonus kredi kartlarına DENİZBANK POS'u üzerinden taksitli işlem yaptırılmaması ihtimalinin de bulunduğu,
- Ödeme kuruluşları tarafından DENİZBANK'a iletilmesi gereken bilgiler bakımından mevzuat dışına çıkılarak ödeme kuruluşlarına ilave yükler getirildiği iddia edilmiştir.¹⁰

- (7) Yukarıda yer verilen iddialar çerçevesinde söz konusu şikâyet başvurularında;
- Bahsi geçen Ek Protokol'ün uygulanmasını yasaklayacak nitelikte geçici tedbir kararı verilmesi,
 - GARANTİ ve DENİZBANK hakkında soruşturma açılarak teşebbüsler hakkında idari yaptırım uygulanması,
 - Bankaların sahip olduğu ödeme altyapılarının; eşit, makul ve ayrımcı olmayan koşullarda ödeme kuruluşlarının erişimine açılmasının sağlanması,
 - Bankaların doğrudan sözleşme yaptıkları üye işyerlerine uygulayabildikleri üye işyeri komisyonu üst sınırının belirli seviye altındaki bir oranın, bankaların ödeme kuruluşlarından elde edebileceği üye işyeri komisyonunun üst sınırı olarak belirlenmesi
- talep edilmiştir.
- (8) Dosya kapsamında yürütülen incelemeler çerçevesinde Bonus Programı işleticisi GARANTİ'den, Bonus Programı üyeleri DENİZBANK, TEB, ŞEKERBANK, ING, Türkiye Finans Katılım Bankası AŞ (TÜRKİYE FİNANS), Alternatifbank AŞ (ALTERNATİF) ve ICBC'den bilgi ve belge taleplerinde bulunulmuştur. Söz konusu bilgi ve belge taleplerine karşılık teşebbüslerin cevabi yazıları muhtelif tarihlerde Kurum kayıtlarına girmiştir.
- (9) İlâveten ödeme kuruluşları (.....), TURK Elektronik Para AŞ (PARAM), Turkcell Ödeme ve Elektronik Para Hizmetleri AŞ (PAYCELL), Aypara Ödeme Kuruluşu AŞ (AYPARA), PayTR Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşu AŞ (PAYTR), Paynet Ödeme Hizmetleri AŞ (PAYNET), Ozan Elektronik Para AŞ (OZAN), Moka Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşu AŞ (MOKA), Octet Express Ödeme Kuruluşu AŞ (OCTET) ve Ödeal Ödeme Kuruluşu AŞ'den (ÖDEAL) bilgi ve belge taleplerinde bulunulmuş olup teşebbüslerin cevabi yazıları Kurum kayıtlarına çeşitli tarihlerde intikal etmiştir.
- (10) Buna ek olarak üye işyerlerinden Vestel Ticaret AŞ (VESTEL), Turkuaz Teknik Beyaz Eşya Yedek Parça San. ve Tic. Ltd. Şti. (TURKUAZ TEKNİK), Denge Bilgisayar Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. (DENGE BİLGİSAYAR), BİM Birleşik Mağazalar AŞ (BİM), Migros Ticaret AŞ (MİGROS), Denge Elektromarket İthalat İhracat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. (DENGE ELEKTROMARKET), Setsis Bilişim Teknolojileri San. ve Tic. AŞ (SETSİS),

⁹ TakasNet, Garanti tarafından işletilen ve Bonus Programı kapsamındaki ödemelere ilişkin olarak bankalar arasındaki takas ve mahsuplaşma işlemlerinin gerçekleştirildiği ödeme sistemidir.

¹⁰ Yukarıda yer verilen iddiaların her biri, şikâyet başvurusu sahiplerinin tümü tarafından öne sürülmemiş olup iddialara toplu halde yer verilmiştir.

Özhakan Elektrik Pazarlama ve Aydınlatma Sanayi Ltd. Şti. (ÖZHAKAN), Aydın Bilgisayar Dış Tic. Ltd. Şti. (AYDIN BİLGİSAYAR), D-Market Elektronik Hizmetler ve Tic. AŞ (HEPSİBURADA), Vatan Bilgisayar Sanayi ve Ticaret AŞ (VATAN), Apple Teknoloji ve Satış Ltd. Şti. (APPLE), Üçyıldız Lüks Ambalaj San. ve Tic. AŞ (ÜÇYILDIZ), Çiçeksepeti İnternet Hizmetleri AŞ (ÇİÇEKSEPETİ), Turkcell Satış AŞ (TURKCELL), Dilek Gıda Üretim ve Pazarlama Tic. AŞ (DİLEK GIDA), Aktül Kağıt Üretim Pazarlama AŞ (AKTÜL), Tuborg Pazarlama AŞ (TUBORG), Turktab Tobacco Gıda Lojistik ve Pazarlama AŞ (TURKTAB), Doğukan Spor Malzemeleri San. Tic. Ltd. Şti. (SPORTHINK), Zühre Tekstil İnş. San. ve Tic. AŞ (ZÜHRE TEKSTİL), Genç Özlem Tekstil Isı San. Ltd. Şti. (GENÇ ÖZLEM), Hummel Spor Malzemeleri Sanayi ve Ticaret AŞ (HUMMEL), Beymen Perakende ve Tekstil Yatırımları AŞ (BEYMEN), Boyner Büyük Mağazacılık AŞ (BOYNER), Zurich Sigorta AŞ (ZURICH), Pektaş Sigorta Aracılık Hiz. Ltd. Şti. (PEKTAŞ), Necip Efe Kaynak Sigorta Aracılık Hizmetleri (NECİP EFE), Axa Sigorta AŞ (AXA), Elitaş Grup Plastik Sanayi Ticaret Ltd. Şti. (ELİTAŞ GRUP), Zell Mobilya Dekorasyon Tekstil İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. (ZELL MOBİLYA), Özkök Ev Eşyaları Ticaret Sanayi Pazarlama Ltd. Şti. (ÖZKÖK), Nadir Çabuk Aydinev Hediyelik Eşya Sanayi Ticaret (NADİR ÇABUK), Vivense Teknoloji Hizmetleri ve Ticaret AŞ (VIVENSE), Bileşim Tur. İnş. San. ve Tic. AŞ (GOP HASTANESİ), Alcon Laboratuvarları Tic. AŞ (ALCON), Safran Sağlık Grup Eğitim Turizm. İnş. San. ve Tic. AŞ (SAFRAN), Esnan Ağız Dış Sağlığı ve Sağlık Hiz. San. ve Tic. AŞ (ESNAN), Metropolitan Ağız Dış Sağlığı Hiz. San. Tic. AŞ (METROPOLITAN), Özel Nokta Sağlık Hizm. San. ve Tic. Ltd. Şti. (ÖZEL NOKTA), Acıbadem Sağlık Hizmetleri ve Tic. AŞ (ACIBADEM), Atasun Optik Perakende Tic. AŞ (ATASUN), İstanbul Beykent Üniversitesi (BEYKENT ÜNİVERSİTESİ), MSA Mesleki Eğitim ve Tic. AŞ (MSA), Hanedan Bilim ve Eğitim Hizmetleri Ltd. Şti. (HANEDAN), İstem Okulları Ltd. Şti. (İSTEM), Bahçeşehir Okulları AŞ (BAHÇEŞEHİR), Turkuvaz Müzik Kitap Mağazacılık Pazarlama AŞ (TURKUVAZ), Bedisa İnş. Madencilik San. ve Tic. AŞ (BEDİSA), Akpor Yalıtım Malzemeleri Üretimi Paz. San. ve Tic. Ltd. Şti. (AKPOR), Koçtaş Yapı Marketleri Tic. AŞ (KOÇTAŞ), İğdaş İstanbul Gaz Dağıtım San. ve Tic. AŞ (İGDAŞ), Aydın Yapı Malz. San. ve Tic. Ltd. Şti. (AYDIN YAPI), Gratis İç ve Dış Ticaret AŞ (GRATİS), Hepiyi Sigorta AŞ (HEPİYİ), HDI Sigorta AŞ (HDI SİGORTA), Lc Waikiki Mağazacılık Hiz. Tic. AŞ (LC WAIKIKI), Turksport Spor Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti. (DECATHLON), Eker Süt Ürünleri Gıda San. ve Tic. AŞ (EKER), DSM Grup Danışmanlık İletişim ve Satış Tic. AŞ (TRENDYOL), Yeni Mağazacılık AŞ (A101), Selçuk Ecza Deposu Tic. ve San. AŞ (SELÇUK ECZA), Acar Gean Ev Teknolojileri San. ve Dış Tic. Ltd. Şti. (ACAR GEAN), Anka Gross Alışveriş Hiz. San. ve Tic. AŞ (ANKAGROSS), Bulgari Turkey Lüks Ürün Ticareti Ltd. Şti. (BULGARI), Yatsan Mağ. Satış Paz. Dağ. ve Tic. AŞ (YATSAN), Stanley Black&Decker Turkey Alet Ür. San. ve Tic. Ltd. Şti. (STANLEY), Media Markt Turkey Ticaret Ltd. Şti. (MEDIAMARKT) ve HDI SİGORTA'dan bilgi ve belge talebinde bulunulmuştur. Bahse konu bilgi ve belge taleplerine ilişkin cevabi yazılar muhtelif tarihlerde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

- (11) İlerleyen süreçte görülen ihtiyaç üzerine üye işyeri statüsünde bulunan TRENDYOL, HEPSİBURADA, LC WAIKIKI, BEYMEN, MEDIAMARKT, VATAN, BOYNER, Flo Mağazacılık ve Pazarlama AŞ (FLO), HDI SİGORTA, Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketi (ANADOLU SİGORTA), BAHÇEŞEHİR, GRATİS, ATASUN, Watson Güzellik ve Bakım Ürünleri Ticaret AŞ (WATSONS), Bauhaus İnşaat Malzemeleri ve Ev Gereçleri Ltd. Şti. (BAUHAUS), Yataş Yatak ve Yorgan Sanayi Ticaret AŞ (YATAŞ), KOÇTAŞ, Marshall Boya ve Vernik Sanayii AŞ (MARSHALL), Doğanlar Mobilya Grubu İmalat Sanayi ve Ticaret AŞ (DOĞANLAR MOBİLYA) ve Saat ve Saat Mağazacılık AŞ'den (SAAT&SAAT) bilgi ve belge talebinde bulunulmuştur. Bahse konu bilgi ve

belge taleplerine ilişkin üye işyerlerinin cevabi yazıları değişik tarihlerde Kurum kayıtlarına intikal girmiştir.

- (12) Devam eden süreçte DENİZBANK, ŞEKERBANK, ING, ALTERNATİF, ICBC, TÜRKİYE FİNANS, TEB, GARANTİ, Türkiye Bankalar Birliğinden (TBB) ve Bankalararası Kart Merkezi AŞ'den (BKM) talep edilen bilgi ve belgeler Kurum kayıtlarına intikal ettirilmiştir.
- (13) Son olarak dosya kapsamında 01.03.2023 ve 14.03.2024 tarihlerinde GARANTİ, 26.01.2024 tarihinde (.....), 08.02.2024 tarihinde (.....), 03.04.2024 tarihinde DENİZBANK ve 26.04.2024 tarihinde TEB ile Kurum merkezinde toplantılar gerçekleştirilmiştir. Ek olarak 08.05.2024 tarihinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) ile TCMB'nin Ankara'daki merkezinde toplantı gerçekleştirilmiştir.
- (14) Konu hakkında düzenlenen 05.12.2024 tarih ve 2022-4-018/MM sayılı Muafiyet/Menfi Tespit Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (15) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda,
- GARANTİ'nin ALTERNATİF, DENİZBANK, ICBC, ING, ŞEKERBANK, TEB ve TÜRKİYE FİNANS ile ayrı ayrı akdettiği Bonus Sözleşmeleri ve/veya eklerinde yer alan;
 - a) Banka ve ödeme kuruluşlarının, birbirlerinin Bonus Programı kapsamındaki (Web üyesi yapılmış) üye işyerlerine hizmet sunmasının yasaklanmasına yönelik sözleşme hükümlerinin,
 - b) Banka veya ödeme kuruluşlarının, başka bir banka veya ödeme kuruluşu ile Bonus üye işyeri ilişkisi devam eden üye işyerleri ile Bonus Programı kapsamında hizmet sunmak için görüşme yapmasının yasaklanması ve Bonus üye işyeri ilişkisi sona ermiş işyerlerine başka bir banka veya ödeme kuruluşunun Bonus Programı kapsamında hizmet sunmasının bir aylık bekleme süresine tabi kılınmasına yönelik sözleşme hükümlerinin,
 - c) Bonus Programı'na üye bankaların Bonus Programı dışında başka bir ortak markalı kredi kartı programına üye olmasının sözleşme fesih sebebi sayılmasına yönelik rekabet etmeme yükümlülüğü niteliğindeki sözleşme hükümlerinin,
 - d) Bonus Programı üyeliğinin sona ermesi durumunda, program üyeliği sona eren bankanın, Bonus Programı üyeliği boyunca ihraç etmiş olduğu Bonus markalı kredi kartlarını toplaması ve bu kredi kartlarını Bonus marka ve logosu içermeyen yeni kredi kartları ile değiştirmesi sürecine ilişkin kart çevirme süresinin, dokuz aydan kısa süreyle sınırlandırılması ve bu sürede ilgili kredi kartlarının taksitli işlemlere ve ödül puan kazanımına kapalı tutulmasına yönelik sözleşme hükümlerinin,
 - e) Bonus markalı kredi kartlarıyla yapılan harcamaların, Bonus Programı'na üye ilgili bankanın POS'undan işleme alınmasının zorunlu tutulmasına yönelik sözleşme hükümlerinin,
 - f) Bonus Programı'na üye bankaların, Bonus Programı kapsamında birbirlerinin müşterilerini çekecek şekilde kampanya düzenlemesinin yasaklanmasına yönelik sözleşme hükümlerinin,
 - g) Ödeme kuruluşlarının, Bonus Programı kapsamında hizmet sundukları üye işyerlerinin başka kart programlarına üye ödeme hizmeti sağlayıcısından da hizmet alması durumunda; bu üye işyerlerinin Bonus Programı'nın diğer kart/sadakat uygulamalarına göre daha az ödül kazandırdığı, daha pahalı

olduğu şekilde bir ifadeye ya da bu sonuçlara neden olabilecek uygulamalara girişmemesini temin etmesine yönelik sözleşme hükümlerinin

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamına girdiği ve bu nedenle anılan sözleşmelere menfi tespit belgesi verilemeyeceği,

- Anılan sözleşmelerin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile diğer grup muafiyeti tebliğleri kapsamında muafiyetten yararlanamayacağı,
- Yukarıda yer verilen (a), (c) ve (e) bentleri kapsamındaki sözleşme hükümlerinin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet koşullarını karşıladığı, bununla birlikte yine yukarıda yer verilen (b), (d), (f) ve (g) bentleri kapsamındaki sözleşme hükümlerinin ise 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine aykırılık teşkil etmesi nedeniyle bir bütün olarak Bonus Sözleşmelerinin bireysel muafiyetten yararlanamayacağı,
- Yukarıda (b) bendinde bahsi geçen görüşme yapma yasağının kapsamının, hizmet aldığı sağlayıcıyı değiştirmek amacıyla teklif almak isteyen üye işyerleri ile yapılacak görüşmeleri içermeyecek şekilde daraltılması ve aynı bentte bahsi geçen bir aylık bekleme süresinin sözleşmelerden kaldırılması, (d) bendinde bahsi geçen kart çevirme süresinin en az dokuz ay olarak belirlenmesi, (f) bendinde bahsi geçen kampanya kısıtlamalarının kapsamının, Bonus Programı'na üye bankaların Bonus Programı üyesi diğer bankaların kampanyalarını istikrarlı şekilde ve doğrudan hedef alan kampanyalar ile sınırlandırılması ve (g) bendinde bahsi geçen rekabeti sınırlayıcı hükümlerin ise sözleşmelerden kaldırılması koşuluyla Bonus Sözleşmelerine 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet tanınabileceği,
- Bu kapsamda tadil edilip taraflarca akdedilecek Bonus Sözleşmelerinin gerekçeli Kurul kararının tebliğinden itibaren dokuz (9) ay içinde Kuruma tevsik edilmesi veya aynı süre zarfında ilgili sözleşmelerin ve Bonus Programı kapsamında bankalar arasında tesis edilen iş birliğinin sonlandırılması gerektiği, aksi takdirde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde sözleşme tarafları hakkında işlem başlatılmasının uygun olacağı

ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. İncelemeye Konu Anlaşmaların Tarafları Hakkında Bilgiler

- (16) GARANTİ tarafından 2002 yılında kurulan Bonus Programı kapsamında hâlihazırda DENİZBANK, ING, ICBC, ŞEKERBANK, TEB, TÜRKİYE FİNANS ve ALTERNATİF olmak üzere yedi banka ile Bonus Sözleşmesi ilişkisi sürdürülmektedir. Aşağıda, söz konusu bankalar hakkında bilgilere yer verilmektedir.

G.1.1. ALTERNATİF

- (17) ALTERNATİF, 1991 yılında bankacılık faaliyetlerine başlamıştır. 2016 yılında, Katar'ın ilk özel bankası olan The Commercial Bank (P.S.Q.C), ALTERNATİF'in tüm hisselerini alarak ALTERNATİF üzerinde tek kontrol sahibi olmuştur. Kurumsal, ticari ve bireysel bankacılık alanlarında faaliyet göstermektedir. İştirakleri aracılığıyla temel bankacılık faaliyetleri dışında, finansal kiralama ve yatırım hizmetleri alanında faaliyet göstermektedir. 2024 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla aktif büyüklüğü 81 milyar TL olan ALTERNATİF, 24 şube ile müşterilerine hizmet vermektedir.¹¹

¹¹ <https://www.alternatifbank.com.tr/hakkimizda#yatirimciiliskileri> Erişim Tarihi: 28.11.2024

G.1.2. DENİZBANK

- (18) Türkiye Denizciler Bankası, Türk denizcilik sektörüne finansman sağlamak amacıyla kamu bankası olarak 1938 yılında kurulmuştur. 1992 yılında şimdiki ismi Türkiye Emlak Katılım Bankası AŞ ile birleşmiştir. Daha sonra 1997 yılında bankacılık lisansı alarak Zorlu Holding bünyesinde DENİZBANK adıyla yeniden faaliyete başlamıştır. 2006 yılında Dexia çatısı altında faaliyet göstermeye başlamıştır. 2012-2019 yılları arasında ise Sberbank bünyesine faaliyet göstermeye devam etmiştir. 2019 yılında Emirates NBD Bank PJSC'ye (NBD) devrolmuş ve halen NBD çatısı altında faaliyetlerine devam etmektedir. NBD, DENİZBANK'ın hisselerinin %100'ünü elinde bulundurmak suretiyle tek kontrol sahibidir. DENİZBANK, bireysel bankacılık, özel bankacılık, KOBİ bankacılığı, tarım bankacılığı, kamu bankacılığı, kurumsal bankacılık ve ticari bankacılık alanlarında faaliyet göstermektedir. DENİZBANK, iştirakleri aracılığıyla finansal kiralama hizmeti, faktoring hizmeti, yatırım işlemleri hizmeti gibi faaliyetleri de müşterilerine sunmaktadır. 2024 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla aktif büyüklüğü 1.536.198.000.000 TL olan DENİZBANK 659 adet şube ile hizmet sunmaktadır.¹²

G.1.3. GARANTİ

- (19) GARANTİ, 1946 yılında Ankara'da kurulan özel bir bankadır. Teşebbüs 2010 yılında İspanya merkezli Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (BBVA) bünyesine katılmıştır. 2019 yılından itibaren faaliyetlerini Garanti BBVA adıyla yürütmektedir. GARANTİ kurumsal, ticari ve bireysel bankacılık, KOBİ bankacılığı ve yatırım bankacılığı, ödeme hizmetleri gibi temel bankacılık alanlarında faaliyet göstermektedir. GARANTİ, temel bankacılık faaliyetlerinin yanı sıra iştirakleri vasıtasıyla bireysel emeklilik ve hayat sigortası, finansal kiralama, faktoring, yatırım ve portföy yönetimi alanlarında hizmet sunmaktadır. GARANTİ'nin hisselerinin %85,97'sine¹³ sahip olan Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, SA (BBVA), GARANTİ üzerinde tek kontrole sahiptir. 2024 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla aktif büyüklüğü yaklaşık olarak 2 trilyon 877 milyar TL olan GARANTİ, 797 yurt içi şube ve 5710 ATM ile müşterilerine hizmet sunmaktadır.¹⁴

G.1.4. ICBC

- (20) ICBC, 2015 yılında faaliyetlerine başlamıştır. ICBC'nin hisselerinin %92,84'lük payı Industrial and Commercial Bank of China'ya aitken %7,16'sı halka açıktır. Dolayısıyla Industrial and Commercial Bank of China Limited Şirketi, ICBC üzerinde tek kontrol sahibidir. Kurumsal bankacılık, ticari bankacılık, KOBİ bankacılığı ve bireysel bankacılık alanlarında faaliyet göstermektedir. 2024 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla aktif büyüklüğü 98,2 milyar TL olan ICBC, 39 şube ile hizmet vermektedir¹⁵.

G.1.5. ING

- (21) ING, Bank of Boston'ın İstanbul şubesi olarak 1984 yılında faaliyete geçen özel bir bankadır. 1993'te Ordu Yardımlaşma Kurumu bünyesine katılmış ve 1996 yılından itibaren Oyak Bank olarak faaliyetlerine devam etmiştir. Son olarak 2007 yılında merkezi Hollanda'da bulunan ING Group bünyesine katılmış olup halen bu çatı altında ING adıyla hizmet vermeye devam etmektedir. ING, temel bankacılık faaliyetlerinin yanı sıra iştirakleri vasıtasıyla, finansal kiralama ve menkul kıymetler üzerinde sadece

¹² <https://www.denizbank.com/hakimizda/kisaca-denizbank> Erişim Tarihi: 28.11.2024

¹³ GARANTİ'nin %14,03 oranındaki hisseleri ise diğer ortaklar ve halka açık kısımdan oluşmaktadır.

¹⁴ <https://www.garantibbvainvestorrelations.com/tr/garanti-hakkinda/detay/Kurumsal-Profil/343/1009/0> Erişim Tarihi: 28.11.2024.

¹⁵ <https://www.icbc.com.tr/tr/yatirimci-iliskileri/faaliyet-raporlari/Bagimsiz-Denetim-Raporlari/156/0/0> Erişim Tarihi: 28.11.2024

ikinci el piyasası kapsamına giren aracılık hizmetleri de sunmaktadır. ING'nin hisselerinin %99,99'u ING Bank NV'ye ait olup ING Bank NV, ING üzerinde tek kontrole sahiptir. 2024 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla aktif büyüklüğü 187,2 milyar TL olan ING, Türkiye genelinde 120 şube ve 357 ATM ile hizmet sunmaktadır.¹⁶

G.1.6. ŞEKERBANK

- (22) ŞEKERBANK, Anadolu'da pancar kooperatifi üyelerinin kalkınması, sürdürülebilir üretimi ve tarımsal sanayiye desteklemek amacıyla 1953'te "Pancar Kooperatifleri Bankası A.Ş." adıyla Eskişehir'de kurulmuştur. Esnaf/işletme bankacılığı, kurumsal/ticari bankacılık, KOBİ ve tarım bankacılığı ile bireysel bankacılık alanlarında faaliyet gösteren ŞEKERBANK iştirakleri aracılığıyla, faktoring, yatırım hizmetleri, finansal kiralama, gayrimenkul yatırım ortaklığı gibi hizmetler de sunmaktadır. ŞEKERBANK'ın hisselerinin %30,62'si Şekerbank TAŞ Personeli Munzam Sosyal Güvenlik ve Yardımlaşma Sandığı Vakfına, %12,06'sı Samruk - Kazyna Invest LLP'ye, %6,59'u Şekerbank Türk AŞ Pers. Sos. Sig. San. Vakfına, %50,73'lük pay ise gerçek veya tüzel kişilere aittir. 238 şube ve 282 ATM ile müşterilerine hizmet veren ŞEKERBANK'ın 2024 yılının üçüncü çeyreği aktif büyüklüğü 107,9 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.¹⁷

G.1.7. TEB

- (23) 1927 yılında Kocaeli Halk Bankası TAŞ unvanıyla kurulan TEB'in unvanı 1961 yılında "Kocaeli Bankası" olarak kısaltılmış ve 1982 yılına kadar bu isimle faaliyet göstermiştir. Daha sonra yurt çapında faaliyet göstermeye başlayan bankanın unvanı, Türk Ekonomi Bankası AŞ olarak değiştirilmiştir. TEB, 2005 yılında BNP Paribas ile stratejik ortaklık anlaşması imzalamıştır. TEB, kurumsal, KOBİ, Hazine ve Sermaye Piyasaları, bireysel ve özel bankacılık gibi temel bankacılık hizmetlerinin yanı sıra iştirakleri aracılığıyla da, yatırım, leasing, faktoring, sigorta ve portföy yönetimi alanlarında da finansal hizmet ve ürünler sunmaktadır. TEB'in hisselerinin %55'i TEB Holding AŞ'ye, %23,51'i BNPP Yatırımlar Holding AŞ'ye, %21,23'ü BNP Paribas Fortis Yatırımlar Holding AŞ'ye, geri kalan hisseleri ise BNP Paribas SA ve Kocaeli Ticaret Odasına aittir. 444 şube ve 1577 ATM ile müşterilerine hizmet veren TEB'in 2024 yılının üçüncü çeyreği aktif büyüklüğü yaklaşık 588 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.¹⁸

G.1.8. TÜRKİYE FİNANS

- (24) TÜRKİYE FİNANS, 1991 yılında %100 yerli sermayeli ilk özel finans kurumu olarak Anadolu Finans adıyla kurulmuştur. 2005 yılında Faisal Finans Kurumu adıyla katılım bankacılığı hizmeti sunan "Family Finans" ile Anadolu Finans tek çatı altında birleşmiştir. Bu birleşmeden sonra 2005 tarihinden itibaren Türkiye Finans Katılım Bankası AŞ olarak faaliyetlerine devam etmektedir. TÜRKİYE FİNANS'ın hisselerinin %67,03'ü Saudi National Bank'a, %10,57'si Gözde Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı AŞ'ye ait iken geri kalan hisseler çeşitli gerçek ve tüzel kişilere aittir. Bu durumda Saudi National Bank, TÜRKİYE FİNANS'ın tek kontrolünü elinde bulundurmaktadır. 2024 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla aktif büyüklüğü yaklaşık 283,7 milyar TL olan TÜRKİYE FİNANS, 305 şube ve 513 ATM ile müşterilerine hizmet vermektedir.¹⁹

¹⁶<https://www.ing.com.tr/tr/ing/yatirimci-iliskileri/finansal-raporlar/bagimsiz-denetim-raporlari>

Erişim Tarihi: 28.11.2024

¹⁷ <https://www.sekerbank.com.tr/hakimizda/yatirimci-iliskileri/> Erişim Tarihi: 30.10.2024

¹⁸ <https://www.teb.com.tr/teb-hakkında/yatirimci-iliskileri/> Erişim Tarihi: 28.11.2024

¹⁹<https://www.turkiyefinans.com.tr/tr-tr/yatirimci-iliskileri/finansal-raporlar/Sayfalar/bagimsiz-denetim-raporlari.aspx> Erişim Tarihi: 28.11.2024

G.2. Bonus Kredi Kartı Programı Hakkında Bilgiler

G.2.1. Genel Bilgiler

- (25) Bonus Programı; GARANTİ'nin uluslararası kart kuruluşlarıyla imzalamış olduğu lisans sözleşmeleri çerçevesinde çıkartmakta olduğu ve işyerlerinden taksitli mal ve/veya hizmet satın alma, alışverişlerde para yerine kullanılabilen ödül olan Bonus puanı kazanma ve kazanılan Bonus puanları uygulamaya dâhil olan işyerlerinde mal ve/veya hizmet satın almak için kullanma imkânları tanıyan Bonus markalı kredi kartlarının ihracı ve kabulüne yönelik olarak GARANTİ ve GARANTİ'nin Bonus Sözleşmesi akdettiği bankalar²⁰ arasındaki iş birliği çerçevesinde tesis edilen ortak platformu ifade etmektedir. Bu çerçevede Bonus Programı, bankalara hem üye işyeri hem de kart ihraç faaliyetlerinde avantajlar sunan bir iş birliği platformu niteliğini haizdir.
- (26) Bonus Programı kapsamında, hâlihazırda program üyesi olan bankalar ile GARANTİ arasında akdedilen Bonus Sözleşmelerinin imza, yürürlük, bitiş ve yenileme tarihleri ile ilgili sözleşmelerinin kart ihraç yetkisinin yanı sıra kart kabul yetkisini de içerip içermediğine ilişkin bilgileri içeren tabloya aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 1: Bonus Sözleşmelerine İlişkin Bilgiler²¹

Banka	İlk Sözleşme İmza Tarihi	Güncel Sözleşme İmza Tarihi	Güncel Sözleşme Yürürlük Tarihi	Güncel Sözleşme Bitiş Tarihi	Kart Kabul İş Birliği
DENİZBANK	31.12.2002	20.09.2023	01.01.2023	01.01.2028	Var
TEB	20.06.2006	26.07.2016	15.11.2015 ²²	15.11.2024	Var
ŞEKERBANK	01.03.2007	11.03.2024	01.04.2023	01.04.2028	Yok (01.04.2024'te sona erdi)
ING	17.06.2008	01.04.2024	04.11.2022	04.11.2027	Var
TÜRKİYE FİNANS	07.07.2008	18.03.2024	07.01.2024	07.01.2029	Var
ALTERNATİF	23.12.2010	05.03.2024	24.12.2022	24.12.2027	Yok (01.10.2023'te sona erdi)
ICBC	30.04.2012	20.12.2023	30.04.2022	30.04.2027	Yok

Kaynak: GARANTİ'nin cevabi yazısı

²⁰GARANTİ ile imzalamış olduğu veya imzalayacağı Bonus Sözleşmeleri koşulları dâhilinde olmak üzere GARANTİ tarafından kendisine Bonus özellikli kredi kartı çıkartma lisansı ve/veya Bonus özellikli kredi kartı kabulüne imkân sağlayan üye işyeri ilişkisi tesis etme yetkisi verilmiş olan bankalar ifade edilmektedir.

²¹Güncellenen sözleşmeler hakkında GARANTİ ile gerçekleştirilen görüşmelerde, yeni sözleşmeler imzalanana kadar geçen sürecin açıkta bırakılmaması amacıyla yeni akdedilen sözleşmelerin yürürlük tarihlerinin belirlenmesinde geçmişe dönük olarak eski sözleşmelerin bitiş tarihlerinin esas alındığı bildirilmiştir.

²²TEB'in 29.04.2020 tarihli yazılı bildirimini ile sözleşme 4 yıl (15.11.2024 tarihine kadar) uzatılmıştır.

- (27) Bonus Programı'na üye bankaların yanı sıra Bonus Programı'na üye bankalar ile yaptıkları anlaşmalar çerçevesinde kendi üye işyerlerine Bonus POS'u temin eden ödeme kuruluşlarının listesine aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 2: Bonus Bankaları ile Yapılan Anlaşmalar Çerçevesinde, Üye İşyerlerine Bonus POS'u Temin Eden Kuruluş Listesi²³

<ul style="list-style-type: none"> - Vizyon Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri AŞ - Ahlatıcı Ödeme ve Elektronik Para Hizmetleri AŞ - Birleşik Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para AŞ - Elekse Elektronik Para ve Ödeme Kuruluşu AŞ - Faturamatik Elektronik Para ve Ödeme Kuruluşu AŞ - Fzyipay Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri AŞ - Aypara Ödeme Kuruluşu AŞ - Moka Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşu AŞ - Nomu Pay Ödeme ve Elektronik Para Hizmetleri AŞ - Ozan Elektronik Para AŞ - Turk Elektronik Para AŞ - D Ödeme Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri AŞ 	<ul style="list-style-type: none"> - Parolapara Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri AŞ - Klon Ödeme Kuruluşu AŞ - Paynet Ödeme Hizmetleri AŞ - Pratik İşlem Ödeme ve Elektronik Para AŞ - Ptt Akıllı Esnaf Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri AŞ - Token Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para AŞ - Octet Express Ödeme Kuruluşu AŞ - Aköde Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri AŞ - Erpa Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para AŞ - Fastpay Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri AŞ - Föy Fatura Ödeme Kuruluşu AŞ 	<ul style="list-style-type: none"> - Vepara Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri AŞ - İyzi Ödeme ve Elektronik Para Hizmetleri AŞ - Lidio Ödeme Hizmetleri AŞ - N Kolay Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşu AŞ - Vodafone Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri AŞ - Ödeal Ödeme Kuruluşu AŞ - Paratika Ödeme Hizmetleri AŞ - Paybull Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para AŞ - Turkcell Ödeme ve Elektronik Para Hizmetleri AŞ - Paytr Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşu AŞ - Sipay Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri AŞ
Kaynak: GARANTİ'nin cevabi yazısı		

- (28) Bonus Programı kapsamında program işleticisi GARANTİ ile program üyesi bankalar arasında akdedilen Bonus Sözleşmeleri ile sözleşmeye taraf bankalar, program işleticisi veya üyesi herhangi bir bankanın üye işyerleri ile başkaca bir sözleşme imzalamaksızın ihraç ettikleri Bonus kredi kartları ile taksitli alışveriş yapılması ve ödül kazanılması imkânını elde etmekte ve bu bakımdan üye işyeri ağı oluşturmak ya da genişletmek amacıyla gerekli olan yatırım maliyetinden kaçınılabilmektedir²⁴. Nitekim söz konusu iş birliği ile üye işyeri ağını genişletmek için gereken POS terminali yatırımından büyük ölçüde tasarruf edilebilmektedir. Keza Bonus markasının hâlihazırdaki piyasa bilinirliği sayesinde, program katılımcısı bankalar, yeni bir ürün geliştirmenin getireceği reklam ve yatırım harcamalarından da belli bir ölçüde kaçınılabilmektedir.
- (29) Bonus Programı kapsamında Bonus özellikli kredi kartlarıyla gerçekleştirilen ödeme işlemlerine yönelik bankalar arasındaki takas ve mahsuplaşma işlemleri ise GARANTİ'nin kontrol ettiği Garanti Ödeme Sistemleri AŞ (GÖSAŞ) tarafından işletilen ve 6493 sayılı Kanun kapsamında TCMB'nin denetiminde olan "TakasNet" ödeme sistemi üzerinden gerçekleştirilmektedir. Nitekim GARANTİ tarafından gönderilen 16.11.2023 tarihli cevabi yazıda, Bonus Programı'na üye iki farklı bankanın dahil olduğu (Bonus kart çıkaran banka ile Bonus kart kabul eden üye işyerine ait Bonus

²³ 27.11.2023 tarihi itibarıyla Bonus bankaları ile yapılan anlaşmalar çerçevesinde, üye işyerlerine Bonus POS'u temin eden kuruluşlar dikkate alınmıştır.

²⁴ Bonus Programı kapsamında Bonus markalı kart hamillerinin, ayrı bir prosedüre tâbi olmaksızın, program işleticisi veya üyesi herhangi bir bankadan POS tedarik eden üye işyerlerinde taksitli alışveriş yapabilmeleri mümkün iken; sektördeki diğer kart programları bakımından bu durum her koşulda geçerli olmayabilmektedir. Örneğin World Programında taksitli alışverişin yaygınlaşması amacıyla bankalar arasında kurulan işbirliği, program işleticisi banka ile program üyesi her bir banka arasında ikili olarak yürütülmekte olup üye bankalar arasında ise bu tip bir iş birliği bulunmamaktadır.

POS'unu sunan banka) Bonus kredi kartları ile yapılan peşin veya taksitli işlemlerde, iade/iptal işlemleri ile takas ve provizyon akışlarının TakasNet üzerinden gerçekleştiği ifade edilmiştir. Örneğin, Bonus Programı üyesi olan ING'nin Bonus kredi kartı ile başka Bonus Programı üyesi bankaların (DENİZBANK, TEB, ŞEKERBANK vb.) üye işyerlerinde gerçekleştirilen işlemler, üye işyeri bankası tarafından TakasNet sistemine yönlendirilmektedir.

- (30) TakasNet kapsamında kartı kabul eden banka tarafından kartı ihraç eden bankaya takas komisyonu ödenmektedir. Takas komisyonu, her bir program bankasının GARANTİ ile imzaladığı Bonus Sözleşmelerinde varılan mutabakatla ayrı ayrı belirlenmektedir. Bu kapsamda Bonus Sözleşmeleri incelendiğinde, TakasNet takas komisyon oranlarının, BKM takas komisyon oranlarının²⁵ birebir aynısı olacak şekilde veyahut BKM takas oranının yüzdesel bir karşılığı olacak şekilde hesaplandığı görülmektedir. Bu bağlamda örnek olarak GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesi'nin 5.1.14 numaralı maddesinde; "(.....)" hükmü yer alırken GARANTİ ile TEB arasındaki Bonus Sözleşmesi'nde ise "(.....)" hükmü yer almaktadır.
- (31) Öte yandan takas komisyonunun yanı sıra program işleticisi GARANTİ ile aralarındaki ticari ilişki dolayısıyla Bonus Programı üyesi bankalar; lisans ücreti, reklam ücreti, TakasNet hizmet bedeli, kampanya katılım bedeli ve Bonus katkı payı gibi birtakım harcamalara da katlanabilmektedir.
- (32) Söz konusu harcama kalemlerine yönelik bankalardan gelen cevabi yazılarda;
- Lisans ücretinin; Bonus Programı üyesi bir bankanın, kendisi tarafından ihraç edilen kartlarla Bonus Programı kapsamındaki üye işyerlerinde yapılan ödeme işlemleri ile söz konusu bankanın Bonus Programı kapsamındaki üye işyerlerinde Bonus Programı üyesi bankaların ihraç ettiği kartlarla gerçekleşen ödeme işlemlerinin toplam hacmi üzerinden ilgili bankanın program işleticisi GARANTİ'ye ödediği ücreti ifade ettiği,²⁶

²⁵BKM kredi kartı takas komisyon oranı, kart kabul eden kuruluş ile kart ihraç eden kuruluşun farklı olduğu işlemlerde kredi kartı ile yapılan alışveriş işlemleri baz alınarak kartı kabul eden kuruluştan kartı ihraç eden kuruluşa ödenen komisyon tutarını ifade etmekte olup Kurul tarafından uygun bulunan hesaplama yöntemine göre operasyonel maliyetler, fonlama ve net sermaye maliyetinin toplamı olarak hesaplanmaktadır. Operasyonel maliyetler her yıl bir defa, fonlama maliyeti ve net sermaye maliyeti ise her ay piyasa faiz oranlarındaki gelişmelere göre hesaplanmaktadır. Her ay düzenli olarak hesaplanan yeni oranın yürürlükte olan orandan \pm %5 veya daha fazla sapması durumunda, yürürlükteki oranda değişiklik yapılmaktadır. 29.10.2024 tarihi itibarıyla BKM takas komisyon oranı %3,36'dır. <https://bkm.com.tr/faydali-bilgiler/komisyon-ve-ucretler/bankalararasi-takas-komisyonlari/> Erişim Tarihi: 29.10.2024).

²⁶ Lisans ücretinin tutarı, Bonus Programı kapsamında ilgili bankanın sahip olduğu toplam ödeme hacmi tutarının belli bir oranı olacak şekilde belirlenmekte olup bu oran Bonus Programı üyesi banka özelinde ve toplam ödeme işlemi hacminin büyüklüğüne göre değişkenlik göstermektedir. Bununla birlikte taraflar arasındaki sözleşme hükümleri incelendiğinde söz konusu oranın, ihraç edilen kartlarla yapılan ödemeler açısından toplam ödeme işlemi hacmi tutarı üzerinden ağırlıklı olarak "(.....)" ile "(.....)" aralığında belirlendiği anlaşılmaktadır. Söz konusu oranın kabul hacmi açısından hesaplanmasında ise ilgili oranın, GARANTİ ile program üyesi bankalar arasındaki sözleşme hükümleri çerçevesinde BKM kredi kartı takas komisyonu oranının belli bir oranı olacak şekilde hesaplanması yöntemi benimsenmektedir. Diğer taraftan, GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki Bonus Sözleşmesi'nde ise lisans ücretinin, DENİZBANK tarafından ihraç edilen Bonus kartlar ile diğer program üyesi bankaların üye işyerlerinde yapılacak harcamalar üzerinden hesaplanması yöntemi benimsenmiş olup DENİZBANK'ın üye işyerlerinde yapılacak ödemeler özelinde lisans ücreti hesaplamasına gidilmemiştir. Bu kapsamda ilgili sözleşmede lisans ücreti, DENİZBANK tarafından ihraç edilen Bonus kartlar ile diğer program üyesi bankaların üye işyerlerinde yapılan harcamaların toplamı üzerinden "(.....)" olarak belirlenmiştir.

- Reklam ücretinin, GARANTİ tarafından Bonus markasına yönelik yapılacak tanıtım ve reklam giderleri için yıllık olarak tahsil edilen ücreti ifade ettiği,²⁷
- TakasNet hizmet bedelinin (servis ücreti), TakasNet'in işletimi ve TakasNet kapsamında alınan hizmetler için TakasNet üzerinden gerçekleşen işlem hacmi üzerinden GÖSAŞ'a ödenen ücreti ifade ettiği,²⁸
- Kampanya katılım bedelinin, Bonus Programı'na üye bir bankanın bir üye işyeri ile yaptığı ve ilgili işyerinde yapılacak ödemelerde ilave taksit ya da Bonus puan kazandırımına ilişkin olan anlaşma kapsamında tesis edilen kampanyaya diğer program üyesi bankaların da dâhil olması halinde bu bankaların kampanya maliyetlerine ortak olması anlamına geldiği,
- Bonus katkı bedelinin, Bonus bankalarının üye işyerlerinde yapılan ödemelerde kart hamillerine Bonus puan olarak kazandırılacak olan ve toplam alışveriş cirosunun %(.....) az olmaması gereken tutarı ifade ettiği

hususları belirtilmiştir.

- (33) Yukarıda verilen bilgiler çerçevesinde, ücret tutarları, oranları ve kalemleri farklılaşabilmekle birlikte GARANTİ ile akdettikleri Bonus Sözleşmeleri ile Bonus Programı üyesi olan bankaların katlandıkları ortak harcama kalemlerinin; lisans ücreti, takas komisyonu ve TakasNet hizmet bedeli olduğu söylenebilecektir. İlâveten, her ne kadar öncelikli olarak Bonus Programı'ndaki üye işyerlerinin karşılaması gereken bir harcama kalemi olsa da ödül puanların kart hamillerine kazandırılmasından nihai olarak üye işyerlerinin anlaşmalı olduğu bankaların GARANTİ'ye karşı sorumlu olması nedeniyle ödül puan katkı bedeli de Bonus bankaları için bir harcama kalemi niteliğindedir.²⁹ Son olarak, bir üye işyeri ya da sektör özelinde bir Bonus bankasının düzenlediği kampanyaya (ilave taksit, Bonus, vb.), diğer Bonus bankalarının katılmayı tercih etmesi halinde bu bankaların ilgili kampanyanın fonlanmasına ortak olması gerekmektedir birlikte söz konusu harcama kalemi, salt kampanya maliyetlerinin karşılanmasına yönelik olması ve kampanyaya katılımın tercihe bağlı olması nedeniyle diğer harcama kalemlerinden farklılık arz etmektedir. Söz konusu bilgiler çerçevesinde, örnek olması açısından GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki Bonus Sözleşmesi kapsamında DENİZBANK'ın katlandığı harcama kalemlerine ve bunların oranlarına aşağıda yer verilmektedir:

²⁷ Örneğin, Bonus Programı üyelerinden ALTERNATİF, 2022 yılında reklam ücreti kapsamında GARANTİ'ye BSMV de dâhil olacak şekilde yıllık (.....) TL ödediğini beyan etmiştir.

²⁸ TakasNet hizmet bedeli tutarı, ilgili Bonus Programı üyesi banka özelinde değişkenlik göstermekte olup örnek vermek gerekirse GARANTİ ile ALTERNATİF ve GARANTİ ile ŞEKERBANK arasında bu oran, yıllık ödeme işlemi hacmi üzerinden %(.....) olarak belirlenmiştir.

²⁹ GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesi'nin "Tanımlar" başlıklı bölümünde yer alan "Bonus" tanımında, Bonus katkı bedelinin; Bonus kredi kartı ile yapılan harcamaların Bonus Programı'na üye bir işyerinde gerçekleşmesi halinde ilgili üye işyeri tarafından, harcamanın Bonus Programı'na üye olmayan bir işyerinde yapılması durumunda ise kartı ihraç eden Bonus bankası tarafından karşılanması gerektiği belirtilmektedir. Yine GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesi'nin 5.3.1 maddesinde ise üye işyerlerinde kart hamillerine kazandırılacak toplam "bonus" tutarının, Bonus kredi kartları ile gerçekleştirilen toplam alışveriş cirosuna oranının (.....) az olmaması gerektiği, bu kurala uyulmaması halinde DENİZBANK'ın GARANTİ'ye cezai şart ödeyeceği belirtilmektedir.

Tablo 3: Program Üyesi Bankalarının Temel Harcama Kalemleri ve bunların DENİZBANK Özelindeki Oranları

Lisans Ücreti	TakasNet Hizmet Bedeli (Servis Ücreti)	Bonus (Ödül Puan) Katkı Bedeli	Takas Komisyonu
(.....) ³⁰	(.....) ³¹	(.....)	(.....) ³²
Kaynak: GARANTİ ile TEB arasındaki Bonus Sözleşmesi			

- (34) Bonus Programı'na yönelik olarak değinilebilecek bir diğer husus ise Bonus Programı'na üye bankaların, program içindeki ağırlıklarının ne olduğudur. Yukarıda ifade edildiği üzere, Bonus Programı'nın işleticisi ve Bonus markasının sahibi GARANTİ olup hâlihazırda programa üye bankalar ise DENİZBANK, ING, ICBC, ŞEKERBANK, TEB, TÜRKİYE FİNANS ve ALTERNATİF'tir. Bunlardan DENİZBANK, ING, TEB ve TÜRKİYE FİNANS Bonus markalı kredi kartlarını hem ihraç hem de kabul yetkisini haiz iken ICBC, ŞEKERBANK ve ALTERNATİF ise Bonus markalı kredi kartlarını sadece ihraç yetkisini haizdir. Bu kapsamda tüm tarafların faal olduğu kart ihraç tarafında bankaların Bonus Programı içindeki payına aşağıda yer verilmektedir:

³⁰ Bir ödeme işleminde kullanılacak kart ile POS'un, farklı teşebbüslere ait olmasını ifade etmektedir.

³¹ GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki Bonus Sözleşmesinde, BKM kredi kartı takas komisyonu oranının (.....) üzerinde olması durumunda servis ücretinin, (.....) formülüyle; BKM kredi kartı takas komisyonu oranının (.....) altında olması durumunda ise servis ücretinin, (.....) formülüyle hesaplanacağı belirtilmektedir. 30.07.2024 itibarıyla BKM kredi kartı takas komisyonu oranının %3,36 olması nedeniyle tabloda(.....) formülüne yer verilmiştir.

³² GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki Bonus Sözleşmesi'nde, BKM kredi kartı takas komisyonu oranının (.....) üzerinde olması durumunda takas komisyon oranının (.....) formülüyle; BKM kredi kartı takas komisyonu oranının (.....) altında olması durumunda ise takas komisyon oranının (.....) formülüyle hesaplanacağı belirtilmektedir. 30.07.2024 tarihi itibarıyla BKM kredi kartı takas komisyonu oranının %3,36 olması nedeniyle Tablo 3'te (.....) formülüne yer verilmiştir.

Grafik 1: Kredi Kartı Tek Çekim Ödeme İşlemi (İhraç) Hacmine Göre Bankaların Bonus Programı İçindeki Payı (2023)

Grafik 2: Kredi Kartı Taksitli Ödeme İşlemi (İhraç) Hacmine Göre Bankaların Bonus Programı İçindeki Payı (2023)³³

(.....TİCARİ SIR.....)

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: BKM verileri çerçevesinde dosya kapsamında yapılan hesaplamalar

Kaynak: BKM verileri çerçevesinde dosya kapsamında yapılan hesaplamalar

- (35) Yukarıda yer verilen Grafik 1 incelendiğinde, 2023 yılında tek çekim ödeme hizmetleri pazarında pazarın kart ihraç tarafında GARANTİ'nin Bonus Programı içindeki payının %(.....), DENİZBANK'ın %(.....), TEB'in %(.....), TÜRKİYE FİNANS'ın %(.....) ve geri kalan bankaların (ING, ALTERNATİF, ICBC, ŞEKERBANK) toplam ağırlığının ise %(.....) olduğu anlaşılmıştır. Taksitli işlemler özelinde Grafik 2 incelendiğinde ise 2023 yılında pazarın kart ihraç tarafında GARANTİ'nin Bonus Programı içindeki payının %(.....), DENİZBANK'ın %(.....), TEB'in %(.....), TÜRKİYE FİNANS'ın %(.....) ve geri kalan bankaların toplam ağırlığının ise %(.....) olduğu görülmektedir.
- (36) Bonus Programı'na yönelik genel bilgi kapsamında son olarak Bonus Programı'nın kartlı ödemeler alanındaki yaygınlığına değinilebilecektir. Bu noktada Bonus Programı altında faaliyet gösteren bankaların, Türkiye genelinde üye işyeri ağını geliştirmeye devam ettiği dolayısıyla Bonus Programı'nın pazardaki penetrasyon oranının³⁴ önemli bir seviyede olduğu söylenebilmektedir. Nitekim aşağıda, "Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması Şartı" başlığı altında detayına yer verileceği üzere Bonus Programı altında faaliyet gösteren bankaların Türkiye geneli taksitli işlemler açısından kümülatif pazar payı, ihraç ve kabul ödeme hacimlerinin her ikisi bakımından da yaklaşık %(.....) civarındadır. Keza Bonus Programı'nın üye işyeri ağında yer alan işyeri sayısı, Eylül 2023 itibarıyla (.....) ulaşmıştır.

G.2.2. Bonus Sözleşmelerinde Yer Alan ve Bankaların/Ödeme Kuruluşlarının Faaliyetlerini Sınırlayıcı Hükümler

- (37) Yukarıda değinildiği üzere Bonus Programı, programa dâhil olan bankaların kredi kartı müşterilerinin, programa dâhil olan diğer bankaların üye işyerlerinde taksitli alışveriş yapabilmesini ve Bonus kazanmasını sağlayan bankalar arası bir iş birliği platformu olup bu iş birliği çerçevesinde bankalar, Bonus markası altında kredi kartı ihraç ve kabul faaliyetlerini yürütmektedir.
- (38) Bonus Programı'nın temelini ise program işleticisi konumundaki GARANTİ ile program üyesi bankalar arasında akdedilen Bonus Sözleşmeleri oluşturmaktadır. Bonus Sözleşmelerinde yer alan hükümler ile Bonus Programı'nın işleyişine ilişkin standartlar belirlenmekte ve taraflar arasındaki hak ve sorumluluklar tayin edilmektedir. Diğer taraftan, söz konusu sözleşmelerde, sözleşmeye taraf bankaların kredi kartı ihraç ve üye işyeri edinimi faaliyetlerine yönelik birtakım sınırlayıcı hükümler de bulunmaktadır. Nitekim içerdiği söz konusu sınırlayıcı hükümler nedeniyle Bonus Sözleşmeleri, aşağıda detayına yer verileceği üzere, muhtelif tarihlere Kurulun gündemine taşınmış

³³ Kredi kartı taksitli ödeme işlemleri bakımından kabul ayağında, GARANTİ'nin Bonus Programı içinde payı %(.....) tekabül etmektedir.

olabilecek toplam nüfusa bölünmesi ile ulaşılan değere karşılık gelmektedir. Bu çerçevede yapılan hesaplama ile incelenen zaman diliminde, belirli bir markayı en azından bir kere satın alan nüfusun yüzdesine ulaşılmaktadır.

³⁴ Marka penetrasyon oranı; belirli bir marka ürüne sahip olanların sayısının, bu ürüne sahip

ve Kurul Bonus Sözleşmelerinde yer alan ve ilgili bankaların kredi kartı hizmetlerindeki faaliyetlerini sınırlayıcı bazı hükümlerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamına girdiğini tespit etmiş, öte yandan pazarda meydana getirdiği etkinlik ve tüketici refahı artışı nedeniyle anılan sözleşmelerin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki bireysel muafiyet şartlarını taşıdığı değerlendirilmesinde bulunmuştur.

- (39) Esasen bu kararın konusunun da Bonus Sözleşmelerinin güncel piyasa koşullarında muafiyet şartlarını taşımaya devam edip etmediğinin tespit edilmesi olduğu göz önünde bulundurulduğunda; GARANTİ ile program üyesi diğer bankalar arasında bir bölümü devam eden bir bölümü ise yenilenme aşamasında olan Bonus Sözleşmelerinde veya bu sözleşmelerin eki niteliğindeki protokollerde yer alan ve sözleşme tarafı bankaların ya da dolaylı olarak üçüncü taraf niteliğindeki ödeme kuruluşlarının kredi kartı ile ödeme hizmetlerindeki rekabetini etkileyebilecek nitelikteki sözleşme hükümlerine yer verilmesi uygun olacaktır.
- (40) Bu noktada, Bonus Programı'na üye bankalar ile GARANTİ arasında ayrı ayrı akdedilen ikili anlaşmalarda yer alan bazı hükümlerde birtakım farklılıklar gözlemlenmekteyse de tarafların pazardaki faaliyetlerini sınırlayıcı nitelikteki sözleşme hükümlerinin paralellik arz ettiği belirtilebilecektir. Bu bakımdan, tekrara düşmemek adına aşağıdaki Tablo 4'te, tüm Bonus Sözleşmelerindeki benzer hükümlere ayrı ayrı yer verilmemiş olup örnek olması açısından Bonus Programı'nın ödeme hacmi açısından en büyük iki bankası olan GARANTİ ile DENİZBANK arasında akdedilen ve 27.11.2023 tarih ve 45375 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal eden menfi tespit/muafiyet bildirimine konu güncel Bonus Sözleşmesi'ndeki ve bu sözleşmenin eki olan ek sözleşmedeki ilgili hükümlere yer verilmiştir. Son bir husus olarak, Tablo 4'te ilgili sözleşme hükümlerinin sadece metinlerine yer verilmiş olup söz konusu hükümlere yönelik 4054 sayılı Kanun'un 4 ve 5. maddeleri bağlamındaki açıklamalara ise aşağıda "Değerlendirme" başlığı altında yer verilmiştir.

Tablo 4: Bankaların ve/veya Ödeme Kuruluşlarının Faaliyetlerini Sınırlayıcı Nitelikteki Bonus Sözleşme Maddeleri

Sözleşme Maddesi	Sözleşme Maddesinin Konusu	Sözleşme Maddesinin İçeriği
5.1.2	Bonus Programı kapsamındaki üye işyerlerine hizmet sunumunun yasaklanması	Taraflar, diğer Taraf'la veya başkaca Platform Üyesi ³⁵ ile Web'e ³⁶ dahil edilmek üzere Bonus Kredi Kartı Programı Sözleşmesi imzalamış gerçek ve tüzel kişilerle, kendisi tarafından Web'e dahil edilmesi amacı ile Bonus Kredi Kartı Programı Sözleşmesi imzalamaz.
5.1.3	Bonus Programı'nın kapsamından çıkan üye işyerlerine teklifte bulunulmasının bir ay süre ile yasaklanması	Taraflar, Garanti tarafından Web üyesi yapılmış veya bu Sözleşmenin devamı süresince Taraflar'dan veya diğer Platform Üyelerinden herhangi biri tarafından Web Üyesi yapılmış Üye İşyerleri'nin Web Üyeliğinin her ne şekilde olursa olsun sona ermesi halinde sona ermeyi izleyen 1 (bir) ay süre ile söz konusu Üye İşyeri'nin Bonus Kredi Kartı Programı'na girmesi amacı ile görüşme yapamazlar, ve bu süre sonuna değin Web'e dahil edemezler. (...). ³⁷
5.1.4	Bonus kartlarla yapılan harcamaların Bonus POS'undan geçirilmesi zorunluluğu	Platform Üyesi Denizbank; kendisi tarafından Web'e dahil edilmiş olan Web Üyeleri nezdinde Bonus özellikli Kredi Kartı ile gerçekleştirilen işlemlerin Denizbank'a ait Bonus POS'lar ile gerçekleştirilmesinin esas olduğunu, işyeri'nin başkaca bankaya/üye işyeri anlaşması yapan kuruluşa ait POS'lar aracılığı ile işlem yapsa dahi, Denizbank; Bonus kart hamillerine vermekle yükümlü olduğu ödülü/bonus'u Kart Hamili'ne, işbu Sözleşme kapsamında Taraflar arasında belirlenen bir tutarın varlığı halinde ise diğer tarafa ödemek durumunda kalacağını, Web Üyesi'nin

³⁵ Bonus Programı üyesi bankaları ifade etmektedir.

³⁶ Bonus Programı kapsamındaki üye işyeri ağını ifade etmektedir.

³⁷ İlgili maddenin devamında ise madde hükmüne aykırılığın yaptırımını olarak uygulanacak cezai şartlar açıklanmaktadır.

Sözleşme Maddesi	Sözleşme Maddesinin Konusu	Sözleşme Maddesinin İçeriği
		bu tür kullanımlarının bir takvim yılı içerisinde iki kez mevcudiyeti halinde bu hususun ilgili işyeri ile olan üye işyeri ilişkisinin/hizmet ilişkisinin sona erme sebebi olacağını ve işyeri/hizmet ilişkisini derhal sona erdireceğini kabul ve taahhüt eder. ³⁸
5.2.1	Yapılacak kampanyalarda diğer program üyesi bankalardan ön onay alınması zorunluluğu	Taraflar, diğer tarafın ya da Platform Üyelerinin Bonus Kredi Kartı Hamillerine yönelik kampanyalarda diğer Tarafın yazılı ön onayını arayacaklardır. Bu hüküm kapsamında Denizbank, böyle bir durum kapsamında doğrudan Garanti ile temasa geçerek diğer Platform Üyelerinden yazılı ön onay alınmasını talep edecektir.
5.2.3		Taraflar, bilerek ve sistematik şekilde diğer Tarafa veya Platform Üyelerinden herhangi birine ait mevcut Bonus Kartlarını kendilerine çekmek amacı ile kampanya düzenleyemezler. Kampanyaların rastlantısal olarak diğer Tarafa veya Platform Üyelerinden herhangi birine ait mevcut Bonus Kartlarını Denizbank'a çekmesi bu maddenin ihlaline neden olmayacaktır.
5.2.4		Taraflar, reklam ve ilanlarında kendileri tarafından verilen Bonus Kartlarının diğer tarafça veya Platform Üyelerinden herhangi biri tarafından verilen Bonus Kredi Kartlarından daha avantajlı olduğunu belirtmek suretiyle reklam, tanıtım vb uygulama yapamazlar. Bu hüküm tahtında olmak üzere Taraflar, diğer Tarafın veya Platform Üyelerinden herhangi birinin mevcut kart portföylerini kendilerine çekmek için kampanya yapmama konusunda mutabık kalmışlardır.
5.2.5		Garanti tarafından yürütülmekte olan mevcut veya ileride çıkartılacak kart uygulamalarını (Sözünüze Bonus, sigorta, hediye kart, üyelik aidatı alınmaması amaçlı harcama sınırı belirleme vb. uygulamaları) Denizbank gerçekleştirmek istediği takdirde, bu kapsamda alınacak müşteri harcama taahhütlerinin ve karşılığında verilecek bonus'ların, her ne ad altında olursa olsun tutarlarının Garanti veya diğer Platform Üyelerinden kendisine kart hamili çekecek veya Bonus Kredi Kartı Programını cazip olmaktan çıkartacak nitelikte olamayacağını Denizbank kabul ve taahhüt eder
5.2.6	Bonus Programı üyesi bankaların kart müşterilerini veya üye işyerlerini çekecek şekilde kampanya yapılmasının yasaklanması	Garanti; Bonus Kredi Kartı Program bütünlüğünü, Bonus markasının İmajını korumak amacı ile Denizbank tarafından çıkartılacak olan Bonus Kredi Kartlarının kullanımı nedeni ile Kart Hamillerinden talep edilecek tutarların, taahhütlerin, kart uygulamalarını ve kart seviyesi yükseltme uygulamalarını Garanti tarafından uygulanan ortalama oranın/tutarın/taahhüdün azami %(.....) eksik veya fazlası olması hususunu Denizbank'a tavsiye etmektedir. Denizbank, söz konusu uygulamaların Garanti veya Platform Üyelerinden bilerek ve sistematik şekilde kendisine kart hamili çekecek veya Bonus Kredi Kartı Programını cazip olmaktan çıkartacak nitelikte olamayacağını kabul ve taahhüt eder.
5.3.2		Denizbank, Bonus Kredi Kartı Programının bütünlüğünü sağlamak amacıyla Web Üyeleri nezdinde kendisi tarafından çıkartılan Bonus Kredi Kartlarının diğer Bonus Kredi Kartlarından daha fazla avantaj sağlamak üzere Garanti ile mutabık kalmadan anlaşmalar yapmamayı kabul ve taahhüt eder. (...).
5.3.4		Denizbank kendisi tarafından verilecek Bonus'larla ilgili olarak sadece kendi Bonus Kart Hamillerine yönelik olarak kampanyalar düzenleyebilir. (...). Ancak bu kampanyalar, Bonus Kredi Kartı Program Ortaklığı'nın bütünlüğünü bozmayacak ve Denizbank bonus kartlarının kullanımını Garanti veya diğer Platform Üyelerinin çıkarmış olduğu Bonus Kartlara göre daha cazip hale getirmeyecek nitelikte olacaktır. Bu kampanyaların düzenlenmesi Garanti'nin önceden verilecek yazılı onayına tabidir. Bu doğrultuda Denizbank, kampanya detaylarını en az 5 (beş) işgünü öncesinden Garanti'nin onayına sunmak zorundadır.

³⁸ Sözleşmenin 5.1.5 maddesinde ise 5.1.4 madde hükmüne aykırılığın yaptırımını olarak uygulanacak cezai şartlar açıklanmaktadır.

Sözleşme Maddesi	Sözleşme Maddesinin Konusu	Sözleşme Maddesinin İçeriği
5.3.1	Kart hamillerine kazandırılacak bonus tutarına ilişkin asgari oran belirlenmesi	Denizbank, kendisi tarafından Web Üyesi yapılarak Bonus Kredi Kartı Programı'na dahil edilecek Üye İşyerlerince verilecek Bonus oranlarını belirleme ya da tavsiye etme yetkisine sahiptir. Ancak söz konusu oranlar, Denizbank tarafından Web Üyesi yapılan üye işyerlerinde kart hamillerine kazandırılacak toplam "bonus" tutarının, Bonus kredi kartları ile gerçekleştirilen toplam alışveriş cirosuna oranının % (.....)'dan ((.....)) az olmaması gerektiği, (kampanya kapsamında kazandırılan bonuslar bu oranın hesaplanmasına dahil edilmeyecektir) konusunda Taraflar mutabık kalmışlardır. Söz konusu hesaplama Denizbank'ın TakasNet Sistemi üzerinden gerçekleştireceği TakasNet acquiring cirosu ve bu ciroya ilişkin işlemlerde kazandırılan bonus tutarı üzerinden hesaplanacaktır. (...) ³⁹ .
14.3	Başka kart programlarına üye olunmasının sözleşme fesih sebebi sayılması	Sözleşme; (...) Denizbank'ın, işbu Sözleşme kapsamında bir başka banka ile benzer nitelikte bir sözleşme imzaladığını kamuoyuna açıklaması veya Garanti'ye bildirmesi veya Garanti'nin bu konuda edindiği bilginin Denizbank tarafından teyit edilmesi halinde; Garanti'nin 45 (kırkbeş) gün önceden yapacağı ihbarla, (...) sona erdirme sebebidir. (...).
14.4	Sözleşmenin sona ermesinden sonra kartların değiştirilmesine yönelik süre sınırı getirilmesi	Sözleşme'nin sona ermesi durumunda Denizbank, yeni Bonus Kart basmayacağını, basımı gerçekleştirilen Denizbank Bonus Kartları'nı sona erme süresi içerisinde ve her halükarda Sözleşme'nin sona ermesini takip eden 6 (altı) ay içerisinde "Bonus" ismi ve görseli ihtiva etmeyecek şekilde değiştirmeyi ve Bonus markasını kullanmaya son vereceğini kabul ve taahhüt eder. (...).
14.4	Sözleşmenin sona ermesinden sonra kartların taksitli işlemlere kapatılması	(...) Taraflar, Sözleşmenin sona erme tarihinden itibaren TakasNet Takas Sisteminin sona ereceği ve işlemlerin yurtiçi-yurt dışı takas sistemleri aracılığı ile yürüyeceği konusunda mutabık kalmışlardır. (...).
3.1 (Ek Sözleşme)	Bonus Programı'ndaki üye işyerlerine hizmet sunulması ve Bonus Programı'ndan çıkan üye işyerlerine bir ay süre ile teklifte bulunulması yasağına ödeme kuruluşlarının da tabi olması	Denizbank; bir Platform Üyesi tarafından Web Üyesi yapılmış işyerinin, ilgili Platform Ortağı ile olan sözleşmesinin devamı süresince ilgili Ödeme Kuruluşu ile Bonus Kart kabulüne ve Bonus Kart'a taksit sağlanması amacı ile sözleşme imzalanmaması, Platform Üyesi ile olan sözleşmesinin sona ermesi sonrasında ise Web'e üye yapılması amacı ile geçerli olan bir aylık bekleme süresine Ödeme Hizmet Sağlayıcılarının da uyacağını, bu hususa imzalayacağı sözleşmelerde yer vereceğini, gerekli kontrolleri sağlayacak süreçler oluşturacağını kabul ve taahhüt eder. (...).
3.2 (Ek Sözleşme)	Bonus kartlarla yapılan harcamaların Bonus POS'undan geçirilmesi zorunluluğuna ödeme kuruluşlarının da tabi olması	Denizbank; kendisi tarafından veya sözleşme imzaladığı Ödeme Hizmet Sağlayıcı tarafından Web'e dahil edilmiş olan Web Üyeleri nezdinde Bonus özellikli Kredi Kartı ile gerçekleştirilen işlemlerin Denizbank'a ait Bonus POS'lar ile gerçekleştirilmesinin esas olduğunu, işyeri'nin başkaca bankaya/üye işyeri anlaşması yapan kuruluşu/başkaca bir Ödeme Hizmet Sağlayıcıya ait POS'lar aracılığı ile işlem yapsa dahi, Bonus kart hamillerine vermekle yükümlü olduğu ödül/bonus'u Kart Hamili'ne, Ana Sözleşme kapsamında Taraflar arasında belirlenen bir tutarın varlığı halinde ise diğer tarafa ödemek durumunda kalacağını, dolayısı ile bu yükümlülüğün Denizbank, Ödeme Hizmet Sağlayıcısı ve bu Ödeme Hizmet Sağlayıcısı tarafından Web'e dahil edilen alt üye işyerleri açısından da geçerli olduğunu kabul ve taahhüt eder. (...).
3.3 (Ek Sözleşme)	Kart hamillerine kazandırılacak bonus tutarına ilişkin asgari oran belirlenmesi uygulamasının ödeme kuruluşlarının üye işyerlerini de kapsamı	Denizbank sözleşme imzalayarak Web'e dahil ettiği Ödeme Hizmet Sağlayıcıları tarafından Web Üyesi yapılarak Bonus Kredi Kartı Programı'na dahil edilecek alt işyerlerince verilecek Bonus oranlarını belirleme ya da tavsiye etme yetkisine sahiptir. Ancak söz konusu oranlar, Ödeme Hizmet Sağlayıcıları tarafından Web Üyesi yapılan alt işyerlerinde kart hamillerine kazandırılacak toplam "bonus" tutarının, Bonus kredi kartları ile gerçekleştirilen toplam alışveriş cirosuna oranının

³⁹ İlgili maddenin devamında ise madde hükmüne aykırılığın yaptırımını olarak uygulanacak cezai şartlar açıklanmaktadır.

Sözleşme Maddesi	Sözleşme Maddesinin Konusu	Sözleşme Maddesinin İçeriği
		%(.....)'dan ((.....)) az olmaması gerektiği, (kampanya kapsamında kazandırılan bonuslar bu oranın hesaplanmasına dahil edilmeyecektir) konusunda Taraflar mutabık kalmışlardır.
4.13 (Ek Sözleşme)	Ödeme kuruluşlarının, hizmet sundukları üye işyerlerinin diğer kart programlarını öne çıkarıcı uygulamalarda bulunmamasını temin etmesi	Denizbank; Ödeme Hizmet Sağlayıcılar ile imzalayacağı sözleşmelerde/Üye İşyeri Sözleşmelerinde aşağıdaki hususlara yer verileceğini ve uygulanmasını sağlamayı, kabul ve taahhüt eder. Bu kapsamda Denizbank söz konusu sözleşmelerde; (...) <i>Hizmet verdikleri Alt Üye İşyerlerinin Bonus markasını, diğer sadakat uygulamaları markaları ile birlikte kullanmaları halinde Bonus markasının ve Bonus Kredi kartı programının diğer kart/sadakat uygulamalarına göre daha az ödül kazandırdığı, daha pahalı olduğu şeklinde bir ifadeye ya da bu sonuçlara neden olabilecek uygulamalara girişmemelerini temin etmeyi, (...) yer verilmesini temin edecektir.</i>

Kaynak: GARANTİ ile DENİZBANK arasında akdedilen güncel Bonus Sözleşmesi ve eki

G.3. Kurulun Bonus Kredi Kartı Programı Sözleşmelerine İlişkin Kararları

- (41) Bonus Programı, bankalar arasında akdedilen Bonus Sözleşmeleri üzerinden yaklaşık 22 senelik bir süreci kapsayacak şekilde Kurulun muhtelif kararlarına konu olmuştur. Bu çerçevede söz konusu kararların büyük çoğunluğu muafiyet kararları olup söz konusu muafiyet kararlarında genel olarak; ilgili sözleşmeler ile rakip konumundaki bankaların kredi kartı ihraç ve kabul faaliyetlerine ilişkin çeşitli hususlarda ortak hareket etmeyi kararlaştırmaları ve birbirleri ile bazı koşullarda rekabet etmemeyi taahhüt etmeleri nedeniyle anılan sözleşmelere menfi tespit belgesi verilemeyeceği, öte yandan Bonus kredi kartı programının ölçek ekonomisine ulaşılması, yatırım maliyetlerinin azaltılması ve tüketicilerin geniş bir işyeri ağında geçerli kampanyalara ulaşmasının sağlanması gibi pazarda meydana getirdiği etkinlik artışları nedeniyle anılan sözleşmelerin bireysel muafiyet şartlarını taşıdığı ifade edilmiştir.
- (42) Bu kapsamda Bonus Programı kapsamında bankalar arasında akdedilen Bonus Sözleşmelerine yönelik anılan Kurul kararlarında, ilgili sözleşmelerin her birine sözleşme sürelerinin bitimine kadar geçerli olacak şekilde bireysel muafiyet tanındığı görülmektedir. Aşağıda Kurulun ilgili bireysel muafiyet kararları tablo halinde aktarılmaktadır:

Tablo 5: Bonus Sözleşmelerine İlişkin Kurul Kararları

Taraflar	Sözleşme İmza Tarihi	Kurul Karar Tarihi	Kurul Karar Sayısı
GARANTİ-DENİZBANK	31.12.2002	22.07.2004	04-48/639-158
GARANTİ-TEB	20.06.2006	14.09.2006	06-63/861-251
GARANTİ-ŞEKERBANK	01.03.2007	18.10.2007	07-79/983-381
GARANTİ-DENİZBANK (2. dönem)	31.12.2007	24.07.2008	08-47/665-259
GARANTİ-INGBANK	17.06.2008	13.04.2009	09-14/316-80
GARANTİ-BURGANBANK ⁴⁰	26.11.2009	05.08.2010	10-52/961-336
GARANTİ-ALTERNATİF	23.12.2010	03.08.2011	11-44/991-337
GARANTİ-TEKSTİLBANK (ICBC) ⁴¹	30.04.2012	30.04.2014	14-16/296-127
GARANTİ-TEB (2. dönem)	18.12.2012	05.08.2015	15-33/482-149

⁴⁰ İlgili Kurul kararı GARANTİ ile Eurobank Tekfen AŞ arasında akdedilen Bonus Sözleşmesine ilişkindir. Eurobank Tekfen AŞ'nin ünvanı 28.01.2013 tarihinde Burgan Bank AŞ olarak değiştirildiğinden, Tablo 5'te güncel ünvanın kısaltmasına yer verilmiştir.

⁴¹ TEKSTİLBANK üzerinde SD Holding AŞ'nin sahip olduğu %75.50'lik hissenin Industrial and Commercial Bank of China Limited Şirketi tarafından satın alınması sonrasında ilgili bankanın ticari ünvanı ICBC Turkey Bank Anonim Şirketi olarak değiştirilmiştir.

GARANTİ-FİBABANKA ⁴²	01.04.2013	19.02.2014	14-07/149-64
GARANTİ-INGBANK (2. dönem)	01.10.2013	07.08.2014	14-26/524-232
GARANTİ-DENİZBANK (3. dönem)	07.03.2013	08.01.2015	15-02/9-7
GARANTİ-ŞEKERBANK (2. dönem)	11.07.2013	28.12.2016	16-45/723-326
GARANTİ-TÜRKİYE FİNANS	09.05.2014	08.08.2018	18-27/449-219
GARANTİ-BURGANBANK ⁴³	29.07.2015	08.08.2018	18-27/448-218
GARANTİ-TEB (3. dönem)	26.07.2016	08.08.2018	18-27/447-217
GARANTİ-DENİZBANK (4. dönem)	17.10.2018	13.06.2019	19-21/313-137
Kaynak: Bonus Sözleşmeleri muafiyet başvuruları			

- (43) Bu noktada yukarıda genel olarak bahsedilen Kurulun Bonus Sözleşmelerine ilişkin muafiyet kararlarının yanı sıra Kurulun *Türkiye Garanti Bankası AŞ'nin, "Bonus Kredi Kartı Programı" çerçevesinde gerçekleştirdiği uygulama ve eylemler ile aynı piyasada faaliyet gösteren ödeme kuruluşları aleyhine rekabeti kısıtlayarak 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal ettiği iddiasına* yönelik olarak GARANTİ hakkında yürüttüğü önaraştırma sonucunda aldığı 07.09.2017 tarih ve 17-28/462-201 sayılı karara da değinilebilecektir. Söz konusu kararda; GARANTİ'den aldıkları lisans kullanım hakkı ile Bonus Programı'na üye olan bankaların, bu lisansla ödeme kuruluşlarını faydalandıramamasına yönelik Bonus Sözleşmelerindeki hükümlerin (alt lisanslama yasağı); Bonus üyesi bir bankadan POS temin eden ödeme kuruluşunun, söz konusu POS'tan taksitli ödeme alamamasına neden olarak ödeme kuruluşlarının üye işyeri edinme pazarından dışlanması ve buna bağlı olarak nihai olarak tüketici refahının olumsuz etkilenmesi sonucunu doğurabileceği tespitinde bulunulmuştur. Bu bakımdan, anılan sözleşmelere 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet tanınmasının mümkün olmadığına, bununla birlikte ödeme kuruluşlarının Bonus Programı'na üye bankalarla alt lisans ilişkisi kurmasını engelleyen hükümlerin kaldırılması koşuluyla sözleşmelere bireysel muafiyet tanınabileceğine karar verilmiştir. Devam eden süreçte, Bonus Sözleşmeleri tadil edilmiş ve lisans alan bankaların, ödeme kuruluşlarına Bonus markalı kredi kartlarını kabul etmek üzere POS temin etmesi mümkün hale gelmiştir.

G.4. Sektör ve Mevzuata İlişkin Bilgi

- (44) Dosya kapsamında yürütülen incelemenin konusunu GARANTİ tarafından platform bankaları ile akdedilen Bonus Sözleşmelerinin güncel piyasa koşullarında muafiyet koşullarını karşılayıp karşılamadığının tespiti oluşturmaktadır. Bu bölümde Bonus Sözleşmelerinin ilişkili olduğu ödeme hizmetleri ve özellikle kartlı ödemeler sektörüne ilişkin temel esaslar ile bankalar tarafından geliştirilen sadakat programı uygulamaları ve anılan konuları ele alan mevzuat düzenlemelerine ilişkin bilgi ve açıklamalara yer verilmiştir.
- (45) Ulusal mevzuat çerçevesinde, ülkemizde ödeme hizmeti faaliyetlerine ilişkin olarak başvurulabilecek en temel düzenlemeyi 6493 sayılı Kanun oluşturmaktadır. 6493 sayılı Kanun'un hazırlanma sürecinde, Avrupa Birliğinde (AB) yürürlüğe giren ve banka dışı ödeme hizmeti sağlayıcısı kuruluşların faaliyetlerinin hukuki altyapısını oluşturan 2007/64/EC sayılı Ödeme Hizmetleri Direktifi'nin (*Payment Services Directive, PSD1*) esas alındığı görülmektedir. Bu çerçevede küresel düzeyde önem taşıyan ödeme hizmetleri sektörüne yönelik ulusal normların oluşturulmasında, AB düzenlemelerine uyum gözetildiğine dikkat çekilmesi gerekmektedir. Anılan uyumun tesis edilebilmesi

⁴² Garanti ile Fibabanka AŞ arasında imzalanmış olan Bonus Sözleşmesi, tarafların ortak mutabakatı ile 30.01.2023 tarihinde sona erdirilmiştir.

⁴³ GARANTİ ile BURGANBANK arasında imzalanmış olan Bonus Sözleşmesi, tarafların ortak mutabakatı ile 30.04.2018 tarihinde sona erdirilmiştir.

amacıyla, ödeme hizmetleri faaliyetlerinde yaşanan gelişmeler doğrultusunda, AB'de PSD1'in yerini alan 2015/2366 sayılı Ödeme Hizmetleri Direktifi 2 (PSD2) düzenlemesine paralel şekilde 6493 sayılı Kanun'un güncellenmesi ihtiyacı doğmuş ve söz konusu ihtiyacı karşılamak amacıyla 12.11.2019 tarihinde 7192 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (7192 sayılı Kanun) ile 6493 sayılı Kanun'da köklü değişiklikler yapılmıştır.

- (46) Ödeme hizmetleri sektörüne genel bir çerçeve çizen 6493 sayılı Kanun'da, ödeme hizmetleri alanında başvuru alan bazı temel kavramların tanımına yer verilmektedir. Bu bağlamda, mezkûr Kanun'un "*Tanımlar*" başlıklı 3. maddesinde, ödeme sistemi "*üç veya daha fazla katılımcı arasındaki transfer emirlerinden kaynaklanan fon aktarımlarının gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla yapılan takas ve mutabakat işlemleri için gerekli altyapıyı sunan ve ortak kuralları olan yapı*" şeklinde tanımlanırken sistem işleticisi ise "*ödeme sistemi ve menkul kıymet mutabakat sisteminin günlük işleyişinden ve sistem işletimi için gerekli olan faaliyet iznine sahip olan tüzel kişi*" olarak tanımlanmaktadır.⁴⁴ Öte yandan ödeme işlemi ise "*gönderen veya alıcının talimatı üzerine gerçekleştirilen fon yatırma, aktarma veya çekme faaliyeti*" şeklinde ifade edilmektedir.
- (47) 6493 sayılı Kanun'da ödeme hizmeti sağlama yetkisi yalnızca ödeme hizmeti sağlayıcılarına tanınmış olup hangi teşebbüslerin ödeme hizmeti sağlayıcısı olarak kabul edileceğine de Kanun'un 13. maddesinde yer verilmiştir. Bu kapsamda, 6493 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca, *i) 5411 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar, ii) elektronik para kuruluşları, iii) ödeme kuruluşları, iv) Posta ve Telgraf AŞ ödeme hizmeti sunmaya yetkili olup ödeme hizmeti sağlayıcısı olarak nitelendirilmiştir.*⁴⁵ Dolayısıyla gerek bankalar, gerekse de 6493 sayılı Kanun'da "*ödeme hizmeti sağlamak ve gerçekleştirmek için kanun kapsamında yetkilendirilmiş tüzel kişi*" olarak tanımlanan ödeme kuruluşları ile yine 6493 sayılı Kanun'da "*kanun kapsamında elektronik para ihraç etme yetkisi verilen tüzel kişi*" şeklinde tanımlanan elektronik para kuruluşlarının (e-para kuruluşları) ödeme hizmeti sağlayıcısı olduğu hüküm altına alınmıştır.
- (48) Öte yandan 6493 sayılı Kanun'un "Ödeme Hizmeti" kenar başlıklı 12. maddesinin birinci fıkrasında ise ödeme hizmetleri tahdidi olarak şu şekilde sayılmıştır:

"Bu Kanun uyarınca ödeme hizmetleri;

- a) Ödeme hesabına para yatırılması ve ödeme hesabından para çekilmesine imkân veren hizmetler de dâhil olmak üzere ödeme hesabının işletilmesi için gerekli tüm işlemleri,*
- b) Ödeme hizmeti kullanıcısının ödeme hizmeti sağlayıcısı nezdinde bulunan ödeme hesabındaki fonun aktarımını içeren, bir defaya mahsus olanlar da dâhil doğrudan borçlandırma işlemi, ödeme kartı ya da benzer bir araçla yapılan ödeme işlemi ile düzenli ödeme emri dâhil para transferini,*
- c) Ödeme aracının ihraç veya kabulünü,*

⁴⁴ 6493 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde faaliyet iznine sahip olmayan kuruluşlar sistem işleticisi olarak faaliyet gösterememektedir. Hâlihazırda İstanbul Takas ve Saklama Bankası AŞ, BKM, Merkezi Kayıt Kuruluşu AŞ, GÖSAŞ, Paycore Ödeme Hizmetleri Takas ve Mutabakat sistemleri AŞ ve Bileşim Finansal Teknolojiler ve Ödeme Sistemleri AŞ sistem işleticisi faaliyet iznine sahiptir.

⁴⁵ 6493 sayılı Kanun kapsamında ödeme hizmetleri alanında ödeme kuruluşu olarak faaliyette bulunmak isteyen teşebbüsler, TCMB'den faaliyet izni almak zorundadır. 30.10.2024 tarihi itibarıyla faaliyet izni aktif olan 26 ödeme kuruluşu ve 60 ödeme ve elektronik para kuruluşu bulunmaktadır.

- ç) Para havalesini,
d) Gönderen tarafından ödeme işleminin yapılmasına ilişkin onayın bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı aracılığıyla verildiği ve ödemenin ödeme hizmeti kullanıcısı ile mal veya hizmet sağlayan arasında sadece aracı olarak faaliyet gösteren bir bilişim veya elektronik haberleşme işletmecisine yapıldığı ödeme işlemini,
e) Fatura ödemelerine aracılık edilmesine yönelik hizmetleri,
f) Ödeme hizmeti kullanıcısının isteği üzerine başka bir ödeme hizmeti sağlayıcısında bulunan ödeme hesabıyla ilgili sunulan ödeme emri başlatma hizmetini,
g) Ödeme hizmeti kullanıcısının onayının alınması koşuluyla, ödeme hizmeti kullanıcısının ödeme hizmeti sağlayıcıları nezdinde bulunan bir veya daha fazla ödeme hesabına ilişkin konsolide edilmiş bilgilerin çevrim içi platformlarda sunulması hizmetini,
ğ) Ödemeler alanında toplam büyüklük veya etki alanı açısından Bankaca belirlenecek seviyeye ulaşan diğer işlem ve hizmetleri ifade eder.”

- (49) Ödeme hizmetleri faaliyetlerine ilişkin esasların kapsamlı bir şekilde ele alındığı bir diğer hukuki düzenlemeyi ise 01.12.2021 tarih ve 31676 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para İhracı ile Ödeme Hizmeti Sağlayıcıları Hakkında Yönetmelik” (Ödeme Hizmetleri Yönetmeliği) oluşturmaktadır. Ödeme Hizmetleri Yönetmeliği ile ödeme hizmeti sağlayıcıları arasındaki ilişkiler, ödeme ve elektronik para kuruluşlarının faaliyet iznine ilişkin esaslar, ödeme fonlarının korunması, tüketicilerin bilgilendirilme yükümlülüğü gibi birçok hususa ilişkin detaylı hükümler tesis edilmiştir. Özellikle, üçüncü taraf hizmet sağlayıcıların, müşterilerin rızası dâhilinde bu müşterilerin bankalar nezdindeki finansal bilgilerine erişebilmesini ve işlem gerçekleştirebilmesini sağlayan güvenli işleyiş olarak tanımlanabilecek⁴⁶ açık bankacılığa ilişkin önem arz eden bazı hususlar, Ödeme Hizmetleri Yönetmeliği’nde hukuki zemine kavuşturulmuştur.
- (50) Bu noktada, Ödeme Hizmetleri Yönetmeliği’nin 8. maddesine değinilmesi önem arz etmektedir. İlgili maddenin birinci fıkrasında;

“Ödeme hizmeti sağlayıcısı, sunmakta olduğu ödeme hesabı hizmetleri ve ödeme hizmetlerine ilişkin altyapı hizmetlerinin başka bir ödeme hizmeti sağlayıcısı tarafından kullanılmak istenmesi durumunda, talepte bulunan ödeme hizmeti sağlayıcısına bu hizmetleri, mevzuattan doğan yükümlülükler ile güvenlik, operasyonel ve teknik gereklilikler saklı kalmak kaydıyla, diğer ticari müşterileri, iş ortakları ve işlem yaptığı diğer ödeme hizmeti sağlayıcıları ile benzer koşullarda sunmakla yükümlüdür. Bu hizmetlerin sunumunda ticari gerekçelerle oluşabilecek makul düzeydeki farklılıklar bu fıkraya aykırılık olarak değerlendirilmez.”

hükmü yer almaktadır.

⁴⁶ Ödeme Hizmetlerindeki Finansal Teknolojilere Yönelik İnceleme Raporu, 87. paragraf, bkz. <https://www.rekabet.gov.tr/Dosya/sector-raporlari/odeme-hizmetlerindeki-finansal-teknolojilere-yonelik-inceleme-raporu-20211209145616284-pdf?AspxAutoDetectCookieSupport=1>, Erişim Tarihi: 27.05.2024.

- (51) Anılan hükümde yer alan yükümlülüğün çerçevesi ise, 8. maddenin ikinci ve üçüncü fıkrasında şu şekilde belirtilmiştir:

“Birinci fıkra kapsamında sunulacak hizmetler, mümkün olduğu ölçüde, talepte bulunan ödeme hizmeti sağlayıcısının Kanun kapsamında yapmak istediği faaliyeti sorunsuz bir şekilde yerine getirmesini sağlayacak kapsayıcılıkta olmalıdır.

Bu madde kapsamında kendisine başvuru yapılan ödeme hizmeti sağlayıcısının en geç bir ay içerisinde ret veya kabul kararını talepte bulunan ödeme hizmeti sağlayıcısına iletir.”.

- (52) Söz konusu düzenleme ile bir anlamda, bankalar da dâhil olmak üzere tüm ödeme hizmeti sağlayıcılarına ara bağlantı sağlama yükümlülüğü getirilmiştir.⁴⁷ Bu çerçevede dosyanın konusunu oluşturan muafiyet talepli inceleme bakımından, ödeme hizmeti sağlayıcısı olarak faaliyet gösteren bankalar, ödeme ve elektronik para kuruluşları; ödeme hizmeti çerçevesinde yürüttükleri faaliyetler bakımından 6493 sayılı Kanun ile Ödeme Hizmetleri Yönetmeliği hükümlerine uygun fiil icra etmekle yükümlü kılınmıştır.

- (53) Diğer taraftan, değinilmesi önem arz eden bir başka hususu ise ödeme kuruluşlarının, üye işyeri edinme faaliyetleri çerçevesindeki bildirim yükümlülüğü oluşturmaktadır. Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkında Yönetmelik'in (Banka ve Kredi Kartları Yönetmeliği) 27/A maddesinin dokuzuncu fıkrası uyarınca; üye işyeri anlaşması yapan kuruluşun, anlaşma yaptığı üye işyerinin, 6493 sayılı Kanun'a tabi ödeme veya elektronik para kuruluşu olması ve bu kuruluşun üye işyeri anlaşması yapan kuruluştan temin ettiği POS'ları 6493 sayılı Kanun hükümleri kapsamında alt işyerlerine kullandırması durumunda; bu kuruluşlarca POS'un kullandırıldığı alt işyerinin, üye işyeri anlaşması yapan kuruluşa ticaret unvanı ve vergi kimlik veya vatandaşlık numarası ile birlikte bildirilmesi ve bu kapsamdaki tüm işlemlerde ilgili alt işyerlerini münferit olarak tanımlamaya yarayacak referans numarasının kullanılması suretiyle söz konusu alt işyerleri üzerinden gerçekleştirilecek işlemlerin POS'u temin eden üye işyeri anlaşması yapan kuruluş tarafından işlem bazında takip edilebilmesine imkân sağlanmasının zorunlu olduğu düzenlenmektedir. Bu kapsamda ilgili madde hükmüne göre, üye işyeri anlaşması yapan kuruluşlar bu zorunluluğu yerine getirmeyen kuruluşlar ile üye işyeri anlaşması yapamayacak ve bu kuruluşlara POS temin edemeyecektir. Buna ek olarak ilgili fıkrada, üye işyeri anlaşması yapan kuruluşlarca, üye işyerlerinin alt işyerlerine ilişkin bilgilerin, pazarlama ve benzeri amaçlarla kullanılamayacağı da hüküm altına alınmıştır.

- (54) Ödeme işlemlerine ilişkin sürecin kolaylaştırılması ve ödemeler alanında dolandırıcılık ve kötü niyetli kullanımların engellenmesi amacıyla BKM bünyesinde tutulacak işyeri kodları ile TCMB tarafından esası belirlenecek işyeri kayıt sistemine ilişkin esaslara ise Ödeme Hizmetleri Yönetmeliği'nin “İşyeri Kayıt Sistemi” başlıklı 9. maddesinde yer verilmiştir. Anılan hüküm aşağıdaki gibidir:

(1) Ödeme işlemlerine ilişkin süreçlerin kolaylaştırılması ve ödemeler alanında dolandırıcılık ve kötü niyetli kullanım faaliyetlerinin önlenmesi amacıyla, ödeme hizmeti kapsamına giren bir ödeme yöntemi ile mal ve hizmet sunan işyerine, bu işyerine özgü bir işyeri kodu verilir.

⁴⁷ Bununla birlikte Ödeme Hizmetleri Yönetmeliği'nin geçici 1. madde hükmüne göre söz konusu yükümlülük kapsamında ödeme hizmeti sağlayıcıların gereken teknik hazırlıkları tamamlaması için yönetmeliğin yayım tarihi olan 01.12.2021 tarihinden itibaren bir yıllık süre öngörülmüştür.

(2) Birinci fıkrada belirtilen işyeri kodu, Bankalararası Kart Merkezi A.Ş. tarafından verilir.

(3) Birinci fıkra uyarınca verilecek işyeri kodu, asgari olarak işyerinin adres bilgisi ile T.C. kimlik numarası veya vergi kimlik numarası eşleştirilerek ve bu bilgilere özgülenerak, yurt dışında yerleşik işyerleri için ise bu bilgilerin ilgili ülkedeki muadilleri ile eşleştirilerek oluşturulur. Bir işyerinin birden fazla işyeri kodu bulunamaz. İşyeri ile sözleşme imzalayan ödeme hizmeti sağlayıcısı bu fıkra uyarınca alınacak bilgilerin doğruluğunu teyit etmek için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.

(4) Ödeme hizmeti sağlayıcısı, işyerine ödeme hizmeti kapsamına giren bir ödeme yöntemi ile mal ve hizmet satışı yapabilmesini sağlamak için sunacağı hizmetlerde bu madde uyarınca oluşturulmuş işyeri kodunu kullanmak zorundadır.

(5) Bankalararası Kart Merkezi A.Ş. bünyesinde işyeri kodlarının ve işyeri kodu alınırken verilen bilgilerin tutulduğu ve eşleştirildiği bir sistem kurulur. İşyeri kayıt sistemine yapılacak kayıt ve sorgulama işlemleri için paylaşılacak bilgi ve belgeler dahil olmak üzere, işyeri kayıt sistemine ilişkin usul ve esaslar Banka tarafından belirlenir ve internet sitesinde yayımlanır.

(6) Ödeme hizmeti sağlayıcısı, işyerine ödeme hizmeti kapsamına giren bir ödeme yöntemi ile mal ve hizmet satışı yapabilmesini sağlamak için sunduğu hizmetleri, ticari ve/veya teknik olmayan sebeplerle sonlandırması durumunda, bu durumu ve sözleşmenin sonlandırılma nedenini beşinci fıkra kapsamında oluşturulacak sisteme iletir.

(7) Bankalararası Kart Merkezi A.Ş., ödeme hizmeti sağlayıcısının beşinci fıkra uyarınca oluşturulacak sisteme ulaşarak, anlaşma yapmak istediği işyeri ile ilgili altıncı fıkra uyarınca yapılmış bir bildirimle ilişkin kayıt olup olmadığını ve kayıt bulunması durumunda kayıtların içeriğini sorgulamasına imkan sağlayacak altyapıyı oluşturmakla yükümlüdür.

(8) Bankalararası Kart Merkezi A.Ş., beşinci fıkra uyarınca oluşturulacak sisteme bilgilerin güvenli bir şekilde iletilmesini ve iletilen bilgilerin gizliliğini, bütünlüğünü, kullanılabilirliğini, güncelliğini ve güvenliğini sağlayacak önlemleri almakla yükümlüdür.

(9) Ödeme hizmeti sağlayıcısı, ödeme hizmeti kapsamına giren bir ödeme yöntemi ile mal ve hizmet satışı yapabilmesini sağlamak için sunacağı hizmetlere ilişkin çerçeve sözleşme yapılmadan önce işyerini, bu madde kapsamında yapılacak bilgi paylaşımlarına ve sorgulamalara ilişkin açıkça bilgilendirmekle, konuya ilişkin işyerinin onayını almakla ve çerçeve sözleşmede işyerinin onayının alınmasına ilişkin gerekli hususların bulunmasını sağlamakla yükümlüdür.”

- (55) İlgili hüküm uyarınca ödeme işlemlerine yönelik sürecin kolaylaştırılması, ödemeler alanında dolandırıcılık ve kötü niyetli kullanım faaliyetlerinin önüne geçilmesi amacıyla ödeme hizmeti kapsamına giren bir ödeme yöntemi ile mal ve hizmet sunan işyerlerine yönelik işyeri kodu oluşturulması, söz konusu işyeri kodlarının BKM bünyesinde tutulması ve BKM'nin de işyeri kodlarının ve işyeri kodu alınırken verilen bilgilerin tutulduğu ve eşleştirildiği bir işyeri kayıt sistemi kurması gerekmektedir. İşyeri kodlarının ise esas olarak işyeri adres bilgisi, T.C. kimlik numarası ve/veya vergi kimlik numarası eşleştirilip ilgili bilgilere özgülenerak oluşturulması gerektiğine işaret edilmiştir. Buna ek olarak kayıt sisteminin; ödeme hizmeti sağlayıcılarının anlaşma

yapmak istediği işyeri ile ilgili olarak bir fesih bildirimini bulunup bulunmadığını ve kayıt bulunması halinde kayıtların içeriğinin sorgulanmasına yönelik gereklilikleri sağlayabilmesi ve kayıtların; gizli, güncel ve güvenilir olması gerekmektedir. Söz konusu hükümde ödeme hizmeti sağlayıcıları hakkında da belirli yükümlülükler öngörülmüştür. Buna göre; bu bilgilerin doğruluğunun teyit edilmesi için gerekli önlemler alınmalı; ödeme hizmeti sağlayıcısı, işyeri ödeme hizmeti kapsamında olan bir ödeme yöntemi ile mal ve hizmet satışı yapılabilmesini sağlamaya yönelik olarak sunulacak hizmetlerde ilgili madde uyarınca oluşturulmuş üye işyeri kodunu kullanmalı; hizmetin ticari/teknik olmayan sebeplerle sonlandırılması durumunda bu durum ile sözleşme sonlandırma nedeni işyeri kayıt sistemine iletilmeli ve ödeme hizmeti kapsamına giren bir ödeme yöntemi ile mal ve hizmet satışı yapılabilmesini sağlamak amacıyla sunulacak hizmetlere ilişkin çerçeve sözleşmeler akdedilmeden önce işyeri, bu madde kapsamındaki bilgi alışverişlerine yönelik bilgilendirilmeli, konuya ilişkin olarak işyerinin onayı alınmalı ve çerçeve sözleşmede bu hususlara yer verilmelidir. Bununla birlikte söz konusu maddede, işyeri kayıt sistemine ilişkin usul ve esasların TCMB tarafından belirlenip internet sitesinde yayımlanması gerektiği de hüküm altına alınmıştır. Bu çerçevede TCMB tarafından 2024 yılının Ocak ayında “İşyeri Kayıt Sistemi (İKS) Kuralları” (İKS Kuralları) yayımlanmış; İKS Kuralları’nın “İKS tarafından verilecek hizmetler” başlıklı 6. maddesinde ise İKS tarafından katılımcılara “İşyeri ve terminal veritabanı” ve “fesih takip sistemi” hizmetleri ile ilgili iş akışları ve gereksinimlerin sağlanacağı belirtilmiştir.

- (56) Ödeme Hizmetleri Yönetmeliği’nin “İşyerlerine Sunulan Hizmetler” başlıklı 10. maddesinde ise:

“(1) Ödeme hizmeti sağlayıcısı, işyerine ödeme hizmeti kapsamına giren bir ödeme yöntemi ile mal ve hizmet satışı yapabilmesini sağlamak için sunacağı hizmetlerin sunumuna başlamadan önce, hizmet sunulacak işyerinin 9 uncu maddenin beşinci fıkrası uyarınca kurulan sistemde kayıtlı olup olmadığını kontrol eder, işyerinin kayıtlı olmaması durumunda kaydolmasını sağlar, kayıtlı olması durumunda ise sistemde anlaşma yapmak istediği işyerine ilişkin olumsuz bir kayıt olup olmadığını kontrol eder ve olumsuz bir kayıt bulunması durumunda, olumsuz kaydın içeriği nedeniyle işyerine ilişkin mevzuatla getirilmiş bir hizmet sunma yasağı bulunması durumunda buna uygun hareket eder, bu tür bir zorunluluk bulunmaması durumunda kayıtların içeriğini göz önünde bulundurarak risk yönetimi çerçevesinde gerekli değerlendirmeleri yapar. Ödeme hizmeti sağlayıcısı, 9 uncu maddenin beşinci fıkrası uyarınca kurulan sistemde hizmet sunduğu işyerlerine ilişkin olumsuz bir kayıt olup olmadığını yılda en az bir defa olmak üzere düzenli aralıklarla kontrol eder ve kayıt bulunması durumunda kaydın içeriğine göre gerekli önlemleri alır.

(2) (Değişik:RG-7/10/2023-32332) Ödeme hizmeti sağlayıcısının, işyerine ödeme hizmeti kapsamına giren bir ödeme yöntemi ile mal ve hizmet satışı yapabilmesini sağlamak için sunduğu hizmetler için başka bir ödeme hizmeti sağlayıcısı tarafından sunulan altyapıyı kullanması durumunda, işyerinin 9 uncu maddenin beşinci fıkrası uyarınca kurulan sistemde tanımlanmış işyeri kodunu, vergi kimlik numarası, T.C. kimlik numarası ve yabancı kimlik numarasından uygun olanı ile adını en geç on iş günü içerisinde altyapısı kullanılan ödeme hizmeti sağlayıcısına bildirmesi gerekir. Altyapısı kullanılan ödeme hizmeti sağlayıcısı, altyapıyı kullanan ödeme hizmeti sağlayıcısından bu fıkrafta belirtilenler ile diğer mevzuattan kaynaklanan hususlar ve altyapısı kullanılarak gerçekleştirilen işlemler dışında, işyerinin başka bir bilgisini talep edemez. Altyapısı

kullanılan ödeme hizmeti sağlayıcısı, risk politikaları çerçevesinde yapacağı değerlendirmeler sonucunda ödeme hizmeti sağlayıcısından işyerine hizmet vermemesini talep etme hakkına sahiptir. Altyapısı kullanılan ödeme hizmeti sağlayıcısı, altyapıyı kullanan ödeme hizmeti sağlayıcısının işyerine sunacağı ödeme hizmetini, keyfi gerekçelerle engelleyemez. Altyapısı kullanılan ödeme hizmeti sağlayıcısının ilgili mevzuat hükümleri kapsamındaki hakları ve yetkileri saklıdır.

(3) (Değişik:RG-7/10/2023-32332) İkinci fıkra uyarınca bildirilen bilgiler, sadece risk değerlendirilmesi ve ilgili düzenlemeler çerçevesinde yapılacak inceleme ve tespit çalışmaları ile altyapıyı kullanan ödeme hizmeti sağlayıcısı tarafından ödeme hizmeti sunulacak işyerlerinde kullanılan altyapının hizmete alınması ve altyapısı kullanılan ödeme hizmeti sağlayıcısı nezdinde gerekli teknik tanımlamaların yapılması sürecinde kullanılabilir ve her ne gerekçe ile olursa olsun pazarlama ve müşteri kazanma benzeri amaçlar gibi elde ediliş amaçları dışında kullanılamaz.

(4) Ödeme hizmeti sağlayıcısının, işyerine ödeme hizmeti kapsamına giren bir ödeme yöntemi ile mal ve hizmet satışı yapabilmesini sağlamak için sunduğu hizmetler kapsamındaki işlemleri, işyeri özelinde takip edilebilmesini sağlayacak şekilde kayıt altına alması ve izlemesi gerekir.”

ifadelerine yer verilmiştir.

- (57) Anılan hükümde ödeme hizmeti sağlayıcılarının; hizmet sunacakları işyerinin İKS'ye kayıtlı olup olmadığını kontrol etmek, kayıtlı olmamaları halinde kaydolmalarını sağlamak, kayıtlı olması durumunda ise işyerine ilişkin olumsuz bir kayıt bulunup bulunmadığını kontrol etmek ve olumsuz bir kaydın mevcudiyeti halinde kaydın içeriği nedeniyle işyerine ilişkin hizmet sunma yasağı bulunması durumunda buna uygun hareket etme yükümlülüğünde olduğu düzenlenmiştir. Hükmün ikinci ve üçüncü fıkralarında ise ödeme hizmeti sağlayıcılarının işyerlerine ödeme hizmeti kapsamına giren bir ödeme yöntemi ile mal ve hizmet satışı yapılabilmesini sağlamak amacıyla sunulan hizmetlerin başka ödeme hizmeti sağlayıcısının altyapısının kullanılması durumunda hizmet verilen işyerinin İKS'de tanımlanmış işyeri kodu, vergi kimlik numarası, T.C. kimlik numarası ve yabancı kimlik numarasından uygun olanı ile adını en geç on iş günü içinde altyapısı kullanılan ödeme hizmeti sağlayıcısına bildirmesi gerektiği belirtilmiştir.
- (58) Genel olarak ödeme hizmetlerine ilişkin temel mevzuat hükümlerine değindikten sonra, bireysel muafiyet incelemesine esas olan ve sadakat programlarının özünü oluşturan kartlı ödeme işlemlerinin gerçekleşme şekline ilişkin açıklamalarda bulunulması önem arz etmektedir. Bir mal veya hizmet alımında ilgili ürünün ya da hizmetin bedeli; ön ödemeli kart, banka kartı (debit kart) ya da kredi kartlarından biri aracılığıyla yapıldığı durumda, ödeme işleminde kullanılacak kartı ihraç eden banka ile kartla yapılan ödemeyi kabul eden POS sahibi bankanın aynı olması halinde (on-us işlem), ödeyenin hesabından ödeme alanın hesabına fon aktarılmakta ve ödeme işlemi sonuçlandırılmaktadır.
- (59) Bu noktada POS sistemleri özel önem taşımaktadır. Zira belirtildiği üzere, ödemede kullanılacak kartın karşılığı olan/olacak fonun, ödeyenin bankasından yani kartı ihraç eden bankadan aktarılacak olması sebebiyle ödeme işleminin aynı bankanın POS'u üzerinden gerçekleştirilmesi bir maliyet avantajı oluşturmaktadır. Nitekim on-us işlemlerde, ödeme işleminde kullanılacak kartı ihraç eden banka ile kartla yapılan ödemeyi kabul eden POS sahibi bankanın ayrı olduğu (not-on-us) işlemlerden farklı

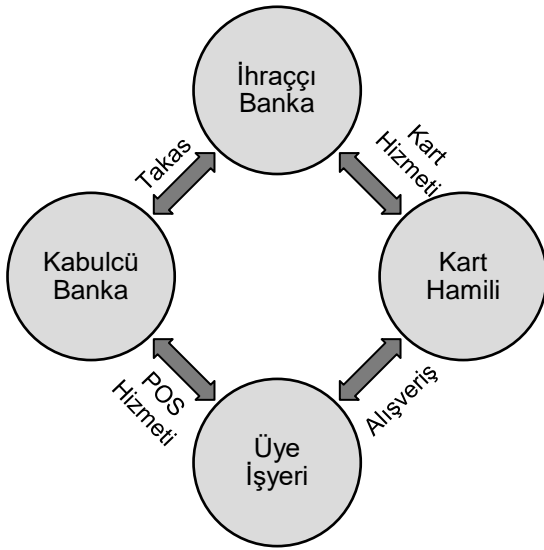
olarak ödeme işleminin takas sistemine girmesine gerek kalmaması nedeniyle kabulcü banka, ihraççı bankaya ödeyeceği takas komisyonundan da kaçınmakta ve nihai olarak işyerlerinin POS hizmeti aldığı kuruluşlara ödeyeceği üye işyeri komisyonu daha düşük kalabilmektedir. Bu avantajın pratik bakımdan her koşulda sağlanabilmesi için; kart hamillerinin farklı bankalara ait kartlarla yapacakları ödemeleri kabul edebilmek için işyerlerinin her bankanın POS'unu bulundurması gerekmektedir.

- (60) Çok sayıda banka ile POS entegrasyonun yaratacağı pratik ve teknik zorluklara istinaden, ödemelerin bir bölümü not-on-us olarak gerçekleştirilmektedir. Bu durumda ise takas ve mutabakat sistemleri işlevsellik kazanmaktadır. 6493 sayılı Kanun'un tanımlara ilişkin 3. maddesinde mutabakat "*İki ya da daha fazla taraf arasındaki fon ya da menkul kıymet aktarımından kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmesi*" olarak tanımlanırken; takas "*Sisteme gönderilen transfer emirlerinin aktarımı, bu emirlerin karşılıklı olarak iletilmesine ve mutabakat öncesi provizyon alındığı durumlarda provizyon alınmasına aracılık edilmesi ve bazı durumlarda bu emirlerin netleştirilmesi işlemleri*" olarak tanımlanmaktadır. Esasında, bu müesseselerin söz konusu olabilmesi için ihraççı banka, kabulcü banka, işyeri ve kart hamilinden oluşan en az dört taraflı bir yapı gerekmektedir.
- (61) Somutlaştırmak gerekirse not-on-us bir işlemde, A bankası tarafından ihraç edilen kartla B bankası tarafından POS hizmeti verilen bir işyerinde ödeme yapılmak istenmesi durumunda; A bankasının ihraç ettiği kart, B bankasının POS'undan geçirilmektedir. Ödeme alanın bankası (kabulcü banka), takas sistemi aracılığıyla ödeyenin bankası (ihraççı banka) ile iletişime geçmekte ve ilgili ödeme işlemi için otorizasyon talebinde bulunmaktadır. Kartı ihraç eden banka da gerekli kontrollerden sonra otorizasyon talebine olumlu cevap vermekte ve ödeme işlemi gerçekleşmektedir.
- (62) Bu süreçte kabulcü banka tarafından ihraççı bankaya, takas ücreti/komisyonu ödenmektedir. Takas komisyonu, ödeme işlemi tutarının belirli bir oranı üzerinden ödenmektedir. Takas komisyonu oranları, Kurulun çeşitli muafiyet kararları⁴⁸ çerçevesinde; kart ihraç eden bankaların, bağımsız denetim firmaları tarafından denetlenmiş ve raporlanmış belirli maliyet kalemleri dikkate alınarak BKM tarafından özel bir formül ile hesaplanmakta ve yayımlanmaktadır.⁴⁹

⁴⁸ Ör. Kurulun 01.07.2005 tarih ve 05-43/602-153 sayılı kararı ile 08.06.2017 tarih ve 17-19/294-130 sayılı kararı.

⁴⁹ 27.05.2024 tarihi itibarıyla güncel banka kartı takas komisyonu oranı vergiler dâhil %0,67 iken güncel kredi kartı takas komisyonu oranı ise vergiler dâhil %3,36'dır (bkz. <https://bkm.com.tr/faydali-bilgiler/komisyon-ve-ucretler/bankalararasi-takas-komisyonlari/> Erişim Tarihi: 29.10.2024).

Şekil 1: Not-On-Us Bir Ödeme İşleminde Yer Alan Taraflar

- (63) Öte yandan, not-on-us işlemlerde gerek ödenen takas komisyonu nedeniyle ödeme işlemlerinin daha maliyetli hale gelmesi gerekse de taksitli ödeme yapılamaması nedeniyle işyerleri tarafından yaygın bir uygulama olarak birden fazla bankadan POS hizmeti alınması ve her bir banka POS'u için ayrı entegrasyon süreçlerine girilmesi tercih edilebilmektedir. Bununla birlikte, söz konusu entegrasyonların, satış-ön provizyon-provizyon kapama, iptal ve iadeler, puan sorgulama ve puan kullanım, taksit ve kampanya yönetimi, 3D secure, POS bakım hizmetleri gibi birçok alt hizmet detayı bulunmaktadır. Söz konusu detaylara ilişkin iş akışları, her banka sistemi için farklı özellikler içerebilmekte ve her bir entegrasyon için düzenli takip ve güncelleme gerekebilmektedir.
- (64) Bankaların ihraç ettiği kartlar ile takas sistemine başvurulmadan ödemelerin kabul edilebilmesi amacıyla her bir bankadan POS temin etmenin gerektirdiği operasyonel ve teknik gereklilikler, işyerlerinin tek bir noktadan kolay bir şekilde birçok bankanın POS'u ile entegrasyon kurmasını sağlayacak hizmetlere ilişkin yeni bir iş sahası oluşturmuştur. Bu kapsamda TCMB tarafından faaliyet izni verilen ödeme kuruluşları, bankalardan tedarik ettikleri POS'ları, tek bir entegrasyon üzerinden işyerlerine pazarlamaktadır. Söz konusu hizmet sayesinde, bankalar ile ayrı ayrı üye işyeri anlaşması (POS anlaşması) yapma imkânından yoksun işyerlerinin ilgili ödeme kuruluşu ile kurulacak tek bir entegrasyon üzerinden bu ödeme kuruluşunun anlaşmalı olduğu tüm bankaların POS'undan faydalanması sağlanmaktadır.
- (65) Bu noktada, bir üye işyerinden yapılan alışverişe bağlı gerçekleşen ödeme işleminin akışına ödeme kuruluşlarının dâhil olması halinde nasıl bir yapıdan söz edileceğine değinilebilecektir. Yukarıda da belirtildiği üzere, ödeme kuruluşları birçok bankanın kartı ile ödeme kabul edebilecek şekilde POS hizmeti başta olmak üzere çeşitli katma değerli hizmetler sunmaktadır. Bu kapsamda ödeme kuruluşları, dikey ilişki kapsamında bankalardan temin ettikleri POS'ları, alt pazarda akdettiği üye işyeri sözleşmeleri ile işyerlerine pazarlamaktadır. Ödeme kuruluşlarının iş akışına dâhil olduğu senaryoda, yukarıda izah edilen dört taraflı bir ödeme işlemine ödeme kuruluşu da eklenmekte ve ödeme işlemi beş taraflı bir görünüm kazanmaktadır.
- (66) Bu bağlamda üye işyerleri ile ödeme hizmeti sağlayıcıları arasında akdedilen sözleşmelere ilişkin esasların da açığa kavuşturulması önem arz etmektedir. Ödeme Hizmetleri Yönetmeliği'nin "*Tanımlar*" başlıklı 3. maddesinin birinci fıkrasının g

bendinde; “Çerçeve sözleşme: Ödeme hizmeti sağlayıcısı ile müşteri arasında tekil veya süreklilik arz eden ödeme işlemlerinin yürütülmesine ve mümkün olan durumlarda ödeme hesabının açılmasına ilişkin usul ve esasları belirleyen sözleşme”, çç bendinde ise; “çç) Müşteri: Ödeme hizmeti kullanıcısı ile elektronik para kullanıcısı” ifadelerine yer verilmiştir. Bu noktada “Değerlendirme” başlığı altında aşağıda değinilecek olan çerçeve sözleşmelerin feshi bahsini ele alan Ödeme Hizmetleri Yönetmeliği'nin 45. maddesine de yer verilebilecektir. Anılan hüküm şu şekildedir:

“(1) Taraflar arasında feshe ilişkin ihbar süresi kararlaştırılmamışsa, müşteri sözleşmeyi istediği zaman feshedebilir. Kararlaştırılacak ihbar süresi bir ayı geçemez.

(2) Sözleşmede kararlaştırılmış olması şartıyla sözleşmenin feshi halinde müşteriden söz konusu sözleşme ve sözleşme kapsamında sunulması öngörülen hizmetlere ilişkin ödeme hizmeti sağlayıcısı tarafından katlanılan ve doğrudan müşteri ile ilişkilendirilebilen maliyetlerle sınırlı olacak şekilde fesih ücreti istenebilir. Bir yıldan uzun süreli veya belirsiz süreli sözleşmelerde bir yıldan sonra gerçekleştirilecek fesih için ücret talep edilemez.

(3) Sözleşmede kararlaştırılmış olması halinde, ödeme hizmeti sağlayıcısı, belirsiz süreli bir sözleşmeyi en az bir ay öncesinden bildirmek suretiyle feshedebilir. Ödeme hizmeti sağlayıcısının diğer mevzuattan kaynaklanan yükümlülükleri çerçevesinde sözleşmeyi feshetmesinin gerektiği durumlarda, bu fıkra hükümleri uygulanmaz.

(4) Ödeme hizmeti ücretinin peşin olarak ödenmiş olması halinde, fazla ödenen tutar fesih durumunda müşteriye iade edilir.

(5) Ödeme hizmeti sağlayıcısı, müşterinin sözleşmenin feshini talep edebilmesine imkan sağlayacak gerekli altyapıları sunar ve fesih talebini aldıktan sonra, müşterinin sözleşmede yer alan yükümlülüklerini yerine getirmiş olması kaydıyla, mümkün olan en kısa süre içerisinde fesih işleminin gereklerini yerine getirir.”

- (67) Buna göre çerçeve sözleşmelerde taraflar, ihbar süresini bir ayı geçmeyecek şekilde kararlaştırabilmekte; tarafların ihbar süresini kararlaştırmamış olmaları halinde ise müşteriler sözleşmeyi istedikleri zaman feshedebilme hakkına sahip olabilmektedir. Hükümün ikinci fıkrasında, bir yıldan kısa süreli olarak akdedilen çerçeve sözleşmelerin feshi halinde müşterilerden istenecek ücretin; sözleşme ve sözleşme kapsamında sunulması öngörülen hizmetlere ilişkin maliyet kalemleri ile sınırlı olması gerektiği hüküm altına alınmıştır. Bu bağlamda bir yıldan kısa süreli olarak akdedilen çerçeve sözleşmelerde; ödeme hizmeti sağlayıcısı sözleşmenin süresinden önce feshedilmesi gerekçesiyle müşteriden makul olmayan tutarlarda maddi taleplerde bulunamayacak; müşteri tarafından ödenmesi istenen bedel, satın alınan hizmete ilişkin maliyet kalemleri ile sınırlı tutulacaktır. Öte yandan hizmete ilişkin ücretin peşin olarak ödenmesi ve çerçeve sözleşmenin daha sonraki bir tarihte feshedilmesi durumunda ise fazla ödenen tutarın, müşteriye iade edilmesi esası benimsenmiş ve bu sayede ödeme hizmeti sağlayıcısının sebepsiz zenginleşmesinin önüne geçilmiştir. Bir yıldan uzun süreli ya da belirsiz süreli olarak akdedilen sözleşmeler bakımından ise ödeme hizmeti sağlayıcısı tarafından katlanılan maliyet kalemlerinin dahi gerekçe olarak gösterilemeyeceği, sözleşmenin feshi nedeniyle müşteriden herhangi bir fesih ücreti talep edilemeyeceği ifade edilmiştir. Diğer yandan, ödeme hizmeti sağlayıcısının fesih için gerekli altyapıyı tesis etmesi ve müşterinin fesih talebi ulaştıktan sonra bu talebi yerine getirmek amacıyla mümkün olan en kısa sürede fesih işleminin gerekliliklerini

yerine getireceği belirtilmiştir. Bu bağlamda ödeme hizmetine yönelik finansal çözümler sunan ödeme hizmeti sağlayıcısının, fesih için gerekli koşulların mevcut olmadığını ileri sürerek sözleşmeyi feshetmekten kaçınmasına engel olunmak amaçlanmış ve müşterinin fesih talebinin en kısa sürede sonuçlandırılması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

- (68) Öte yandan çerçeve sözleşmelerin hangi süreler doğrultusunda düzenlenebileceğinin de ele alınması önem arz etmektedir. Çerçeve sözleşmelerde bulunması gereken unsurlara yer verilen ve yukarıda ele alınan Ödeme Hizmetleri Yönetmeliği'nin 43. maddesinde, çerçeve sözleşmelerde bulunması gereken unsurlardan birinin de sözleşmenin süresi olduğu ifade edilmiştir. Bununla birlikte ilgili Yönetmelik'in yukarıda değinilen çerçeve sözleşmelerin feshine ilişkin 45. maddesinde ise fesih ücretinin tespit edilmesi kapsamında, sözleşmelerin bir yıldan uzun süreli ya da belirsiz süreli olarak akdedilmesi durumu özel olarak değerlendirilmiştir. Dolayısıyla söz konusu hükmün lafzından, ödeme hizmeti sağlayıcısı ile müşteri arasında yapılacak çerçeve sözleşmeler açısından herhangi bir süre kısıtlaması bulunmadığı; ilgili sözleşmelerin bir yıldan uzun süreli ya da belirsiz süreli olarak da akdedilebilmesinin de mümkün olduğu anlaşılmaktadır.
- (69) Üye işyerleri ile ödeme hizmeti sağlayıcıları arasındaki ticari ilişki kapsamında ödeme hizmeti sağlayıcıları tarafından üye işyerlerinden alınacak üye işyeri komisyonuna da değinilebilecektir. 2020/4 sayılı Bankalarca Ticari Müşterilerden Alınabilecek Ücretlere İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ (2020/4 sayılı Tebliğ) uyarınca POS hizmetleri kapsamında bankaların üye işyerlerinden alabileceği komisyon oranlarının üst sınırı, TCMB tarafından taksitli ve taksitsiz işlemler için ayrı ayrı belirlenmektedir. Söz konusu azami oranlar, bankaların ödeme kuruluşlarından alabileceği komisyon oranlarının da tavanını oluşturmaktadır. 2020/4 sayılı Tebliğ'in 20. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, taksitli işlemlerde bu oran, taksitsiz işlemlerde geçerli olan azami komisyon oranına her bir taksit için bu oranın en fazla yüzde 50'si ilave edilerek uygulanmaktadır.⁵⁰
- (70) Bununla birlikte 2020/4 sayılı Tebliğ'in 20. maddenin yedinci fıkrasında yer alan; "*Üye işyerinin onayı ile kart sahibine aktarılmak üzere alınan ücretler haricinde üye işyerinden, üye işyeri ücreti dışında mal ve hizmet tutarı üzerinden başkaca bir ücret alınmaz.*" hükmüyle üye işyerlerinden, kart sahibine aktarılmak üzere alınan ücretler dışında herhangi bir isim altında başka ücretlerin alınamayacağı hususu da hukuki zemine kavuşturulmuştur. Diğer taraftan, üye işyerinin onayı ile kart sahibine aktarılmak üzere alınan ücretlerin istisna tutulması ile örneğin bir kredi kartı ile yapılacak ödemelerde, sonraki alışverişlerde indirim kazanması adına kart hamiline ödül puan sağlanmasına yönelik kampanyalara üye işyerlerinin de bankalara ödeyeceği katkı payı ile destek olmasına izin verilmiştir.
- (71) Son olarak, bireysel muafiyet incelemesinin özünü oluşturan kredi kartı ile yapılan ödemelere ilişkin öne çıkan diğer mevzuat hükümlerine de temas edilmesi gerekmektedir. 6493 sayılı Kanun'un 24. maddesi ve Ödeme Hizmetleri Yönetmeliği'nin 93. maddesi ile 5464 sayılı Banka ve Kredi Kartları Kanunu (5464 sayılı Kanun) ve bu Kanun uyarınca yapılan düzenlemelerin saklı tutulduğu belirtildiğinden, anılan yasal düzenlemeler ile tesis edilecek hükümlerin 6493 sayılı Kanun ve ikincil düzenlemeleri karşısında evleviyetle uygulanacağı sonucuna

⁵⁰ 01.06.2024 - 30.06.2024 tarihleri arasında geçerli olacak şekilde, taksitsiz işlemlerde azami komisyon oranı %3,56 olarak, taksitli işlemlerde ise her ilave taksitte azami artış oranı 1,780 olarak belirlenmiştir. İlgili azami komisyon oranlarına Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi dâhil edilmemiştir.

ulaşmaktadır. Bu çerçevede 6493 sayılı Kanun ile Ödeme Hizmetleri Yönetmeliği karşısında özel nitelikli ve uygulama önceliği bulunan hükümler ihtiva etmesi nedeniyle 5464 Kanun ile ilgili Kanun esas alınarak hazırlanan ve yürürlüğe giren Banka ve Kredi Kartları Yönetmeliği'nin, dosya kapsamında incelenen hususlarla yakından ilişkili hükümlerine dikkat çekilmesi önem arz etmektedir.

(72) 5464 sayılı Kanun'un "*Faaliyet izni*" başlıklı 4. maddesi;

"Kartlı sistem kurma, kart çıkarma, üye işyerleri ile anlaşma yapma ve bilgi alışverişi faaliyetinde bulunmak isteyen kuruluşların Kuruldan izin almaları şarttır. Bu kuruluşların;

a) Anonim şirket şeklinde kurulması,

b) Kurucularının gerekli malî güç ve itibara sahip bulunması, işin gerektirdiği dürüstlük ve yeterliliğe sahip olması ve banka ortaklarında aranan diğer nitelikleri haiz olması,

c) Hisse senetlerinin nakit karşılığı çıkarılması ve tamamının nama yazılı olması, tüzel kişi kurucuların yönetim ve denetimine sahip gerçek kişilerin kim olduğunun belgelenmesi,

d) Nakden ve her türlü muvazaadan arî olarak ödenmiş olan sermayesinin altı milyon Yeni Türk Lirasından az olmaması,

e) Ana sözleşmesinin bu Kanun hükümlerine uygun olması,

f) Bu Kanun kapsamındaki işlemleri gerçekleştirebilecek yönetim, yeterli personel ve teknik donanıma sahip olması, şikâyet ve itirazlarla ilgili birimleri oluşturması,

g) (d) bendinde belirtilen sermayenin yüzde beşi tutarındaki sisteme giriş payının Kurum hesabına yatırıldığına dair belgenin ibraz edilmesi,

şarttır."

şeklindedir. Bu bağlamda kartlı sistem kurma, kart çıkarma, üye işyerleri ile anlaşma yapma ve bilgi alışverişi faaliyetinde bulunmak isteyen kuruluşların Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumundan (BDDK) izin almaları şarta bağlanmış; anılan nitelikteki kuruluşların belirli vasıfları haiz olmaları gerektiği hüküm altına alınmıştır.

(73) Öte yandan Banka ve Kredi Kartları Yönetmeliği'nin 26. maddesinin yedinci fıkrasında yer alan; "*Mal veya hizmet alımı sonrası belli ücret karşılığı borcun taksitlendirilmesi veya ödemenin ertelendiği dönemler de dahil olmak üzere, kredi kartları ile gerçekleştirilecek mal ve hizmet alımları ile nakit çekimlerde taksitlendirme süreleri Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığının görüşü alınarak Kurulca belirlenir.*" hükmü doğrultusunda; kredi kartı taksit sınırları ve yasakları, BDDK tarafından belirlenmiş ve ilan edilmiştir⁵¹. Bu çerçevede sadakat programı işleticisi banka ile programa üye olan bankalar tarafından geliştirilecek artı taksit kampanyaları bakımından; taksitle alışverişlere ilişkin yasak ve sınırlamaların da göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

(74) 5464 sayılı Kanun kapsamında değinilmesi gereken bir başka konu ise kart çıkaran kuruluşlar ile kart hamilleri arasındaki sözleşmesel ilişkilere. Kart çıkaran kuruluş ve kart hamilleri arasında akdedilen sözleşmeler ve genel işlem şartlarına ilişkin hususlara 5464 sayılı Kanun'un 24. hükmünde yer verilmiş; sözleşmenin geçerlilik şekli, asgari

⁵¹ <https://www.bddk.org.tr/Mevzuat/DokumanGetir/16>, (Erişim Tarihi: 21.05.2024).

unsuru, sözleşmede yer verilen asgari tutarın belirlenme usulü, kart hamilinden talep edilemeyecek maliyet/ücret kalemleri ile kefalete ilişkin hususlar açığa kavuşturulmuştur. 6493 sayılı Kanun'un 25. maddesinin birinci fıkrasında ise; *“Sözleşmede yapılacak değişiklikler kart hamiline bildirilir. Bu değişiklikler bildirim yapıldığı döneme ilişkin son ödeme tarihinden itibaren hüküm ifade eder. Bildirimin ait olduğu döneme ilişkin son ödeme tarihinden sonra kartın kullanılmaya devam olunması halinde, sözleşmede meydana gelen değişikliklerin kabul edildiği addolunur.”* ifadelerine yer verildiği görülmektedir. Bu çerçevede ortak markalı kredi kartı programı altında kredi kartı ihraç eden bir bankanın, ilgili sadakat programından ayrılması durumunda, kart hamillerinin söz konusu banka ile akdettiği kart sözleşmesindeki ilgili kart programına müteallik hükümler açısından da bir değişiklik gündeme gelmiş olacağından; kart hamiline bildirimde bulunulması kanuni bir zorunluluk niteliği taşımaktadır.

G.5. İlgili Ürün Pazarları ve İlgili Coğrafi Pazar

- (75) Dosya konusu muafiyet incelemesinin ve anılan inceleme kapsamında Kurum kayıtlarına intikal eden şikâyet başvurularının esasını, Bonus programı işleticisi GARANTİ'nin Bonus Sözleşmeleri ve ilgili sözleşmelerin eki niteliği taşıyan Ek Protokol hükümleri ile program üyesi bankalar ve dolaylı olarak bu bankaların ticari ilişki içinde olduğu ödeme kuruluşları bakımından öngördüğü sınırlamalar oluşturmaktadır. Bu çerçevede, Bonus Programı'nın esasen kredi kartları özelinde ortak bir marka altında faaliyet gösterilmesine dayalı bir iş birliği olması nedeniyle dosya kapsamında yürütülen incelemenin odak noktasını temelde kredi kartları ile gerçekleştirilen ödemeler oluşturmaktadır.
- (76) Banka ve kredi kartları ile gerçekleştirilen ödemelere ilişkin hizmetleri de içerecek şekilde bir bütün olarak ödeme hizmetleri, kişiler arasında vuku bulan çeşitli hukuki ilişkilerin bir parçası olarak, ekonomik birimler arasında fon transferine imkân tanıyan hizmetler olarak nitelendirilebilecektir. Örneğin bir alım-satım ilişkisinde tüketiciler, mal veya hizmet alımı neticesinde alım yaptıkları işyerlerine mal veya hizmetin bedelini ödemektedir. Ödeme işleminin başarıyla sonuçlanabilmesi için hem ödeyen hem de ödeme alan için uygun bir ödeme aracına ve ödeme altyapısına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda bir ödeme işlemi, nakit paranın doğrudan elden teslimi ile gerçekleştirileceği gibi tüketicilerin ve işyerlerinin ihtiyaçları doğrultusunda çek, poliçe ve bono gibi farklı ödeme araçlarıyla da gerçekleştirilebilmektedir. Ayrıca, havale, EFT ve FAST gibi farklı ödeme yöntemleri de ekonomik birimler arasında ödemelerin başarıyla gerçekleştirilmesi adına tercih edilmektedir. Keza, gelişen teknolojiyle birlikte dijital cüzdan, kare kod (QR code) ve çeşitli uygulama içi ödeme yöntemleri, günlük hayatta tüketicilerin tercih ettiği ödeme araçları arasında yer almaktadır.
- (77) Ödeme yöntemleri arasında yer alan kartlı ödemeler ise gerek küresel ölçekte gerek ulusal ölçekte sahip olduğu penetrasyon oranı ile diğer ödeme yöntemlerinden ayrılmaktadır. Banka kartları (debit kartlar), ön ödemeli kartlar ve kredi kartları aracılığıyla yapılan ödemeler, sahip olduğu güvenlik, kolaylık ve yaygınlık sayesinde tüketiciler ve işyerleri nezdinde geniş kabul görmüş bir ödeme yöntemi olarak ön plana çıkmaktadır.
- (78) Bu çerçevede, ödeme hizmetleri alanında tüketiciler ve işyerleri için çok sayıda alternatifin bulunduğu söylenebilmekle beraber; her bir ödeme yönteminin maliyet, güvenilirlik, yaygınlık ve sistemler arası uyumluluk açısından farklı niteliklere sahip olduğu ifade edilebilecektir. Bu durum, farklı ödeme yöntemlerinin tüketiciler nezdinde doğrudan birbirine ikame olarak kabul edilmesini zorlaştırmaktadır. Bu bakımdan,

aşağıda yer verilen yerleşmiş Kurul içtihadı doğrultusunda dosya kapsamında da ödeme hizmetleri alanında ilgili ürün pazar(lar)ının belirlenmesinde alt pazar ayrımlarına başvurulmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

- (79) Banka ve kredi kartlarının ülkemizde yaygın ödeme araçları olması ve bu kartlar ile ödeme yapmanın barındırdığı avantajlar, kartlı ödemeleri çek, poliçe ve bono gibi ödeme araçlarından ya da havale ve EFT gibi ödeme yöntemlerinden ayırıştırılmaktadır. Nitekim başta bankalar olmak üzere çeşitli finansal kuruluşların yıllara yayılan tecrübe birikimi ile oluşturduğu takas sistemleri, kart programları ve fiziki/sanal POS ağları gibi kartlı ödemelerin güvenilir ve kolay bir şekilde icra edilmesine imkân tanıyan çeşitli altyapılar, ödeme işlemlerinin tarafları arasında sağlıklı bir şekilde fon transferinin gerçekleşmesini mümkün kılmaktadır. Bu bakımdan kartlı ödemeler, tüketicilere ve işyerlerine sunduğu olanaklar nedeniyle diğer ödeme yöntemlerinden farklılık arz etmektedir.
- (80) Bu kapsamda, diğer ödeme yöntemlerinden ayrı bir konuma sahip olduğu belirtilen kartlı ödemeler açısından alt pazar ayrımına gidilmesine gerek olup olmadığının tespiti adına öncelikle, ödeme işlemine aracılık eden farklı türdeki kartların birbirlerine ikame olup olmadığı araştırılmalıdır. Bilindiği üzere tüketiciler, bankalarca ihraç edilen banka ve kredi kartları ile elektronik para kuruluşlarınca ihraç edilen ön ödemeli kartlar aracılığıyla ödemelerini gerçekleştirebilmektedir. BKM verilerine göre⁵² 2023 yılında ülkemizde kartla gerçekleştirilen ödemelerin yüzde 81'i kredi kartı, yüzde 17'si banka kartı ve yüzde 2'si ön ödemeli kartlar ile gerçekleştirilmiştir. Bunlardan banka kartları ve ön ödemeli kartlar ile ödeme yapmak için kart hamilinin, kartın bağlı bulunduğu vadesiz hesapta fon tutması gerekmektedir. Kredi kartları ile yapılan ödemelerde ise kredi kartının hesap kesim tarihine dek kart hamilinin ödeme yapması ertelenmekte ve hatta taksitli işlemlerde ödemeye konu tutarın belli kısımları için ödeme tarihi daha da ileriye ötelenebilmektedir.
- (81) Kart hamiline alışveriş tarihinden daha sonra ödeme yapmaya imkân vermesi yönüyle kredi kartı, hem bir kredi hem de bir ödeme aracı olarak kabul edilmektedir. Nitekim 28.6.2005 tarih ve 05-41/598-152 sayılı ve 07.04.2022 tarih ve 22-16/265-119 sayılı Kurul kararları gibi Kurulun muhtelif kararlarında, taksitlendirmenin artmasıyla birlikte kredi kartlarının ödeme aracı fonksiyonunun giderek azaldığı ve bu kartların tüketici kredisi kullanma aracı haline geldiği, bu nedenle söz konusu iki ödeme türünün birbirinden ayrı tutulması gerektiği ifade edilmiştir. Vadenin ötelenmesi imkânının yanı sıra, kredi kartı ile yapılan ödemelerde kart hamilleri, başta ödül puan kazanımı olmak üzere çeşitli sektörlerde ve işyerlerinde geçerli farklı kampanyalara erişebilmektedir. Bu bakımdan, Kurul içtihadı doğrultusunda, tüketicilerin farklı ihtiyaçlarını karşılaması ve ödeme fonksiyonunun yanı sıra kredi sağlama fonksiyonuna da sahip olması nedeniyle dosya kapsamında kredi kartlarıyla yapılan ödemelere ilişkin hizmetlerin, banka kartları ve ön ödemeli kartlarla yapılan ödemelere ilişkin hizmetlerden ayrı değerlendirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Nitekim dosya kapsamında incelenen Bonus Sözleşmeleri de Bonus markalı kredi kartlarının ihraç ve kabul faaliyetlerini kapsamaktadır.
- (82) Kredi kartlarıyla yapılan ödemelere ilişkin hizmetlerin, ilgili ürün pazarının belirlenmesinde dikkate alınabilecek herhangi bir ayrışmaya uğrayıp uğramadığının tespitinde ise kredi kartlarıyla yapılan tek çekim ödemeler ile kredi kartlarıyla yapılan taksitli ödemelerin tüketiciler ve işyerleri açısından barındırdığı farklılıklar

⁵²Bkz. <https://bkm.com.tr/wp-content/uploads/2024/03/BKM-2023-Yillik-Bulten.pdf>

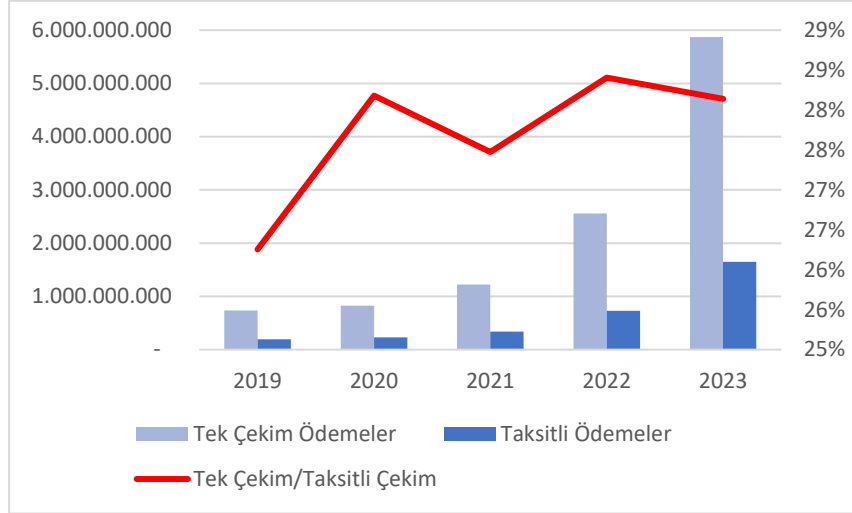
incelenmelidir. Yukarıda detayına yer verildiği üzere, tek çekim ödemelerin üye işyerleri tarafından kabul edilmesi için ödemenin yapıldığı kredi kartını ihraç eden banka ile üye işyerinin POS hizmeti aldığı bankanın aynı olması bir zorunluluk değilken, diğer bir deyişle tek çekim not-on-us işlemler bankalar arası takas süreçleri üzerinden gerçekleştirilmekteyken, taksitli ödemelerin gerçekleştirilmesi için kartı ihraç eden banka ile kartı kabul eden bankanın aynı olması, en azından aynı kart markası altında faaliyette bulunması gerekmektedir. Bu yönüyle kredi kartlarıyla gerçekleştirilen tek çekim ödemeler ile taksitli ödemeler arasında arz yönlü önemli sistemsel farklılıklar bulunmaktadır.

- (83) Tek çekim ödemeler ile taksitli ödemeleri birbirinden ayırtıran diğer önemli unsur ise söz konusu ödeme yöntemlerinin kart hamillerine tanıdığı vadenin uzunluğundaki farklılıktır. Tek çekim ödemeler, kart hamilleri açısından hesap kesim tarihine kadar sınırlı bir vade imkânı⁵³ tanırken; taksitli ödemeler ise geçerli kampanyaya göre aylık 12 taksite kadar varabilen taksitlendirme imkânıyla kart hamilleri açısından ödemelerin daha uzun bir zaman dilimine yayılmasını sağlamaktadır. Bu kapsamda tek çekim ödemeler, kredi kartlarının ödeme aracı fonksiyonunu ön plana çıkarırken; taksitli ödemeler, kredi kartlarının kredi sağlama fonksiyonunu ön plana çıkarmaktadır. Özellikle enflasyonist baskının yüksek seyrettiği dönemlerde taksitli ödemeler, tüketiciler için daha cazip bir ödeme yöntemi haline gelebilmektedir.
- (84) Diğer taraftan, tüketiciler nezdinde taksitli ödemelerin daha değerli hale gelmesi, kredi kartlarıyla ödemelere ilişkin hizmetlerin çift taraflı yapısı nedeniyle, taksitli ödemeleri işyerleri açısından da daha cazip hale getirmektedir. Bu yönüyle taksitli ödemelerin, işyerlerinin cirosunun artması adına kilit bir öneme sahip olduğu söylenebilecektir. Nitekim taksitli ödemelerin tüketiciler ve işyerleri açısından barındırdığı avantajlar, taksitli ödemelerin yaygınlık kazanmasını tetiklemiştir. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, dosya kapsamında ilgili ürün pazarının tayininde, kredi kartlarıyla yapılan tek çekim ödemelere ilişkin hizmetler ile kredi kartlarıyla yapılan taksitli ödemelere ilişkin hizmetlerin ayrı konumlandırılması gerektiği anlaşılmıştır.⁵⁴ Nitekim yerli kredi kartlarının taksitli/tek çekim işlem hacmine ilişkin aşağıda yer verilen grafikte görülebileceği üzere, kredi kartı ile banka kartı kullanım hacimleri birbirinden ayrırmakta ve iki ödeme aracının kullanım oranındaki değişimin birbirine paralellik göstermemektedir.

⁵³ BKM verilerine göre 2024 yılının Kasım ayında bankaların ortalama fonlama gün sayısı 26,74 olarak gerçekleşmiştir (bkz. <https://bkm.com.tr/wp-content/uploads/2024/11/Kredi-Karti-Takas-Komisyon-Oran-Tablosu.pdf> Erişim Tarihi: 28.11.2024).

⁵⁴ Kart hamillerinin, bankaların mobil uygulamaları veya dijital kanalları üzerinden, tek çekim ödemelerini vadelendirmesine imkân tanıyan farklı bankacılık hizmetleri, kimi durumlarda tek çekim ödemeler ile taksitli ödemeler arasındaki çizgiyi belirsiz hale getirirse de söz konusu vadelendirme hizmetinin ancak belli sektörlerde ve belli işlem sınırları dâhilinde dar kapsamda uygulanabilmesi nedeniyle ilgili pazarın tayininde dikkate alınmamıştır.

Grafik 1: Yerli Kredi Kartlarının Taksitli/Tek Çekim İşlem Hacmi (bin TL)

Kaynak: BKM⁵⁵

- (85) İlgili pazarın belirlenmesine yönelik ele alınması gereken son husus ise taksitli ödemelere ilişkin hizmetlerin alt pazar kırılımlarına ayrılıp ayrılamayacağıdır. Bilindiği üzere bankalar, bir taraftan tüketicilere kredi kartı pazarlama faaliyeti (kredi kartı ihracı) yürütürken diğer taraftan da işyerlerine kredi kartı ile taksitli ödemeleri kabul etmeleri için fiziki ya da sanal POS hizmeti (üye işyeri edinme) sunmaktadır. Bu noktada bankaların pazarda rekabet etmek için benimseyebilecekleri iki farklı iş modeli bulunmaktadır.
- (86) İlk iş modelinde bankalar, doğrudan kendi kredi kartı markalarını oluşturup kart ihraç etmektedir. Bu durumda taksitli ödeme yapılabilmesi için tek çekim ödemelerden farklı olarak taksitli ödemelerin niteliği gereği kredi kartını ihraç eden bankanın, ödemenin yapılacağı işyeri ile üye işyeri anlaşması yapmış olması ve bu üye işyerine kendi kredi kartı ile yapılacak taksitli ödemeleri kabul etmesini sağlayacak POS hizmetini sunuyor olması zorunluluk teşkil etmektedir. Diğer bir ifadeyle, tek çekim ödemelerde kartı ihraç eden banka ile kartı kabul eden bankanın farklı olması durumunda dahi takas sistemi üzerinden bankalar arası onay süreçleriyle işyerleri ödeme alabilirken, işyerlerinin taksitli ödemeleri kabul edebilmesi için kartı ihraç eden banka ile kartı kabul eden yani işyerine POS hizmeti sunan bankanın aynı olması gerekmektedir. Bu bakımdan, kendi kredi kartı markasını oluşturup bu kartları ihraç eden ve yine bu kartların kabulü için POS hizmeti sunan bir bankanın, ihraç ettiği kart adedini artırması ve anlaşmalı üye işyeri ağını genişletmesi, doğrudan bu bankanın kendi pazarlama çabasını gerektirmektedir.
- (87) Bankaların pazarda rekabet etmek için benimseyebilecekleri ikinci iş modelinde ise bankalar, kendi ihraç ettikleri kredi kartlarına özgü bir marka altında faaliyet göstermek yerine, birden çok bankanın aynı marka çatısı altında faaliyet gösterdiği bir kredi kartı ailesi ya da diğer bir ifadeyle ortak markalı kredi kartı programı bünyesinde faaliyet göstermektedir. Söz konusu iş modelinde marka sahibi banka, kart programına katılmak isteyen diğer bankalara marka kullanım lisansı vermekte ve katılımcı bankalar, ilgili kart markası altında kart ihraç ve/veya kart kabul yetkisini elde etmektedir. Bankaların aynı marka altında kredi kartı ihraç ve kabul faaliyeti göstermesi sayesinde kart hamilleri; kendi kredi kartlarının program üyesi hangi banka tarafından

⁵⁵ Grafik 3, yerli kredi kartlarının yurt içi ve yurt dışı bireysel/ticari kullanımına ilişkin veriler ile yerli kredi kartlarının yurt içi ve yurt dışı taksitli kullanıma ilişkin veriler dikkate alınarak oluşturulmuştur. Bkz. <https://bkm.com.tr/raporlar-ve-yayinlar/donemsel-bilgiler/>, Erişim Tarihi: 24.05.2024.

ihraç edildiğine ya da ödemeyi kabul edecek işyerinin program üyesi hangi bankadan POS hizmeti aldığına bakmaksızın program üyesi herhangi bir bankanın üye işyeri ağında yer alan işyerinde taksitli alışveriş yapabilmektedir. Bu bakımdan ortak markalı kredi kartı programları, programa üye bankaların birbirlerinin üye işyeri ağından faydalanmasını sağlamaktadır. Diğer taraftan, aynı marka çatısı altında faaliyet gösterilmesi nedeniyle program üyesi bankaların, ilgili marka altında ihraç edilen kredi kartlarına sahip tüketiciler için geniş bir işyeri ağında geçerli olan ve standart koşullar içeren kampanyalar geliştirmesini ve bu kampanyaları ortak şekilde tanıtımalarını mümkün kılmaktadır. Ayrıca, söz konusu iş modeliyle özellikle küçük ölçekli bankalar, ortak markalı kredi kartı programlarına dâhil olarak kredi kartlarıyla taksitli ödemelere ilişkin hizmetlerde daha etkin rekabet edebilme fırsatı yakalamaktadır.

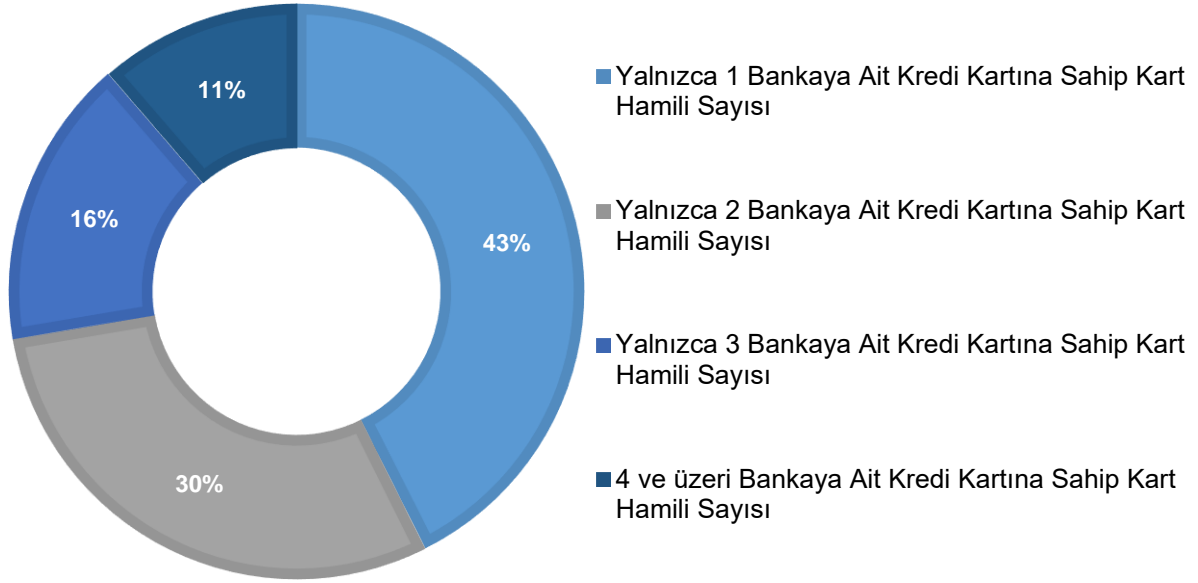
- (88) Yukarıda ifade edildiği üzere, sadece tek bir bankanın uhdesindeki marka altında ihraç edilen kredi kartları ile taksitli ödeme yapılabilmesi için kredi kartını ihraç eden banka ile işyerine POS hizmeti sunan bankanın aynı olması gerekmektedir. Ortak markalı kredi kartlarında ise ilgili kredi kartlarıyla taksitli ödeme yapılabilmesi için ödemenin yapılacağı işyerine, ilgili kredi kartı programına üye bir banka tarafından POS hizmeti sunulması gerekmektedir. Bu bakımdan, örneğin bir işyerinin, sadece A bankası tarafından ihraç edilen X marka kredi kartına sahip tüketicilere taksitli satış yapabilmesi için A bankasından POS hizmeti alması gerekte olup ilgili ödeme işlemi özelinde bir başka bankanın POS'u işyeri için alternatif teşkil etmemektedir. Aynı örnek ortak markalı kredi kartı programına uyarlanacak olursa, bir işyerinin, program üyesi A, B ve C bankaları tarafından ihraç edilen X ortak markalı kredi kartına sahip tüketicilere taksitli satış yapabilmesi için A, B ve C bankalarının en az birinden POS hizmeti alması gerekte olup ilgili ödeme işlemi özelinde söz konusu kart programında yer almayan bir bankanın POS'u işyeri için alternatif teşkil etmemektedir.
- (89) Taksitli ödemeler için kartı ihraç eden banka ile kartı kabul eden bankanın aynı markaya sahip olması zorunluluğu, ilgili ürün pazarının kredi kartı markası özelinde tanımlanıp tanımlanamayacağı sorusunu gündeme getirmektedir. Bu durumda incelenmesi gereken, taksitli ödeme yapılabilmesi için hem tüketicilerin hem de işyerlerinin aynı anda farklı kanallardan hizmet alıp alamadığıdır. Öğretide çoklu erişim (*multi-homing*) etkisi olarak isimlendirilen bu durum, bir mal veya hizmetin kullanıcısı konumundaki tüketicilerin, söz konusu mal veya hizmet ile benzer ihtiyaçları karşılayan başka mal veya hizmetlerden de aynı anda faydalanmasını ifade etmektedir. Çoklu erişim oranının yüksek olduğu durumda, tüketicilerin belli bir ürün, hizmet ya da platforma olan bağımlılığı azalmakta ve bu yönüyle tüketicilerin aynı anda kullanıcısı olduğu ürün, hizmet ve platformlar birbirinin ikamesi olarak görülebilmektedir. Aksi durumda ise yani bir ürün ya da hizmetin alıcısı veya bir platformun kullanıcısı konumundaki tüketicilerin, söz konusu ürün, hizmet veya platform dışında farklı kanallardan beslenme oranının düşük olması halinde, tüketicilerin alıcısı olduğu mal veya hizmetler ile kullanıcısı olduğu platformların, tüketiciler nezdinde ikamesinin düşük olduğu ve bu yönüyle bağımsız ilgili ürün pazarlarına vücut verebileceği söylenebilecektir.
- (90) Kredi kartlarıyla taksitli ödemelere ilişkin hizmetler ele alındığında, söz konusu hizmetlerin alıcısı konumunda bir tarafta kredi kartı hamili tüketiciler yer alırken diğer tarafta POS hizmeti alan üye işyerleri yer almaktadır. Bu açıdan, kredi kartlarıyla taksitli ödemelere ilişkin hizmetler, iki taraflı (çift yönlü) bir yapı arz etmektedir. Diğer bir ifadeyle, hizmetin bir ayağındaki kart hamillerinin bir kredi kartına attığı değer, doğrudan hizmetin diğer ayağındaki üye işyerlerini de etkilemektedir. Örneğin, bir kredi kartı ne kadar çok tüketici tarafından kullanılmaktaysa, işyerleri o kredi kartına uyumlu

POS edinme konusunda daha istekli olmaktadır. Aynı şekilde, tüketiciler bakımından bir kredi kartının kabul edildiği işyeri sayısı ne kadar yüksekse, tüketicilerin ilgili kredi kartına olan talebi de ona göre artmaktadır. Bu duruma paralel olarak, kredi kartlarıyla taksitli ödemelere ilişkin hizmetlerin bir tarafındaki alıcıların sahip olduğu çoklu erişim, nihayetinde hizmetin diğer tarafındaki alıcılara da yansımaktadır.

- (91) Kredi kartlarıyla taksitli ödemelere ilişkin hizmetlerde tüketicilerin yani kart hamillerinin çoklu erişim imkânlarına bakıldığında, gelirlerine göre belirlenmiş limitler dâhilinde tüketicilerin, farklı markalı kredi kartlarını birlikte kullanmasının önünde herhangi bir hukuki ya da teknik engelin bulunmadığı ifade edilebilecektir. Nitekim tüketicilerin sahip olabileceği kredi kartı sayısına sınır konulmasına yönelik herhangi bir düzenleme bulunmadığı gibi⁵⁶ kredi kartı ihraç eden bankalar, kart hamillerine yönelik başka bankaya ait kartların kullanılmaması yönünde herhangi bir akdi yükümlülük de getirmemektedir. Aynı şekilde, tüketicilerin farklı markalı kredi kartlarını edinmesinin ve kullanmasının önünde herhangi bir teknik engel de bulunmamaktadır. Aksine, gelişen teknolojiyle birlikte yaygınlaşan dijital cüzdan, kart verisi saklama ve kare kod ile ödeme gibi teknolojiler sayesinde tüketicilerin fiziksel kart taşıma zorunluluğu ortadan kalkmış olup kart hamilleri, kredi kartlarını dijital ortamlara aktarma imkânı elde etmiştir. Bu bakımdan, kredi kartlarıyla taksitli ödemelere ilişkin hizmetlerde kart hamilleri açısından çoklu erişim imkânlarının mevcut olduğu değerlendirilmektedir. İlâveten, her bir kredi kartı markasının, ilave taksit vb. farklılaştırılmış kampanyalar sunuyor olması karşısında, tüketicilerin çoklu erişim imkânlarını kullanma güdülerinin de bulunduğu ifade edilebilecektir.
- (92) Grafik 4'te, TBB Risk Merkezi verileri uyarınca, bireysel kredi kartı hamillerinin farklı bankalarca ihraç edilmiş kaç farklı kredi kartına birlikte sahip olduğu gösterilmektedir:

⁵⁶ Bununla birlikte kredi kartı limitlerinin tespit edilmesinde dikkate alınacak kriterler arasında, kredi kartı edinmek isteyen kişinin ekonomik ve sosyal durumu ile aylık veya yıllık ortalama gelirine yer verilen 5464 sayılı Kanun'un "*Kredi kartı limiti*" başlıklı 9. maddesi ile Banka ve Kredi Kartları Yönetmeliği'nin "*Kredi kartı limiti ve asgari tutar*" başlıklı 22. maddesi hükümleri saklı tutulduğunun ifade edilmesi gerekmektedir.

Grafik 2: Kart Hamilerinin Farklı Bankalarca İhraç Edilmiş Kredi Kartına Sahiplik Oranları

Kaynak: TBB Risk Merkezi cevabi yazısı

- (93) Yukarıdaki veriler incelendiğinde, kredi kartı hamilerinin yüzde 43'ü yalnızca bir bankaya ait kredi kartına sahipken, yüzde 30'u yalnızca iki banka, yüzde 16'sı yalnızca üç banka, yüzde 11'i ise dört ve üzeri sayıda bankaya ait kredi kartına birlikte sahiptir. Bu yönüyle kredi kartı hamilerinin yüzde 57'sinin, farklı bankaların kredi kartlarına aynı anda sahip olduğu görülmektedir. Söz konusu oran, tüketiciler açısından çoklu erişim oranının yüksek olduğunu göstermektedir.
- (94) Kredi kartlarıyla taksitli ödemelere ilişkin hizmetlerde çoklu erişim olanakları işyerleri açısından ele alınacak olursa, herhangi bir düzenleme veya sözleşme yoluyla bir işyerinin POS hizmeti alabileceği hizmet sağlayıcısı sayısına yönelik bir sınırlama getirilmediğine dikkat çekilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede uygulamada banka ve/veya ödeme kuruluşları ile akdedilen üye işyeri anlaşmaları kapsamında üye işyerlerinin, kaç farklı markalı kredi kartı ile taksitli ödeme alabildiğinin tespiti amacıyla sektör çeşitliliği de gözetilmek suretiyle örneklem olarak tespit edilen üye işyerlerinden bilgi ve belge talebinde bulunulmuş ve ilgili bilgi taleplerine istinaden Kurum kayıtlarına intikal eden cevabi yazılar kapsamında hazırlanan özet tabloya aşağıda yer verilmiştir:

Tablo 6: İşyerleri ve İş Birliği Geliştirdikleri Kart Programları⁵⁷

KART PROGRAMLARI İŞYERLERİ	BONUS	WORLD	AXESS	MAXIMUM	PARAF	CARDFINANS	ADVANTAGE	BANKKART	SAĞLAMKART
BAHÇEŞEHİR	X	X	X	X	X	X		X	
ATASUN	X	X	X	X	X	X	X	X	
BAUHAUS	X	X		X		X		X	
BEYMEN	X	X	X	X	X	X		X	
BOYNER	X	X	X	X	X	X		X	
HEPSİBURADA	X	X	X	X	X	X	X	X	
TRENDYOL	X	X	X	X	X	X	X	X	
FLO	X	X	X	X	X	X		X	
HDI	X	X	X	X	X	X		X	
ANADOLU SİGORTA	X	X	X	X	X	X	X	X	
KOÇTAŞ	X	X	X	X	X	X		X	
LC WAIKIKI	X	X	X	X	X	X		X	
MARSHALL	X	X		X	X	X		X	X
MEDIAMARKT	X	X	X	X	X	X	X	X	
SAAT&SAAT	X	X	X	X	X	X		X	X
WATSONS	X	X	X	X		X			
GRATİS ⁵⁸	X	X	X	X	X	X		X	
VATAN	X	X	X	X	X	X		X	X
YATAŞ	X	X		X	X	X	X	X	

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen bilgiler

- (95) Bahse konu verilerden hareketle oluşturulan tabloda; çeşitli sektörlerden örneklem olarak seçilen üye işyerlerinin tamamının, tüketicilere taksitli alışveriş imkânı sunmak üzere üç ve üzeri kart programı ile anlaşma akdettiği anlaşılmıştır. Nitekim üye işyerleri tarafından iletilen cevabi yazılarda özetle; üye işyerlerinin faaliyet gösterdiği sektörde taksit imkânı sağlayan kart markaları ile çalışmayı tercih ettikleri ve bu sayede ulaşabildikleri tüketici yelpazesini genişletmeyi amaçladıkları belirtilmiştir. Bir başka ifadeyle üye işyerleri tarafından, kart programlarına üye olan bankalardan biri ile anlaşma yapmak suretiyle ilgili kart programında yer alan bankaların tamamına taksitli alışveriş yapabilme imkânı sunulmasının amaçlandığına dikkat çekilmiştir. Bu kapsamda işyerlerinin, mümkün olduğu kadar çok sayıda farklı markalı kredi kartı ile taksitli ödemeleri kabul etmek amacıyla, farklı kart programlarına üye bankalardan POS temin edebildiği bu sayede müşteri portföyünün taksitli alışveriş tercihlerini olumlu karşılayabildiği sonucuna ulaşılmıştır.

⁵⁷15.05.2024 tarihi itibarıyla tabloda yer alan işyerleri tarafından gönderilen cevabi yazılar doğrultusunda hazırlanmıştır.

⁵⁸GRATİS tarafından sunulan cevabi yazıda; BDDK'nin 11.01.2019 tarihli ve 8198 sayılı kararı uyarınca hâlihazırda GRATİS'in ürün portföyünün büyük bir kısmını oluşturan kozmetik sektöründe kredi kartı ile yapılan alışverişlerde taksit uygulanmadığı belirtilmiştir. Bu çerçevede tabloda, kozmetik sektörü dışında kalan ürünler bakımından anlaşmalı olunan kart programlarına yer verilmiştir.

- (96) Bu noktada bankalardan POS temin etme imkânının yanı sıra işyerlerinin ödeme kuruluşları üzerinden bankaların POS'larını temin etmesinin de işyerlerinin çoklu erişim imkânlarını artırdığı belirtilmelidir. Nitekim bir işyerinin hiçbir banka ile anlaşma yapmaksızın tek bir ödeme kuruluşu ile anlaşma yapması durumunda, ilgili işyeri çoğu durumda tüm kredi kartı markaları için geçerli olacak şekilde taksitli ödeme alabilmekte olup⁵⁹ ödeme kuruluşu tarafından işyerine sunulan ve çoklu POS hizmeti olarak tanımlanabilecek söz konusu hizmet ile ilgili işyeri, müşterilerine azami seviyede taksit seçeneği sunabilmektedir.
- (97) Söz konusu açıklamalar çerçevesinde, tüketiciler açısından kredi kartlarının öne çıkan özelliklerinin, taksitli alışverişe ve ödül puan birikimine imkân sağlanması olduğu, farklı markalı kredi kartlarının benzer taksit ve ödül puan kampanyalarının bulunduğu, bu yönüyle farklı markalı kredi kartlarının, tüketiciler ve çift taraflı etkiler nedeniyle işyerleri açısından birer ikame teşkil ettiği, ayrıca farklı markalı kredi kartlarıyla taksitli ödemelerin gerçekleştirilmesi adına hem tüketicilerin hem de işyerlerinin çoklu erişim olanaklarına sahip olduğu dikkate alındığında, Kurulun istikrar kazanmış olan içtihadı uyarınca⁶⁰ kredi kartlarıyla taksitli ödemelere ilişkin hizmetlerde kart markası özelinde pazar ayrıştırmasına gidilmesine gerek olmadığı değerlendirilmektedir. Nitekim aksi bir yaklaşım olarak marka özelinde alt pazar tanımlamasına gidilmesi, sektörlerde yaşanan dijitalleşmeye bağlı olarak yaygınlaşan platform ekonomilerinin ve ekosistem oluşturma odaklı iş modellerinin dinamiklerinin anlaşılmasına ve platformlar ya da ekosistemler arasındaki rekabetin ihmal edilmesine yol açabilecektir. Böylesi bir yorum ayrıca, pazarda ihmal edilebilir seviyede pazar payına sahip kart ihraç eden bankaların dahi hâkim durumda kabul edilmesinin yolunu açabilecek ve teşebbüslerin olması gerekenden daha ağır sorumluluklarla karşılaşmasına neden olabilecektir. Bu durum ise nihayetinde teşebbüslerin yenilikçi iş modelleri geliştirme yönündeki güdüsünün azalması sonucunu doğurabilecektir.
- (98) Son olarak, yukarıda yer verildiği üzere banka ve kredi kartlarıyla yapılan ödemelerin bir tarafında kart hamillerinin diğer tarafında ise üye işyerlerinin bulunması ve her iki müşteri grubunun birbirini etkiliyor olması dikkate alındığında, çift taraflı yapı arz eden ilgili faaliyetin pazar tanımı açısından ihraç ve kabul noktasında ayrıştırılmasına gerek bulunup bulunmadığı incelenebilecektir. Konuya ilişkin olarak Amerikan Yüksek Mahkemesinin (*Supreme Court*), *American Express (Amex)* kararında⁶¹, kartlı ödeme hizmetlerinin birbirini etkileyen iki talep grubuna hitap ettiği, bu çerçevede kart sahipleri ile üye işyerleri arasında ayrılmaz bir bağlantı ve karşılıklı dolaylı ağ etkilerinin olduğu vurgulanmıştır. Bu bakımdan işlem platformu (*transaction platform*) niteliği arz eden kredi kartı platformlarında dolaylı ağ etkilerinin belirgin bir görünüm arz etmesi ve platformun tarafları arasındaki fiyat ve talep bağımlılığın yüksek olması nedeniyle pazarın bütüncül olarak ele alınması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde

⁵⁹ Türkiye'de faaliyet gösteren banka kartı ve kredi kartı ihraç ve kabul eden bazı bankaların, sundukları POS hizmetlerine ödeme kuruluşlarının erişimini engellemek ve çeşitli dışlayıcı eylemlerde bulunmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal ettiği iddiasına yönelik yürütülen önaraştırma sonucunda Kurulun almış olduğu 07.04.2022 tarih ve 22-16/265-119 sayılı kararda, en yüksek ödeme işlem hacmine sahip ödeme kuruluşlarının bankalardan tedarik ettiği POS'lar ile kaç farklı kart markası için taksitli ödeme alabilecek şekilde üye işyerlerine hizmet sunabildiği incelenmiş ve yapılan incelemede neticesinde ödeme kuruluşlarının her bir banka ile sözleşmesel ilişkisi bulunmasa da her kart programından en az bir banka ile sözleşme akdetmiş olduğu, dolayısıyla tüm kart programlarının kartlarına taksit yapabileme ihtiyacı zorunlu unsur olarak kabul edilse dahi ödeme kuruluşlarının bu unsura genel olarak erişebildiği tespitinde bulunulmuştur.

⁶⁰ Bu yöndeki örnek kararlar için bkz. Kurulun 28.6.2005 tarih ve 05-41/598-152 sayılı kararı ve 07.04.2022 tarih ve 22-16/265-119 sayılı kararı.

⁶¹ Ohio v. American Express Co. (2018), 138 Supreme Court 2274

Kurulun 07.04.2022 tarih ve 22-16/265-119 sayılı kararında da kartlı ödemelere ilişkin hizmetlerin kart ihraç ve kabul faaliyetleri bakımından ayrıştırılmasına gerek olmadığı, çift taraflı yapı arz eden ilgili hizmetlere ilişkin pazar tanımının her iki faaliyeti de kapsamı gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu çerçevede ilgili faaliyetler açısından pazar tanımında ayrışmaya gidilmesine gerek olmadığı değerlendirilmektedir. Açıklanan tüm bu hususlar çerçevesinde dosya kapsamında ilgili ürün pazarları, “*kredi kartlarıyla tek çekim ödemelere ilişkin hizmetler*” ve “*kredi kartlarıyla taksitli ödemelere ilişkin hizmetler*” olarak tanımlanmıştır.

Şekil 2: Dosya kapsamında İlgili Ürün Pazarı Kırılımları

- (99) İlgili coğrafi pazarın belirlenmesine yönelik olarak ise yukarıda belirtilen her iki ilgili ürün pazarına ilişkin ürün ve hizmetlerin, Türkiye içinde homojen olarak sunulabilmesi ve tüketicilerin ilgili mal ve hizmetlere erişiminde bölgeden bölgeye herhangi bir esaslı farklılığın bulunmaması nedeniyle ilgili coğrafi pazar “*Türkiye*” olarak belirlenmiştir.

G.6. Değerlendirme

G.6.1. Genel Teorik Çerçeve

- (100) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde “*Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır.*” hükmü yer almaktadır. 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasında ise belirli şartların birlikte varlığı halinde, teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararlarının 4054 sayılı Kanun'un 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulacağı düzenlenmiştir. Aynı maddenin dördüncü fıkrasında ise Kurulun, birinci fıkrada gösterilen şartların gerçekleşmesi halinde, belirli konulardaki anlaşma türlerine grup olarak muafiyet tanınmasını sağlayan ve bunların şartlarını gösteren tebliğler çıkarabileceği hüküm altına alınmıştır.
- (101) Söz konusu hükümler çerçevesinde, kararın konusunu teşkil eden GARANTİ ile Bonus Programı'na üye bankalar arasında akdedilen Bonus Sözleşmelerinin, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte hüküm içerip içermediğinin; böylesi bir nitelikte hüküm içermesi durumunda ise ilgili sözleşmelerin rekabetçi bir pazar yapısında ve pazardaki rekabeti en az sınırlayacak şekilde pazarda etkinlik artışı ve tüketici faydası doğurup doğurmadığının incelenmesi gerekmektedir.
- (102) Bonus Sözleşmelerinde yer alan hükümlerin 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 5. maddeleri çerçevesinde münferit değerlendirmesine geçmeden önce konuya ilişkin teorik bir zemin oluşturması için rekabet hukuku bağlamında rakipler arası iş birliklerine yönelik kısa bilgiye yer verilmesi uygun olacaktır. Bilindiği üzere, ticari hayatta birbirine rakip konumundaki teşebbüsler, birbirini tamamlayıcı faaliyet, beceri veya varlıklarını bir

araya getirerek önemli ekonomik faydalar elde edebilmektedir. Bu kapsamda teşebbüsler geliştirdikleri iş birlikleri ile riski paylaşabilmekte, maliyet tasarrufu yapabilmekte, yatırımlarını artırabilmekte ve know-how havuzu oluşturmak suretiyle ürün kalitesi ile ürün çeşitliliğini artırabilmektedir.⁶²

- (103) Öte yandan rakipler arası iş birlikleri çeşitli rekabet sorunlarına da yol açabilmektedir. Tarafların fiyat, üretim, dağıtım veya arz miktarlarını belirlemek üzere anlaşması ya da iş birliğinin, tarafların pazar gücü elde etmesi, pazar gücünü koruması ya da artırmasına ve böylelikle, fiyat, üretim miktarı, ürün kalitesi, ürün çeşitliliği ya da inovasyon bakımından pazarda olumsuz etkilerin ortaya çıkmasına yol açması bu duruma örnek olarak gösterilebilecektir.
- (104) Rakipler arasında rekabeti kısıtlama amacı taşıyan bir iş birliği anlaşması doğası gereği 4. madde kapsamında ihlal teşkil etmekte olup söz konusu anlaşmanın pazardaki fiili veya potansiyel etkilerinin incelenmesine gerek bulunmamaktadır. Bir anlaşmanın rekabeti kısıtlama amacının olup olmadığı değerlendirilmesinde, anlaşmanın içeriği, ulaşmaya çalıştığı hedefler ve anlaşmanın yer aldığı iktisadi ve hukuki çerçeve dikkate alınmaktadır.
- (105) Rakipler arası bir iş birliği anlaşmasının rekabeti kısıtlama amacının bulunmadığı durumda ise incelenmesi gereken husus ilgili anlaşmanın rekabeti kısıtlayıcı etkisinin olup olmadığıdır. Rekabeti kısıtlayıcı etkinin varlığı için anlaşmanın fiyat, üretim miktarı, ürün kalitesi, ürün çeşitliliği ya da inovasyon gibi pazardaki rekabet parametrelerinden en az biri üzerinde olumsuz etkisinin bulunması ya da makul bir olasılık dâhilinde böyle bir potansiyelle sahip olması gerekmektedir. Bu durum, anlaşmanın doğası ve içeriği, tarafların tek başına veya ortaklaşa belirli bir düzeyde pazar gücü elde etme derecesi ve anlaşmanın, pazar gücünün oluşması, sürdürülmesi veya güçlendirilmesine ya da tarafların pazar gücünü kötüye kullanmasına ne ölçüde imkân sağladığı gibi çeşitli etkenlere bağlı olmaktadır.
- (106) Amaç ve/veya etki bağlamında rekabeti sınırlayıcı ya da engelleyici olduğu tespit edilen bir iş birliğine yönelik analizin devamında ise ilgili iş birliğinin pazarda etkinlik artışı ve tüketici faydası meydana getirmek suretiyle pazarda olumlu bir sonuç doğurup doğurmayacağına araştırılması gerekmektedir. Bununla birlikte, salt etkinlik artışı ve tüketici faydasının meydana gelmesi, bir iş birliğinin pazarda olumlu sonuç doğurduğu sonucuna ulaşılmasında yeterli olmamakta ve bu sonuca ulaşılması için iş birliğine konu pazarda rekabetin belli ölçüde devam ediyor olması ve iş birliğinin pazarda rekabeti zorunlu olandan fazla sınırlayıcı nitelikte olmaması şartları aranmaktadır.
- (107) Rakipler arası iş birliği anlaşmaları yatay seviyede gerçekleşebileceği gibi dikey seviyede de gerçekleşebilmektedir. Rakipler arasında akdedilen yatay seviyedeki iş birliği anlaşmalarında başta fiyat tespiti, bölge/müşteri paylaşımı ve rekabete hassas bilgi değişimi gibi rekabet karşıtı endişeler gündeme gelmekteyken rakipler arasında akdedilen dikey seviyedeki iş birliği anlaşmalarında ise ağırlıklı olarak yeniden satış fiyatının tespiti, müşteri sınırlaması ve girdi sınırlaması gibi rekabet karşıtı endişeler ortaya çıkabilmektedir. Diğer taraftan, rakipler arasındaki iş birlikleri incelenirken yatay ve dikey olarak net bir ayrıma gidilmesi her durumda mümkün olmayabilmekte ve kimi durumlarda rakipler arasındaki iş birlikleri, aynı anda hem yatay hem de dikey etkiler bağlamında incelenebilmektedir.
- (108) Konu finans sektörü özelinde ele alındığında ise finans ilişkili pazarlarda gözlemlenen yüksek bilgi asimetrisi, riskin dağıtılması ihtiyacı, finansal sistemler arasında birlikte

⁶² Bkz. Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz, para. 4.

çalışabilirliğin sağlanması gerekliliği ve ölçek ekonomilerinden faydalanılması zorunluluğu gibi hususlar çerçevesinde finansal oyuncular arasında çok sayıda iş birliğinin geliştirilmesine ihtiyaç duyulduğu belirtilebilecektir. Nitekim rakip finansal kuruluşlar arasında ortak ATM ağlarının oluşturulmasından⁶³ müşteri risk bilgilerinin paylaşılmasına⁶⁴, merkezi hizmet altyapılarının oluşturulmasından⁶⁵ ortak markalı finansal ürünlerin⁶⁶ geliştirilmesine kadar geniş bir yelpazedeki iş birliklerine yönelik Kurulun çok sayıda menfi tespit/muafiyet kararı bulunmaktadır. Bu bakımdan, finans sektörü özelinde gerçekleşen rakipler arası iş birliklerinin çoğu durumda amaç bakımından rekabeti sınırlamaktan ziyade finans sektörünün sağlıklı işleyişi için ihtiyaç duyulan iş akışlarının geliştirilmesine yönelik olduğu söylenebilecektir.

(109) Bu noktada, 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 5. maddesi bağlamında yapılacak değerlendirmelerde rakip finansal oyuncular arasındaki iş birlikleri ile güdülen amaçtan ziyade söz konusu iş birliklerinin, ilgili olduğu pazarlarda gösterdiği etkilere odaklanılmaktadır. Bu paralelde, Kurulun rakip konumundaki finansal oyuncular arasındaki iş birliklerine yönelik genel yaklaşımının, ilgili iş birliğinin finans sektörünün kendine özgü dinamikleri çerçevesinde gereklilik teşkil edip etmediği, iş birliğinin pazarın bütünü üzerinde hangi etkilere sahip olduğu ve iş birliğinin herhangi bir dışlayıcı ya da koordinasyon doğurucu sonuçlara yol açıp açmadığı üzerinde yoğunlaştığı belirtilebilecektir.

(110) Örneğin Kurul, Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi (SBM) bünyesinde rakip sigorta şirketleri tarafından ortak sunulacak ödeme geçidi hizmetine ilişkin 24.12.2020 tarih ve 20-55/769-341 sayılı *SBM Ödeme Geçidi* kararında;

"(...)Ayrıca SBM üzerinden gerçekleşecek iş akışının ödeme hizmetlerine ilişkin piyasaların önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmasına sebep olabileceği ve aynı zamanda söz konusu iş akışından beklendiği ileri sürülen etkinlik artışlarının sağlanması için SBM'nin sistemde yer almasının zorunlu nitelikte olmadığı ve bu nedenle bahse konu iş akışına muafiyet tanınmayacağı (...)"

değerlendirmesinde bulunarak ilgili iş birliğine konu faaliyetin pazarda ortaya çıkaracağı etkinlik artışı ile söz konusu uygulamanın rakipler arası bir iş birliği üzerinden hayata geçirilecek olması arasında illiyet bağı olması gerektiğini ortaya koymuştur.

(111) Benzer şekilde Kurul, rakip konumundaki bankaların BKM bünyesinde ortak şekilde geliştirdikleri dijital cüzdan hizmetine yönelik 30.05.2019 tarih ve 19-20/291-126 sayılı *BKM Express* kararında;

"(...) Yürütülen incelemeler ve elde edilen bilgiler doğrultusunda ise işbu dosya kapsamında dijital cüzdan hizmetinin BKM tarafından verilmesine özgü ve BKM tarafından bu hizmet verilmediği takdirde elde edilemeyecek herhangi bir etkinlik kazanımına rastlanmamıştır. Bankaların diğer üçüncü taraflara da benzer şekilde entegrasyon hizmeti vermesi durumunda aynı etkinlik kazanımlarının elde edilmesi mümkündür. Bu anlamda, BKM'nin sunduğu hizmete özgü teknik ve ekonomik bir gelişme, ancak bankaların söz konusu hizmeti BKM'ye vermesi ve diğer ödeme kuruluşlarına vermemesi halinde

⁶³ Bkz. Kurulun 22.05.2018 tarihli ve 18-15/284-142 sayılı *Ortak ATM Kararı*.

⁶⁴ Bkz. Kurulun 16.10.2014 tarihli ve 14-40/741-332 sayılı *TBB Risk Merkezi Kararı*.

⁶⁵ Bkz. Kurulun 08.06.2017 tarihli ve 17-19/294-130 sayılı *BKM Takas Kararı*.

⁶⁶ Bkz. Kurulun 18.02.2016 tarihli ve 16-05/106-47 sayılı *TROY Kararı*.

ortaya çıkmaktadır. Bu durum ise hem BKM ve üçüncü taraflar hem de bankalar ile söz konusu üçüncü taraflar arasındaki rekabeti doğrudan etkilemektedir. (...)

değerlendirmesinde bulunarak bankaların dijital cüzdan hizmetlerinde rekabet etmek yerine iş birliğine gitmesinin, pazarda ortaya çıkacağı iddia edilen etkinlik artışları için zorunlu nitelikte olmadığını belirtmiştir.⁶⁷

- (112) Bir diğer örnek olarak kararın da konusunu teşkil eden bankalar arası iş birlikleri çerçevesinde akdedilen Bonus Sözleşmelerine ilişkin 07.09.2017 tarih ve 17-28/462-201 sayılı kararında Kurul;

“Bonus kredi kartı program paylaşımı sözleşmelerinde yer alan alt lisanslama yasağının Bonus marka imajının korunması bakımından gerekli olduğu makul kabul edilebilmekle beraber, 6493 sayılı Kanun ile öngörülen piyasa yapısında yer alan ödeme kuruluşlarının özellikle üye işyerleri tarafından gerçekleştirilen taksitli satışlara aracılık etmek suretiyle üye işyeri edinme pazarında faaliyette bulunabilmek için Bonus kredi kartı platformunda yer alan bankalar ile anlaşmasını engelleyecek nitelikte olduğu değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, GARANTİ ile platform ortağı bankalar arasındaki sözleşmelerde yer alan alt lisanslamayı yasaklayan hükümlerin ödeme kuruluşlarının üye işyeri edinimi pazarından dışlayacak nitelikte olması nedeniyle, Bonus kredi kartı program paylaşımı sözleşmelerinin 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesinin (a) ve (b) benlerindeki amaçların elde edilmesi için rekabetin zorunlu olandan fazla sınırlandırılmaması koşulunu karşılamadığı değerlendirilmektedir.”

değerlendirmesinde bulunarak GARANTİ’nin Bonus Sözleşmelerinde yer verdiği alt lisanslama yasağının ödeme kuruluşlarını üye işyeri edinimi pazarından dışlayacak nitelikte olmasını dikkate almış ve ilgili alt lisanslama yasağının, iş birliğine konu anlaşmalar ile etkinlik artışı ve tüketici faydası sağlanması amacına ulaşılmasında rekabeti zorunlu olandan daha fazla sınırladığını saptamıştır.

- (113) Özetle, rakipler arasındaki iş birliği anlaşmalarının 4054 sayılı Kanun kapsamında ele alınmasında öne çıkan husus, iş birliği anlaşmalarının amacı ile bu anlaşmaların pazarda ortaya çıkardığı etkilerin analiz edilmesidir. Bu kapsamda öncelikle rakipler arası bir iş birliği anlaşmasının 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı amaç veya etkiye sahip olup olmadığının incelenmesi; ilgili anlaşmanın rekabeti sınırlayıcı amaç veya etkiye sahip olduğunun tespit edilmesi halinde ise söz konusu anlaşmanın sırasıyla grup muafiyeti ya da bireysel muafiyet kapsamına girip girmediğinin ortaya konması gerekmektedir.

G.6.2. Bonus Kredi Kartı Programının 4054 sayılı Kanun’un 4. Maddesi Açısından Değerlendirilmesi

- (114) Yukarıda yer verildiği üzere, 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi *“Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır.”* hükmünü amirdir. 4054 sayılı Kanun’un

⁶⁷ TCMB’nin BKM’nin çoğunluk hisselerini devralmak suretiyle BKM’nin hâkim ortağı haline gelmesi ve BKM’nin, rakip teşebbüslerce kontrol edilen bir teşebbüs birliği vasfını yitirmesi üzerine Kurul, yaptığı yeniden değerlendirme sonucunda, 30.05.2019 tarih ve 19-20/291-126 sayılı kararının kaldırılmasına 18.06.2020 tarih ve 20-29/369-166 sayılı karar vermiştir.

uygulanması bakımından teşebbüs niteliğini haiz GARANTİ ile diğer Bonus bankaları, genel olarak bankacılık hizmetleri, özel olarak kredi kartı ile ödeme hizmetlerinde birbirlerine rakip konumundadır. Bu çerçevede, aynı piyasada faaliyet gösteren ve birbirine rakip olan teşebbüslerin, ortak bir kredi kartı programı altında faaliyet göstermek üzere akdettikleri sözleşmelerin rekabeti kısıtlayıcı hükümler içerip içermediğinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

- (115) Bu amaçla, Bonus Programı'nın temelini oluşturan ve GARANTİ ile diğer program üyesi bankalar arasında akdedilen Bonus Sözleşmelerine yönelik 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi bağlamında öncelikle genel bir değerlendirmeye yer verilmiş, akabinde ise Bonus Sözleşmelerinde yer alan belli hükümlerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde rekabeti sınırlayıcı amaç veya etkiye sahip olup olmadığı münferit olarak incelenmiştir.
- (116) Yukarıda ifade edildiği üzere, Bonus Programı'na üye olmak isteyen bankalar, GARANTİ ile akdettikleri Bonus Sözleşmesi ile Bonus markalı kredi kartı ihraç ve/veya kabul yetkisini elde etmektedir. Böylelikle bankalar, kendi ihraç ettikleri Bonus özellikli kredi kartları ile yeni kredi kartı müşterileri edinebildiği gibi mevcut kredi kartı müşterilerine Bonus özellikli kredi kartı ürünlerini de sunabilmektedir. Benzer şekilde bu bankalar, Bonus markalı kredi kartları ile ödemelerin kabul edilebileceği POS'ları pazarlayarak yeni üye işyerleri edinebilmekte veya mevcut üye işyerlerine Bonus özelliksiz POS'ların yanında Bonus özellikli POS'ları da temin edebilmektedir.
- (117) Bankalara Bonus marka kredi kartı ihraç ve kabul yetkisinin verilmesinin yanı sıra Bonus Sözleşmelerinde yer alan hükümler ile ayrıca Bonus Programı'nın işleyişine ilişkin standartlar belirlenmekte ve taraflar arasındaki hak ve sorumluluklar tayin edilmektedir. Bu çerçevede Bonus Programı'na üye olan bankaların, kredi kartı ile ödeme hizmetleri pazarında ortak bir marka altında faaliyet gösterdikleri, büyük ölçüde ortak standart ve kalite koşullarını benimsedikleri ifade edilebilecektir. Bu durum ise rakip konumundaki bankaların, bankalar arası rekabetin önemli bir ayağını oluşturan kredi kartı ile ödeme hizmetlerindeki rekabet güdülerini azaltabilmektedir. Her ne kadar bir bankanın Bonus Programı'nda yer alması, ilgili bankanın sadece kendine özgü bir marka altında kredi kartı ihraç etmesini veya üye işyeri edinmesini engellememekteyse⁶⁸ de Bonus Programı'na üye olan bankaların kredi kartı ihraç ve kabul faaliyetleri büyük ölçüde Bonus markalı kredi kartları üzerinden gerçekleşmektedir.
- (118) Bu bakımdan, genel olarak Bonus Programı, bankaların, rekabet halinde olması beklenen kredi kartı ile ödeme hizmetleri pazarında ortak stratejiler üretmesine ve benzer koşullar altında kredi kartı ihraç ve kabul faaliyetlerini yürütmesine yol açmakta olup bu durum, tüketici konumundaki kart hamilleri ve üye işyerleri için ürün ve hizmet çeşitliliğinin azalmasına neden olabilmektedir. İlaveten, Bonus Programı kapsamında kredi kartı ihraç ve kabul faaliyetlerine yönelik belirlenen tek tip koşul ve standartlar, kimi durumlarda pazardaki teknik gelişim ve inovasyonu sınırlandırıcı nitelik de arz edebilmektedir.
- (119) Rakip konumundaki bankaların Bonus markası altında ortak hizmet koşulları benimsenmesinin ve büyük ölçüde benzer ürünler geliştirmesinin bir diğer sonucu olarak söz konusu bankaların ilgili ürünler özelindeki maliyetleri de benzer hale gelebilmekte ve nihayetinde bu durum, bankalar arasındaki fiyat rekabetinin de

⁶⁸ Öte yandan Bonus Sözleşmeleri uyarınca program üyesi bir bankanın başka bir ortak markalı kredi kartı programında yer alması, GARANTİ için sözleşmenin feshi sebebi sayılmıdır.

azalmasına neden olabilmektedir. Nitekim Bonus Programı kapsamında bankaların, ortak reklam veya kampanya harcamalarının da bulunduğu dikkate alındığında, ilgili bankaların kredi kartı ihraç ve kabul faaliyetlerine ilişkin maliyetlerinin ve buna bağlı olarak bu bankaların kredi kartı ücreti ve üye işyeri komisyonu gibi nihai ürün ve hizmet fiyatlarının önemli ölçüde paralellik arz edebileceği değerlendirilmektedir. Özetle, bir bütün olarak Bonus Sözleşmelerinin, her ne kadar amacı itibarıyla rekabeti kısıtlayıcı nitelikte olmadığı değerlendirilmekteyse de kredi kartı ile ödeme hizmetleri pazarında rekabeti kısıtlayıcı etkilere sahip olması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamına girdiği değerlendirilmektedir.

- (120) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde Bonus Sözleşmelerine ilişkin genel bir değerlendirmede bulunduktan sonra yine 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde Bonus Sözleşmelerinde yer alan bazı özel hükümlere yönelik de değerlendirmelerde bulunulabilecektir. Nitekim söz konusu sözleşmelerde, sözleşmeye taraf bankaların kredi kartı ihraç ve üye işyeri edinimi faaliyetlerine yönelik sınırlayıcı nitelikte bazı özel hükümler de bulunmaktadır.
- (121) Bonus Programı'na üye bankalar ile GARANTİ arasında ayrı ayrı akdedilen ikili anlaşmalarda yer alan bazı hükümlerde birtakım farklılıklar gözlemlenmekteyse de tarafların pazardaki faaliyetlerini sınırlayıcı nitelikteki sözleşme hükümleri, büyük ölçüde paralellik arz etmektedir. Bu bakımdan, yukarıda "*Bonus Sözleşmelerinde Yer Alan ve Bankaların/Ödeme Kuruluşlarının Faaliyetlerini Sınırlayıcı Hükümler*" başlığı altındaki Tablo 4'te ilgili sözleşme hükümlerine yer verilirken tekrara düşmemek adına, tüm Bonus Sözleşmelerindeki benzer hükümlere ayrı ayrı yer verilmemiş ve örnek olması açısından Bonus Programı'nın ödeme hacmi açısından en büyük iki bankası olan GARANTİ ile DENİZBANK arasında akdedilen güncel Bonus Sözleşmesi'ndeki ve bu sözleşmenin eki olan ek sözleşmedeki ilgili hükümlere yer verilmiştir.
- (122) Benzer şekilde, değerlendirmelerde de banka ve ödeme kuruluşlarının faaliyetlerini veya müşteri konumundaki üye işyerleri ile tüketicilerin tercihlerini sınırlayıcı nitelik arz edebilecek Bonus Sözleşme hükümlerine yer verilirken GARANTİ ile DENİZBANK arasında akdedilen güncel Bonus Sözleşmesi dikkate alınmış olup farklılaşan bir sözleşme maddesinin bulunması durumunda ise GARANTİ'nin DENİZBANK dışındaki program üyesi banka ile akdettiği Bonus Sözleşmesi'nin ilgili hükmüne ayrıca değinilmiştir.
- (123) Sözleşme hükümlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi bağlamında ele alınmasına geçildiğinde, yukarıda yer verilen Tablo 4'te her birine yer verilen ilgili sözleşme hükümlerinin bir bölümünün, Bonus Programı kapsamında yer alan bankalar arasındaki rekabeti; diğer bir bölümünün ise doğurduğu sonuçlar itibarıyla Bonus Programı'ndaki bankalar ile diğer kart programlarında yer alan bankalar veya kendi kart markasıyla pazarda tekil olarak faaliyet gösteren bankalar arasındaki markalar arası rekabeti etkileyici nitelikte olduğu söylenebilecektir. İlâveten aşağıda detaylı şekilde açıklandığı üzere ilgili sözleşme hükümlerinin bazıları ise bankaların yanı sıra ödeme kuruluşlarının faaliyetlerini de doğrudan etkilemektedir. Söz konusu hükümlerin ortak noktası ise nihayetinde müşteri konumundaki üye işyerleri ve kart hamilleri açısından sonuçlara yol açıyor olmalarıdır.
- (124) Bu noktada ilk olarak değinilmesi gereken, Bonus bankalarının, hâlihazırda bir başka Bonus bankası tarafından Bonus Programı'na dâhil edilmiş üye işyerlerine hizmet sunmasının yasaklanmasına yönelik sözleşme hükümleridir. Örnek vermek gerekirse GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki Bonus Sözleşmesi'nin 5.1.2 numaralı maddesi

“Taraflar, diğer Taraf’la veya başkaca Platform Üyesi⁶⁹ ile Web’e⁷⁰ dahil edilmek üzere Bonus Kredi Kartı Programı Sözleşmesi imzalamış gerçek ve tüzel kişilerle, kendisi tarafından Web’e dahil edilmesi amacı ile Bonus Kredi Kartı Programı Sözleşmesi imzalayamaz.” şeklinde olup bu ve diğer Bonus Sözleşmelerindeki benzer nitelikteki sözleşme hükümleri ile Bonus bankalarının birbirlerinin Bonus üye işyerleri ile çalışması yasaklanmakta ve bu yönüyle Bonus bankaları arasında bir nevi müşteri paylaşımına yol açılmaktadır.

- (125) Söz konusu sınırlamanın bir destekleyicisi olarak Bonus Sözleşmelerinde ayrıca söz konusu sınırlamanın Bonus üye işyerlerinin hizmet aldığı Bonus bankası ile arasındaki sözleşmenin sonlanmasıyla sonra bir ay süre boyunca da devam edeceği hüküm altına alınmıştır. Örneğin GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki Bonus Sözleşmesi’nin 5.1.3 numaralı maddesinde *“Taraflar, Garanti tarafından Web üyesi yapılmış veya bu Sözleşmenin devamı süresince Taraflar’dan veya diğer Platform Üyelerinden herhangi biri tarafından Web Üyesi yapılmış Üye İşyerleri’nin Web Üyeliğinin her ne şekilde olursa olsun sona ermesi halinde sona ermeyi izleyen 1 (bir) ay süre ile söz konusu Üye İşyeri’nin Bonus Kredi Kartı Programı’na girmesi amacı ile görüşme yapamazlar, ve bu süre sonuna değin Web’e dahil edemezler.”* hükmü yer almakta olup bu ve diğer Bonus Sözleşmelerindeki benzer nitelikteki sözleşme hükümleri ile Bonus bankalarının, başka Bonus bankasından hizmet almayı sona erdirse dahi ilgili işyerine bir ay süre boyunca hizmet sunamayacağı belirtilmektedir.
- (126) Konuya ilişkin olarak ayrıca, GARANTİ ile diğer Bonus bankaları arasında akdedilen Ek Sözleşmeler ile Bonus bankaları için getirilen üye işyeri edinimine yönelik sınırlamaların, ödeme kuruluşlarını da kapsamı hüküm altına alınmıştır.⁷¹ Bu kapsamda, hâlihazırda bir Bonus bankası ya da ödeme kuruluşu tarafından Bonus Programı’na dâhil edilmiş üye işyerlerine bir ödeme kuruluşu tarafından ayrıca ikinci bir Bonus POS’u temin edilmesi yasaklanmakta ve bu yasağın uygulanması adına ilgili ödeme kuruluşuna POS temin eden bankaya ödeme kuruluşu ile akdedeceği sözleşmede ilgili sınırlamalara yer vermesi yükümlülüğü getirilmektedir.
- (127) Üye işyeri edinimine yönelik bahsi geçen sınırlamaların, Bonus bankalarının ve bu bankalardan POS temin eden ödeme kuruluşlarının hizmet sunacağı müşterileri sınırlandırmak suretiyle Bonus bankaları (ve ödeme kuruluşları) arasındaki rekabeti doğrudan kısıtladığı ve bunun bir sonucu olarak üye işyerlerinin tercihlerinin azalmasına yol açtığı değerlendirilmektedir. İlgili hükümler uyarınca belli müşteriler özelinde rekabetin sınırlandırılmasının bir sonucu olarak üye işyerlerinin hâlihazırda hizmet aldığı bankalardan veya ödeme kuruluşlarından daha rekabetçi fiyat teklifleri almasının da zorlaştırıldığı mütalaa edilmektedir. İlâveten, yukarıda bahsi geçen bekleme süresi boyunca üye işyerlerinin herhangi bir Bonus bankasından veya ödeme kuruluşundan hizmet alamaması ve buna bağlı olarak Bonus kredi kartları ile taksitli ödeme alamamasından kaynaklı olarak üye işyerlerinin ciro kaybı tehlikesiyle karşılaşabileceği ve bu durumun üye işyerleri için önemli bir geçiş engeli yaratabileceği sonucuna ulaşılmıştır.
- (128) Bonus Sözleşme hükümlerinin 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında ele alınması noktasında değinilmesi gereken bir diğer sözleşme hükmü, Bonus bankalarının başka bir kart programına üye olması halinde bu durumun GARANTİ için

⁶⁹ Bonus Programı üyesi bankaları ifade etmektedir.

⁷⁰ Bonus Programı kapsamındaki üye işyeri ağını ifade etmektedir.

⁷¹ Bkz. GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesinin eki niteliğindeki Ek Sözleşmenin 3.1 numaralı maddesi.

haklı fesih nedeni sayılmasına ilişkin sözleşme hükümleridir.⁷² Söz konusu kural uyarınca Bonus bankalarının Bonus Programı dışında başka bir ortak markalı kart programı (ör. World) altında kart ihraç veya kabul faaliyeti bir nevi yasaklanmış olmaktadır. Rekabet etmeme yükümlülüğü niteliğindeki söz konusu sınırlama ile Bonus bankalarının aynı anda birden fazla kredi kartı programı altında pazarda faaliyet göstermesi engellenmekte ve bu yönüyle pazarda markalar arası rekabet kısıtlanmaktadır. Söz konusu sınırlama ile Bonus bankalarının kredi kartı ihraç ve kabul faaliyetlerinin sınırlandırılmış olmasının yanı sıra pazarda Bonus Programı'nın dışında kalıp kendi ortak markalı kredi kartı programını oluşturmak isteyen teşebbüslerin faaliyetleri de zorlaştırılmış olmaktadır.

- (129) Bu bağlamda konuya ilişkin olarak, benzer rekabet etmeme yükümlülüklerinin ele alındığı ABD Federal Mahkemesinin *Mastercard-Visa* kararına⁷³ değinilebilecektir. ABD Adalet Bakanlığı (*United States Department of Justice*) tarafından açılan davada, kartlı sistem işleticisi olarak faaliyet gösteren Mastercard ve Visa'nın, kendi kart sistemlerine üye olacak bankalara yönelik şart koştuğu rekabet etmeme yükümlülükleri incelenmiştir. Davanın konusunu teşkil eden bankalara yönelik şartları açıklamak gerekirse, Mastercard, kendi sistemine üye olan bankalara, rakip kart sistemlerine ihraççı veya kabulcü olarak katılmama şartı⁷⁴ getirirken; Visa ise doğrudan veya dolaylı olarak Discover, Amex veya rakip olarak belirlenen bir diğer kartlı sistem bünyesinde kart ihraç edilmesi halinde, ilgili bankanın Visa üyeliğini iptal etmektedir. Federal Mahkeme, söz konusu rekabet etmeme yükümlülükleri nedeniyle üye bankaların, rakip sistemlerde kart ihraç etmesinin önüne geçildiğini ve bu durumun hem ihraç pazarındaki hem de ağ hizmetleri (kartlı sistem hizmetleri) pazarındaki rekabeti olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Ayrıca, söz konusu uygulamalar nedeniyle Amex ve Discover'in ölçek ekonomisine ulaşmalarının önüne geçildiği ve Mastercard ve Visa'nın mevcut pazar güçlerinin korunmasına yol açıldığı ifade edilmiştir. Bu hususa ilaveten Federal Mahkeme, bir bankanın tüm ağlarda kart ihraç edebilmesinin, rakip kartlı sistem işleticilerinin rekabet gücünün artmasını sağlayacağını ve bu durumun ürün çeşitliliğini ve tüketici tercihlerini artıracığını belirtmiştir. Kararda sonuç olarak, üye bankaların farklı kartlı sistemler bünyesinde kart ihraç etmesini engelleyen düzenlemelerin yürürlükten kaldırılması gerektiğine karar verilmiştir. Söz konusu şartların sistemin istikrarının korunmasına hizmet ettiği gerekçesiyle, Federal Mahkemenin kararının iptali için Mastercard ve Visa tarafından yapılan başvuru ise; ilgili şartların, rakip kartlı sistem işleticilerinin rekabet etme imkânlarını kısıtladığı ve bu şartların, sistemin bütünlüğü için gerekli olmadığı nedeniyle İstinaf Mahkemesi tarafından reddedilmiş ve Federal Mahkeme kararı onanmıştır.⁷⁵ Bu çerçevede ilgili kararda geçen tespitler ışığında, Bonus Sözleşmelerinde yer alan ve farklı kart programları altında faaliyet gösterilmesini engelleyen hükümler de pazardaki rekabeti olumsuz yönde etkileyebilecektir.

- (130) Bonus Sözleşmeleri kapsamında tesis edilen bir diğer sınırlama ise Bonus markalı kredi kartları ile yapılan harcamaların Bonus POS'undan geçirilmesini zorunlu kılan sözleşme hükümleridir.⁷⁶ İlgili hüküm uyarınca bir Bonus bankası, kendi Bonus üye işyerlerinde Bonus markalı kredi kartları ile yapılacak harcamalara ilişkin ödemelerin

⁷²Bkz. GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesinin 14.3 numaralı maddesi.

⁷³US District Court for Southern District of New York, Decision, Civ. 7076.

⁷⁴Visa tarafından işletilen kartlı sistem ile üyelerin daha önceden katılmış olmaları şartıyla bazı kartlı sistemler (Diners Club, JCB), istisna tutulmuştur.

⁷⁵United States v. Visa USA Inc, Visa International Corp. And MasterCard International Inc, United States Court of Appeals for the Second Circuit, Docket No: 02-6074/02-6076/02-6078.

⁷⁶Bkz. GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesinin 5.1.4 numaralı maddesi.

kendi Bonus POS'undan işleme alınmasını temin etmek zorundadır. Buna ilaveten, GARANTİ ile diğer Bonus bankaları arasında imzalanan ek sözleşmelerle söz konusu zorunluluk, ödeme kuruluşlarının üye işyerlerini kapsayacak şekilde genişletilmiştir.⁷⁷ Buna göre bir ödeme kuruluşu tarafından Bonus POS'u temin edilen üye işyerlerinde de Bonus markalı kredi kartları ile yapılacak alışverişlere ilişkin ödemelerin Bonus POS'undan işleme alınmasının esas olduğu ve bu kuralın uygulanmasından ilgili ödeme kuruluşuna POS temin eden bankanın sorumlu olduğu belirtilmektedir.

(131) Bonus kredi kartları yapılan harcamaların taksite bağlanması için ilgili harcamaya yönelik ödemenin Bonus POS'undan işleme alınmasının sistemsal bir zorunluluk olduğu dikkate alındığında, söz konusu hükmün özellikle Bonus kredi kartları ile yapılan tek çekim işlemler açısından önem teşkil ettiği anlaşılmaktadır. Nitekim söz konusu madde hükmü uyarınca bir Bonus üye işyerinin, kredi kartı ile tek çekim ödemeleri Bonus POS'u dışında başka bir POS'tan işleme alması engellenmektedir. Bu durum ise üye işyerlerinin Bonus kredi kartları ile yapılan tek çekim işlemleri, kendisine en düşük üye işyeri komisyonu fiyatlaması yapan banka ya da ödeme kuruluşunun POS'undan işleme almak suretiyle daha düşük fiyatlardan yararlanmasının önüne geçmektedir. Söz konusu durum nedeniyle üye işyerlerinin maliyetlerinin artmasının bir yansıması olarak ürün ve hizmetlerin genel fiyat seviyesi de artabilmekte ve ilgili üye işyerlerinden alışveriş yapan nihai tüketiciler için refah kaybı söz konusu olabilmektedir. Diğer taraftan, yine söz konusu sınırlama nedeniyle Bonus dışındaki bankalar, düşük üye işyeri komisyonu uygulamasalar bile toplam işlem hacimlerinde ve toplam üye işyeri komisyonu gelirlerinde istenen düzeyde artıştan mahrum kalabilmektedir. Bu durumun bir sonucu olarak, Bonus Programı üyesi olmayan bankaların veya Bonus POS'u temin etmeyen ödeme kuruluşlarının pazardaki faaliyetleri zorlaştırılmış olmaktadır.

(132) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi bağlamında incelenebilecek sözleşme hükümlerinin bir bölümü ise Bonus Programı'na üye bankaların, kart hamillerine ve üye işyerlerine yönelik uygulayacakları kampanya ve koşullara yönelik yasaklama veya sınırlamaları düzenlemektedir. Bu kapsamda Bonus Sözleşmelerinde örneğin;

- Bonus bankalarının, diğer Bonus bankalarının kredi kartı müşterilerini kendine çekme amacı ile bilerek ve sistematik şekilde kampanya düzenleyemeyeceği,⁷⁸
- Bonus bankalarının, kendileri tarafından verilen Bonus kartlarının diğer Bonus bankalarının herhangi biri tarafından verilen Bonus kartlarından daha avantajlı olduğunu belirtmek suretiyle reklam ve tanıtım faaliyetinde bulunamayacağı,⁷⁹
- Bonus bankalarının, kredi kartı hamillerine yönelik düzenleyecekleri kampanyalarda diğer Bonus bankalarından yazılı ön onay alacağı⁸⁰

hususları hüküm altına alınmıştır.

(133) Bonus Programı'na üye bankaların kendi Bonus kredi kartlarına yönelik düzenleyecekleri kampanyalara ilişkin öngörülen sınırlamaların yanı sıra GARANTİ ile diğer Bonus bankaları arasında imzalanan Ek Sözleşmelerle ödeme kuruluşlarının ve dolaylı olarak üye işyerlerinin faaliyetlerine yönelik olarak da birtakım sınırlamalar getirilmektedir.⁸¹ Bu kapsamda, üye işyerlerine Bonus POS'u temin eden ödeme

⁷⁷Bkz. GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesinin eki niteliğindeki Ek Sözleşmenin 3.2 numaralı maddesi.

⁷⁸Bkz. GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesinin 5.2.3 numaralı maddesi.

⁷⁹Bkz. GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesinin 5.2.4 numaralı maddesi.

⁸⁰ Bkz. GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesi'nin 5.2.1 numaralı maddesi.

⁸¹ Bkz. GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesi'nin eki niteliğindeki Ek Sözleşme'nin 4.13 numaralı maddesi.

kuruluşlarının, ilgili üye işyerlerinin Bonus Programı'nın diğer kart programlarına göre daha az ödül kazandırdığı, daha pahalı olduğu yönünde ifadeler kullanmayacağını veya bu yönde herhangi bir uygulamaya girişemeyeceğini temin etmekle yükümlü oldukları hüküm altına alınmakta ve bu kuralın uygulanması adına ilgili ödeme kuruluşuna POS temin eden bankaya ödeme kuruluşu ile akdedeceği sözleşmede ilgili kurula yer vermesi yükümlülüğü getirilmektedir.

- (134) Yukarıda örnek olarak verilen ve bankaların yürütecekleri kampanyalara veya çıkaracakları kredi kartlarının özelliklerine ilişkin olarak öngörülen sınırlamalar, pazarda Bonus bankaları arasındaki rekabeti sınırlayıcı nitelik arz etmektedir. Nitekim söz konusu sınırlamalara ilişkin hükümlerin, Bonus bankalarının birbirlerinin müşterilerini kendilerine çekmelerinin engellenmesi sonucunu doğurduğu anlaşılmaktadır. Bu durum ise üye işyerlerinin ve kart hamillerinin, daha avantajlı kredi kartı kampanyalarından istifade etmesinin önüne geçmektedir. İlâveten, üye işyerlerine Bonus POS'u temin eden ödeme kuruluşlarının, ilgili üye işyerlerinin Bonus Programı'nın diğer kart programlarına göre daha az ödül kazandırdığı, daha pahalı olduğu yönünde ifadeler kullanmayacağını veya bu yönde herhangi bir uygulamaya girişemeyeceğini temin etmekle yükümlü tutulması, pazarda Bonus bankaları ile Bonus Programı'nda yer almayan bankalar arasındaki rekabeti olumsuz yönde etkileme potansiyeline sahiptir. Şöyle ki ilgili sınırlamanın uygulamaya geçmesiyle üye işyerleri, Bonus dışındaki bir kart programının belli durumlarda daha avantajlı şartlar sunması durumunda bile müşterilerini kendileri için en uygun olan kart ile ödeme yapmaya yönlendiremeyebilecektir. Bu durum ise hem farklı kart programlarında yer alan bankalar arası rekabete zarar vermekte hem de bilgi asimetrisine yol açarak nihai müşteri konumundaki kart hamillerinin kendilerine en uygun seçenekler hakkında bilgi sahibi olmasını zorlaştırmaktadır.
- (135) Sonuç olarak, kredi kartı ile ödeme hizmetlerine ilişkin bankalar arasında tesis edilen bir iş birliği niteliğinde olan Bonus Programı, bir bütün olarak ilgili bankaların pazardaki rekabetini sınırlayıcı niteliği haiz olup ayrıca Bonus Programı çerçevesinde akdedilen Bonus Sözleşmelerinin çeşitli hükümleri de münferit olarak pazarda rekabeti kısıtlayıcı etkiler doğurmaktadır. Bu bakımdan, ilgili sözleşmelerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamına girdiği ve anılan sözleşmelere 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceği değerlendirilmektedir.⁸² Bonus Sözleşmelerinin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi bağlamında grup muafiyeti ve bireysel muafiyet açısından değerlendirilmesine ise aşağıda yer verilmektedir.⁸³

⁸² Dosya kapsamında (.....) şikâyet başvurusunda öne sürülen iddialar arasında yer alan *GARANTİ tarafından TakasNet sistemi kapsamındaki işlemlerin tabi olduğu takas komisyon oranlarının fahiş şekilde artırılması dolayısıyla Bonus Programı üyesi bankaların bu maliyetleri ödeme kuruluşlarına yansıttığı, bu durumun ödeme kuruluşlarını pazardan dışladığı* iddiasının ise yukarıda yer verildiği üzere Bonus Sözleşmelerinde TakasNet komisyon oranlarının BKM takas komisyon oranlarını geçmeyecek şekilde belirleneceğinin düzenlenmiş olması karşısında gerçeği yansıtmadığı değerlendirilmiş olup bu bakımdan anılan iddiaya yönelik ilave bir değerlendirme yapılmasına gerek görülmemiştir.

⁸³ Dosya kapsamındaki şikâyet başvurularına konu hususlardan birini teşkil eden ve ödeme kuruluşlarının hizmet sundukları üye işyerlerinde kart hamillerine kazandırılacak toplam "bonus" tutarının, Bonus kredi kartları ile gerçekleştirilen toplam alışveriş cirosuna oranının % (.....)((.....)) az olmaması gerektiğine yönelik Ek Sözleşme hükmünün ise esasen Bonus Programı kapsamında kart hamillerine ödül puan kazandırma amacına yönelmesi ve GARANTİ de dâhil olmak üzere tüm Bonus bankaları için de eşit şekilde uygulanacak olması nedeniyle objektif bir kalite standardının oluşturulmasına hizmet ettiği ve rekabeti sınırlayıcı herhangi bir nitelik arz etmediği anlaşılmış olup bu nedenle ilgili uygulamaya yönelik ayrıca bir muafiyet analizi yapılmasına gerek olmadığı değerlendirilmektedir.

G.6.3. Bonus Kredi Kartı Programının 4054 sayılı Kanun'un 5. Maddesi Açısından Değerlendirilmesi

- (136) 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrası hükmü uyarınca; piyasada rekabeti engelleyici ya da kısıtlayıcı amaç veya etkiye sahip anlaşmalar, Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasında sayılan şartları taşıması durumunda Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmuştur. 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin üçüncü fıkrası hükmünde ise Kurulun, birinci fıkrada gösterilen şartların gerçekleşmesi halinde, belirli konulardaki anlaşma türlerine bir grup olarak muafiyet tanınmasını sağlayan ve bunların şartlarını gösteren tebliğler çıkarabileceği düzenlenmiştir.
- (137) İlgili kanun hükmü dikkate alındığında, yukarıda rekabeti sınırlayıcı potansiyel etkilerine değinilen bildirim konu uygulamanın öncelikle grup muafiyeti tebliğleri açısından ele alınması ve grup muafiyeti kapsamına girmemesi durumunda bireysel muafiyet şartları açısından değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, bireysel muafiyet analizinden önce başvurunun konusunu teşkil eden bankalar arası iş birliğinin, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (Dikey Tebliğ) açısından ele alınması uygun olacaktır.

G.6.3.1. Bonus Kredi Kartı Programına Yönelik Grup Muafiyeti Değerlendirmesi

- (138) Dikey Tebliğ'in konusunu 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamına giren ve üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar oluşturmaktadır. Nitekim Dikey Tebliğ'in "Amaç" başlıklı 1. maddesinde *"Bu Tebliğin amacı, dikey anlaşmaların 7.12.1994 tarih ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4 üncü maddesi hükümlerinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulmasının koşullarını belirlemektir."* hükmü yer almaktadır.
- (139) Teşebbüsler arasındaki rekabeti sınırlayıcı bir anlaşmanın Dikey Tebliğ kapsamında muafiyet alabilmesi öncelikle söz konusu anlaşmanın, üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılmış olması, diğer bir deyişle dikey nitelikli bir anlaşma olması gerekmektedir. Diğer taraftan rakip teşebbüsler arasında yapılan dikey anlaşmalar, Dikey Tebliğ ile tanınan muafiyetten kural olarak yararlanamazken sağlayıcının anlaşma konusu malların hem üreticisi hem de dağıtıcısı olduğu, alıcının ise bu mallarla rekabet eden malların üreticisi değil dağıtıcısı olduğu dikey anlaşmalar, istisnai olarak Dikey Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinin kapsamı altına alınmıştır (Dikey Tebliğ'in 2. maddesinin beşinci fıkrası). Dikey Tebliğ'in "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde ise rakip teşebbüsler, *"aynı ürün pazarında faaliyette bulunan veya bulunma potansiyeline sahip sağlayıcılar"* şeklinde tanımlanmıştır.
- (140) Dikey Tebliğ'in kapsamına ve Dikey Tebliğ ile sağlanan muafiyetin şartlarına ilişkin yukarıda yer verilen açıklamalar ışığında Bonus kredi kartı programının temelini oluşturan Bonus Sözleşmeleri incelendiğinde; rakip konumundaki bankalar arasındaki söz konusu sözleşmelerde yer alan bazı hususlar (ör. Bonus Programı'na üye bankaların GARANTİ bünyesindeki GÖSAŞ'tan takas ve mahsuplaşmaya ilişkin hizmet alması, bu bankaların GARANTİ'nin sahip olduğu Bonus marka ve logosunu kullanması), taraflar arasında GARANTİ'nin sağlayıcı, Bonus Programı üyesi diğer bankaların ise alıcı konumunda bulunduğu bir dikey ilişkiyi gündeme getirebilecekse de sözleşmelerde temel olarak ilgili bankaların faaliyet gösterdiği kredi kartı ihraç ve

kabul faaliyetlerini kapsayan iş birliğinin esaslarının belirlendiği anlaşılmaktadır. Bu kapsamda taraflar arasında bir ürünün veya hizmetin yeniden satışına yönelik bir ilişki söz konusu olmayıp her bir Bonus bankası, kredi kartı ihraç ve kabul faaliyetlerini bizzat kendisi yürütmektedir. Bu çerçevede Bonus Sözleşmeleri, kredi kartı ile ödeme hizmetlerinin yeniden satışına ilişkin olmayıp kredi kartı ile ödeme hizmetlerinde taraflar arasında tesis edilen yatay seviyedeki iş birliğinde geçerli olacak standart ve koşulların tayin edilmesine ilişkindir. Bu bakımdan Bonus Sözleşmeleri, Dikey Tebliğ kapsamında muafiyet korumasından yararlanacak bir dikey anlaşma niteliğini haiz değildir.

- (141) Bununla birlikte dosya kapsamında ödeme kuruluşları tarafından yapılan şikâyet başvurularının içeriğinde yer alan ve bankalar ile ödeme kuruluşları arasındaki POS tedarik ilişkisini ilgilendirilen hususlar (ör. üye işyerlerine Bonus POS'u temin edilmesinde ödeme kuruluşlarının tabi olacağı kurallar), bankalar ile ödeme kuruluşları arasındaki dikey ilişki bağlamında değerlendirilebilecekse de söz konusu hususların, bankalar arasındaki Bonus Sözleşmelerinin ilgili hükümlerinden kaynaklanması nedeniyle, bankalar arasındaki yatay iş birliği kapsamında değerlendirilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.⁸⁴
- (142) Özetle, rakip konumundaki bankaların, ortak bir Bonus markası altında benzer standart ve koşullarda kredi kartı ihraç ve kabul faaliyetlerinde bulunmasını konu alan bir iş birliği platformu olan Bonus Programı'nın ve bu programın tesisi adına GARANTİ ile Bonus Programı üyesi diğer bankalar arasında ikili olarak akdedilen Bonus Sözleşmelerinin, Dikey Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağı değerlendirilmektedir.
- (143) Son olarak, incelemeye konu Bonus Sözleşmelerinin konusu itibarıyla Dikey Tebliğ'in yanı sıra Kurul tarafından çıkarılmış diğer grup muafiyeti tebliğlerinden de yararlanamayacağı tespit edilmiştir.

G.6.3.2. Bonus Kredi Kartı Programına Yönelik Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

- (144) Bonus Programı'nın tesisi adına akdedilen Bonus Sözleşmelerinin herhangi bir grup muafiyeti düzenlemesinin kapsamına girmediği tespitinden sonra incelenmesi gereken, bu sözleşmelerin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet koşullarını taşıyıp taşımadığıdır. 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca;
- a) malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,
 - b) tüketicinin bundan yarar sağlaması,
 - c) ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,
 - d) rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması
- şartlarının tamamının varlığı halinde, teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararları 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmaktadır.
- (145) Söz konusu kanun hükmü ışığında, her bir bireysel muafiyet koşulu açısından bildirim konu Bonus Sözleşmeleri hakkındaki tespit ve değerlendirmelere aşağıda yer verilmektedir.

⁸⁴ (.....)

G.6.3.2.1. Ekonomik veya Teknik Gelişmenin Sağlanması Şartı

- (146) Muafiyet incelemesinde ele alınan olumlu şartlardan ilki, malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmelerin sağlanması olup bu hüküm çerçevesinde hangi hallerin ekonomik yarar olarak kabul edileceği işlemin özelliklerine göre değişmektedir. Rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşmanın muafiyet korumasından faydalanabilmesi için öncelikle rekabet üzerindeki olumsuz etkisini bertaraf edebilecek düzeyde bir etkinlik kazanımı sunabilmesi gerekmektedir. İlgili bentte kastedilen iyileşme ve gelişmelerin, sadece teşebbüslerin kendi açılarından sağlayacakları menfaat veya kazanç şeklinde değil, aynı zamanda bunların ekonomiye yapacakları somut katkı şeklinde anlaşılması gerekmektedir. Bu kapsamda somut olayın özelliklerine göre değişmekle birlikte genel olarak üretim ve dağıtım maliyetlerinin düşürülmesi, ürünün devamlılığının sağlanması, kalitenin artırılması ve yeni ürünlerin ya da üretim tekniklerinin bulunması gibi hallerin varlığı halinde muafiyetin ilk koşulunun sağlandığı değerlendirilmektedir.
- (147) Bu kapsamda sağlanması beklenen etkinlik türleri Muafiyetin Genel Esaslarına İlişkin Kılavuz'da (Muafiyet Kılavuzu) "nitel etkinlikler" ve "maliyet etkinlikleri" olarak sayılmış ve maliyet etkinlikleri bakımından etkinlik sağlamanın birden fazla yolu olduğu belirtilerek (i) yeni üretim teknolojileri ve metotların geliştirilmesi, (ii) birbirinin güçlü yanlarını tamamlayıcı mahiyette mevcut varlıkların bir araya getirilmesi, (iii) birim maliyetin azaltıldığı ve teşebbüslerin iş bölümü yaptığı ölçekte ekonomisi, (iv) ilgili malları sağlayan teşebbüslerin maliyetlerini azaltmak için bir araya geldiği kapsam ekonomisi imkânı tanıyan anlaşmalar bu bağlamda sayılmıştır. Nitel etkinlikler ise somut olayın özelliklerine göre teşebbüslerin iş birliğine konu sınırlayıcı anlaşma olmadan ortaya çıkması mümkün olmayan ya da ciddi gecikmeyle veya yüksek maliyetle gerçekleştirilecek olan etkinliklerdir. Muafiyet Kılavuzu'nun 38 ila 41. paragrafları arasında nitel etkinliklere örnek olarak yeni ve gelişmiş ürünlerin sunulması, ürün çeşitliliğinin sağlanması ve kalite artışının elde edilmesi sayılmıştır.
- (148) Kredi kartlarının taksit/ödül imkânlarının kullanılabilmesi için kartı ihraç eden banka ile üye işyeri anlaşması yapan (kartı kabul eden) bankanın aynı olması veya bu iki bankanın aynı kart markası programı altında faaliyet göstermesi gerekmektedir. Bu çerçevede kredi kartlarıyla ödemelere ilişkin hizmet sunan bankalar, kendi ihraç ettikleri kredi kartlarına özgü bir marka altında faaliyet göstermek yerine, birden çok bankanın aynı marka çatısı altında faaliyet gösterdiği bir kredi kartı ailesi ya da diğer bir ifadeyle ortak markalı kredi kart programı bünyesinde faaliyet göstermeyi tercih edebilmektedir. Bu doğrultuda kurulan iş birliklerinde marka sahibi banka ile kart programına katılmak isteyen diğer bankalar arasında, marka kullanım şartları ile iş birliği kapsamında sunulacak hizmetlerin standartları gibi hususlarda tarafların hak ve yükümlülükleri ile uygulama esaslarını belirleyen bir marka paylaşım sözleşmesi akdedilmekte ve bu sözleşme ile programa üye olan bankalar, ilgili kart markası altında kart ihraç ve/veya kart kabul yetkisini elde etmektedir.
- (149) Bu çerçevede, ortak markalı kart programının bir örneğini oluşturan Bonus Programı ile programa üye bankaların kart hamilleri açısından geniş bir üye işyeri ağına taksitli mal veya hizmet satın alma, alışverişlerde para yerine kullanılabilen ödül puan kazanma, kazanılan puanları uygulamaya dâhil olan işyerlerinde mal veya hizmet satın almak için kullanma imkânları sağlanmaktadır. Söz konusu iş birliği ile Bonus Programı üyesi bankalar, ayrıca herhangi bir anlaşma imzalamaya ve altyapı tesis etmeye gerek kalmaksızın program üyesi diğer bankaların üye işyerlerinde veya onların anlaşmalı olduğu ödeme kuruluşlarının programa dâhil ettiği üye işyerlerinde kendi kredi kartı

müşterilerine taksitli alışveriş yapma ya da Bonus puan kazanma imkânı sunabilmektedir. Bu bakımdan Bonus Programı, programa üye bankaların birbirlerinin üye işyeri açısından faydalanmasını sağlamaktadır. Bu durum nihai olarak kart hamili konumundaki tüketicilerin daha geniş ödeme seçeneklerine sahip olmasını sağlamakta, buna bağlı olarak kart hamilleri nezdinde Bonus bankalarının tercih edilebilirliği artmaktadır. Pazarın çift yönlü olması hususu göz önünde bulundurulduğunda bu durum, daha çok müşteriye ulaşma yolunda üye işyerleri nezdinde de Bonus Programı'nın değerini artırmaktadır. Nitekim GARANTİ tarafından sağlanan bilgilerde, 2024 yılı Temmuz ayı itibarıyla sadece GARANTİ'nin toplamda (.....) adet Bonus üye işyerinin bulunduğu ifade edilmiştir.

(150) Tüketicilerin ödeme seçeneklerinin artmasının yanı sıra söz konusu Bonus Sözleşmeleri ile başkaca nitel etkinlikler ile maliyet etkinlikleri de doğmaktadır. Program üyesi bankalar, anılan iş birliği ile Bonus Programı'nın geniş üye işyeri açısından faydalanabilmekte ve bu durumun bir yansıması olarak tekrarlayan nitelikteki altyapı yatırımlarından kaçınılabilmektedir. Nitekim anılan iş birliği ile bankalar, POS entegrasyon, POS bakım ve POS onarım maliyetleri ile üye işyeri ağının yönetimi için gerekli insan kaynağı maliyetlerinden tasarruf edebilmekte ve tasarruf edilen kaynağın; Bonus Programı'nın hizmet standartlarının geliştirilmesi, Bonus Programı'nın üye işyeri ağının genişletilmesi ve Bonus kart hamillerine daha avantajlı kampanyalar sunulması gibi faaliyetlere aktarılması mümkün olmaktadır.

(151) Bonus Programı ile üye bankaların sağladığı maliyet avantajlarını somutlaştırmak adına Bonus Programı kapsamında üye işyerlerine sunulan POS hizmetlerinde katlanılan maliyetlere ilişkin GARANTİ tarafından sunulan bilgilere değinilebilecektir. Bildirim formunda konuya ilişkin yer verilen bilgilerde;

- Bonus kartlarının kabul edilme oranı ve marka bağlılığının artırılması için GARANTİ tarafından her yıl yaklaşık (.....) yeni POS cihazının satın alındığı,
- Bu cihazların maliyetlerinin başlangıçta (.....), günümüzde ise yaklaşık (.....) olduğu,
- Ayrıca tüketicilere daha kaliteli ve güvenli hizmet vermek adına eskiyen POS cihazlarının sürekli yenilenmekte olduğu, POS cihazlarının en yeni teknolojiye sahip olmasının amaçlandığı ve bu doğrultuda ilgili sözleşmelerde uluslararası kredi kartı kuruluşlarınca belirlenen standartlar çerçevesinde POS terminallerinin standardının yükseltildiği,
- Gerek yeni POS cihazlarının alınması gerekse de eskilerinin yenilenmesi için GARANTİ tarafından her yıl yaklaşık (.....) tutarında bir yatırım yapıldığı

ifade edilmiştir. Söz konusu bilgiler doğrultusunda Bonus Programı'na üye olan bir bankanın sadece GARANTİ'nin üye işyeri açısından faydalanması durumunda dahi önemli bir maliyet tasarrufu elde edeceği aşikârdır. Kaldı ki Bonus Programı'na üye olan bankalar sadece GARANTİ'nin değil, program üyesi diğer bankaların üye işyeri açısından da ilave herhangi bir entegrasyona ve yatırıma gerek kalmadan faydalanmaktadır ki bu durum bankaların elde edeceği maliyet tasarruflarının daha da artmasını sağlamaktadır.

(152) Bunun yanı sıra GARANTİ tarafından; program üyesi bankaların kredi kartlarıyla ödeme yapılabilmesi adına çok büyük kapasiteli hem donanım hem de yazılım yatırımı yapıldığı, ilgili hususta hizmet alınan teknoloji firmalarına yıllık (.....) tutarında bir ödeme yapıldığı, hem teknolojik yenilikleri takip etmek hem teknik açıdan operasyonu sorunsuz olarak devam ettirmek amacıyla (.....) fazla yazılımcı çalışanın GARANTİ bünyesinde istihdam edildiği, bu doğrultuda Bonus kredi kartlarının takas ve

mahsuplaşma işlemlerinin yürütüldüğü TakasNet sisteminde çok yüksek bir kesintisizlik oranına ulaşıldığı ifade edilmiştir.

- (153) Bu çerçevede Bonus Programı üyesi bankaların söz konusu ağın oluşturulması için gereken altyapı yatırım ve işletim maliyetlerine (POS terminali yatırım, bakım, onarım maliyeti ve bu terminallerin yönetimi için gerekli insan kaynağı maliyeti, POS terminallerinin çalışması için gereken çeşitli kurulum ve işletim maliyetleri) katlanmadan geniş işyeri ağından faydalanmaya devam ettikleri anlaşılmaktadır. Bu bakımdan söz konusu kredi kartı iş birliği kapsamında Bonus üyesi bankaların ölçek ekonomisinden faydalanmasının söz konusu olduğu söylenebilecektir.
- (154) İlâveten, ayrı POS cihazı yerleştirilmesi, bankalar açısından olduğu kadar üye işyerleri ve nihai tüketiciler için de bir maliyet artışı anlamına gelmektedir. Zira bankalar, POS cihazı yerleştirmek için katlandıkları maliyetleri üye işyeri komisyonu üzerinden işyerlerine, işyerleri de bu maliyetleri sattıkları ürün ve hizmet fiyatları üzerinden tüketicilere yansıtılmaktadır. Bu bakımdan, anılan iş birliği ile elde edilen maliyet avantajının sadece iş birliğine taraf bankaların elde ettiği maliyet avantajı ile sınırlı kalmadığı değerlendirilmektedir.
- (155) Bonus Programı kapsamındaki iş birliğinin ortaya çıkardığı bir diğer maliyet etkinliği ise takas komisyonlarına ilişkindir. Yukarıda arz edildiği üzere bir ödeme işleminde ihraççı banka ile kabulcü bankanın farklı olması durumunda kabulcü banka tarafından ihraççı bankaya takas komisyonu ödenmektedir. İhraççı bankaya yönelik takas komisyonu ödemesi yapan kabulcü banka, ödediği tutarı kendi üye işyerinden aldığı üye işyeri komisyonuna yansıtılmaktadır, ilgili üye işyeri ise bu tutarı ürün ve hizmet fiyatlarına yansıtılmaktadır. Yukarıda “*Bonus Kredi Kartı Programı Hakkında Bilgiler*” başlığı altında ele alındığı üzere, Bonus Programı kapsamında bankalar arasında geçerli olan takas komisyonu oranlarının, BKM takas komisyonu oranlarından genel olarak düşük belirlendiği görülmekte olup bu durum Bonus Programı kapsamında bankaların kaynaklarını daha etkin bir şekilde kullanmalarına olanak tanımaktadır.
- (156) Bunun yanı sıra, aynı marka çatısı altında faaliyet gösterilmesi nedeniyle program üyesi bankaların, ilgili marka altında ihraç edilen kredi kartlarına sahip tüketiciler için geniş bir işyeri ağında geçerli olan ve standart koşullar içeren kampanyalar geliştirmesi ve bu kampanyaları ortak şekilde tanıtmaları mümkün olmaktadır. Bu bakımdan güçlü bir marka yaratmanın gerektirdiği reklam, müşteri memnuniyeti, ilişki yönetimi yatırımlarından çok büyük ölçüde tasarruf sağlanmaktadır. Nitekim GARANTİ tarafından sunulan bildirim formunda, 2015 yılında yapılan şirket değerlemesinde (.....) değerinde olduğu belirlenen Bonus markasının marka bilinirliğinin korunması amacıyla yapılan reklam ve tanıtım harcamalarının yıllık yaklaşık (.....) tekabül ettiği ifade edilmiştir.
- (157) Öte yandan yukarıda açıklandığı üzere, Bonus Programı'na üye bankalar, Bonus Programı üyeliği kapsamında lisans ücreti, reklam ücreti ve TakasNet hizmet bedeli gibi birtakım ek maliyetlere katlanmaktadır. Bununla birlikte bankalardan gelen cevabi yazılarda; Bonus Programı'nın genel olarak yaygınlaşmış üye işyeri ağı ve müşteri kitlesine erişim imkânı sağladığı, marka bilinirliğinin yüksek olduğu, pazara erişimi nispeten kolaylaştırdığı, sunulan taksit ve puan kazanımı gibi kampanyalarla üye işyeri ve müşteri tarafında tercih edilebilirlik ve memnuniyet sağladığı ifade edilmiştir. Bu bakımdan yeni bir marka yaratmaktansa hâlihazırda geniş bir geçerliliğe sahip olan bir marka ile ortaklığın daha avantajlı olduğu, platform değiştirmenin/yeni marka yaratmanın yeni kart basımı, üye işyeri ve müşteri ilişkileri, reklam vb. hususlar bakımından yüksek miktarda yatırım maliyeti gerektirdiği, bu bakımdan iş birliğinin

faydalı olduğu ve bu sebeple Bonus iş birliğine devam edildiği belirtilmiştir. Bu kapsamda program üyesi bankaların programdan sağladıkları maliyet avantajları ile diğer faydaların, bu bankaların program kapsamında katlandıkları maliyetlerden daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

- (158) Tüm bu açıklamalar doğrultusunda, muhtelif tarihli ve sayılı Kurul kararlarıyla muafiyet tanınan Bonus Sözleşmelerinin, güncel piyasa koşullarında da hizmet kalitesinin artırılması, maliyetlerin azaltılması ve ilgili hizmetlere erişimin kolaylaştırılması vasıtasıyla bankaların daha etkin şekilde faaliyet göstermelerini sağladığı, bu yönüyle kredi kartlarıyla taksitli ve tek çekim ödemelerde iyileşme ve gelişme sağladığı değerlendirilmekte olup dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (a) bendinde yer verilen koşulu karşıladığı değerlendirilmektedir.

G.6.3.2.2. Tüketici Yararının Sağlanması Şartı

- (159) Bireysel muafiyetin ikinci şartı; malların dağıtımı veya hizmetlerin sunulmasından elde edilen iyileşmelerin tüketicilere yansıtılmasıdır. Nitekim Muafiyet Kılavuzu, ikinci şart yönünden ekonomik yararların sadece anlaşma tarafları lehine değil aynı zamanda tüketici lehine olmasını aramaktadır. 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin gerekçesinde bu husus, *"Bu yararlı etkilerin tüketiciye yansımayaarak sadece firma karları olarak kalması halinde muafiyet uygulanmayacaktır. Ortaya çıkan yarardan tüketicinin adil bir pay alması suretiyle rekabet hukukunun sosyal yönü de ortaya çıkmaktadır."* şeklinde açıklanmaktadır.
- (160) Fiyat seviyesindeki düşüş, satış sonrası etkin hizmetler, kalitenin ve ürün çeşitliliğinin artması, tüketicinin ürüne daha kolay ulaşabilmesi, yeni mal veya hizmetlerin sunulması ve mal ya da hizmet arzında devamlılığın sağlanması gibi koşullar tüketicinin elde edeceği yarar kapsamında değerlendirilebilmektedir.
- (161) Bu çerçevede, Bonus Sözleşmeleri üzerinden program bankaları arasında kurulan iş birliği kapsamında, Bonus markalı mevcut ve potansiyel kredi kartı hamilleri, Bonus üye işyerlerinde taksitli alışveriş yapabilme, para yerine geçen ödül puan kazanma ve bu puanları harcama imkânlarına kavuşmaktadır. Böylelikle Bonus kart sahipleri, Bonus üyesi bankaların oluşturduğu geniş üye işyeri ağına, daha avantajlı alışveriş yapma imkânına sahip olmaktadır.
- (162) Bu doğrultuda Bonus Sözleşmelerinde yer alan ödül puan kazandırım kurallarına değinilmesinde fayda görülmektedir. Kurulun geçmiş dönemdeki muafiyet kararlarına konu Bonus Sözleşmelerinde geçerli olan ve her bir sektör veya üye işyeri bazında ilgili üye işyer(ler)i nezdinde yapılan harcamalarda GARANTİ tarafından belirlenen oranda asgari Bonus kazandırılmasına ilişkin uygulamanın, güncel Bonus Sözleşmelerinden kaldırıldığı anlaşılmaktadır. Bunun yerine program üyesi bankalarca ilgili oranın esnek şekilde belirlenmesini sağlayacak bir uygulama olarak güncel Bonus Sözleşmelerinde Bonus kazandırım oranının, herhangi bir sektör veya üye işyeri özelinde farklı bir oran belirlenmeksizin her bir Bonus üye işyerinde Bonus markalı kredi kartlarıyla gerçekleştirilen toplam alışveriş cirosunun %(.....)'dan az olmaması kuralı getirilmiştir.⁸⁵ Bu suretle kart hamillerinin, yapacakları alışverişlerde bu orandan daha az olmayacak şekilde ödül puan kazanacağına garanti altına alındığı anlaşılmaktadır. Konuya ilişkin olarak 2022 ve 2023 yıllarında GARANTİ ve GARANTİ'nin Bonus Programı kapsamındaki üye işyerleri tarafından Bonus kart hamillerine kazandırılan toplam ödül puan tutarlarına aşağıda yer verilmektedir:

⁸⁵ Bkz. GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesi'nin 5.3.1 numaralı maddesi.

Tablo 7: Kazandırılan Toplam Ödül Puan Tutarları

	2022	2023
GARANTİ Üye İşyeri Katkısı	(.....)	(.....)
GARANTİ Katkısı	(.....)	(.....)
Kazandırılan Toplam Puan	(.....)	(.....)
Kaynak: GARANTİ'nin cevabi yazısı		

- (163) Yukarıdaki tabloda görülebileceği üzere, Bonus kart hamillerine yönelik ödül puan kampanyaları kapsamında tüketiciler, belirtilen yıllarda çok önemli düzeyde puan kazanımı gerçekleştirmiştir. Ayrıca GARANTİ tarafından sağlanan bilgilerde, 2023 yılında GARANTİ Bonus üye işyerlerinde tüm program bankalarının Bonus özellikli kartlarıyla toplamda (.....) tutarında artı taksitli işlem gerçekleştirildiği, bu tutarın tüm program bankaları nezdinde düşünüldüğünde yukarıda yer verilen ödül ve kampanya fırsatlarının yanı sıra kart hamillerine (.....) tutarında ilave fayda sağlandığına yer verilmiştir. Bu doğrultuda kart hamillerinin taksit ve artı taksit imkânları ile ödeme kolaylığı elde ettiği, ayrıca harcamalarından kazandığı ödül puanlar ile fayda sağladığı anlaşılmaktadır.
- (164) Diğer yandan kredi kartlarıyla taksitli ödemelere ilişkin hizmetler pazarı, çift taraflı bir pazar niteliğini haizdir. Bu pazarda sağlayıcı tarafından sunulan ürün ve hizmetlere karşı birbirini etkileyen iki talep söz konusudur. Buna göre, kredi kartı kullanıcılarının bir kredi kartına olan talebi o kredi kartının kullanılabilirliği üye işyeri sayısı ile aynı doğrultuda artmaktadır. Aynı şekilde üye işyerlerinin bir kredi kartına uyumlu POS edinme güdüsü o kredi kartını kullanan tüketici sayısı ile aynı doğrultuda artmaktadır. Kart hamilleri ile üye işyerleri arasındaki bu pozitif dışsallık nedeniyle, nihai tüketici olarak kredi kartı hamilleri tarafında gerçekleşecek bir fayda artışının, diğer tüketici grubu olan üye işyerlerine de yansımaları söz konusu olacaktır. Bu çerçevede inceleme konusu ortak markalı kredi kartı iş birliği ile üye işyerleri daha fazla tüketiciye ulaşarak satış yapabileme olanağına sahip olmakta, diğer yandan Bonus kart hamilleri için ürün çeşitliliği artmakta ve ürüne daha kolay ve avantajlı şartlarla ulaşabilme imkânı sağlanmaktadır.
- (165) Ayrıca pazarda bankalar ile üye işyerleri arasında aracı olarak faaliyet gösteren ödeme kuruluşları, pazarda hem alıcı hem de sağlayıcı konumunda bulunmakta ve kartlı ödemeler alanında finansal kapsayıcılığın artması noktasında bankaları tamamlayıcı bir fonksiyon üstlenmektedir. Ödeme kuruluşlarının birden fazla Bonus bankasından POS temin edebildiği dikkate alındığında bu durum, Bonus Programı kapsamında ortaya çıkan tüketici faydasından çok daha geniş bir tüketici kesiminin yararlanabilmesini mümkün kılmaktadır. Nitekim 2024 yılı Temmuz ayı itibarıyla Bonus Programı kapsamına sadece GARANTİ tarafından dâhil edilen üye işyeri sayısı dahi (.....) ulaşmış olup bu yönüyle Bonus kredi kartı hamillerinin taksitli alışveriş yapabilecekleri ve alışverişlerinden ödül puan kazanabilecekleri üye işyeri sayısının yüksek olduğu söylenebilecektir. İlâveten Bonus üye işyerleri de 2023 yılı Eylül ayı itibarıyla sayısı (.....) bulan Bonus kredi kartı hamiline yönelik avantajlı harcama seçenekleri sunabilmekte ve bu yönüyle cirolarını artırma imkânı elde edebilmektedir.
- (166) Bunun yanı sıra bir önceki başlıkta detaylı şekilde açıklandığı üzere, program üyesi bankalar, kurdukları iş birliği üzerinden sağladıkları yatırım, maliyet ve insan kaynağı tasarrufunu, kredi kartı ile ödeme hizmetlerinin kalitesini artırmada kullanma imkânı elde etmektedir. Maliyet tasarruflarının bir diğer yansıması olarak kart hamillerinin daha düşük fiyatlarla ürün ve hizmetlere erişimi sağlanabilmektedir. Anılan iş birliğinin ayrıca, arzın devamlılığı ile müşteri alışkanlıklarının sürdürülmesini sağladığı ve müşterilerin talep ettikleri ürüne ulaşmalarını olanaklı kıldığı değerlendirilmektedir.

İlaveten Bonus bankaları arasındaki takas ve mahsuplaşma işlemlerinin icra edildiği TakasNet sisteminin sahip olduğu teknik altyapı sayesinde tüketiciler, ürün ve hizmetlere büyük ölçüde kesintisiz ve güvenli bir erişim sağlayabilmektedir.

- (167) Söz konusu açıklamalar çerçevesinde, muhtelif tarihli ve sayılı Kurul kararlarıyla muafiyet tanınan Bonus Sözleşmelerinin, güncel piyasa koşullarında da kart hamilleri ve işyerleri nezdinde tüketici faydası sağlamaya devam ettiği, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan koşulu karşıladığı değerlendirilmektedir.

G.6.3.2.3. Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması Şartı

- (168) Muafiyet için aranan bir diğer şart, muafiyete konu anlaşmanın, ilgili olduğu piyasanın önemli bir bölümünde rekabeti ortadan kaldırmamasıdır. Pazardaki rekabetin tamamen ortadan kalkması halinde kısa vadeli etkinlik kazanımları gerçekleşse dahi bu etkinlik kazanımları, inovasyonun azalması, fiyatların artması ve kaynakların etkin kullanılmaması gibi uzun vadeli negatif etkileri telafi edemeyecektir. Bu şartın karşılanıp karşılanmadığının analizi; tarafların pazar güçleri, pazardaki rakiplerin durumu ve pazardaki yoğunlaşma derecesi gibi unsurların incelenmesini gerektirmektedir.
- (169) 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen "*ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması*" şartının mevcut durumda karşılanıp karşılanmadığı ele alınırken Bonus Programı'nın ilişkili olduğu pazarların incelenmesi ve bu pazarlarda gerek Bonus Programı altında gerek Bonus Programı dışında kart ihraç ve kabul faaliyetlerini yürüten bankaların pazardaki konumunun ve pazar paylarının değerlendirilmesi gerekmektedir.
- (170) Kredi kartı ile ödeme hizmetleri pazarındaki teşebbüslerin pazar paylarının incelenmesine geçmeden önce söz konusu pazarda nihai müşteriler konumundaki kart hamilleri ile üye işyerlerinin rakip konumundaki kredi kartı programlarına aynı anda erişim sağlama (*multi-homing*) imkânlarına değinilebilecektir. Zira genel olarak kartlı ödeme hizmetleri, klasik pazar dinamiklerinin dışında kendine has özellikler barındırmakta olup bu özelliklerden bir tanesi de gerek kart hamillerinin gerekse üye işyerlerinin rakip konumundaki birçok kredi kartı programından aynı anda hizmet alabilmesidir. Detaylandırmak gerekirse, kartlı ödemelere ilişkin hizmetler, bir tarafında kart hamillerinin diğer tarafında ise üye işyerlerinin bulunduğu çift taraflı bir pazar niteliği taşımaktadır. Kart hamilleri tarafına bakıldığında, kararın ilgili bölümünde de ifade edildiği üzere, tüketicilerin farklı markalı kredi kartlarını edinmesinin ve kullanmasının önünde herhangi bir teknik engel bulunmamaktadır. Bu bakımdan, kredi kartlarıyla tek çekim/taksitli ödemelere ilişkin hizmetlerde kart hamilleri açısından çoklu erişim imkânı söz konusudur. Nitekim yukarıda yer verilen Grafik 4 incelendiğinde, kredi kartı hamillerinin %43'ünün yalnızca bir banka, %30'unun yalnızca iki banka, %16'sının yalnızca üç banka, %11'inin ise dört ve üzeri sayıda bankaya ait kredi kartına birlikte sahip olduğu görülmektedir. Bu yönüyle kredi kartı hamillerinin %57'sinin, farklı bankaların kredi kartlarına aynı anda sahip olduğu görülmektedir. Söz konusu oran, nihai müşteriler açısından çoklu erişim oranının yüksek olduğunu göstermektedir. Nitekim yüksek enflasyon dönemlerinde taksitli alışverişe olan talebin artmasına bağlı olarak taksit imkânlarının çeşitlendirilmesi amacıyla tüketicilerin farklı markalı kredi kartlarına yönelik talebinin arttığı ifade edilebilecektir. Buna ek olarak, bankaların kart müşterilerinin sahip olduğu toplam kredi kartı sayısına ilişkin BKM verileri incelendiğinde, 2022 yılında 99.489.990 adet olan toplam kredi kartı sayısının

2023 yılında 117.713.320 adede ulaştığı⁸⁶, bu kapsamda toplam kredi kartı sayısının 2023 yılında bir önceki yıla göre yaklaşık %18 oranında artış gösterdiği görülmektedir. Özetlemek gerekirse kart hamili sayısından çok daha fazla kredi kartı ihraç edilmiş olup bu durum, bir bankanın kredi kartı müşterilerinin sadece o bankadan hizmet almakla yetinmediğini, aynı anda farklı bankalardan da kredi kartı temin ettiğini göstermektedir.

- (171) Çoklu erişim olanaklarına üye işyerleri açısından bakıldığında ise herhangi bir düzenleme veya sözleşme yoluyla bir işyerinin POS hizmeti alabileceği hizmet sağlayıcısı sayısına yönelik bir sınırlama getirilmediği görülmektedir. Nitekim çeşitli sektörlerden örneklem olarak tespit edilen ve bilgi talebinde bulunulan önde gelen 20 işyerinden⁸⁷ elde edilen bilgiler kapsamında; söz konusu teşebbüslerin tamamının üç ve üzeri kart programına taksit yapabildiği, bir başka deyişle anılan teşebbüslerin bünyelerinde üç ve üzeri kart programına ait POS'un bulunduğu anlaşılmaktadır. İlave olarak, ödeme kuruluşlarının üye işyerleri ile yapmış oldukları anlaşmalarla tek bir POS entegrasyonu üzerinden üye işyerlerine birden fazla bankanın POS'unu birlikte kullanabilmesi durumunun da işyerlerinin birden fazla bankanın POS hizmetine daha kolay ulaşabilmesini sağladığı, bu durumun da işyerlerinin POS hizmetlerine ulaşımına ilişkin çoklu erişim imkânlarını artırdığı değerlendirilmektedir. Bu çerçevede pazarın üye işyeri tarafında da çoklu erişimin mevcut olduğu görülmektedir.
- (172) Teşebbüslerin pazar paylarına yer vermeden önce değinilmesi gereken bir diğer husus ise pazarın yeni oyuncuların girişine ne kadar açık olduğudur. Zira pazara girişlerin kolay olduğu bir pazar yapısında bu pazarda yer alan yerleşik oyuncuların gücü büyük ölçüde potansiyel rekabet baskısıyla sınırlandırılmış olmaktadır. Bu açıdan kredi kartı ile ödeme hizmetleri pazarının üye işyeri edinme tarafına bakıldığında, küçük ölçekli bankaların ortak markalı kart programı anlaşmaları sayesinde pazardaki rekabetçi sürece dâhil olma imkânına kavuştuğu değerlendirilmektedir. Bununla birlikte pazarda bankaların yanı sıra TCMB tarafından verilen faaliyet izni doğrultusunda ödeme kuruluşlarının da faaliyet göstermeye başlamasıyla birlikte pazardaki finansal kapsayıcılığın arttığı değerlendirilmektedir. Nitekim ödeme kuruluşlarının özellikle bankalar ile POS anlaşması yapmakta zorlanan işyerlerine hizmet sunması, kartlı ödemelerin kabulü anlamında pazarın büyümesine yol açmıştır. Bunun yanı sıra özellikle büyük e-ticaret sitelerinin de ödeme kuruluşları ile kurdukları tek bir entegrasyon üzerinden çok sayıda bankanın POS'una erişmeyi tercih etmesi, pazarın son 10 yıllık süreçte köklü değişikliklere uğramasını beraberinde getirmiştir. Bunun bir sonucu olarak üye işyeri edinme faaliyetlerinde bankalar arasındaki rekabet üzerinden ilerleyen süreç, ödeme kuruluşlarının da dâhil olmasıyla daha çok oyunculu bir görünüme kavuşmuştur. Nitekim son 10 yıllık süreçte 6493 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesi ile birlikte, pazarın kart kabul tarafında ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşları da faaliyet göstermeye başlamış olup 26.11.2024 tarihi itibarıyla söz konusu sektörde 60 "elektronik para ve ödeme kuruluşu" ve 26 "ödeme kuruluşu" olmak üzere toplam 86 kuruluşun faaliyet gösterdiği görülmektedir.⁸⁸ Bu çerçevede, pazarda kart

⁸⁶ <https://bkm.com.tr/kart-sayilari/> Erişim Tarihi:11.07.2024.

⁸⁷ Yukarıda yer verilen Tablo 6'da görüleceği üzere, elektrik-elektronik aletler sektöründen TRENDYOL, HEPSİBURADA, MEDIAMARKT ve VATAN'dan; giyim ve aksesuar sektöründen LC WAIKIKI, BEYMEN, BOYNER ve FLO'dan; sigorta sektöründen HDI ve ANADOLU SİGORTA'dan; eğitim sektöründen BAHÇEŞEHİR'den; sağlık ve sağlık ürünleri/kozmetik sektöründen GRATIS, WATSONS ve ATASUN'dan; mobilya ve dekorasyon sektöründen YATAŞ ve BAUHAUS'tan; yapı malzemeleri sektöründen KOÇTAŞ ve MARSHALL'dan; hizmet sektöründen ise SAAT&SAAT'ten bilgi talebinde bulunulmuştur.

⁸⁸ Kaynak: <https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/tr/tcmb+tr/main+menu/temel+faaliyetler/odeme+hizmetleri/odeme+kuruluslari>,

hamilleri ve üye işyerleri tarafında çoklu erişim imkânının bulunmasının yanı sıra sektöre ödeme kuruluşlarının da girmesiyle birlikte pazarın giderek büyüdüğü ve daha çok oyunculu bir görünüme kavuştuğu, pazardaki finansal kapsayıcılığın arttığı değerlendirilmekte olup bu kapsamda pazarın kabul tarafının yeni girişlere açık olduğu görülmektedir.

- (173) Çift taraflı bir yapı arz eden ödeme hizmetleri pazarının ihraç tarafındaki pazara giriş koşullarına da değinilebilecektir. Bu bağlamda "Sektöre ve Mevzuata İlişkin Bilgi" başlıklı bölümünde yer verildiği üzere; 5464 sayılı Kanun'un "Faaliyet İzni" başlıklı 4. maddesi çerçevesinde kartlı sistem kurma, kart çıkarma, üye işyeri ile anlaşma yapma ve bilgi alışverişinde bulunmak isteyen kuruluşların, BDDK'dan izin alması gerektiği hüküm altına alınmıştır. Hükümün ikinci fıkrasında ise bahse konu kuruluşların sahip olmaları gereken nitelikler ayrıntılı olarak ele alınmış ve bu kapsamda anılan kuruluşlar bakımından; anonim şirket şeklinde kurulma, kurucuların mevzuatta öngörülen gerekli mali güç ve itibar ile işin gerekli kıldığı ölçüde dürüstlük ve yeterliliğe sahip olması, hisse senetlerinin nakit karşılığı ve nama yazılı olarak çıkarılması, nakden ve her türlü muvazaadan arî olarak ödenmiş sermayelerinin altı milyon Türk lirasından az olmaması ve ana sözleşmelerinin Kanun hükümlerine uygun olması gibi birtakım temel kriterlere yer verilmiştir. Söz konusu açıklamalar ışığında, ödeme hizmetleri pazarının ihraç tarafında faaliyet gösterilebilmesinin, BDDK'nın gözetimine ve sıkı regülasyonlara tâbi olduğu anlaşılmakta; anılan pazara girişin belirli vasıfları haiz olmayı ve idari izin ve denetimlere tâbi olmayı gerektirmesi nedeniyle pazara giriş engellerinin mevcut olduğu değerlendirilmektedir. Diğer taraftan pazarda kredi kartı ihraç eden 28 banka mevcut olup bu bakımdan üye işyerleri ve kart hamilleri için seçenek sayısının yüksek olduğu belirtilebilecektir.
- (174) Muafiyetin üçüncü koşuluna yönelik analizde belirleyici unsur ise pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin pazardaki konumu ve bu teşebbüslerin elde ettikleri pazar paylarıdır. Yukarıda ifade edildiği ve Kurulun 07.04.2022 tarihli ve 22-16/265-119 sayılı kararında belirtildiği üzere, genel olarak kartlı ödemelere ilişkin hizmetler, pazarın bir tarafında kart hamillerinin diğer tarafında ise üye işyerlerinin bulunduğu çift taraflı pazar niteliği taşımakta, bu kapsamda pazarın kart ihraç ve kart kabul hizmetleri olarak adlandırılabilir tarafları bakımından teşebbüslerin pazar payı farklılaşabilmektedir. Bu farklılaşma, pazar payı analizlerinin pazarın her iki tarafı bakımından ayrı ayrı yapılması ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Bu kapsamda öncelikle bankaların pazardaki konumu hakkında genel bir görüş sağlayabilmek adına bankaların ihraç ettikleri kartlardan ve temin ettikleri POS'lardan geçen ödeme işlem hacmi verileri özelinde bankaların ilgili pazarlardaki ("*kredi kartı ile tek çekim ödemelere ilişkin hizmetler*" ve "*kredi kartı ile taksitli ödemelere ilişkin hizmetler*") pazar paylarına ayrı ayrı verilecek olup akabinde ise ortak markalı kart programları bazında hesaplanan pazar payı verileri sunulacaktır.

Bankaların Kredi Kart Ödeme İşlemi (İhraç) Hacmine Göre Pazar Payları

Grafik 3: Kredi Kartı Tek Çekim Ödeme İşlemi Hacmine Göre Pazar Payları (2023)

(.....TİCARİ SİR.....)

Kaynak: BKM verileri çerçevesinde dosya kapsamında yapılan hesaplamalar

<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/tr/tcmb+tr/main+menu/temel+faaliyetler/odeme+hizmetleri/elektronik+para+kuruluslari> Erişim Tarihi: 26.11.2024.

Grafik 4: Kredi Kartı Taksitli Ödeme İşlemi Hacmine Göre Pazar Payları (2023)

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: BKM verileri çerçevesinde dosya kapsamında yapılan hesaplamalar

- (175) Kart ihraç eden bankaların kredi kartı tek çekim ve taksitli ödeme hacimlerine bakıldığında, tek çekim ödemeler bakımından en yüksek pazar payına sahip ilk beş teşebbüsten GARANTİ'nin %(.....), Türkiye İş Bankası AŞ'nin (İŞ BANKASI) %(.....), Yapı ve Kredi Bankası AŞ'nin (YAPI KREDİ) %(.....), T.C. Ziraat Bankası AŞ'nin (ZİRAAT) %(.....), AKBANK T.A.Ş.'nin (AKBANK) %(.....) ve QNB Bank AŞ'nin (QNB) %(.....); taksitli ödemeler bakımından en yüksek pazar payına sahip ilk beş teşebbüsten ise YAPIKREDİ'nin %(.....), GARANTİ'nin %(.....), İŞ BANKASI'nın %(.....), ZİRAAT'in %(.....) ve AKBANK'ın %(.....) pazar payına sahip olduğu görülmektedir. Söz konusu verilerden, GARANTİ dışındaki Bonus Sözleşmelerinin taraflarından en yüksek pazar payına sahip bankanın DENİZBANK olduğu ve DENİZBANK'ın tek çekim ödemelerde %(.....), taksitli ödemelerde ise %(.....) oranında bir pazar payıyla düşük bir pazar payına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Diğer tüm Bonus bankalarının pazar payları ise pazarın genel büyüklüğü dikkate alındığında ihmal edilebilir derecede düşük kalmaktadır.

Bankaların Kredi Kartı Kabul İşlemi (POS) Hacmine Göre Pazar Payları

Grafik 5: Kabul Edilen Kredi Kartı Tek Çekim Ödeme İşlemi Hacmine Göre Pazar Payları (2023)

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: BKM verileri çerçevesinde dosya kapsamında yapılan hesaplamalar

Grafik 6: Kabul Edilen Kredi Kartı Taksitli Ödeme İşlemi Hacmine Göre Pazar Payları (2023)

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: BKM verileri çerçevesinde dosya kapsamında yapılan hesaplamalar

- (176) Bankalara ait POS cihazlarından geçen kredi kartı tek çekim ve taksitli ödeme hacimlerine bakıldığında, tek çekim ödemeler bakımından en yüksek pazar payına sahip ilk beş teşebbüsten ZİRAAT ve GARANTİ'nin %(.....), YAPIKREDİ'nin %(.....), İŞ BANKASI'nın %(.....) ve AKBANK'ın %(.....); taksitli ödemeler bakımından en yüksek pazar payına sahip ilk beş teşebbüsten ise YAPIKREDİ'nin %(.....), GARANTİ'nin %(.....), İŞ BANKASI'nın %(.....), ZİRAAT'in %(.....) ve AKBANK'ın %(.....) pazar payına sahip olduğu görülmektedir. Bu bakımdan pazarın ihraç tarafına benzer şekilde kabul tarafında da GARANTİ dışındaki Bonus Sözleşmelerinin taraflarından en yüksek pazar payına sahip bankanın DENİZBANK olduğu ve DENİZBANK'ın tek çekim ödemelerde %(.....), taksitli ödemelerde ise %(.....) oranında düşük bir pazar payına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Diğer tüm Bonus bankalarının pazar payları ise pazarın genel büyüklüğü dikkate alındığında ihmal edilebilir derecede düşük kalmaktadır.

- (177) Bankaların kredi kartı ihraç ve kabul faaliyetleri kapsamında tekil olarak elde ettikleri pazar paylarına ilişkin yukarıda yer verilen veriler ışığında, Bonus Programı'nın işleticisi konumundaki GARANTİ'nin ne kredi kartı ihraç ne de kredi kartı kabul tarafındaki pazar payının %(.....) aşmadığı, GARANTİ'den sonra en yüksek pazar payına sahip Bonus Programı üyesi olan DENİZBANK'ın ise ne kredi kartı ihraç ne de kredi kartı kabul tarafındaki pazar payının %(.....) aşmadığı, Bonus Programı üyesi diğer bankaların pazar paylarının ise pazarın genel büyüklüğü dikkate alındığında oldukça düşük kaldığı anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra pazarda bildirme konu Bonus Sözleşmelerinin tarafı olmayan çok sayıda rakip bankanın önemli pazar paylarına sahip olduğu, bu bakımdan GARANTİ ile Bonus Programı'na üye her bir banka arasındaki ikili olarak akdedilen Bonus Sözleşmelerinin, birbirlerinden bağımsız olarak pazarda kapama etkisi göstermesinin mümkün olmadığı, aksine en yüksek pazar payına sahip iki Bonus bankası (GARANTİ ve DENİZBANK) arasındaki Bonus Sözleşmesi özelinde dahi pazarın önemli bir bölümünde (pazarın yaklaşık %(.....) ile %(.....)) rekabetin devam etmekte olduğu değerlendirilmektedir.
- (178) Diğer taraftan, ilgili bölümlerde detaylı olarak açıklandığı üzere Bonus Programı, rakip konumundaki bankaların, ortak bir Bonus markası altında benzer standart ve koşullarda kredi kartı ihraç ve kabul faaliyetlerinde bulunmasını konu edinmektedir. Bu bakımdan, bireysel muafiyetin bir koşulu olarak pazarın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkıp kalkmadığı analiz edilirken GARANTİ ile diğer bankalar arasındaki ikili Bonus Sözleşmelerinin birbirinden bağımsız olarak ele alınması, Bonus Programı'nın bir bütün olarak pazardaki etkisinin değerlendirilmesinin eksik kalmasına yol açabilecektir. Bu nedenle her ne kadar GARANTİ dışındaki diğer Bonus bankaları arasında doğrudan bir iş birliği sözleşmesi bulunmasa da bir bütün olarak Bonus Programı'nın pazardaki ağırlığının tespit edilmesi ve bu kapsamda kart hamilleri ve üye işyerleri açısından Bonus Programı'nın önemini ve Bonus Programı'nın alternatiflerinin incelenmesi gerekmektedir.
- (179) Bu çerçevede, yukarıda yer verilen banka özelindeki pazar paylarının yanı sıra her bir ilgili ürün pazarı bakımından Bonus Programı üyelerinin kümülatif pazar payları ile diğer kart programlarının üye(ler)inin kümülatif pazar payları üzerinden hesaplanan pazar paylarına aşağıda yer verilmektedir.

Kart Programlarının Kredi Kartı Ödeme İşlemi Hacmine Göre Pazar Payları⁸⁹

Grafik 7: Kredi Kartı Tek Çekim Ödeme İşlemi Hacmine Göre Kart Programlarının Pazar Payları (2023)

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: BKM verileri çerçevesinde dosya kapsamında yapılan hesaplamalar

- (180) Yukarıda yer verilen grafik incelendiğinde, 2023 yılında tek çekim ödeme hizmetleri pazarında pazarın kart ihraç tarafında Bonus Programı'nın toplam pazar payının

⁸⁹ Aşağıda yer verilen grafiklerde esas alınan kart programları ve katılımcı bankalar aşağıdaki gibidir:
BONUS: GARANTİ, DENİZBANK, TEB, ŞEKERBANK, ALTERNATİF, TÜRKİYE FİNANS, ING, ICBC
WORLD: YAPIKREDİ, VAKIFBANK, ALBARAKA, ANADOLU
MAXIMUM: İŞ BANKASI
BANKKART: ZİRAAT, ZİRAAT KATILIM
AXESS: AKBANK, ODEABANK
CARD FİNANS: QNB
PARAF: HALKBANK

%(.....) olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, diğer kart programlarının pazar payları incelendiğinde söz konusu pazarda World'ün %(.....)'lük, Maximum'un %(.....)'lik, Bankkart'ın %(.....)'lik, Axess'in %(.....)'lik, Card Finans'ın %(.....)'lik ve Paraf'ın %(.....)'lik bir toplam pazar payına sahip olduğu görülmektedir. Bu yönüyle, incelemeye konu Bonus Programı kapsamında akdedilen Bonus Sözleşmelerinden bağımsız olarak 2023 yılında tek çekim ödeme hizmetleri pazarının kart ihraç tarafında pazarın yaklaşık %(.....)'ünde rekabetin devam ettiği ifade edilebilecektir.

Grafik 8: Kredi Kartı Taksitli Ödeme İşlemi Hacmine Göre Kart Programlarının Pazar Payları (2023)

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: BKM verileri çerçevesinde dosya kapsamında yapılan hesaplamalar

- (181) Yukarıda yer verilen grafik incelendiğinde, 2023 yılında taksitli ödeme hizmetleri pazarında pazarın kart ihraç tarafında Bonus Programı'nın pazar payının %(.....) olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, diğer kart programlarının pazar payları incelendiğinde söz konusu pazarda World'ün %(.....)'lük, Maximum'un %(.....)'lik, Bankkart'ın %(.....)'lük, Axess'in %(.....)'lik, Card Finans'ın %(.....)'lik ve Paraf'ın %(.....)'lik bir pazar payına sahip olduğu görülmektedir. Bu yönüyle, incelemeye konu Bonus Programı kapsamında akdedilen Bonus Sözleşmelerinden bağımsız olarak 2023 yılında taksitli ödeme hizmetleri pazarının kart ihraç tarafında pazarın yaklaşık %(.....)'unda rekabetin devam ettiği ifade edilebilecektir.

Kart Programlarının Kredi Kartı Kabul İşlemi Hacmine Göre Pazar Payları⁹⁰

Grafik 9: Kabul Edilen Kredi Kartı Tek Çekim Ödeme İşlemi Hacmine Göre Kart Programlarının Pazar Payları (2023)

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: BKM verileri çerçevesinde dosya kapsamında yapılan hesaplamalar

- (182) Yukarıda yer verilen grafik incelendiğinde, 2023 yılında tek çekim ödeme hizmetleri pazarında pazarın kart kabul tarafında Bonus Programı'nın pazar payının %(.....) olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, diğer kart programlarının pazar payları incelendiğinde söz konusu pazarda World'ün %(.....)'lük, Bankkart'ın %(.....)'lik, Maximum'un %(.....)'lik, Axess'in %(.....)'lik, Paraf'ın %(.....)'lik ve Card Finans'ın %(.....)'lik bir pazar payına sahip olduğu görülmektedir. Bu yönüyle, incelemeye konu Bonus Programı kapsamında akdedilen Bonus Sözleşmelerinden bağımsız olarak 2023 yılında tek çekim ödeme hizmetleri pazarının kart kabul tarafında pazarın yaklaşık %(.....)'inde rekabetin devam ettiği ifade edilebilecektir.

⁹⁰ Aşağıda yer verilen esas alınan kart programları ve katılımcı bankalar aşağıdaki gibidir:

BONUS: GARANTİ, DENİZBANK, TEB, ŞEKERBANK, ALTERNATİF, TÜRKİYE FİNANS, ING, ICBC

WORLD: YAPIKREDİ, VAKIFBANK, ALBARAKA, ANADOLU

MAXIMUM: İŞ BANKASI

BANKKART: ZİRAAT, ZİRAAT KATILIM

AXESS: AKBANK, ODEABANK

CARD FİNANS: QNB

PARAF: HALKBANK

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: BKM verileri çerçevesinde dosya kapsamında yapılan hesaplamalar

- (183) Yukarıda yer verilen grafik incelendiğinde, 2023 yılında taksitli ödeme hizmetleri pazarında pazarın kart kabul tarafında Bonus Programı'nın pazar payının %(.....) olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, diğer kart programlarının pazar payları incelendiğinde söz konusu pazarda World'ün %(.....)'lük, Maximum'un %(.....)'lik, Bankkart'ın %(.....)'lük, Axess'in %(.....)'lik, Card Finans'ın %(.....)'lik ve Paraf'ın %(.....)'lik bir pazar payına sahip olduğu görülmektedir. Bu yönüyle incelemeye konu Bonus Programı kapsamında akdedilen Bonus Sözleşmelerinden bağımsız olarak 2023 yılında taksitli ödeme hizmetleri pazarının kart kabul tarafında pazarın yaklaşık %(.....)'unda rekabetin devam ettiği ifade edilebilecektir.
- (184) Söz konusu pazar payı verileri bir bütün olarak incelendiğinde, incelemeye konu Bonus Sözleşmelerinin ve bir bütün olarak Bonus Programı'nın, ilgili olduğu pazarların sınırlı bir bölümünde etki gösterdiği değerlendirilmektedir. Nitekim Bonus Programı'nın en yüksek pazar payına sahip olduğu kredi kartı ile tek çekim ödeme hizmetleri pazarında dahi 2023 yılındaki toplam pazar payı, pazarın kart ihraç tarafında %(.....) ve kart kabul tarafında %(.....) olup kart ihraç tarafında pazarın %(.....)'ünde, kart kabul tarafında ise pazarın %(.....)'inde rekabet devam etmektedir. Kredi kartı ile taksitli ödeme işlemleri pazarında ise Bonus Programı'nın pazarın kart ihraç ve kart kabul tarafındaki pazar payı %(.....) olup her iki tarafta da pazarın %(.....)'inde rekabet devam etmektedir. Kaldı ki Bonus Programı kapsamındaki bankalar arasında da rekabetin mevcut olduğu dikkate alındığında, pazarın önemli bir bölümünde rekabetin devam ettiği sonucuna kolaylıkla ulaşılabilmektedir.
- (185) Yukarıda yer verilen pazar payı analizlerine ilaveten, kredi kartı ile ödeme hizmetleri pazarında Bonus Programı da dâhil olacak şekilde rakip konumundaki bankalar arasındaki marka paylaşım iş birliklerinin kümülatif olarak pazarın ne kadarlık bir bölümüne karşılık geldiği incelenebilecektir. Zira pazarda faaliyet gösteren bankaların büyük çoğunluğunun rakipler arasındaki kredi kartı iş birlikleri üzerinden başta müşteri paylaşımı ve rekabet etmeme yükümlülükleri olmak üzere benzer kısıtlamalara gitmesi halinde, oluşacak birikimli etki ile pazarda kapama etkisine yol açılması gündeme gelebilecektir. Böylesi bir durumda ise söz konusu iş birliklerinin, bireysel muafiyetin "ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması" şeklindeki koşulu karşılayamadıkları sonucuna ulaşılabilecektir.
- (186) Sektördeki kredi kartı iş birlikleri incelendiğinde;
- GARANTİ tarafından işletilen ve DENİZBANK, TEB, ING, TÜRKİYE FİNANS, ICBC, ŞEKERBANK ve ALTERNATİF'in üyesi olduğu *Bonus Programı*,
 - YAPI KREDİ tarafından işletilen ve Türkiye Vakıflar Bankası TAO (VAKIFBANK), Albaraka Türk Katılım Bankası AŞ (ALBARAKA) ve Anadolubank AŞ'nin (ANADOLU) üyesi olduğu *World Programı*,
 - AKBANK tarafından işletilen ve Odea Bank AŞ'nin (ODEABANK) üyesi olduğu *Axess Programı*,
 - Türkiye Halk Bankası AŞ (HALKBANK) tarafından işletilen ve Türkiye Emlak Katılım Bankası AŞ'nin üyesi (EMLAK KATILIM) olduğu *Paraf Programı*,

rakip konumundaki bankaların kredi kartı faaliyetlerinde iş birliği yaptıkları platformlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunların dışında 01.01.2024 tarihi itibarıyla pazarda İŞ BANKASI tarafından işletilen *Maximum Programı*, QNB tarafından işletilen *CardFinans Programı* ve ZİRAAT tarafından işletilen *Bankkart Programı* gibi kart programları da bulunmakla birlikte söz konusu kart programları, iki veya çok taraflı bir yapıda olmaması nedeniyle rakipler arası bir iş birliği platformu niteliğini haiz değildir.⁹¹

- (187) Yukarıda yer verilen kredi kartı programlarından Axess Programı incelendiğinde, AKBANK tarafından ODEABANK'a yalnızca kredi kartı ihraç faaliyetlerine yönelik lisans verildiği ve kredi kartı kabul, diğer bir deyişle üye işyeri edinme faaliyetlerine yönelik ise lisans verilmediği anlaşılmaktadır. Bu yönüyle AKBANK ile ODEABANK arasındaki marka paylaşım sözleşmesi, yalnızca kredi kartı ihraç faaliyetlerini kapsamaktadır. Bu bakımdan, AKBANK ile ODEABANK arasında üye işyeri edinme faaliyetlerini ilgilendiren ilişki bulunmadığı için AKBANK tarafından, ODEABANK'ın çalışabileceği üye işyerlerine yönelik herhangi bir kısıtlama uygulandığından da bahsedilemeyecektir. Benzer durumun HALKBANK tarafından işletilen ve EMLAK KATILIM'ın üyesi olduğu Paraf Programı için de geçerli olduğu söylenebilecektir. Paraf Programı kapsamında HALKBANK ile EMLAK KATILIM arasında imzalanan sözleşmede her ne kadar EMLAK KATILIM'a kredi kartı ihraç ve kabul faaliyetlerine ilişkin lisans verilse de fiili durumda EMLAK KATILIM tarafından kart kabul faaliyetlerinin hâlihazırda yürütülmediği ve Paraf Programı kapsamında hâlihazırda yalnızca kart ihraç faaliyetlerinin yürütüldüğü belirtilmiştir. Buna ilaveten çok taraflı Bonus ve World programlarının aksine, Axess ve Paraf programlarında yalnızca bir program katılımcısı bankanın bulunduğu görülmektedir. Diğer bir deyişle, söz konusu kart programlarının çok taraflı bir yapı yerine iki taraflı bir yapı arz ettiği görülmektedir. 2023 yılı verileri incelendiğinde ise pazarın kart ihraç tarafında, gerek kredi kartı ile gerçekleştirilen tek çekim işlemler gerekse taksitli işlemler bazında ODEABANK'ın Axess Programı içerisindeki pazar payının %(.....) düşük olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle, Axess markalı kredi kartları ile gerçekleştirilen işlemlerin %(.....) fazlasının AKBANK'ın Axess kartları ile gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Benzer durum, Paraf Programı kapsamında HALKBANK ve EMLAK KATILIM için de geçerlidir.
- (188) Yukarıda yer verilen hususlar bütüncül olarak değerlendirildiğinde, rakip konumundaki bankaların benzer nitelikteki rekabet sınırlamaları altında yürüttükleri kredi kartı iş birliklerinin pazarda oluşturduğu kümülatif etkinin değerlendirilmesi bakımından Axess ve Paraf programlarının incelemeye dahil edilmemesi gerektiği, nitekim söz konusu programların gerek yapısal özellikleri gerek program kuralları açısından Bonus ve World programlarından ayrıştığı değerlendirilmektedir. Bu kapsamda yapılacak olan analizde yalnızca çok taraflı iş birliği niteliğini taşıyan ve özellikle üye işyeri edinim faaliyetlerine yönelik rekabeti sınırlayıcı nitelikte program kurallarını haiz olan Bonus ve World programlarının pazardaki kümülatif ağırlığının ve pazar paylarının incelenmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.
- (189) Söz konusu açıklamalar ışığında Bonus ve World programlarının pazar paylarına ilişkin Grafik 9, 10, 11 ve 12'deki veriler incelendiğinde; bahsi geçen kart programlarının kredi kartı ile tek çekim ödeme hizmetleri pazarının kart ihraç tarafında toplamda yaklaşık %(.....), kart kabul tarafında ise toplamda yaklaşık %(.....) oranında pazar payına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Kredi kartı ile taksitli ödeme hizmetleri pazarında ise söz

⁹¹ Bankkart Programı altında ZİRAAT'in yanı sıra Ziraat Katılım Bankası AŞ (ZİRAAT KATILIM) de faaliyet göstermekle birlikte ZİRAAT KATILIM üzerinde ZİRAAT'in kontrol sahibi olması ve bu bakımdan her iki bankanın aynı ekonomik bütünlük içerisinde yer alması nedeniyle Bankkart Programı rakipler arası bir iş birliği platformu olarak değerlendirilmemiştir.

konusu kart programları, pazarın hem kart ihraç tarafında hem de kart kabul tarafında toplamda yaklaşık %(.....) oranında pazar payına sahiptir. Bu yönüyle rakip konumundaki bankaların, belli rekabet sınırlamaları altında kendi aralarında iş birliğine giderek oluşturduğu kart programlarının kümülatif etki doğurarak pazarda kapama etkisi oluşturmadığı, nitekim hem tek çekim hem de taksitli ödeme işlemlerinde pazarın yaklaşık %(.....)'lük bir bölümünde rakip konumundaki bankaların faaliyet gösterdiği anlaşılmaktadır. Buna ilaveten, yukarıda belirtildiği üzere Bonus ve World Programı kapsamındaki bankalar arasında da rekabetin mevcut olduğu dikkate alındığında, pazarın önemli bir bölümünde rekabetin devam ettiği sonucuna ulaşılmaktadır.

- (190) Bu noktada bankalar arasındaki iş birliklerini konu alan çok taraflı kredi kartı programlarından Bonus ve World programının pazar payları ile diğer kart programlarının pazar paylarının yıllar içindeki değişiminin incelenmesinde de fayda bulunmaktadır. Bu çerçevede aşağıda yer verilen Grafik 13 ve Grafik 14'te, kredi kartı ile taksitli ödeme hizmetleri pazarının kart ihraç ve kart kabul taraflarında rakipler arası iş birliği platformları olan Bonus ve World programlarının toplam pazar payındaki son üç yıllık değişim ile diğer kart programlarının toplam pazar payındaki son üç yıllık değişim gösterilmektedir:

Grafik 11: Kredi Kartı Taksitli Ödeme İşlemi Hacmine Göre Kart Programlarının Son Üç Yıldaki Pazar Payları (2021-2023)

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: BKM verileri çerçevesinde dosya kapsamında yapılan hesaplamalar

- (191) Yukarıda yer verilen grafik incelendiğinde taksitli ödeme hizmetleri pazarında pazarın kart ihraç tarafında Bonus ve World markalı kredi kartı programlarının toplam pazar payında son üç yılda düşüş yaşandığı görülmektedir. Nitekim söz konusu programların 2021 yılında %(.....) olan toplam pazar payının, 2022 yılında %(.....)'e, 2023 yılında ise %(.....)'e düştüğü görülmektedir. Öte yandan diğer kredi kartı programlarının toplam pazar payının ise söz konusu dönemde artış gösterdiği ve 2021 yılında %(.....) olan toplam pazar payının, 2022 yılında %(.....)'e, 2023 yılında ise %(.....)'ya kadar yükseldiği görülmektedir.

Grafik 12: Kabul Edilen Kredi Kartı Taksitli Ödeme İşlemi Hacmine Göre Kart Programlarının Son Üç Yıldaki Pazar Payları (2021-2023)

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: BKM verileri çerçevesinde dosya kapsamında yapılan hesaplamalar

- (192) Yukarıda yer verilen grafik incelendiğinde taksitli ödeme hizmetleri pazarında pazarın kart kabul tarafında Bonus ve World markalı kredi kartı programlarının toplam pazar payında son üç yılda düşüş yaşandığı görülmektedir. Nitekim söz konusu programların 2021 yılında %(.....) olan toplam pazar payının, 2022 yılında %(.....)'e, 2023 yılında ise %(.....)'e düştüğü görülmektedir. Öte yandan diğer bankaların bağımsız kredi kartı programlarının toplam pazar payının ise söz konusu dönemde artış gösterdiği ve 2021 yılında %(.....) olan toplam pazar payının, 2022 yılında %(.....)'e, 2023 yılında ise %(.....)'ya kadar yükseldiği görülmektedir.

- (193) Özetle taksitli ödeme hizmetleri pazarında pazarın gerek kart kabul tarafında gerekse kart ihraç tarafında, 2021-2023 yılları arasında Bonus ve World markalı kredi kartı programlarının toplam pazar payında düşüş yaşandığı ve pazarda diğer bankaların bağımsız kredi kartı programlarının pazar payında ise artış yaşandığı görülmektedir.
- (194) Nihai olarak yukarıda arz edildiği üzere, kart hamilleri ve üye işyerleri tek bir kart programından hizmet almak zorunda olmayıp güncel durumda hem kart hamilleri hem de üye işyerleri aynı anda birden çok kart programından hizmet almaktadır. Bunun yanı sıra yine yukarıda arz edildiği üzere pazarın kart kabul tarafında son yıllarda çok sayıda yeni oyuncu pazara girmiş ve özellikle e-ticaret kapsamındaki ödemelerde pazarda yerleşik oyuncular üzerinde yüksek bir rekabet baskısı oluşturmuştur. Söz konusu tespit ve değerlendirmeler ışığında, kredi kartı ile ödeme hizmetlerinde marka paylaşımını konu alan ve belli rekabet sınırlamaları içeren bankalar arasındaki iş birliklerinin meydana getirdiği kümülatif etkilerin, pazarda kapamaya yol açmadığı anlaşılmış olup pazarın önemli bir bölümünde rekabetin devam ettiği mütalaa edilmektedir.
- (195) Sonuç olarak, yukarıda yer verilen hususlar bir bütün olarak ele alındığında, güncel durumda inceleme konusu Bonus Sözleşmelerinin ve bir bütün olarak Bonus Programı'nın, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen "ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması" koşulunu karşıladığı değerlendirilmektedir.

G.6.3.2.4. Rekabetin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlanmaması Şartı

- (196) Bir anlaşmanın bireysel muafiyet alabilmesi için gerekli bu son koşul uyarınca, anlaşmadan ilk iki olumlu koşuldaki yararların elde edilmesi için daha az rekabeti sınırlayıcı bir yöntemin söz konusu olmaması gerekmektedir. Bu koşul altındaki değerlendirmelerde genel olarak sözleşmenin rekabeti kısıtlayıcı hükümlerinin, elde edilecek faydaların sağlanması için zorunlu olup olmadığı ve sözleşme süresi gibi hususlar dikkate alınmaktadır. Teşebbüsler, prensip olarak, anlaşma ile amaçladıkları ekonomik yararların gerçekleştirilmesinde, rekabeti en az sınırlayıcı yöntemi tercih etmekle yükümlüdürler. Bu noktada, yapılan anlaşma çerçevesinde elde edilmesi planlanan fayda ile meydana gelen rekabet kısıtlamaları arasında bir denge kurulması gerekmektedir.
- (197) Dosya kapsamında incelemeye alınan Bonus Sözleşmeleri, önceki bölümlerde ayrıntılarına yer verildiği üzere, birtakım rekabeti kısıtlayıcı hükümler içermekte olup anılan sınırlamalara ilişkin muafiyetin son koşulu bağlamında yapılacak değerlendirmelere devam eden bölümde her bir sınırlama özelinde ayrı başlıklar altında yer verilmiştir.

• Üye İşyerlerine Birden Fazla Bonus Bankası veya Ödeme Kuruluşu Tarafından Hizmet Sunulmasının Yasaklanması ve Bir Aylık Bekleme Süresi

- (198) GARANTİ ile program üyesi bankalar arasında akdedilen Bonus Sözleşmelerinin "Üye İşyeri Yönetimi" başlıklı bölümünde, program üyesi herhangi bir bankanın üye işyeri ağına dâhil edilmek üzere "Bonus Kredi Kartı Programı Sözleşmesi" imzaladığı bir işyeri ile diğer bir program üyesi bankanın sözleşme imzalamayacağı belirtilmektedir. Sözleşmenin aynı başlığı altında üye işyeri edinimine yönelik söz konusu sınırlamanın, işyeri ile akdedilen sözleşmenin herhangi bir sebep ile sona ermesi halinde dahi sona ermeden itibaren bir ay süre ile devam edeceği hüküm altına alınmıştır. Nitekim ilgili hüküm uyarınca sözleşmesi sona eren işyerlerinin mevcut sözleşmelerinin sona ermesinden itibaren bir aylık sürenin sonlanmasına kadar,

program üyesi bankaların ilgili işyeri ile Bonus Programı'na katılım amacı ile görüşme yapması ve bu süre sonlanana kadar işyerinin Bonus Programı'na dâhil edilmesi yasaklanmıştır. Örnek vermek gerekirse GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesi'nin 5.1.2 numaralı maddesinde;

“Taraflar, diğer Taraf'la veya başkaca Platform Üyesi⁹² ile Web'e⁹³ dahil edilmek üzere Bonus Kredi Kartı Programı Sözleşmesi imzalamış gerçek ve tüzel kişilerle, kendisi tarafından Web'e dahil edilmesi amacı ile Bonus Kredi Kartı Programı Sözleşmesi imzalayamaz.”

hükmü yer almaktayken sözleşmenin 5.1.3 numaralı maddesinde;

“Taraflar, Garanti tarafından Web üyesi yapılmış veya bu Sözleşmenin devamı süresince Taraflar'dan veya diğer Platform Üyelerinden herhangi biri tarafından Web Üyesi yapılmış Üye İşyerleri'nin Web Üyeliğinin her ne şekilde olursa olsun sona ermesi halinde sona ermeyi izleyen 1 (bir) ay süre ile söz konusu Üye İşyeri'nin Bonus Kredi Kartı Programı'na girmesi amacı ile görüşme yapamazlar, ve bu süre sonuna değin Web'e dahil edemezler. (...).⁹⁴”

hükmü yer almaktadır. İlgili maddenin devamında ise anılan hükme aykırı davranılması durumunda uygulanacak çeşitli cezai yaptırımlar belirtilmiştir.

- (199) Bonus Programı içinde üye işyeri edinimine yönelik getirilen söz konusu sınırlamalar, Bonus markalı kredi kartlarını kabul yetkisini haiz olan bankalar için geçerli olup mevcut durumda Bonus markalı kredi kartlarını kabul yetkisini haiz olmayan Bonus bankaları olan ALTERNATİF, ICBC ve ŞEKERBANK anılan sınırlamaların muhatabı değildir. Keza söz konusu sınırlamalar, hâlihazırda Bonus Programı üyesi bir bankadan Bonus POS'u temin etmiş olan ödeme kuruluşlarına Bonus Programı üyesi diğer bankaların da Bonus POS'u tedarik etmesini kapsamamakta olup ödeme kuruluşlarının aynı dönem içerisinde Bonus Programı üyesi birden fazla bankadan Bonus POS'u temin etmesinin önünde bir engel bulunmamaktadır.
- (200) Dosya kapsamında inceleme süreci devam ederken GARANTİ ile DENİZBANK arasında imzalanan Bonus Sözleşmesi yenilenmiş ve GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesi'ne ilişkin yeni bir menfi tespit/muafiyet başvurusunda bulunulmuştur. Söz konusu başvuruya konu sözleşmenin eki niteliğindeki Ek Sözleşme ile DENİZBANK'ın sözleşme imzaladığı ödeme kuruluşlarının da yukarıda bahsi geçen kısıtlamaya tabi tutulması kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda DENİZBANK'tan POS temin eden ödeme kuruluşlarının, Bonus üye işyeri ağına dâhil edilmiş bir işyerinin Bonus Program üyeliği devam ederken veya bu üyeliğin herhangi bir sebep ile sonlanmasının akabinde bir ay boyunca, ilgili işyeri ile Bonus programı kapsamında hizmet sunmak amacıyla görüşme yapamayacağı ve anılan süre geçmeden işyerini programa dâhil edemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Ek Sözleşmenin ilgili maddesine (madde 3.1) aşağıda yer verilmektedir:

“Denizbank; bir Platform Üyesi tarafından Web Üyesi yapılmış işyerinin, ilgili Platform Ortağı ile olan sözleşmesinin devamı süresince ilgili Ödeme Kuruluşu ile Bonus Kart kabulüne ve Bonus Kart'a taksit sağlanması amacı ile sözleşme imzalanmaması, Platform Üyesi ile olan sözleşmesinin sona ermesi sonrasında ise Web'e üye yapılması amacı ile geçerli olan bir aylık bekleme süresine Ödeme

⁹² Bonus Programı üyesi bankaları ifade etmektedir.

⁹³ Bonus Programı kapsamındaki üye işyeri ağını ifade etmektedir.

⁹⁴ İlgili maddenin devamında ise madde hükmüne aykırılığın yaptırımı olarak uygulanacak cezai şartlar açıklanmaktadır.

Hizmet Sağlayıcılarının da uyacağını, bu hususa imzalayacağı sözleşmelerde yer vereceğini, gerekli kontrolleri sağlayacak süreçler oluşturacağını kabul ve taahhüt eder. (...).”

- (201) Konuya ilişkin olarak GARANTİ tarafından ilgili sınırlamanın sadece DENİZBANK'tan POS temin eden ödeme kuruluşlarına özel olmayacağı, Bonus Programı kapsamında kart kabul yetkisini elde eden diğer bankalardan POS temin eden ödeme kuruluşları için de aynı hükümlerin benimseneceği belirtilmiş ve söz konusunun sınırlamanın gerekçesi olarak, ödeme kuruluşlarının üye işyeri edinimi faaliyeti kapsamında program üyesi bankalar ile rekabet halinde olduğu ve dolayısıyla bankalar ile aynı koşullar altında Bonus Programı altında faaliyet sürdürmeleri gerektiği ifade edilmiştir.
- (202) Yukarıda yer verilen söz konusu sınırlamalar ile Bonus Programı kapsamında program üyesi bankaların ve ilgili ödeme kuruluşlarının, birbirlerinin müşterilerine teklif veremediği ve bu müşteriler ile sözleşme imzalamadığı, bunun bir sonucu olarak bir üye işyerinin aynı anda program üyesi birden fazla banka veya ödeme kuruluşu ile çalışmadığı ve işyerinin mevcut sağlayıcısı ile sözleşmesi sonlansa dahi program üyesi başka bir banka veya ödeme kuruluşu ile yeniden anlaşma tesis edebilmesi için belirli sürelerin geçmesinin gerektiği anlaşılmaktadır. Hizmet sunulacak müşterilere yönelik söz konusu kısıtlamanın, Bonus Programı kapsamında kart kabul eden kuruluşlar arasındaki rekabetin sınırlandırılmasına sebep olduğu, bu yönüyle 4054 sayılı 4. maddesi kapsamına girdiği değerlendirilmektedir. Kararın “Bonus Kredi Kartı Programının 4054 sayılı Kanun’un 4. Maddesi Açısından Değerlendirilmesi” başlığı altında bu hususa ilişkin detaylı açıklamalara yer verilmiştir.
- (203) Söz konusu kısıtlamanın bireysel muafiyetin son koşulu çerçevesinde etkinlik kazanımı ve tüketici faydasının ortaya çıkması için objektif olarak gereklilik arz edip etmediğinin incelenmesi kapsamında ise öncelikle Bonus Programı’na üye bankalar, ödeme kuruluşları ve Bonus Programı’na dâhil işyerlerinin anılan sınırlamaya ilişkin görüşlerine yer verilmesi faydalı olacaktır.
- (204) Konuya ilişkin olarak Bonus Programı üyesi bankalardan;
- (.....) tarafından sunulan görüşte, program üyesi bankaların serbest rekabet ortamı içinde ve herhangi bir kısıtlama olmadan üye işyeri edinimi sağlayabilmesi gerektiği, rekabet ortamının olmasının hem üye işyeri hem de kart sahipleri için olumlu olacağı,
 - (.....) tarafından sunulan görüşte, bu kuralın amacının, Bonus Programı’nın marka değerinin korunması ve program ortakları arasında rekabeti engellemeden haksız rekabet uygulamalarının önlenmesi olduğu, bu uygulamanın tüketiciler üzerinde olumsuz bir etkisinin olmadığı,
 - (.....) tarafından sunulan görüşte, bu kuralın, program üyesi bankaların pazardan alacağı payı etkilediği, tüketiciler açısından ise herhangi bir etkisinin bulunmadığı ve işyerleri açısından değerlendirildiğinde de program üyesi diğer bankalardan alabilecekleri hizmetleri azaltabildiği, bahse konu kısıtlamanın kaldırılmasıyla bankaların bu hizmet kalemi altında yapabileceği işlem hacminin etkilenebileceği, her hâlükârda, program üyesi bankaların program üzerinden elde ettikleri gelirlerin (üye işyeri sayısı, POS sayısı, işlem hacmi vs.) dikkate alınması gerektiği, nispeten daha fazla hacme sahip platform bankalarının, hacmi daha sınırlı olabilecek platform bankalarına karşı rekabetçi olmayan davranışlar içinde olmalarının önüne geçilmesi gerektiği,
 - (.....) tarafından sunulan görüşte, bu sınırlama neticesinde yeni kazanılan ya da mevcut müşterilere Bonus programı üzerinden hizmet verilemediği, üye

işyerlerinin daha uygun POS komisyon oranına erişemediği ve bankanın da tahsilata aracılık edememesi nedeniyle gelir kaybının olduğu, üye işyerlerinin elverişli POS komisyondan mahrum kaldığı, alternatif arz kaynağına erişiminin engellendiği, üye işyerlerinin daha maliyetli çalışmasına neden olduğu,

- (.....) tarafından sunulan görüşte, aynı işyerinde iki farklı Bonus özellikli POS'un aynı anda bulunmasının GARANTİ'nin komisyon gelirlerini azaltacağı fakat program istikrarı bakımından herhangi bir olumsuz etkinin oluşmayacağı, nitekim böyle bir durumda hangi banka daha avantajlı POS fiyatlaması yapmış ise üye işyerinin o bankanın POS'undan Bonus kart işlemlerini geçirebileceği,
- (.....) tarafından sunulan görüşte, platform bankalarının bu kural sayesinde portföylerini korudukları, diğer taraftan bu kural nedeniyle sektöre yeni girecek platform üyesi bankaların; potansiyel işyerlerinin daha önce bir platform bankasına üye olma ihtimalinin yüksek olması nedeniyle portföyünü genişletemeyeceği, söz konusu kuralın ihlali durumunda ceza alma riskinin bulunduğu

ifade edilmiştir.

(205) Konuya ilişkin olarak ödeme kuruluşları tarafından iletilen görüşlerde genel itibarıyla:

- Anılan sınırlamanın ödeme kuruluşları tarafından geliştirilen yeni ve farklı hizmetlere erişimi geciktirebileceği,
- Ödeme kuruluşlarının işlem maliyetlerini yükselterek işyerleri tarafından tercih edilebilirliğini azalttığı ve gelir kaybına yol açtığı,
- Bir platform üyesi bankanın işyeriyle anlaşması durumunda diğer platform bankalarının rekabet dışında kalacağı,
- İşyerlerinin satışta tüketiciye sunabileceği seçenekleri daralttığı,
- Tüketicilerin diğer bankaların sunduğu taksitli işlem avantajları, ekstra taksit imkânlarından ve sadakat programından yararlanamadığı,
- Bankalar arasındaki rekabetin engellenerek belirli bankaların piyasada daha güçlü konuma gelebileceği,
- Bu ve benzeri hükümler nedeniyle üye işyerlerinin aynı anda birden fazla program üyesi banka veya ödeme kuruluşu ile çalışmaması sebebiyle rekabetçi fiyatlardan yararlanmasının engellendiği

hususlarına yer verilmiştir.

(206) Son olarak Bonus Programı'na dâhil olan üye işyerlerinin konuya ilişkin iletmış oldukları görüş yazılarında:

- İlgili sınırlamanın hem mağaza ve çevrim içi kanalda kampanyalara katılım açısından hem de tek bir banka ile üye işyeri ilişkisinde aksaklık olması durumunda sorun yaratabileceği,
- Bonus özellikli bir kredi kartına bir banka artı taksit verirken diğer bankanın artı taksit verememesinden dolayı işletme adına bir kaybın söz konusu olduğu,
- Sınırlama nedeniyle maliyet avantajının sağlanamadığı,
- Söz konusu sınırlamanın müşterilerde memnuniyetsizliklere neden olduğu, öte yandan farklı bankalar ile çalışmanın ise maliyet yönetimi ve müşteri sadakat programlarında ilgili bankalar özelinde daha küçük hacimli program yapılmasının engellenmesi gibi olumsuz yanlarının bulunduğu

ifade edilmiştir. Bununla birlikte bazı işyerleri anılan sınırlamanın herhangi bir olumsuz yanının olmadığını belirtirken kimi işyerleri de sözleşmelerinde bu tür bir sınırlamanın mevcut olmadığını ifade etmişlerdir.

- (207) İncelenen sınırlamaya ilişkin yukarıda yer verilen görüşlerde, ağırlıklı olarak bu sınırlama olmaksızın üye işyerlerinin daha rekabetçi komisyonlardan faydalanabileceği ve tüketicilerin de bu olumlu etkiden faydalanacağı hususlarına yer verilirken kimi teşebbüslerin bu uygulamanın tüketiciye olumsuz bir etkisinin olmadığını belirttiği görülmektedir.
- (208) GARANTİ tarafından sunulan bildirim formunda, bir üye işyerinin program üyesi birden fazla banka ve/veya ödeme kuruluşu ile aynı anda çalışmamasına ilişkin olarak;
- Bu uygulamanın temel amacının program üyesi bankaları kapalı bir ağ olarak faaliyet gösteren Bonus üye işyeri ağı bünyesinde marka içi rekabet etmekten ziyade, çok markalı kredi pazarında rekabete yönlendirmek olduğu, nitekim Bonus platformunun başlıca amaçlarından birinin üye işyeri ve kart kullanıcı sayılarını artırmak ve bu yolla rakipler ile daha etkin rekabet edebilmek olduğu,
 - İncelemeye konu hüküm ile program üyesi bankaların hâlihazırda Bonus üye işyeri ağına dâhil olmayan yeni üye işyerlerini sisteme dâhil etmeye yönlendirildiği, zira BKM verileri uyarınca Türkiye’de 2024 yılı Ocak ayı itibarıyla program üyesi bankaların, üye işyeri adedi bakımından pazarın yalnızca yaklaşık % (.....) tekabül eden bir paya sahip olabildiği, dolayısıyla program üyesi bankaların ve ödeme kuruluşlarının hâlihazırda Bonus üye işyeri ağına dâhil edilmiş olan ve Türkiye’deki toplam işyeri sayısının küçük bir kısmına tekabül eden üye işyerleri için birbirleri ile rekabet etmek yerine henüz Bonus ağına dâhil olmamış üye işyerleri ile anlaşma yapmayı hedeflemelerinin ticari açıdan daha anlamlı olduğu, aksi bir uygulamanın kabul edilmesinin, Bonus Programı’nın temel hedeflerine aykırı olacağı ve programdan beklenen etkinliklerin ortadan kalkmasına neden olacağı,
 - Bunun yanı sıra bir üye işyerinde program üyesi herhangi bir bankanın veya ödeme kuruluşunun var olması durumunda Bonus markasının temsilinin sağlanmış olacağı, diğer bir ifadeyle bir üye işyeri program üyesi herhangi bir banka ile anlaşmış olduğunda, GARANTİ de dâhil olmak üzere tüm bankaların Bonus özellikli kartlarını kabul eder duruma gelmiş olacağı ve Bonus kart sahibi tüm müşterilerine taksitli alışveriş yapabilme, Bonus kazanma, kazanılan Bonusları harcama ve kampanyalardan yararlanma gibi tüm Bonus kart avantajlarını sunabilme imkânına sahip olacağı, dolayısıyla program üyesi herhangi bir bankanın Bonus markalı kartına sahip olan bir müşterinin alışveriş yaptığı bir üye işyerinin hangi banka aracılığıyla üye işyeri ağına dâhil edildiği fark etmeksizin Bonus kart imkânlarından faydalanabileceği, dolayısıyla anılan sınırlamanın tüketiciler üzerinde herhangi bir olumsuz etkisinin bulunmadığı hususları ifade edilmiştir.
- (209) Bireysel muafiyetin ilk iki koşuluna yönelik yapılan değerlendirmelerde özetle; bildirim konu iş birliği sayesinde her bir Bonus bankasının, programa dâhil diğer bankaların üye işyerleri ile ayrıca bir anlaşma yapmaksızın kendi kartları ile taksit alışveriş yapılabilmesi ve bu alışverişlerden Bonus puan kazanılabilmesi imkânını elde ettiği ve böylelikle üye işyeri ağını genişletmek için harcanması gereken maliyetlerden tasarruf ettiği, tüketiciler bakımından ise sadece kredi kartına sahip olunan bankaların üye işyerlerinde değil, diğer Bonus bankalarının üye işyerlerinin tamamında taksit alışveriş yapılabilirdiği, bu alışverişlerden Bonus puan kazanılabildiği ve Bonus puanların harcanabildiği dolayısıyla sağlanan etkinlikten tüketicilerin de yararlandığı belirtilerek muafiyetin ilk iki koşulunun karşılandığı kanaatine ulaşılmıştır. Bu başlık altında yapılan incelemede ise ilgili etkinlik kazanımı ve tüketici faydasının rekabeti en az sınırlayıcı yöntem ile tesis edilmiş olması aranmaktadır.

- (210) Bu noktada bir iş birliği ve sadakat programı olarak Bonus Programı'nın oluşturulması, işletilmesi ve devamlılığının sağlanabilmesi için GARANTİ tarafından çeşitli donanım, yazılım, reklam ve istihdam maliyetlerine katlanıldığı belirtilebilecektir. Anılan yatırımların geri dönüşünün sağlanması, Bonus Programı'nın üye işyeri ağına genişlemesinin sağlanması ve programdan beklenen etkinliklerin elde edilmesi için gerekli olduğu ölçüde bir takım rekabet sınırlamalarının varlığı, pazarın dinamikleri açısından makul görülebilecektir. Üye işyerlerine yönelik sınırlama bu bağlamda ele alınacak olursa, öncelikle çok taraflı kredi kartı programlarının ayırt edici özelliklerine ve bu programların ortaya çıkış gerekçelerine değinilmesi faydalı olacaktır.
- (211) Ortak markalı kredi kartı programları, bankalar aracılığıyla tekel yürütülen kredi kartı programlarına kıyasla birden çok bankanın katılımı dolayısıyla kart hamillerine daha geniş üye işyeri ağı sunma avantajıyla ön plana çıkmaktadır. Dolayısıyla örneğin Bonus markalı kredi kartını elinde bulunduran tüketicilerin, bir işyerinde Bonus Programı'nın avantajlarından faydalanarak alışveriş yapabilmesi için ilgili işyerine Bonus Programı'n'a üye bir banka tarafından POS hizmeti sunuluyor olması yeterli olmaktadır. Bir başka deyişle Bonus Programı'na üye birden fazla bankanın veya ödeme kuruluşunun aynı üye işyerinde POS bulundurmasının tüketici nezdinde çoğu durumda kayda değer nitelikte ilave bir avantajının bulunmadığı söylenebilecektir. Nitekim Bonus markalı kredi kartları ile yapılan alışverişlerde karta tanımlı kampanyalar bakımından işlemin hangi Bonus bankasının POS'undan geçtiği fark etmeksizin kart hamili ilgili kampanyadan faydalanabilmektedir.
- (212) Ödeme kuruluşlarının ve işyerlerinin görüşlerini ilettikleri yazılarda belirttikleri artı taksit ve ilave Bonus puan kazanımı gibi POS'a tanımlı kampanyalardan yararlanılabilmesi için ise işlemin geçtiği POS'un sahibi Bonus bankasının, ilgili kampanyaya katılım sağlamış olması gerekmektedir. Bonus Programı kapsamında bankaların yürüttükleri kampanyalar TakasNet sistemi üzerinden duyurulmakta ve her bir bankanın kampanyasına program üyesi diğer bankalar diledikleri takdirde katılım sağlayabilmektedirler.
- (213) Yukarıda yer verildiği üzere, 2023 yılında taksitli ödeme hizmetleri pazarında pazarın kart kabul tarafında Bonus Programı üyesi bankaların toplam pazar payı %(.....) olup bu payın %(.....) GARANTİ'ye aittir. Buradan hareketle üye işyeri kabul ayağında taksitli işlemler bakımından GARANTİ'nin Bonus Programı içindeki ağırlığı yaklaşık %(.....) tekabül etmektedir. Bir başka deyişle Bonus Programı bünyesinde gerçekleştirilen taksitli işlemlerin hacim bazında %(.....) GARANTİ POS'larından geçmektedir. Dolayısıyla Bonus Programı kapsamında ihraç hacmi, kabul hacmi, kart hamili sayısı ve üye işyeri sayısı bakımından açık ara birinci banka olan GARANTİ tarafından kurgulanan POS'a tanımlı artı taksit ve ilave Bonus kazanımı gibi kampanyalar, Bonus Programı'nın kabul ayağında GARANTİ'nin %(.....) bir pay ile faaliyet gösterdiği dikkate alındığında, Bonus üye işyerlerinin (ilgili kampanyanın odaklandığı sektöre göre) büyük çoğunluğunda geçerli olmaktadır.
- (214) Kaldı ki diğer Bonus bankalarının kart hamillerinin artı taksit gibi POS'a tanımlı kampanyalardan faydalanabilmesi için de ilgili bankanın GARANTİ'nin başlattığı kampanyaya katılım sağlaması mümkündür. Bu noktada kampanyaların maliyetlerine kampanyaya dahil olan bankalar ortak olmakta dolayısıyla bankaların kampanyaya katılıp katılmama kararında bu husus önemli bir kriter olmaktadır. Konuya ilişkin olarak Bonus Programı'na üye bankaların sundukları cevabi yazılarda genel olarak, GARANTİ tarafından kurgulanan kampanyalara katılım konusunda azami gayret gösterildiği ifade edilmiştir. Bu doğrultuda, GARANTİ tarafından kurgulanan

kampanyalara diğ er Bonus bankalarının dâhil olmasıyla bu bankaların üye işyerlerinde de ilgili kampanyalar geçerli olmakta ve kart hamilleri söz konusu kampanyalardan faydalanabilmektedir. Buna ilaveten, bankalar, dâhil olmadıkları bir kampanyaya ilişkin kendi ihraç ettikleri kartlarla yapılan ödemelere yönelik mobil uygulama veya internet bankacılığı kanalları vasıtasıyla ilave taksit imkânı da (vadelendirme) sunabilmektedir.

- (215) Öte yandan GARANTİ'nin, GARANTİ dışındaki bir başka Bonus bankası tarafından kurgulanan POS'a tanımlı kampanyalara kendi üye işyerlerini dâhil etmeyi tercih etmemesi durumunda, GARANTİ'nin geniş üye işyeri ağına anılan kampanyalar geçerli olmamakta ve buna bağlı olarak tüketiciler (kart hamilleri), ilgili kampanyalardan faydalanamamaktadır. Bu durum ise Bonus üye işyeri ağının önemli bir kısmının GARANTİ dışındaki Bonus bankaları tarafından kurgulanan kampanyaların dışında kalması sonucunu doğurabilmektedir.
- (216) Konuya ilişkin olarak GARANTİ tarafından sunulan cevabi yazıda, 2023 yılında GARANTİ tarafından (.....) adet karta ve (.....) adet ise üye işyerine tanımlı (POS'a tanımlı) olmak üzere toplamda (.....) adet kampanya düzenlendiği belirtilmiştir. Bonus Programı içinde kredi kartları ile yapılan taksitli işlemler bakımından pazarın kabul kısmında GARANTİ'den sonra gelen en büyük iki banka TEB ve DENİZBANK'tır. Bonus Programı'na özgü olarak TEB tarafından 2023 yılında karta tanımlı (.....) adet ve işyerine tanımlı (.....) adet olmak üzere toplam (.....) adet kampanya düzenlenmiştir. DENİZBANK ise 2023 yılında tüm kart müşterilerine sunulmak üzere kurgulanan Bonus marka kampanyaları dışında karta ya da işyerine özgü olarak artı taksit, ilave Bonus kazanımı, taksit ödeme vb. herhangi bir kampanya düzenlenmemiştir. Bu bilgiler doğrultusunda, Bonus Programı içinde artı taksit ve ilave Bonus kazanımı gibi POS'a tanımlı kampanyaların büyük çoğunluğunun GARANTİ tarafından başlatıldığı anlaşılmaktadır. GARANTİ tarafından başlatılan kampanyalar ise izah edildiği üzere diğ er bankaların katılımına açıktır. Kredi kartı ile taksitli işlemler bakımından pazarın kabul ayağında GARANTİ'den sonra gelen en büyük iki bankanın düzenlediği kampanyaların, GARANTİ tarafından başlatılan kampanyalar ile kıyaslandığında oldukça küçük bir kısma tekabül ettiği anlaşıldığından, GARANTİ'nin diğ er Bonus bankalarının kurguladığı POS'a tanımlı kampanyalara katılım iradesi göstermemesi durumunda dahi GARANTİ üye işyerlerinin bu programlardan mahrum kalması durumunun oldukça ihmal edilebilir düzeyde kalacağı değerlendirilmektedir. Nitekim kredi kartları ile taksitli işlemler bakımından program içindeki ağırlığı %(.....) olan GARANTİ'nin, düzenlenen kampanya sayıları bakımından kampanyaların neredeyse tamamını başlatan taraf olduğu dikkate alındığında, programa dahil üye işyerlerinin büyük çoğunluğunun Bonus programı kapsamında düzenlenen kampanyalara dahil olabildiği anlaşılmaktadır.
- (217) Konuya ilişkin bir diğ er husus ise birden fazla Bonus bankası ile aynı anda POS anlaşması yapamayan işyerlerinin, rekabetçi üye işyeri komisyonu oranlarından mahrum kaldığına yönelik iddialardır. Öncelikle belirtmek gerekir ki Bonus Programı gibi ortak markalı kart programlarının yanı sıra, kimi bankalar bu tip bir iş birliğine katılmaksızın tek başına kartı ihraç ve kabul faaliyetlerini yürütmeyi tercih edebilmektedir. Bu iş modelinde işyerlerinin, ilgili kart markası ile mağazalarında taksitli işlem yapılabilmesi ve alışverişlerden ödül/puan kazanılabilmesi için ilgili kartı ihraç eden banka veya bu banka ile anlaşması bulunan bir ödeme kuruluşu ile sözleşme yapmak dışında bir alternatifi bulunmamaktadır. Öte yandan Bonus Programı'nda GARANTİ de dâhil olmak üzere üye işyeri edinimi faaliyetini sürdüren beş program üyesi banka mevcuttur. Bonus Programı'na dâhil olmayan bir işyeri, Bonus üye işyeri ağına katılma kararı aldığı takdirde anılan bankalar arasından dilediği ile çalışmayı

tercih edebilmektedir. Dolayısıyla işyerlerinin Bonus üye işyeri ağına bir kez dâhil olduktan sonra aynı anda ikinci bir Bonus bankasından POS hizmeti alması sınırlandırılmış olmakla birlikte sözleşme kurulması aşamasında Bonus Programı'na dâhil bankalar arasından en rekabetçi teklifi veren banka ile anlaşma imkânı mevcuttur. Dolayısıyla üye işyeri edinimi kapsamında Bonus Programı'na üye bankalar arasındaki rekabetin, sürecin en başında yaşandığını söylemek mümkündür. İlaveten program üyesi bankaların yanı sıra söz konusu rekabetçi sürece üye işyeri edinimi faaliyetleri kapsamında bankalar ile rekabet halinde olan ödeme kuruluşlarının da dâhil olduğu dikkate alındığında, ilk kez programa dâhil edilecek işyerleri bakımından, rekabetçi bir pazar yapısının olduğunu söylemek mümkündür.

- (218) Bir üye işyerinin Bonus Programı'na ilk kez dâhil olmasına ilişkin sürecin dışında, hâlihazırda hizmet aldığı Bonus bankasının veya ödeme kuruluşunun üye işyeri komisyonu oranı da dâhil olacak şekilde sunduğu şartlardan/kampanyalardan memnun olmayan üye işyerlerinin, mevcut anlaşmasını sonlandırarak kendisine daha rekabetçi şartlar sunan başka bir Bonus bankasından veya ödeme kuruluşundan hizmet almasının önünde aşağıda ele alınacak bekleme süresi dışında herhangi bir engel de bulunmamaktadır. Bu bilgiler çerçevesinde, işyerlerinin Bonus Programı'na dâhil olma sürecinde ilgili tüm bankalardan veya ödeme kuruluşlarından teklif alarak en rekabetçi koşulları sunan teşebbüs ile anlaşmasının önünde engel bulunmaması ve programa dâhil olduktan sonraki süreçte de işyerlerinin hizmet aldıkları teşebbüsü değiştirebilmeleri sebebiyle, Bonus Programı kapsamındaki üye işyerlerine aynı anda sadece bir Bonus bankası veya ödeme kuruluşu tarafından hizmet verilebilmesine ilişkin sınırlamanın, bankalar, işyerleri ve tüketiciler açısından ağır nitelikte bir kısıtlama teşkil etmediği mütalaa edilmektedir.
- (219) Değerlendirilmesi gereken bir diğer husus, bu başlık altında ele alınan sınırlamanın bankaların yanı sıra ödeme kuruluşlarını da kapsayacak şekilde genişletilmesidir. İfade edildiği üzere, Bonus Sözleşmelerinin eki niteliğindeki Ek Sözleşme ile Bonus Programı kapsamındaki bir üye işyerine ikinci bir Bonus özellikli POS'un temin edilemeyeceğine yönelik yasaklamaya ödeme kuruluşları dahil edilmiştir. Bir başka anlatımla Bonus Programı'na dâhil olan bankaların yanı sıra ödeme kuruluşları da hâlihazırda bir Bonus Programı üyesi ile anlaşması olan üye işyerleri ile anlaşma sağlayamayacaktır. Ödeme kuruluşları da tıpkı program üyesi bankalar gibi ilgili mevzuat hükümleri uyarınca ödeme hizmet sağlayıcısı konumunda olup bankalarla birlikte üye işyeri edinme faaliyeti yürütmektedir. Dolayısıyla üye işyeri edinme faaliyetlerinde bankalar ile rakip olan ödeme kuruluşlarının Bonus Programı kapsamında bankalar ile aynı koşullar altında faaliyet göstermesinin sağlanması, taraflar arasında eşit bir rekabet düzleminin oluşturulması ve Bonus Programı'nın bütünlüğünün korunması adına makul bir uygulama olarak görülebilecektir. Kaldı ki ödeme kuruluşlarının Bonus POS'u tedarik edebileceği bankalara yönelik herhangi bir sınırlama bulunmamakta olup ödeme kuruluşları aynı anda birden çok Bonus bankasından POS temin edebilmektedir. Nitekim yukarıda yer verildiği üzere Ödeme Hizmetleri Yönetmeliği'nin 8. maddesi uyarınca, bir banka kendisinden talep etmesi durumunda ödeme kuruluşuna kabul hizmeti sağlayabilmesi için gerekli altyapıyı temin etmekle yükümlüdür. Aynı zamanda, program üyesi bankalar açısından geçerli olan *"bir üye işyeri ile Bonus Kart kabulü dışındaki üye işyeri ilişkilerini, Platform Bankalarının Bonus Kart dışındaki diğer kartları da dahil olmak üzere serbestçe belirleyebilecekleri"* kuralı, ödeme kuruluşları için de geçerlidir. Diğer bir ifadeyle, ödeme kuruluşları edindikleri alt üye işyerleri ile gerek program üyesi bankaların Bonus

kartları dışındaki kart kabul ilişkilerini gerek diğer bankalar ve kuruluşlar tarafından çıkartılan kartlara yönelik ilişkileri serbestçe belirlemeye devam edebileceklerdir.

- (220) Tüm bu açıklamalar doğrultusunda, Bonus Programı kapsamında bankaların tabii olduğu bir üye işyerinde birden fazla bankanın aynı anda hizmet sunamaması yönündeki sınırlamanın ödeme kuruluşları açısından da geçerli olmasının, bankalar ile ödeme kuruluşlarının kabul hizmetleri bakımından rakip konumunda oluşu dikkate alınarak Bonus Programı'nın bütünlüğünün ve sürdürülebilirliğinin sağlanması bakımından tutarlı olduğu değerlendirilmektedir.
- (221) Yukarıda yer verilen açıklamalar doğrultusunda konuyu değerlendirmek gerekirse, bir üye işyeri ile Bonus Programı üyesi birden fazla bankanın veya ödeme kuruluşunun aynı anda çalışmamasına ilişkin sınırlama, Bonus Programı'nın temel amacı olan, bir bankanın programa dâhil diğer bankaların üye işyerleri ile ayrıca bir anlaşma yapmaksızın kendi kart hamillerini Bonus kart özelliklerinden faydalandırması amacı ile tutarlıdır. Nitekim yukarıda bireysel muafiyetin ilk koşuluna yönelik değerlendirmelerde yer verildiği üzere, Bonus markası altında bankalar arasındaki iş birliğinin doğurduğu en büyük etkinlik kazanımı, Bonus bankalarının ilave bir yatırım yapmasına gerek kalmaksızın ve operasyonel birçok süreci yönetmek zorunda kalmaksızın Bonus Programı kapsamındaki tüm üye işyeri ağına tüm Bonus bankaları tarafından ihraç edilen kredi kartlarının taksitli alışverişlerde kabul edilmesi ve buna bağlı olarak bankaların maliyet tasarrufu elde etmesidir. Bunun bir yansıması olarak ilgili bankaların kart hamilleri, geniş bir üye işyeri ağına taksitli alışveriş yapabilmekte, bu alışverişlerden Bonus puan kazanabilmektedir. Bonus bankalarının üye işyerleri de yine söz konusu iş birliği sayesinde çok daha fazla sayıdaki müşteriye taksitli alışveriş imkânı sunabilmekte ve buna bağlı olarak cirolarını yükseltebilmektedir. Bonus Programı kapsamında ortaya çıkan söz konusu olumlu etkilerin pazarda azami derecede kendini göstermesi, Bonus Programı'nın üye işyeri ağının genişliği ile doğrudan ilişkilidir. Bonus Programı'na dâhil olan işyeri sayısının artması ise programa dâhil olan bankaların, hâlihazırda Bonus Programı'nın üye işyerine ağına dâhil olan işyerlerinden ziyade bu ağ içinde yer almayan işyerlerine yönelik müşteri edinimine ağırlık vermelerini gerektirmektedir. Zira aksi bir uygulamanın varlığı halinde Bonus Programı'nın var oluş amacı ile çelişen bir durumun ortaya çıkması muhtemel görünmektedir. Nitekim bankaların Bonus Programı kapsamına dâhil edilmek üzere yeni işyerlerine yönelik müşteri edinim faaliyetlerinden ziyade hâlihazırda Bonus üye işyerleri özelinde birbirleri ile rekabete girişmelerinin pazardaki rekabet adına kısa vadeli olumlu yanları bulunsa da söz konusu rekabet, uzun vadede ortak bir marka altında faaliyet gösterilmesine dayalı Bonus Programı'nın dışa karşı büyümesini zayıflatabilecek ve programın bütünlüğü zarar görebilecektir. Böylesi bir senaryoda tek bir işyeri özelinde sayısı altıya kadar çıkabilecek şekilde tekrarlayan nitelikte POS altyapılarının kurulmasıyla karşılaşılabilir olup bu durum ise Bonus Programı kapsamındaki maliyet tasarruflarının ve operasyonel etkinliklerin yok almasına ve program kapsamındaki üye işyeri ağını büyütme odaklı olması gereken yatırım ve harcamaların, program içindeki işyerlerine verimsiz şekilde kanalize olmasına neden olabilecektir. Bu durum ise nihai olarak ilgili iş birliğinin zayıflamasına veya dağılmasına neden olabilecek ve iş birliğinin pazarda doğurduğu etkinlik kazanımları ile tüketici faydasından mahrum kalınabilecektir.
- (222) Konunun bir diğer boyutunu ise üye işyerleri nezdindeki kampanyaların kurgulanması ve bu kampanyaların yönetimi meselesi oluşturmaktadır. Bonus Programı kapsamında program üyesi bankalar, anlaşmalı oldukları üye işyer(ler)i ile mutabık kalmak suretiyle ilgili üye işyer(ler)i özelinde artı taksit, daha fazla Bonus puan kazanımı veya taksit

öteleme gibi bazı dönemsel kampanyalar kurgulayabilmektedir. Örneğin bir Bonus bankası olarak DENİZBANK, kendi üye işyeri ağında yer alan bir işyeri ile anlaşarak ilgili işyerinden alışveriş yapan tüm Bonus kart hamillerinin söz konusu alışverişlerinden ilave Bonus kazanmalarını sağlayacak üç aylık bir kampanya yapabilmektedir. Bu durumda DENİZBANK ve üye işyeri, ilgili kampanyaya ilişkin öncelikle bir maliyet analizi yapmakta ve söz konusu maliyete DENİZBANK ve üye işyerinin hangi oranlarda katlanacağı kararlaştırılmaktadır. Akabinde söz konusu kampanyanın tanıtımı için reklam bütçesi ayrılmakta ve kampanyaya ilişkin olarak yazılı ve görsel medyada tanıtım faaliyeti yürütülmektedir. Keza kampanyaya ilişkin olarak yaşanabilecek olası aksaklıklara ilişkin DENİZBANK ve ilgili üye işyerinin hak ve sorumlulukları tayin edilmekte ve kampanya dönemi boyunca her iki tarafın da kampanya şartlarına bağlı kalarak ilgili kampanyadan azami seviyede fayda sağlanması yönünde çaba sarf etmesi beklenmektedir. Kampanyaların kurgulanması ve yönetimine ilişkin söz konusu tüm bu süreçler, banka ile üye işyerinin yakın bir iş birliği yürütmesini ve özellikle üye işyerinin ilgili kampanyaya odaklanmasını gerektirmektedir. Bu çerçevede bir üye işyerine aynı dönemde birden fazla Bonus bankasının hizmet sunması ve bu kapsamda ilgili işyerinde farklı Bonus bankaları özelinde farklı kampanyaların aynı anda yürütülmesi, hem ilgili üye işyerinin çok sayıda kampanya kapsamında kendisine düşen maliyet harcamalarını karşılama zorlaştıracak hem de söz konusu kampanyalara odaklanıp kampanyanın başarısı için gereken çabayı sarf etmesini zorlaştırabilecektir. Keza söz konusu durum bazı açılardan Bonus kart hamilleri için kafa karışıklığına yol açabilecek olup ortak bir kart programı olan Bonus Programı'nın bütünlüğü ve tüketici nezdindeki algısı zarar görebilecektir. Buna ilaveten, bir üye işyeri özelinde birden çok Bonus bankasının faal olması, bir banka tarafından ilgili işyeri özelindeki kampanya dolayısıyla yapılan reklam ve kampanya tanıtım faaliyetlerinden ilgili işyerine hizmet sunan ve herhangi bir reklam ya da kampanya tanıtım harcaması yapmayan bankaların faydalanmasına yol açabilecek ve bu durum "bedavacılık sorunu" yaşanmasına neden olabilecektir.

- (223) Sonuç olarak, bankaların ve ödeme kuruluşlarının üye işyeri edinim faaliyetlerini sınırlandıran Bonus Sözleşmesi'nin ilgili hükümlerinin, bireysel muafiyetin ilk iki olumlu koşulunun sağlanması için gereğinden fazla rekabeti sınırlayıcı nitelikte olmadığı, program bünyesinde katlanılan maliyetlerin geri dönüşünün sağlanabilmesi ve iş birliği ile ortaya çıkması beklenen etkinliklerin elde edilebilmesi için makul ve ölçülü olduğu değerlendirilmektedir.
- (224) İncelemeye konu Bonus Sözleşmelerinde yer alan ve üye işyerlerine birden fazla banka/ödeme kuruluşu tarafından hizmet sunulmamasına ilişkin sınırlamalar, Bonus işyerlerinin üye işyeri sözleşmesinin sonlanmasından itibaren bir ay süre ile devam etmektedir. Bir başka deyişle bir işyerinin Bonus Programı ağına dâhil olmasını sağlayan üye işyeri sözleşmesinin herhangi bir sebeple sonlanması halinde, sonlanma tarihinden itibaren sözleşmede belirtilen bir aylık süre boyunca program üyesi diğer bankaların ve bu bankaların sözleşme imzaladıkları ödeme kuruluşlarının ilgili işyeri ile Bonus Programı'na katılım amacı ile görüşme yapması veya işyerini Bonus Programı'na dâhil etmesi yasaklanmıştır. Örnek vermek gerekirse, yukarıda yer verildiği üzere GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesi'nin 5.1.3 numaralı maddesinde;

"Tarafklar, Garanti tarafından Web üyesi yapılmış veya bu Sözleşmenin devamı süresince Tarafklar'dan veya diğer Platform Üyelerinden herhangi biri tarafından Web Üyesi yapılmış Üye İşyerleri'nin Web Üyeliğinin her ne şekilde olursa olsun sona ermesi halinde sona ermeyi izleyen 1 (bir) ay süre ile söz konusu Üye

İşyeri'nin Bonus Kredi Kartı Programı'na girmesi amacı ile görüşme yapamazlar, ve bu süre sonuna değin Web'e dahil edemezler."

hükmü yer almaktadır. İlgili bekleme süresine bankaların yanı sıra ödeme kuruluşlarının da tabi olmasına ilişkin olarak yine yukarıda yer verildiği üzere GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesi'nin eki niteliğindeki Ek Sözleşmenin 3.1 maddesinde ise;

"Denizbank; bir Platform Üyesi tarafından Web Üyesi yapılmış işyerinin, ilgili Platform Ortağı ile olan sözleşmesinin devamı süresince ilgili Ödeme Kuruluşu ile Bonus Kart kabulüne ve Bonus Kart'a taksit sağlanması amacı ile sözleşme imzalanmaması, Platform Üyesi ile olan sözleşmesinin sona ermesi somasında ise Web'e üye yapılması amacı ile geçerli olan bir aylık bekleme süresine Ödeme Hizmet Sağlayıcılarının da uyacağını, bu hususa imzalayacağı sözleşmelerde yer vereceğini, gerekli kontrolleri sağlayacak süreçler oluşturacağını kabul ve taahhüt eder."

hükmü yer almaktadır.

- (225) Bonus Kredi Kartı Programının 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi Açısından Değerlendirilmesi başlığı altında açıklandığı üzere, bahsi geçen bekleme süresi boyunca üye işyerlerinin herhangi bir Bonus bankasından veya ödeme kuruluşundan hizmet alamaması ve buna bağlı olarak Bonus kredi kartları ile taksitli ödeme alamamasından kaynaklı olarak üye işyerlerinin ciro kaybı tehlikesiyle karşılaşabileceği ve bu durumun üye işyerlerinin hizmet aldıkları Bonus bankası veya ödeme kuruluşunu değiştirebilmeleri noktasında önemli bir geçiş engeli yaratabileceği değerlendirilmektedir.
- (226) Anılan bekleme süresinin Bonus Programı'nın işleyişinde ne gibi etkiler doğurduğuna ilişkin program üyesi bankaların ilettikleri cevabi yazılarda özetle; Bonus Sözleşmeleri ile tayin edilen sürelerin beklenilmesinin günümüz çalışma şartlarına tamamen aykırı olduğu, tüketicilerin ve üye işyerlerinin bu süre dâhilinde Bonus Programı'nın avantajlarından (taksitli satış, artı taksit, Bonus puan kazanımı) mahrum kaldığı, bu durumun üye işyerleri ve tüketicilerin tercihlerinin kısıtlanmasına neden olduğu, Bonus üye işyerlerinin rekabet çerçevesinde program üyesi farklı bankaları tercih edebilmesinin üye işyerlerine fayda sağlayacağı, rekabeti ve hizmet kalitesini artıracığı ve programın istikrarına yönelik bir negatif etki yaratmayacağı ifade edilmiştir.
- (227) Konuya ilişkin ödeme kuruluşlarının gönderdikleri cevabi yazılarda ise özetle;
- İlgili sınırlamanın, işyerlerinin söz konusu bekleme süreleri içinde Bonus kartlarına taksit seçeneğini sunamama şeklinde bir yansımasının olduğu,
 - Bu uygulama nedeniyle işyerlerinin banka değiştirme isteklerinin azaldığı,
 - Hizmet aldığı banka veya ödeme kuruluşunu değiştirmek isteyen işyerlerinin, bekleme süreleri boyunca taksitli işlemler ve sadakat programının kampanyaları bakımından müşteri ve ciro kaybı yaşadığı,
 - E-ticaret alanında faaliyetleri bulunan işyerlerinin, söz konusu bekleme süresi nedeniyle ilave yazılım ve donanım maliyetlerine katlanmak zorunda kaldığı,
 - Söz konusu bekleme sürelerinin bankalar arası rekabeti sınırladığı ve ayrıca ödeme kuruluşları açısından da müşteri ve ciro kaybına neden olduğu
- hususları dile getirilmiştir.
- (228) Dosya kapsamında görüş ve bilgi talep edilen Bonus Programı'na dâhil üye işyerleri tarafından konuya ilişkin genel olarak; bekleme süresi boyunca üye işyerlerinin taksitli

satış yapamadığı ve bu durumun ciro ve operasyonel olarak ciddi bir maliyete sebebiyet vererek üye işyerlerinin ticaretinin devamlılığını olumsuz etkileyebileceği belirtilmiştir. Bunun yanı sıra bazı işyerleri tarafından gönderilen cevabi yazılarda, anılan kısıtlamaya ilişkin bir hükmün sözleşmelerinde bulunmamakta olduğu ifade edilmiştir. İlâveten görüşüne başvurulmuş birçok üye işyeri ise çalıştıkları bankayı değiştirme girişiminde bulunmadıkları için konu hakkında olumlu ya da olumsuz bir beyanda bulunamayacaklarını belirtmiştir.

- (229) GARANTİ tarafından sunulan bildirim formunda bekleme süresine ilişkin sınırlamanın esasında program üyesi bankaların birbirlerinin üye işyerlerine hizmet sunmasını engelleyen kısıtlama ile aynı amaca hizmet ettiği, dolayısıyla bekleme süresinin bankaların sisteme girişini ya da üye işyerlerinin bankalarla çalışmasını engellemeye yönelik olmayıp Bonus markası ve programının korunmasına yönelik olduğu, bankaları marka içi rekabetten ziyade çok markalı kredi kartları pazarında yeni üye işyeri ağı yaratmaya ilişkin rekabete yönlendirdiği ve bedavacılık sorunun önüne geçilmesi amacıyla hizmet ettiği belirtilmiştir. İlâveten GARANTİ kredi kartları ile gerçekleşen işlemlerin taksitli işlem oranının yaklaşık %(.....) seviyesinde olduğu dikkate alındığında; tek çekim işlemleri kabul etmesinde herhangi bir engel bulunmayan işyerlerinin, bekleme süresi boyunca taksitli işlem alamamasından kaynaklı olarak büyük bir ciro kaybı yaşamayacağı ve bu nedenle bekleme süresinin rekabeti önemli ölçüde kısıtlayacak bir etki veya geçiş maliyeti yaratmayacağı ifade edilmiştir.
- (230) Yukarıda değinildiği üzere, işyerleri, Bonus Programı'na ilk kez dâhil oldukları dönemde banka veya ödeme kuruluşları ile görüşerek en rekabetçi koşulları sunan teşebbüs ile anlaşma yapabilme serbestisine sahip olup bu bakımdan marka içi rekabetin esasında anlaşmanın ilk kez tesis edildiği süreçte gerçekleşmektedir. Bu noktada incelenmesi gereken, her bir üye işyerine sadece tek bir Bonus bankası veya ödeme kuruluşu tarafından hizmet sunulmasına yönelik söz konusu sınırlamanın, ilgili üye işyerinin hizmet aldığı Bonus bankasını serbestçe değiştirebilmesinin önüne geçecek uygulamalarla birlikte uygulamaya koyulup koyulmadığı ve bu yolla rekabetin gereğinden fazla sınırlandırılıp sınırlandırılmadığıdır. Bu kapsamda üye işyerlerinin birden fazla sağlayıcıdan aynı anda hizmet alamamasına yönelik sınırlamaya ilişkin yukarıda yer verilen objektif gerekçelerin, üye işyeri sözleşmesi sona eren işyerlerine hizmet sunulabilmesini bir aylık sürenin geçmesi şartına bağlı tutan sözleşme hükümleri için de geçerli olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir. Zira bankalar arası geçişi zorlaştıran şartların varlığı, programa bir kez dâhil olunduktan sonra devam eden süreçte sürekli olarak aynı banka ile çalışılması şeklinde bir sonuç doğurduğu takdirde, sürecin en başında gerçekleştiği öngörülen rekabetçi sürecin sonrasında kati olarak sonlanmasına sebep olabilecektir.
- (231) Söz konusu açıklamalar ışığında Bonus Sözleşmelerinde öngörülen bir aylık bekleme süresi ele alındığında, Bonus Programı'na dâhil bir işyerinin mevcut banka veya ödeme kuruluşu ile sözleşmesinin sonlanması durumunda bu işyeri ile Bonus Programı kapsamında yeni bir üye işyeri ilişkisinin kurulmasının bir ay boyunca yasaklanması, ilgili işyerinin bu süre boyunca Bonus markalı kredi kartlarıyla taksitli ödeme alamaması sonucunu doğurmaktadır. Zira ilgili bölümlerde değinildiği üzere Bonus Programı kapsamında taksitli ödemeler, yalnızca on-us olarak yapılan veya TakasNet üzerinden yapılan işlemlerde mümkün olmaktadır. Bu durumda işyerinin Bonus markalı kredi kartları ile taksitli ödeme alabilmesi için mutlaka bir Bonus POS'u bulundurması gerekmektedir. Bununla beraber işyerleri, tek çekim ödemeleri herhangi bir banka POS'undan geçirebilmektedir. Dolayısıyla tek çekim ödemeler için Bonus POS'u bulundurma zorunluluğu bulunmamaktadır.

- (232) Yukarıda İlgili Ürün Pazarları ve İlgili Coğrafi Pazar başlığı altında belirtildiği üzere, tek çekim ödemeler yalnızca hesap kesim tarihine kadar sınırlı bir vade imkânı tanırken taksitli ödemeler daha uzun vade imkânı sunmakta ve bu yönüyle tek çekim ödemelerden farklılaşmaktadır. Nitekim tek çekim ödemelerin ödeme aracı işlevi ön plana çıkarken taksitli ödemelerin ise kredi sağlama işlevi ön plana çıkmaktadır. Bu sebeple taksitli ve tek çekim ödemeler farklı ilgili ürün pazarları olarak tanımlanmıştır. Bu bakımdan her ne kadar Bonus Programı üyesi bankaların ihraç ettiği Bonus markalı kredi kartları ile 2023 yılında yapılan toplam harcamaların %(...) tek çekim, %(...) ise taksitli işlem olduğu, bu bakımdan bekleme süresi nedeniyle taksitli işlem alınamamasının üye işyerleri açısından kayda değer bir olumsuz etkiye sahip olmadığı iddia edilebilecekse de iki ödeme yönetimi arasında tüketicinin gözünde ikame edilebilirliğin az olduğu ve tek çekim işlemlere göre sınırlı da olsa taksitli işlemlerin de üye işyerleri açısından önem teşkil ettiği değerlendirilmektedir. Bu bakımdan bir işyerinin bir aylık bekleme süresi boyunca Bonus markalı kredi kartları özelinde taksitli satış yapamaması, ilgili işyerinin önemli derecede ciro ve müşteri kaybetmesine yol açabilecektir. Nitekim özellikle enflasyonist dönemlerde tüketicilerin tek çekim ödemeyi tercih etme eğilimi düşerken taksitli ödeme yönündeki talebi artış göstermekte ve işyerleri nezdinde taksitli işlemlerin bu işyerlerinin toplam cirolarının içindeki payı artabilmektedir. Bu doğrultuda bekleme süresi boyunca işyerlerinin taksitli ödeme gerçekleştirememesinin, meydana getirdiği müşteri ve ciro kaybı tehlikesi nedeniyle işyerleri için ciddi bir geçiş engeli/maliyeti oluşturduğu değerlendirilmektedir. Dolayısıyla bir Bonus üye işyeri, hâlihazırda çalışmakta olduğu banka veya ödeme kuruluşu ile arasındaki üye işyeri ilişkisini sonlandırmak istese dahi bekleme süresinin doğurduğu maliyetten ötürü başka bir banka veya ödeme kuruluşu ile çalışmaktan imtina edebilecektir. Bu durum da nihayetinde bir üye işyerinin Bonus Programı'na ilk kez dâhil olduğu dönemde tercih ettiği banka veya ödeme kuruluşunu değiştirme imkânını büyük ölçüde ortadan kaldırmakta ve bankaları/ödeme kuruluşlarını üye işyeri nezdinde fiili olarak münhasır sağlayıcı konumuna getirmektedir.
- (233) Bu noktada konuya ilişkin olarak GARANTİ tarafından öne sürülen bedavacılığın engellenmesine yönelik gerekçe ayrıca ele alınabilecektir. Bekleme süresine ilişkin GARANTİ tarafından yapılan açıklamada; bir Bonus bankasının belli bir üye işyerine yönelik kurguladığı özel kampanya kapsamında ilgili Bonus bankasının özel fiyatlamalarından ve uygulamalarından yararlanılabildiği, söz konusu kampanyanın TV reklamlarında, radyo reklamlarında, vb. platformlarda duyurulduğu, dolayısıyla gerek fiyatlamaya gerekse kampanya duyurularını nedeni ile ilgili Bonus bankasının katlanması gereken bir maliyetin olduğu belirtilmiştir. Buna rağmen işyerinin bir başka Bonus bankası ile Bonus kart kabul anlaşması yapmak suretiyle mevcut üye işyeri ilişkisini herhangi bir bekleme süresine tabi olmaksızın sonlandırmasının, ilgili Bonus bankasının maruz kaldığı maliyete katlanması sonucunu doğurduğu gibi diğer Bonus bankasının veya ödeme kuruluşunun ve Bonus üye işyerinin herhangi bir maliyete katlanmaksızın fayda sağlamasına imkân tanıdığı öne sürülmüştür. Bu bakımdan bir aylık bekleme süresinin, söz konusu bedavacılık sorununun önüne geçmek için getirilen bir sınırlama olduğu iddia edilmiştir.
- (234) İfade edildiği üzere, anılan bekleme süresi bankalar ile yapılan sözleşmeler kapsamında bir ay olarak belirlenmiş olup bu yönüyle GARANTİ'nin, kampanyaların geri dönüşünün sağlanması için bir aylık süreyi yeterli bulduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte üye işyerleri ile imzalanan sözleşmelerin herhangi bir sebep ile sonlanması halinde, taraflar sözleşme uyarınca tayin edilen fesih ihbar sürelerine uymakla yükümlüdür. İlgili işyeri ile üye işyeri ilişkisi bulunan bankanın fesih ihbar

süresi boyunca ticari koşullarını şekillendirebileceği, kampanyaların sözleşmenin sona erme tarihinde sonlanacak şekilde kurgulanabileceği ve böylelikle kampanyalar için katlanılan maliyetlerin geri dönüşünün sağlanabileceği değerlendirilmektedir. Bir başka deyişle sözleşmesel ilişkilerde yer alan fesih ihbar sürelerinin, kampanya için yapılan maliyetlerin kurtarılması adına öngörüldüğü ifade edilen bekleme süresi ile aynı işlevi sağlayabilecek nitelikte olduğu söylenebilecektir. Bu bağlamda yukarıda Sektöre ve Mevzuata İlişkin Bilgi başlığı altında yer verilen ve ödeme hizmeti sağlayıcısı ile ödeme hizmeti kullanıcısı/elektronik para kullanıcısı olan müşteri arasında akdedilen “çerçeve sözleşme”lerin feshine ilişkin Ödeme Hizmetleri Yönetmeliği'nin 45. maddesi vd. hükümlerine değinilmesi gerekmektedir. Buna göre çerçeve sözleşmelerde taraflar, ihbar süresini bir ayı geçmeyecek şekilde kararlaştırabilmekte; tarafların ihbar süresini kararlaştırmamış olmaları halinde ise müşteriler sözleşmeyi istedikleri zaman feshedebilme hakkına sahip olabilmektedir. Diğer yandan, ödeme hizmeti sağlayıcısının fesih için gerekli altyapıyı tesis etmesi ve müşterinin fesih talebi ulaştıktan sonra bu talebi yerine getirmek amacıyla mümkün olan en kısa sürede fesih işleminin gerekliliklerini yerine getireceği belirtilmektedir. Öte yandan, Bonus Programı'na üye bankalardan GARANTİ ve DENİZBANK'ın üye işyerleri ile akdettikleri standart formattaki sözleşmeler incelendiğinde ise bahse konu sözleşmelerde olağan fesih halinin özel olarak düzenlendiği görülmektedir. DENİZBANK'ın üye işyerleri ile akdettiği sözleşmenin 17. maddesi ve GARANTİ'nin üye işyerleri ile akdettiği sözleşmenin 21. maddesi uyarınca; üye işyeri, sözleşme süresi sona ermeden en az 30 gün önce bankaya yazılı ihbarda bulunmak suretiyle, banka ise herhangi bir neden göstermeksizin dilediği anda sözleşmeyi tek taraflı olarak feshedebilmektedir. Tüm bu açıklamalar ışığında, üye işyeri bakımından fesih talebinde bulunulabilmesi için otuz günlük ihbar süresi öngörülmesi ve banka bakımından ihbar süresi öngörülmezsizin fesih hakkı tanınması hususları bir arada değerlendirildiğinde, bekleme süresi olmaksızın da yasal çerçevesi açığa kavuşturulan fesih ihbar süreleri ve ihtar süreleri boyunca kampanyalara yapılan yatırımların kurtarılması için gerekli çalışmaların yürütülebileceği değerlendirilmektedir.

- (235) Kaldı ki bir Bonus bankası ile bu bankanın üye işyeri arasında ortak mutabakatı gerektiren kampanyalar kapsamında tarafların ilgili kampanyanın etkinliğine ters düşebilecek, taraflardan birinin sebepsiz zenginleşmesine neden olabilecek veya kampanyanın tesisine ilişkin taraflar arasındaki sözleşmeye aykırılık teşkil edebilecek hususların, Ticaret Hukuku ve Borçlar Hukuku genel hükümlerine göre çözüme kavuşturulmasının mümkün olduğu değerlendirilmektedir.
- (236) Bunun yanı sıra Bonus Programı kapsamında belli üye işyer(ler)i veya belli bir sektör özelinde tesis edilen kampanyaların genellikle uzun dönemleri kapsamadığı, çoğu durumda ancak bir aylık süre boyunca geçerli olduğu dikkate alındığında; bir üye işyerinin hizmet aldığı Bonus bankasını herhangi bir bekleme süresine tabi olmaksızın değiştirmesinin, ilgili işyeri nezdindeki kampanyaların etkinliğine önemli ölçüde zarar verilmesi veya taraflar arasında bedavacılık sorununa neden olunması sonuçlarına yol açmasının mümkün olmayacağı mütalaa edilmektedir. Sonuç olarak kampanya maliyetlerinin ve bedavacılık sorununun, bir aylık bekleme süresinin tayin edilmesinin gerekçesi olarak görülemeyeceği değerlendirilmektedir.
- (237) Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler doğrultusunda; bekleme süresine ilişkin sınırlamanın, bankaların birbirlerinin üye işyerlerine hizmet sunmasını engelleyen kısıtlama ile aynı amaca hizmet ettiği yönündeki argümana katılmak mümkün görünmemektedir. Bir üye işyerinin tek bir banka veya ödeme kuruluşu ile çalışması halinde, ilgili işyerinde Bonus Programı'nın varlığı tesis edildiğinden ve

tüketiciler Bonus Programı'nın imkânlarından faydalandığından aynı işyerinin program üyesi ikinci bir banka veya ödeme kuruluşu ile anlaşma yapmamasına yönelik sınırlama, programın kuruluş amacı ile ilişkilendirilebilmekte ve etkinlik kazanımlarının sağlanması için makul ve ölçülü bir sınırlama olarak değerlendirilmektedir. Öte yandan bekleme süresi, mevcut durumda tek bir banka veya ödeme kuruluşu ile çalışan üye işyerinin, sürekli olarak ilgili sağlayıcıya bağlı kalmasına sebep olmaktadır ki bu durum programın sağlayacağı maliyet etkinliği ve tüketici faydası ile ilişkilendirilememektedir. Nitekim bekleme süresi olmaksızın aynı etkinliklerin kazanılamayacağını gösteren aksi bir gösterge bulunmamaktadır. Dolayısıyla üye işyeri ilişkisi sona ermiş işyerlerine Bonus Programı kapsamında belirli sürelerle hizmet sunulmasının yasaklanması, etkinlik argümanları ile desteklenememektedir. Zira bu sınırlamanın yokluğunda da üye işyerleri yalnızca tek bir banka veya ödeme kuruluşu ile çalışmaya devam edecek ve böylelikle Bonus Programı'nın amaçladığı faydalar yine elde edilebilecektir. Bu kapsamda incelemeye konu iş birliğinden elde edilmesi amaçlanan etkinliklerin sağlanması için bir üye işyerine Bonus Programı kapsamında hizmet sunacak teşebbüs sayısında sınırlamaya gidilmesi objektif gerekçelere dayanmakla birlikte, üye işyeri sözleşmesinin sonlanmasının ardından işyerinin program dâhilinde başka bir banka veya ödeme kuruluşu ile bekleme süresine tabi olmaksızın görüşme yapabilmesi ve yeni bir sözleşmesel ilişki kurabilmesinin bu etkinliklerin sağlanmasına hâlel getirmeyeceği, aksine iş birliğinin rekabet karşıtı etkilerini en aza indireceği değerlendirilmektedir.

(238) Bu bağlamda Bonus Programı kapsamında hâlihazırda bir program üyesi banka veya ödeme kuruluşu ile üye işyeri ilişkisi devam eden işyerlerinin, sağlayıcı değiştirmesinin önündeki engellerin kaldırılması adına, diğer rakip sağlayıcılar ile görüşüp teklif almasının mümkün olması önem taşımaktadır. Detaylandırmak gerekirse, hâlihazırda programa dâhil olmuş üye işyerlerine diğer program bankaları ve ödeme kuruluşları tarafından, kendi aktif çabaları ile teklif sunulmamasının programın işleyişi bakımından makul ve ölçülü olabileceği düşünülmeyle birlikte sözleşmesel ilişkisini sonlandırmak isteyen üye işyerlerinin, eski sözleşmenin sonlanması ile yeni sözleşmenin tesisi arasında geçen sürede taksitli alışveriş imkânı sunmaktan mahrum kalmaması için üye işyeri ilişkisi devam ederken diğer sağlayıcılardan teklif almak için görüşme yapma hakkının saklı kalması gerekir.

(239) Sonuç itibarıyla, bir aylık bekleme süresinin ve sözleşme süresi boyunca üye işyerlerinin rakip sağlayıcılardan teklif alamamasının, üye işyerlerinin POS hizmeti aldığı banka veya ödeme kuruluşunu değiştirmesini zorlaştırdığı, bu durumun marka içinde göz ardı edilemeyecek seviyede bir sınırlamaya sebep olduğu, zira uygulamanın fiiliyatta münhasıran tek bir sağlayıcıya bağlı kalma durumunu ortaya çıkarabildiği, bu sınırlama olmaksızın da program kapsamında öngörülen faydaların sağlanabileceği, bu sebeplerle bekleme süresine yönelik uygulamanın muafiyetin ilk iki koşulunun sağlanması için rekabeti en az sınırlayıcı yöntem olarak görülemeyeceği değerlendirilmektedir.

- **Bonus Bankalarının Başka Bir Ortak Markalı Kredi Kartı Programında Yer Almasının Sözleşme Fesih Sebebi Sayılması ve Kart Çevirme Süreleri**

(240) Bonus Sözleşmelerinde yer alan ve bireysel muafiyetin son koşulu çerçevesinde incelenmesi gereken bir diğer sınırlama, program üyesi bankaların başka bir ortak markalı kredi kartı programında (sadakat programı) yer almasını sözleşme fesih sebebi olarak düzenleyen sözleşme hükümleridir. Örnek vermek gerekirse GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesi'nin 14.3 maddesinde,

DENİZBANK'ın bir başka banka ile benzer nitelikte bir sözleşme imzaladığını kamuoyuna açıklaması veya GARANTİ'ye bildirmesi veya GARANTİ'nin bu konuda edindiği bilginin DENİZBANK tarafından teyit edilmesi halinde GARANTİ'nin, DENİZBANK ile arasındaki Bonus Sözleşmesi'ni 45 gün önceden yapacağı ihbarla sona erdirebileceği hüküm altına alınmıştır. GARANTİ ile program üyesi diğer bankalar arasındaki sözleşmelerde de benzer hükümler yer almakta olup bu yönüyle anılan sözleşmelerde, Bonus Programı'na katılan bankalar aleyhine başka markalı kredi kartı programları bünyesinde faaliyet gösterilmesinin yasaklanması yönünde rekabet etmeme yükümlülüklerine yer verildiği anlaşılmaktadır.

- (241) Söz konusu sınırlamanın bir yansıması olarak Bonus Programı kapsamında yer alan üye işyerleri, örneğin World markalı kredi kartları ile taksitli ödeme alabilmek için World Programında yer alan bir banka veya ödeme kuruluşundan ayrıca POS hizmeti almak zorunda kalmakta ve bu durum üye işyeri açısından ilave entegrasyon maliyetleri doğurabilmektedir. Öte yandan söz konusu sınırlama sadece Bonus bankaları için geçerli olup Bonus bankalarından POS temin edip bu POS'ları alt üye işyerlerinin kullanımına sunan ödeme kuruluşları için geçerli değildir. Nitekim ödeme kuruluşlarının temel çalışma modeli, işyerlerinin tek bir entegrasyon üzerinden çok sayıda farklı kart programına ait kredi kartları ile tek çekim ve taksitli ödeme alabilmesini sağlamak olup GARANTİ tarafından da bu husus gözetilerek ödeme kuruluşlarının farklı ortak markalı kart programı altında faaliyet göstermelerine yönelik herhangi bir sınırlama getirilmemiştir. Bu bakımdan, yukarıda ifade edildiği üzere bahsi geçen sınırlama nedeniyle bir üye işyeri her ne kadar tek bir Bonus bankası üzerinden birden çok kart programına entegre olamasa da söz konusu üye işyeri, tek bir ödeme kuruluşu üzerinden çok sayıda kart programına entegre olabilmektedir.
- (242) Dosya kapsamında yapılan araştırmalar çerçevesinde ilgili sınırlamaya yönelik görüş ve değerlendirmelerini sunmaları için Bonus Programı üyesi bankalardan bilgi talep edilmiş olup anılan bilgi talebine yönelik bankalardan gelen cevabi yazıların içeriklerine aşağıda yer verilmektedir.
- (243) (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda konuya ilişkin olarak;
- Tek bir banka içerisinde birden fazla ortak markalı kart programında bulunmasının, hem bankanın sunduğu değer önerilerinde hem de müşterinin tercih ve kullanımında aykırılıklara sebep olabileceği,
 - Bankaların birden fazla ortak markalı kart programının kartını sunabilmesinin önü açılrsa bile birden fazla ortak markalı kart programında faaliyet gösterilmesinin pek mümkün olmayacağı,
 - Bankaların birden fazla ortak markalı kredi kartı programını kart hamillerine sunduğu durumda teknik altyapı, pazarlama, operasyon gibi temel maliyetlerin tekrar eder şekilde oluşmasına sebep olabileceğinden bir bankanın birden fazla ortak markalı kart programında yer almasının rasyonel bir çözüm olmayacağı
- ifade edilmiştir.
- (244) (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda konuya ilişkin olarak;
- Tüketiciler açısından Türkiye'deki bankalarda hesap açma ve kart talep etme konusundaki uygulamaların liberal olduğu, bir bankanın tek bir sadakat programını uyguluyor olması hususunun tüketiciler üzerinde herhangi bir olumsuz etki yaratmayacağı,

- Bankaların birden fazla sadakat programı çatısı altında ihraç ve kart kabul faaliyetini yürütmesinin ticari ve operasyonel açıdan rasyonel olmadığı, ortak markalı kart programlarının her birinin ayrı ödül/puan havuzu, ayrı kart ve POS kuralları olduğu, dolayısıyla bir bankanın birden fazla ortak markalı kart programında aynı anda bulunmasının verimlilik ve bu programların bankalarla özdeşleşmesi sebebiyle tüketicisi algısı yönünden olumsuz etki yaratabileceği

ifade edilmiştir.

(245) (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda konuya ilişkin olarak;

- Başka kart programına üye olunmasının engellenmesinin, işyerlerinin daha farklı seçenekleri müşterilerine sunmasını engellediği, bu kapsamda müşterilerin başka ortak markalı kart programında yer alan daha avantajlı puan, taksit, indirim gibi kampanyalardan yararlanamamasına neden olduğu,
- Bankalar açısından ise söz konusu sınırlamanın ciro ve pazar payı kaybına yol açtığı,
- Bununla birlikte bankaların birden fazla ortak markalı kart programına üye olmasının ticari ve operasyonel açıdan birçok geliştirme, altyapı değişikliği ve kart sistemi, takas sistemi gibi birçok alanda kökten değişiklik gerektirdiği, dolayısıyla rasyonel olmadığı

ifade edilmiştir.

(246) (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda konuya ilişkin olarak;

- Bankaların birden fazla ortak markalı kart programına dâhil olabilmesi halinde, üye bankalar tarafından tüketicilere daha geniş üye işyeri ağı ile kampanya çeşitliliğini tek kart üzerinden sunabilme imkânının sağlanabileceği,
- Bununla birlikte, bankanın kredi kartlarında tüketicilerine birden çok marka imkânı sunabilmesinden daha mühim olabilecek konunun, müşterilerin kullanmayı istediği karta yeterli kart limitinin sunulup sunulamayacağı olduğu, çünkü 5464 sayılı Kanun uyarınca herhangi bir tüketicinin tek bir toplam kart limitinin olduğu, bu limitlerinde genellikle pazarda daha yüksek paya sahip bankalar tarafından kullanıldığı,
- Öte yandan, mevcutta devam eden ortak markalı kart programlarının (puan kazanımı, kullanımı vb.) birbirinden farklı olduğu değerlendirildiğinde aynı kart üzerinde çalışacak bu programların tüketiciler açısından karışıklığa da sebep olabileceği,
- Ek olarak, bankaların dahil olacakları marka ortaklıklarının her biri için ayrı entegrasyon maliyetinin ve kampanya maliyetinin söz konusu olacağı

ifade edilmiştir.

(247) (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda konuya ilişkin olarak;

- Bonus Programı dışındaki bir kart programına üye olunamamasının farklı marka altında kart ya da POS müşterisi edinimini engellediği,
- Üye işyerlerinin kampanya ve taksitli alışveriş sunabilmek için her kart markasına üye bankalar ile anlaşma yapması gerektiği, bu durumun işyerleri bakımından operasyonel maliyet doğurduğu, tüketicilerin ise her kart programı için farklı bankaya başvuruda bulunması gerektiği ve bunlara ilişkin işlemleri takip etmesi gerektiği,

- Söz konusu sınırlamanın kalkmasının bankalara müşteri edinimi açısından avantaj sağlayacağı, aynı zamanda bu durumun programlar arasındaki rekabeti artırarak Bonus Programı'na üye bankalara GARANTİ tarafından daha rasyonel bir ücretlendirme politikası uygulanmasını sağlayacağı ve azalan maliyetlerin üye işyerlerine ve kart hamillerine daha düşük ücretler şeklinde yansıtacağı hususları

ifade edilmiştir.

(248) (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda konuya ilişkin olarak;

- Operasyonel ve yönetsel zorluklar olmakla beraber birden fazla kart programına aynı anda üye olunmasının tüketiciler açısından faydalı olabileceği, zira bu durumda tüketicilerin istedikleri programı içeren bir kredi kartının sahibi olabilecekleri,
- Bununla birlikte aynı anda birden fazla ortak markalı kart programında faaliyet göstermenin pratikte zor olmasından ötürü bankaların çok fazla ortak markalı kart programı bünyesinde faaliyet göstermesinin sınırlı düzeyde kalacağı

ifade edilmiştir.

(249) (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda konuya ilişkin olarak;

- Program bankasının başka bir program sahibi banka ile anlaşma yapamadığı için üye işyerlerine daha dar kapsamda hizmet verebildiği,
- Bu kural nedeniyle program bankasının, kendisine daha avantajlı fiyat sunabilecek diğer program sahibi bankalar ile anlaşma yapamadığı,
- Söz konusu kuralın kalkması ile tüketicilerin alternatif kart programlarına üye olan işyerlerine daha kolay ulaşabileceği ve üye işyerlerinin müşterilerine alternatif avantajlar sunarak müşteri ağını genişletebileceği,
- Bununla birlikte, birden fazla ortak markalı kart programı ile çalışmanın iletişim, kampanya kurgusu ve takibi, stok takibi, marka imajının devamlılığı vb. operasyonel süreçlerin yönetilmesi açısından rasyonel olmadığı

ifade edilmiştir.

(250) Özet olarak, Bonus bankalarından gelen cevabi yazılarda ağırlıklı olarak; birden fazla kart programına üye olunmasının bankaların daha kolay müşteri edinmelerine olanak sağlayabileceği ve gerek tüketiciler gerek üye işyerleri nezdinde birtakım olumlu sonuçlar doğurabileceği, bununla birlikte söz konusu durumda teknik altyapının geliştirilmesi ile pazarlama ve kampanya yönetimi gibi hususlarda birtakım zorlukların oluşacağı, hâlihazırda üye olunan kart programının devamlılığının sağlanmasının zorlaşacağı, üye işyerleri ve kart hamilleri bakımından kampanya takiplerinin ve katılımlarının karmaşık hale gelebileceği vb. hususlar gerekçesiyle bir bankanın birden fazla ortak markalı kart programında yer almasının rasyonel ve yönetilebilir olmadığı belirtilmiştir.

(251) GARANTİ tarafından gönderilen bildirim formunda ve cevabi yazılarda ise konuya ilişkin olarak;

- Bonus Sözleşmelerinin hiçbirinde program bankalarının sözleşme süresince (veya sözleşmenin sona ermesinden sonra belirli bir süre boyunca) rakip platformlara üye olmasını engelleyen açık bir kısıtlayıcı hükmün bulunmadığı, bununla birlikte, Bonus Sözleşmelerinin "Sözleşmenin Feshi ve Sonuçları"

başlıklı bölümünde program bankasının bu yönde bir girişimde bulunmasının haklı fesih sebebi olarak sayıldığı, dolayısıyla bu hükmün açık bir kısıtlama içermediği,

- İlgili hüküm uyarınca program bankasının rakip bir kart programı ile anlaşması halinde Bonus Sözleşmesi'nin otomatik olarak feshedilmeyeceği, fesih sürecinin GARANTİ'nin yazılı ihbarı üzerine başlayacağı, GARANTİ'nin fesih ihbarında bulunmayıp ilgili Bonus bankasının rakip program ile de anlaşma yapmasını kabul ettiği senaryoda sözleşmenin geçerliliğini koruyacağı,
- Bonus Programı üyesi bankanın rakip bir kart programına geçmeye karar vermesi halinde herhangi bir bekleme süresinin de bulunmadığı,
- Uygulamada bir bankanın birden fazla çok ortak markalı kredi kartı programına üye olmasının hem ticari hem operasyonel sebeplerden ötürü pratikte mümkün görünmediği,
- Nitekim bir kart programına üye olmanın, bankaya getirdiği ekonomik faydaların yanı sıra ciddi bir operasyonel yük de getirdiği, öyle ki söz konusu program üyeliğinin işletilmesi için öncelikle önemli bir altyapı, yazılım ve entegrasyon sürecinin yürütülmesi, banka içerisinde platformdan sorumlu ayrı bir birimin kurulması, ilave çalışan istihdam edilmesi, ilgili kredi kartlarının basılması, marka standartlarına uyumun sağlanması, kampanya ve görsel iletişim kurallarına riayet edilmesi, üye işyeri ve kart sahiplerine ilişkin süreçlerin yürütülmesi, ödül programının yönetimi, ücret ve komisyonların müzakere edilmesi, ilgili düzenleyici otoritelerden izin alınması, gizlilik ve raporlama yükümlülüklerinin yerine getirilmesi gibi bir dizi sürecin yönetilmesinin gerektiği,
- Bu bağlamda, Bonus Programı'nın kurulduğu 2002 yılından bugüne kadar GARANTİ'ye hiçbir Bonus bankası tarafından aynı zamanda rakip bir kart programına da üye olunmasına izin verilmesi yönünde bir talebin gelmediği, bu durumun, birden fazla kart programı altında faaliyet gösterilmesinin ticari ve operasyonel açıdan karlı ve uygulanabilir bulunmadığını ortaya koyduğu,
- Ek olarak, birden fazla kart programına üye olan bir bankanın her bir kart markası bakımından (örneğin Bonus ve World) aynı çaba, özveri ve odaklı çalışmayı yapmasının beklenmesinin gerçekçi olmayacağı ve ticari hayatın genel işleyişine uygun olmadığı ve geçmişte var olmakla birlikte bu tür uygulamaların kısa süreli olduğu⁹⁵,
- Diğer yandan, Bonus bankalarının Bonus Programı'yla birlikte rakip kart programlarına da üye olması halinde kısa zaman içerisinde Bonus Programı'nın başarısının olumsuz etkileneceği ve nihayetinde bu zahmetli ve maliyetli programın sürdürülmesinin GARANTİ açısından ticari bakımdan anlamlı olmaktan çıkabileceği,
- Bu bakımdan Bonus bankalarının GARANTİ ile ortaklığı devam ederken rakip kart programına üye olma talepleri karşısında GARANTİ'ye sözleşmeyi sona erdirme hakkı veren düzenlemelerin rekabeti gereğinden fazla kısıtlayıcı nitelikte olmadığı

⁹⁵ ZİRAAT ile İŞ BANKASI arasında yürütülen çok markalı kredi kartı ortaklığı kapsamında ZİRAAT'in bir yandan Maximum Programına dâhil olmuş iken bir yandan da kendi programını yürüttüğü belirtilmiştir (ZİRAAT hâlihazırda yalnızca kendi kart markası altında faaliyet göstermektedir.).

ifade edilmiştir.

- (252) Yukarıda Bonus Sözleşmelerine yönelik 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında yapılan değerlendirmede belirtildiği üzere, farklı markalı kredi kartı programlarında faaliyet gösterilmesinin sözleşmeler ile kısıtlanmasının, program işleticisi bankalar tarafından, kendi platformunu kuramayan bankaların paylaşılması sonucunu doğurabileceği ve bu yönüyle platformlar arasındaki rekabeti sınırlama potansiyeli barındırdığı değerlendirilmektedir. Söz konusu sınırlama ile Bonus bankalarının kredi kartı ihraç ve kabul faaliyetlerinin sınırlandırılmış olmasının yanı sıra pazarda Bonus Programı'nın dışında kalıp kendi ortak markalı kredi kartı programını oluşturmak isteyen teşebbüslerin faaliyetleri de zorlaştırılmış olmaktadır. Bununla birlikte bahsi geçen rekabet etmeme yükümlülüğünün, marka imajının korunması, programın etkinliğinin artırılması, program içi istikrar ve bütünlüğün sağlanması, kampanyaların kurgulanması ve yönetimi, yatırımların korunması gibi hususlar çerçevesinde bireysel muafiyetin son koşulu olarak anlaşma kapsamında etkinlik artışı ile tüketici faydasının ortaya çıkması adına gerekli ve makul olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.
- (253) Bu noktada ortak markalı kredi kartı programının oluşturulmasındaki temel mantık ve bu programlar ile elde edilmesi amaçlanan faydalar hatırlatılabilecektir. Kararın ilgili bölümlerinde değinildiği üzere, ortak markalı kredi kartı programlarının tesisindeki temel amaç, program üyesi bankaların, programa dâhil diğer bankaların üye işyerleri ile ayrıca bir anlaşma yapmaksızın kendi kart hamillerini ilgili kart programının sunduğu taksitli alışveriş, ödül puan kazanımı gibi imkânlardan geniş bir işyeri ağında geçerli olacak şekilde faydalandırmasıdır. Böylelikle programa üye bankalar, birçok ilave yatırımdan ve operasyonel süreç yönetiminden kaçınarak önemli maliyet tasarrufları elde etmektedir. Bu durumun bir sonucu olarak söz konusu maliyet tasarruflarından elde edilen kaynağın, program kapsamında tüketicilere çeşitli kampanyaların sunulması ve ilgili kart programının üye işyeri ağının genişletilmesi için kullanılması hedeflenmektedir.
- (254) Bir ortak markalı kredi kartı programı kapsamında söz konusu hedeflere ulaşılması, ilgili kart programının üye işyeri ağının genişliği ile doğrudan ilişkilidir. Kart programına dâhil olan işyeri sayısının artması ise programa dâhil olan bankaların, başka bir kart programı kapsamında da faaliyet göstermek yerine hâlihazırda üyesi oldukları kart programına odaklanmasını gerektirmektedir. Zira aksi bir uygulamanın varlığı halinde kart programının var oluş amacı ile çelişen bir durumun ortaya çıkması muhtemeldir. Öyle ki bankalar açısından her ne kadar birden fazla ortak markalı kart programına üye olma durumu müşteri edinimi ve değer sunumu bakımından belli bir miktar olumlu sonuçlar barındırır da bu durum, üye olunan sadakat programının sürdürülebilirliği ve etkinliği açısından verimli olmayacaktır. Nitekim birden fazla programa üye olan bir bankanın, tek bir programa üye olmaya kıyasla ilgili kart programının başarısı için aynı çaba ve özveriyi göstermesinin mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.
- (255) Ortak markalı kredi kartı programları kapsamında programa üye bankalar tarafından çeşitli maliyetlere katlanması ve kart programının başarısı için yoğun operasyonel süreçlerin yürütülmesi gerekmektedir. Üye işyeri ve kart hamili edinimi, üye işyeri ve kart hamili yönetimi, bunlara ilişkin olarak yapılacak kampanyaların finansmanı, reklamı ve iletişimi, ilgili operasyonları gerçekleştirecek personel, altyapı vb. gereklilikler, bankalar için önemli operasyonel süreçler ve maliyet kalemleri olarak sayılabilecektir. Bir bankanın aynı anda birden fazla kart programına üye olması, yukarıda sayılan kampanya, reklam, iletişim, altyapı tesisi, personel istihdamı,

finansman vb. maliyetlerin ve süreçlerin katlanarak artmasına neden olacak ve program bankalarının sahip olduğu kaynakların kart programları arasında bölünmesi sonucunu doğuracaktır. Bu durum, bankaların bir kart programı özelindeki imkânlarının daralmasından kaynaklı olarak ilgili kart programı özelindeki kampanyalarının azalmasına, hizmet sunumundaki etkinliğini kaybetmesine ve buna bağlı olarak tüketici konumundaki kart hamilleri ve üye işyerlerinin olumsuz etkilenmesine yol açabilecektir.

(256) Söz konusu açıklamalar ışığında, Bonus Programı üyesi bankaların, Bonus Programı'nın yanı sıra başka kart programları altında da faaliyet göstermesinin, bazı açılardan kart hamilleri ve üye işyerleri açısından kısa vadeli olumlu yanları bulunsa da bu durum, uzun vadede ortak bir marka altında faaliyet gösterilmesine dayalı olan Bonus Programı'nın dışı karşı büyümesini zayıflatabilecek ve programın bütünlüğünün zarar görmesine neden olabilecektir. Nitekim birden çok kart programı altında faaliyet gösterilmesi, program kapsamındaki üye işyeri ağını büyütmeye odaklı olması gereken yatırım ve harcamaların, farklı programlar altındaki faaliyetlere kanalize olmasını beraberinde getirecektir. Bu durum ise Bonus Programı kapsamındaki iş birliğinin zayıflamasına ve nihai olarak programın dağılmasına neden olarak anılan iş birliğinin pazarda doğurduğu etkinlik kazanımları ile tüketici faydasından mahrum kalınmasına yol açabilecektir. Bu çerçevede bir üye işyerine bir banka tarafından aynı dönemde birden fazla kart programı altında hizmet sunulması ve bu kapsamda ilgili işyerinde tek bir banka üzerinden farklı kart programları özelinde farklı kampanyaların aynı anda yürütülmesi, ilgili bankanın Bonus Programı kapsamındaki kampanyalara odaklanıp kampanyaların başarısı için gereken çabayı sarf etmesini zorlaştırabilecektir.

(257) Kaldı ki başka bir sadakat programı altında faaliyet gösterilmesinin yasaklanmasına yönelik bahsi geçen sınırlama, sadece Bonus bankaları için geçerli olup yukarıda ifade edildiği üzere ödeme kuruluşları, herhangi bir Bonus bankasının POS'unu kendi alt üye işyerlerine kullanıyorsa dahi aynı üye işyerleri özelinde farklı bir kart programının POS'unu da kullanılabilmektedir. Bu bakımdan ödeme kuruluşları aracılığıyla Bonus Programı'na dâhil olmuş üye işyerleri, Bonus POS'u temin ettikleri ödeme kuruluşundan aynı zamanda farklı bir kredi kartı programına (ör. World Programı) yönelik de POS temin edebilmektedir. İlave olarak ödeme kuruluşlarına benzer şekilde Bonus üye işyerleri de anılan sınırlamanın muhatabı olmayıp söz konusu üye işyerleri aynı anda istedikleri kadar ortak markalı kredi kartı programının üye işyeri ağına dâhil olabilmektedir. Nitekim dosya kapsamında yapılan araştırmalar çerçevesinde çeşitli sektörlerden örneklem olarak seçilen önde gelen üye işyerlerinin tamamının, tüketicilere taksitli alışveriş imkânı sunmak üzere üç ve üzeri kart programı ile anlaşma akdettiği tespit edilmiştir. Keza Bonus kart hamillerinin başka bir kart programından kart temin etmesinin önünde de herhangi bir yasaklama veya engel bulunmamaktadır. Nitekim yukarıda yer verildiği üzere, Türkiye'deki kredi kartı hamillerinin yüzde 57'si, farklı bankaların kredi kartlarına aynı anda sahiptir. Bu bakımdan, Bonus bankalarının başka ortak markalı kredi kartı programı altında kart ihraç ve kabul faaliyetlerinde bulunmasının engellenmesi nedeniyle kredi kartı hamilleri ve üye işyerleri nezdinde ortaya çıkabilecek olumsuzlukların, bahsi geçen sınırlamaya ödeme kuruluşları, üye işyerleri ve kredi kartı hamillerinin tabi olmaması nedeniyle en aza indirgeneceği değerlendirilmektedir.

(258) Bu çerçevede, program bankaları tarafından birden fazla kart programına üye olunmasının; kart programlarının temel amaçlarından olan kart programının devamlılığının sağlanması, üye işyeri ağının genişletilmesi, kart hamillerinin memnuniyetinin sağlanması, operasyonel maliyetlerin azaltılması ve marka imajı ile

hizmet standardının korunması gibi amaçlarla örtüşmeyeceği öngörülmektedir. Bu kapsamda, GARANTİ tarafından Bonus Programı üyesi bankalara yönelik olarak getirilen başka kart programına üye olunmamasına ilişkin kuralın; Bonus Programı kapsamında müşterilere kaliteli hizmet sunulması, marka imajının korunması, programın sağlıklı şekilde yönetilmesi, programının devamlılığının ve genişlemesinin sağlanması, yatırımların korunması ve programın etkinliği için belirlenen diğer amaçlara ulaşabilmesi adına gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

- (259) Program üyesi bankaların birden fazla kart programına üye olamamasına ilişkin kuralın, bireysel muafiyetin son koşulu olarak rekabetin zorunlu olandan fazla sınırlandırılmaması koşulunu karşıladığının tespitinin ardından, Bonus bankalarının başka ortak markalı kredi kartı programına üye olması veya kendi ortak markalı kredi kartı programını oluşturması hususu ile yakından ilişkili olan "kart çevirme" sürelerine yönelik Bonus Sözleşmelerindeki düzenlemelere ayrıca değinilebilecektir. Bonus Sözleşmelerindeki ilgili düzenlemelerde, Bonus Sözleşmesi'nin sona ermesi durumunda, sözleşmeye taraf ilgili bankanın, Bonus özellikli kart ihraç etmeyeceği ve mevcut Bonus özellikli kartlarını da sözleşmenin sona erme tarihinden itibaren belirli bir süre içerisinde Bonus markasına yönelik herhangi bir görsel içermeyecek şekilde değiştireceği hüküm altına alınmıştır. Örnek vermek gerekirse GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesi'nin 14.4 numaralı maddesinin (i) bendinde;

"Sözleşme'nin sona ermesi durumunda Denizbank, yeni Bonus Kart basmayacağını, basımı gerçekleştirilen Denizbank Bonus Kartları'nı sona erme süresi içerisinde ve her halükarda Sözleşme'nin sona ermesini takip eden 6 (altı) ay içerisinde "Bonus" ismi ve görseli ihtiva etmeyecek şekilde değiştirmeyi ve Bonus markasını kullanmaya son vereceğini kabul ve taahhüt eder."

hükmü yer almaktadır. Aynı maddenin (ii) bendinde ise kart hamillerinin bilgilendirilmesine ilişkin olarak;

"Sözleşme'nin sona ermesi durumunda Taraflar, sona erme ile ilgili olarak Kart Hamillerine gerekli bildirimlerde bulunmayı, Bonus Kartlarının ilgili Tarafa ait Üye İşyeri nezdinde kullanımı neticesinde Bonus kazanımının ve kullanımının sona erme tarihi itibarıyla sona ereceği hususlarında bilgilendirmeyi kabul ve taahhüt ederler. Taraflar, söz konusu bilgilendirmelerin diğer tarafın ticari itibarına zarar verici mahiyette olamayacağı konusunda mutabık kalmışlardır."

hükmü yer almaktadır. İlgili maddenin (iii) bendinde ise sözleşmenin sona ermesinden sonraki süreçte sözleşme tarafı bankaların taraf olduğu işlemlerin hangi altyapı üzerinden gerçekleştirileceğine ilişkin olarak;

"Taraflar, Sözleşmenin sona erme anından itibaren TakasNet Takas Sisteminin sona ereceği ve işlemlerin yurtiçi-yurt dışı takas sistemleri aracılığı ile yürüyeceği konusunda mutabık kalmışlardır."

düzenlemesi yer almaktadır.

- (260) Söz konusu sözleşme hükümleri uyarınca Bonus Programı'na üye bir banka ile GARANTİ arasındaki Bonus Sözleşmesi'nin sona ermesi durumunda ilgili banka tarafından Bonus markası altında ve Bonus Programı avantajlarını (Bonus üyesi işyerlerinde taksitli alışveriş, Bonus puan kazanımı) haiz olacak şekilde kredi kartı ihraç edilememekte ve yine ilgili banka tarafından, Bonus markalı kredi kartlarıyla taksitli işlem kabul edilememektedir. Keza ilgili banka, Bonus Programı'ndan ayrıldığına ilişkin olarak kendi kredi kartı müşterilerini bilgilendirerek geçmiş dönemde Bonus markası

altında ihraç ettiği kredi kartlarını belli bir süre içinde Bonus logosunun yer almadığı yeni kredi kartları ile değiştirmek zorundadır.

- (261) Dolayısıyla yukarıda arz edildiği üzere, Bonus bankalarının başka bir kart programına üye olabilmesi için halihazırdaki Bonus Programı üyeliğini sonlandırması gerekirken diğer yandan da Bonus Sözleşmesi'nin sona ermesinden kaynaklı olarak halihazırdaki Bonus özellikli kredi kartlarını yeni kredi kartları ile değiştirmek amacıyla spesifik operasyonlar yürütmesi (kart hamillerinin bilgilendirilmesi, kart hamillerinin itirazlarının işleme alınması ve onaylarının alınması, yeni kartların basımı ve dağıtımı, eski kartların kullanıma kapatılması) ve bu durumundan ötürü bazı maliyetlere katlanması gerekmektedir. Bu bakımdan bir Bonus bankasının başka bir kart programına üye olmasının veyahut kendi ortak markalı kredi kartı programını kurmasının önünde önemli geçiş engellerinin bulunduğu değerlendirilmektedir.
- (262) Nitekim yukarıda arz edildiği üzere, başka bir kart programına üye olunması, Bonus Programı üyeliğinin sonlanması anlamına gelecek olup Bonus Programı üyeliğinin sona ermesi durumunda ise kart çevirme süresi olarak ifade edilecek sürede Bonus markalı tüm kredi kartlarının toplatılması, yeni kredi kartlarının basılması, bu kartların kart hamillerine ulaştırılması, kart hamillerinin tüm bu süreç içinde sağlıklı bir şekilde bilgilendirilmesi gibi önemli operasyonel süreçlerin yönetilmesi ve maliyetlere katlanması gerekmektedir. Söz konusu operasyonel süreçlerin yönetilmesi ve gereken maliyetlerin karşılanması ise ilgili bankaya yeterli bir zaman aralığının tanınmasına bağlıdır. İlgili bankaya tüm bu süreçlerin yönetimi ve maliyetlerin karşılanması için yeterli bir zaman aralığının tanınmadığı, diğer bir deyişle kart çevirme sürelerinin kısa belirlendiği durumda ise ilgili bankanın farklı bir kredi kartı programına üye olması veya kendi ortak markalı kredi kartı programını kurmasının önünde bir geçiş engeli meydana gelebilecektir. Bu durum, Bonus bankalarının Bonus Programı'na bağımlı hale gelmesine yol açarak pazardaki rekabeti sınırlandırabilecektir. Kart çevirme süresinin kısalığından bağımsız olarak bir kart programından başka bir kart programına geçiş nedeniyle mevcut kredi kartı müşterileri ile üye işyerleri nezdinde memnuniyetsizliğin ortaya çıkması ve buna bağlı olarak müşteri ve ciro kaybı yaşanması riskinin yüksek olduğu göz önünde bulundurulduğunda, kart çevirme süresinin kısa tutulmasının, mevcut geçiş engellerinin daha da derinleşmesine neden olacağı değerlendirilmektedir.
- (263) Söz konusu açıklamalar ışığında, bireysel muafiyetin son koşulu olarak Bonus Sözleşmeleri kapsamında etkinlik kazanımı ve tüketici faydası elde edilmesi adına Bonus Sözleşmelerinde yer verilen kart çevirme sürelerinin rekabeti zorunlu olandan fazla kısıtlayıp kısıtlamadığı, bu kapsamda söz konusu sürelerin operasyonel süreçlerin yönetimi ve gereken maliyetlerin karşılanması için makul olup olmadığı ve Bonus bankalarının başka bir kart programına geçiş yapmasını önemli ölçüde zorlaştırıp zorlaştırmadığı incelenmelidir.
- (264) GARANTİ ile Bonus Programı üyesi bankalar arasındaki Bonus Sözleşmeleri incelendiğinde, kart çevirme süresinin ALTERNATİF, DENİZBANK, ICBC, ING, ŞEKERBANK ve TÜRKİYE FİNANS için altı ay, TEB için ise dokuz ay olarak belirlendiği görülmektedir. İlave olarak, Bonus Sözleşmelerinde Bonus bankalarının bir başka banka ile Bonus Programı'na benzer nitelikte bir sözleşme imzaladığını kamuoyuna açıklaması veya GARANTİ'ye bildirmesi veya GARANTİ'nin bu konuda edindiği bilginin ilgili Bonus bankası tarafından teyit edilmesi halinde GARANTİ'nin, ilgili Bonus bankası ile arasındaki Bonus Sözleşmesi'ni 45 gün önceden yapacağı ihbarla sona erdirebileceği belirtilmiştir. Bu bakımdan Bonus bankalarının, başka bir

kart programına geçmeye karar vermesi durumunda kartların çevrilmesi için gereken operasyonel süreçlerin yürütülmesi adına yukarıda belirtilen altı ve dokuz aylık kart çevirme sürelerine ilave olarak 45 günlük fesih ihbar süresinden de faydalanabileceği değerlendirilmektedir. Bu yönüyle kart çevirme süresinin ALTERNATİF, DENİZBANK, ICBC, ING, ŞEKERBANK ve TÜRKİYE FİNANS için toplamda 45 gün + 6 ay, TEB için ise toplamda 45 gün + 9 ay olarak hesaplanması mümkündür.

- (265) Bonus bankalarının kart çevirme sürelerinin ne olduğunun netleştirilmesinin akabinde, ilgili sürelerin, gerekli operasyonel süreçlerin yürütülmesi ve ortaya çıkan maliyetlerin karşılanması adına yeterli olup olmadığı ele alınmalıdır. Bu kapsamda ilk olarak program bankaları tarafından kart çevirme sürecinde yapılması gereken operasyonlara değinilmesi önem arz etmektedir. Bonus Sözleşmesi'nin sona ermesine bağlı olarak mevcut Bonus markalı kredi kartlarını yenilemek için Bonus bankaları tarafından; yeni kart programı anlaşmalarının yapılması, yeni kart programına yönelik reklam ve tanıtım faaliyetlerinde bulunulması, mevcut kredi kartı hamillerinin süreç hakkında bilgilendirilmesi, kart şemaları (Mastercard, Visa, Troy, vb.) ile ilgili mutabakatların yapılması, yeni ekstre ve kart tasarımlarının yapılması, yeni kart plastiği basımı, yeni çip stoku tedariki, gerekli ödeme altyapılarının tesis edilmesi, mevcut altyapı teknolojilerinde güncellemelerin yapılması, yeni kredi kartlarının mevcut kredi kartı müşterilerine dağıtımını amacıyla tebligat ve kargo süreçlerinin yönetimi, Bonus markalı kredi kartlarının kullanıma kapatılması ve yeni kredi kartı programı kapsamında yürütülecek faaliyetler adına gerektiği durumda ilave personelin istihdam edilmesi gibi operasyonların yürütülmesi gerekmektedir.
- (266) Kart çevirme sürecinde yürütülmesi gereken operasyonların yanı sıra bu süreçte katlanılması gereken önemli maliyet kalemleri de bulunmaktadır. Maliyet kalemlerinin birinci sırasında ise sayısı milyonlarla ifade edilebilecek olan mevcut kredi kartlarının yeni kredi kartları ile değiştirilmesi amacıyla yeni kredi kartlarının üretimine yönelik giderler gelmektedir. Kredi kartlarının üretimi plastik, çip, logo tasarımı, yazılım, kart şema ücreti vb. maliyetlerin karşılanmasını gerektirmektedir. Kart üretimine yönelik maliyetlerin dışında kart çevirme sürecinde katlanılması gereken diğer başlıca maliyet kalemleri olarak kredi kartı programı değişikliğine bağlı yeni teknik altyapının kurgulanması adına yapılacak yazılım ve donanım harcamaları, yeni kredi kartlarının müşterilere ulaştırılmasına yönelik tebligat ve posta harcamaları, kart programı değişikliğine yönelik tanıtım, bilgilendirme ve reklam harcamaları gibi gider kalemleri sayılabilecektir. Söz konusu tüm bu maliyet kalemleri, bankaların kart çevirme süreci içinde karşılaması gereken yüksek meblağların bulunduğunu ortaya koymaktadır. Nitekim konuya ilişkin olarak TEB ile yapılan toplantıda; normal şartlar altında kart yenileme işlemlerinin beş yıllık dönemler halinde gerçekleştirildiği, hâlihazırda TEB'in 2,5 milyon adedi bulan Bonus özellikli kredi kartını süresi gelmeden çevirmek için; yaklaşık (.....)- (.....) Euro tutarında finansal kaynağa ihtiyaç duyulacağı belirtilmiştir.
- (267) Söz konusu açıklamalar ışığında, kart çevirme sürecinde yürütülmesi gereken kapsamlı operasyonel faaliyetlerin bulunması ve karşılanması gereken yüksek maliyetlerin olması karşısında, Bonus Sözleşmeleri ile bankalara tanınan kart çevirme sürelerinin, bu bankaların rakip kart programlarına geçmekten vazgeçmesine neden olacak ölçüde kısa olmaması gerekmektedir. Bu doğrultuda dosya kapsamında yürütülen araştırmalar çerçevesinde hâlihazırda geçerli olan sürelerin yeterli olup olmadığına yönelik olarak Bonus Programı'na üye bankalardan görüş ve bilgi talebinde bulunulmuştur. Konuya ilişkin olarak;

- (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; tüm kartların değişimi ve yeni kartların basılarak gerekli teknik hususların yerine getirilmesi için ihtiyaç duyulan ideal zaman diliminin toplamda 1 yıl olduğu,
- (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; Bonus logolu kartların değiştirilmesi için (.....) tarafından ihtiyaç duyulan ideal zamanın asgari iki yıl olduğu,
- (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; sözleşmede belirtilen kart çevirme süresinin ilgili operasyonların yürütülmesi için yeterli olduğu,
- (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; bir yıllık kart çevirme süresinin yeterli olacağı düşünülüyor, (.....)'nin (.....) ile akdetmiş olduğu (.....) Ortak Markalı Kredi Kartı Programı İş Birliği Sözleşmesi kapsamında benzer bir uygulamanın söz konusu olduğu, ilgili sözleşmenin sona ermesi durumunda (.....)'nin (.....) özellikli kredi kartlarını sözleşmenin sona erme tarihinden itibaren bir yıllık süre içerisinde kullanıma kapatacağının kararlaştırıldığı,
- (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; ilgili operasyonların yürütülmesi adına toplamda altı aylık sürenin yeterli olduğu,
- (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; sözleşmede belirtilen dokuz aylık kart çevirme süresinin yeterli olmadığı, (.....) kredi kartlarının Bonus logolu kartlara çevrilmesi sürecinde kartların değişiminin yıllara yayıldığı, söz konusu sürecin; "kartların son kullanım tarihi geldikçe yenilenmesi" şeklinde yürütüldüğü,
- (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; kart çevirme sürecinin tüm operasyon ve maliyetler göz önüne alındığında 5 yılda tamamlanabileceği

hususları ifade edilmiştir.

- (268) Bonus bankalarından konuya ilişkin gelen cevabi yazılar incelendiğinde, bazı Bonus bankalarının hâlihazırdaki kart çevirme sürelerini yeterli bulduğu, bazı Bonus bankalarının ise bu sürenin daha uzun (bir yıl, iki yıl veya beş yıl) belirlenmesi gerektiği yönünde görüşe sahip olduğu anlaşılmaktadır. Getirilen bir diğer öneri ise her bir kredi kartının son kullanım tarihi geldikçe yenilenmesi yönündedir. Bu bakımdan konuya ilişkin olarak Bonus bankalarının büyük ölçüde farklı görüşlere sahip olduğu anlaşılmaktadır.
- (269) Bu noktada kart çevirme sürelerinin belirlenmesine ilişkin olarak program üyesi bankalar ile program işleticisi GARANTİ arasında çatışan menfaatlerin bulunduğu belirtilebilecektir. Kart çevirme süresi ne kadar uzun belirlenirse program üyesi bankalar, kendi operasyonel süreçlerini daha uzun bir döneme yayabilmekte ve kart programı değişikliğine bağlı kayıplarını asgariye indirmektedir. Öte yandan GARANTİ açısından ise Bonus Programı'na yönelik yapılan yatırımlarının korunması, bedavacılığın önlenmesi, Bonus markasının imajının korunması, programının sağlıklı şekilde yönetilmesi ve kart hamillerinin yanıtılmaması (artık program üyesi olmayan bankanın halen Bonus özellikli kartlarının olması dolayısıyla) adına artık Bonus Programı üyesi olmayan bir bankanın Bonus logolu kartlarının kullanımdan kalkmasının makul sürelerde tamamlanması önem arz etmektedir. Bu bakımdan, kart çevirme süresinin, Bonus bankalarının başka bir kart programına geçişine engel yaratacak şekilde kısa olmaması gerektiği kadar; söz konusu sürenin, sözleşmenin sona ermesinden itibaren tezahür eden yeni hukuki durum ile mevcut fiili durumun mümkün olan en hızlı sürede uyumlu hale gelmesi adına, zorunlu olandan daha fazla uzun tutulmaması da gerekmektedir.

- (270) Öte yandan, Bonus bankalarından gelen cevabi yazılarda ideal sürenin ne olması gerektiğine yönelik çok farklı görüşlerin bulunduğu da dikkate alındığında, ideal kart çevirme süresinin tam olarak ne olması gerektiği noktasında dosya kapsamında kesin bir sonuca ulaşılamamaktadır. Bununla birlikte, kart çevirme süresinin kısa olmasının pazarda geçiş engeli yaratacağı ve bu yönüyle rekabetin sınırlandırılmasına yol açabileceği düşünüldüğünde, anılan sürenin, bireysel muafiyetin son koşulunun bir gereği olarak Bonus Sözleşmeleri ile amaçlanan etkinlik kazanımı ile tüketici faydasının elde edilmesi için zorunlu olandan daha kısa olmaması gerekmektedir. Bu bakımdan her ne kadar ideal sürenin tayini konusunda kesin bir yargıya ulaşılamasa da mevcut durumda Bonus Programı üyelerinden TEB özelinde ilgili sürenin dokuz ay (+ 45 gün fesih ihbar süresi) olarak belirlenmiş olduğu, bu yönüyle GARANTİ tarafından söz konusu dokuz aylık sürenin Bonus Sözleşmelerinden elde edilmesi amaçlanan faydalara engel teşkil etmediğinin kabul edilmiş olduğu göz önünde bulundurulduğunda; program üyesi diğer altı banka özelinde de anılan sürenin altı ay yerine en az dokuz ay olarak belirlenebileceği ve bu durumun rekabeti daha az sınırlayıcı olmanın yanı sıra ortaya çıkması amaçlanan etkinlik kazanımı ve tüketici faydasına da engel teşkil etmeyecek bir seçenek teşkil edeceği değerlendirilmektedir.
- (271) Sonuç olarak, bir Bonus bankasının aynı anda birden fazla ortak markalı kart programına üye olamamasına ilişkin kuralın rekabeti kısıtlayıcı etkileri olmakla birlikte Bonus Programı ile amaçlanan olumlu sonuçlara ulaşılması adına gerekli olduğu, bununla birlikte, mezkûr kuralla ilişkili olduğu değerlendirilen kart çevirme sürelerine yönelik olarak ise mevcut durumda TEB dışındaki Bonus bankaları özelinde altı ay olarak belirlenen kart çevirme süresinin ilgili bankalar açısından gereğinden fazla bir külfete neden olarak geçiş engeli yaratabileceği, bu bakımdan ilgili sürenin rekabeti daha az sınırlayıcı bir seçenek olarak tüm program bankaları için en az dokuz ay olması gerektiği değerlendirilmektedir.
- (272) Konuyla ilişkili olarak üzerinde durulması gereken son husus ise kart çevirme süresi boyunca ilgili kredi kartlarının taksitli işlemlere açık olup olmayacağı ve Bonus puan kazanımına imkân verip vermeyeceği meselesidir. Kart çevirme süresi boyunca kart çevirmeye konu kredi kartları ile Bonus Programı kapsamında taksitli alışveriş yapıp yapılamayacağı ve bu kredi kartları ile yapılan harcamalardan Bonus puan kazanılıp kazanılamayacağı, Bonus bankalarının, program üyeliğini sonlandırırken göz önünde bulundurmak zorunda olduğu önemli bir husustur. Nitekim Bonus Sözleşmesi sona eren bankanın kredi kartı müşterilerinin, kendilerine yeni kredi kartı ulaştırılana kadar taksitli harcama yapabilme ve ödül puan kazanabilme imkânlarından yoksun kalması, bankaların kredi kartı müşterilerini kaybetmesine yol açabilecek ve bankalar açısından Bonus Programı'ndan çıkışın önünde önemli bir engel teşkil edebilecektir.
- (273) Kurulun geçmiş dönemde Bonus Programı'na yönelik verdiği muafiyet kararlarına konu Bonus Sözleşmelerindeki hükümler incelendiğinde, anılan sözleşmelerin bazılarında, sözleşmesinin sona ermesi durumunda ilgili bankanın ihraç etmiş olduğu kredi kartlarının kart çevirme süresi boyunca Bonus Programı kapsamında TakasNet sisteminde çalışmaya devam edeceğinin veya Bonus puan kazanımına imkân tanıyacağına hüküm altına alındığı görülmektedir. Örnek vermek gerekirse, GARANTİ ile ING arasında 01.10.2013 tarihinde imzalanan Bonus Sözleşmesi'nin⁹⁶ 14.4.3 maddesinde, ING'nin Bonus kredi kartları ile Bonus POS'larının, taraflar arasındaki sözleşmenin sona ermesinden itibaren altı ay boyunca TakasNet sisteminde (o dönemki adıyla Bonus Takas Sistemi) çalışmaya devam edeceği belirtilmiştir. Bir

⁹⁶ İlgili sözleşmeye Kurulun 07.08.2014 tarih ve 14-26/524-232 sayılı kararı ile muafiyet tanınmıştır.

başka örnek olarak GARANTİ ile ICBC arasında 30.04.2012 tarihinde imzalanan Bonus Sözleşmesi'nin 14.4.3 maddesinde, ICBC'nin Bonus kredi kartları ile Bonus POS'larının, taraflar arasındaki sözleşmenin sona ermesinden itibaren dokuz ay boyunca TakasNet sisteminde çalışmaya devam edeceği belirtilmiştir. Keza GARANTİ ile TÜRKİYE FİNANS arasında 09.05.2014 tarihinde imzalanan Bonus Sözleşmesi'nin 14.4.3 maddesinde de taraflar arasındaki sözleşmenin sona erme tarihinden itibaren dokuz ay boyunca TakasNet sisteminin açık kalmaya devam edeceği hüküm altına alınmıştır. İlaveten aynı sözleşmenin 14.4.2 maddesinde ise yine sözleşmenin sona erme tarihinden itibaren dokuz ay boyunca TÜRKİYE FİNANS'ın Bonus kredi kartları ile Bonus puan kazanımının devam edeceği belirtilmiştir. Öte yandan diğer program üyesi bankalar ile akdedilen Bonus Sözleşmelerinde ise yukarıda yer verilen örneklerin aksine kart çevirme süresi boyunca ilgili kredi kartlarının Bonus özelliklerinin çalışmaya devam edeceği yönünde bir düzenleme yer almamaktadır.

- (274) Kurulun muafiyet kararlarına konu olmuş ve hâlihazırda yürürlükten kalkmış bulunan sözleşmelerdeki duruma değinildikten sonra GARANTİ ile program üyesi bankalar arasındaki güncel Bonus Sözleşmelerindeki durum incelendiğinde ise söz konusu sözleşmelerin tümünde, sözleşmenin sona erme tarihinden itibaren Bonus özellikli kredi kartları ile yapılan harcamalardan Bonus puan kazanımının sona ereceği ve ilgili kartların TakasNet sistemine kapatılacağı, diğer bir deyişle söz konusu kartların taksitli işlemlere kapatılacağı belirtilmektedir. Örneğin GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesi'nin 14.4 numaralı maddesinin (ii) bendinde, Bonus kartlarının ilgili tarafa ait üye işyeri nezdinde kullanımı neticesinde Bonus kazanımının ve kullanımının sona erme tarihi itibarıyla sona ereceği belirtilirken; aynı maddenin (iii) bendinde ise sözleşmenin sona erme anından itibaren TakasNet sisteminin sona ereceği ve işlemlerin yurt içi-yurt dışı takas sistemleri aracılığı ile yürüyeceği belirtilmektedir. DENİZBANK'ın yanı sıra program üyesi diğer bankalar ile akdedilen sözleşmelerde de paralel düzenlemeler bulunmaktadır.⁹⁷
- (275) Bu bakımdan güncel durumda Bonus Sözleşmelerinin tümünde, sözleşmenin sona erme tarihi itibarıyla, program üyesi bankalar tarafından hâlihazırda ihraç edilmiş olan Bonus kredi kartlarıyla taksitli harcama yapılamayacak ve bu kartlar ile yapılan harcamalardan Bonus puan kazanılamayacak olup bu durum, taksitli alışveriş ve ödül puan kazanımı imkânlarından mahrum kalan kart hamilleri açısından müşteri memnuniyetsizliğine yol açabilecek ve nihai olarak ilgili bankanın müşteri ve ciro kaybı yaşamasına neden olabilecektir. Söz konusu müşteri ve ciro kaybı tehlikesi ise Bonus bankalarının Bonus Programı'ndan ayrılıp başka bir kart programı altında faaliyet göstermeyi göze alamamasına neden olarak pazardaki rekabetin kısıtlanmasına yol açabilecektir.
- (276) Açıklanan hususlar çerçevesinde, Kurulun geçmiş dönemde Bonus Programı'na yönelik verdiği muafiyet kararlarına konu bazı Bonus Sözleşmelerine paralel şekilde, güncel Bonus Sözleşmelerinde de kart çevirme süresi boyunca kredi kartlarının taksitli işlemlere ve Bonus puan kazanımına açık olmasının, pazardaki geçiş engellerini azaltacağı ve pazardaki rekabetin zorunlu olduğundan fazla kısıtlanmamasını

⁹⁷ TEB dışındaki program üyesi bankalar ile akdedilen Bonus Sözleşmelerinde sözleşme sona erme tarihi itibarıyla ilgili kredi kartları ile Bonus puan kazanımının sona ereceği ve ilgili kartların TakasNet sistemine kapatılacağı açıkça hüküm altına alınmışken, TEB ile akdedilen Bonus Sözleşmesi'nde ise sözleşme sona erme tarihi itibarıyla ilgili kredi kartları ile Bonus puan kazanımının sona ereceği açıkça düzenlenmiş, ancak ilgili kartların TakasNet sisteminde çalışıp çalışmayacağına yönelik herhangi bir hükme yer verilmemiştir. Öte yandan GARANTİ tarafından sunulan yazıda, TEB özelinde de sözleşme sona erme tarihi itibarıyla ilgili kredi kartlarının TakasNet sistemine kapatılacağı belirtilmiştir.

sağlayacağı değerlendirilmektedir. Bu bakımdan mevcut durumda Bonus Sözleşmelerinde yer alan aksi yöndeki hükümlerin, rekabeti gereğinden fazla sınırlayıcı nitelik arz ettiği ve bireysel muafiyetin son koşuluna aykırılık teşkil ettiği sonucuna varılmıştır.

- **Bonus Kredi Kartlarıyla Yapılan Harcamaların İlgili Bonus Bankasının POS'undan İşleme Alınması Zorunluluğu**

(277) Muafiyetin son koşulu çerçevesinde rekabetin zorunlu olanın ötesinde sınırlandırılıp sınırlandırılmadığının incelenmesi kapsamında ele alınması gereken bir diğer husus, Bonus özellikli kartlar ile yapılan ödemelerin, Bonus POS'ları üzerinden işleme alınmasını düzenleyen, diğer bir deyişle kaçak ciro olarak isimlendirilen durumun önüne geçilmesini konu alan sözleşme hükümleridir. Bu çerçevede, GARANTİ ile diğer Bonus bankaları arasında akdedilen Bonus Sözleşmelerinde, ilgili program üyesi banka veya bu bankanın anlaşmalı olduğu ödeme kuruluşu tarafından Bonus Programı'na dâhil edilmiş üye işyerlerinde, Bonus kartlarıyla yapılan işlemlerin ilgili bankaya ait Bonus POS'ları üzerinden gerçekleştirilmesinin esas olduğu ve bir Bonus bankasının üye işyeri ağında Bonus kartları ile yapılmasına rağmen Bonus POS'larından işleme alınmayan harcamaların, bu bankanın TakasNet sisteminden geçen işlem hacminin % (.....)'ini aşması durumunda ilgili bankanın GARANTİ'ye cezai şart ödeyeceği hüküm altına alınmıştır. Örnek vermek gerekirse GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesi'nin 5.1.4 numaralı maddesinde;

“Platform Üyesi Denizbank; kendisi tarafından Web'e dâhil edilmiş olan Web Üyeleri nezdinde Bonus özellikli Kredi Kartı ile gerçekleştirilen işlemlerin Denizbank'a ait Bonus POS'lar ile gerçekleştirilmesinin esas olduğunu, işyeri'nin başkaca bankaya/üye işyeri anlaşması yapan kuruluşa/ait POS'lar aracılığı ile işlem yapsa dahi, Denizbank; Bonus kart hamillerine vermekle yükümlü olduğu ödülü/bonus'u Kart Hamili'ne, işbu Sözleşme kapsamında Taraflar arasında belirlenen bir tutarın varlığı halinde ise diğer tarafa ödemek durumunda kalacağını, Web Üyesi'nin bu tür kullanımlarının bir takvim yılı içerisinde iki kez mevcudiyeti halinde bu hususun ilgili işyeri ile olan üye işyeri ilişkisinin/hizmet ilişkisinin sona erme sebebi olacağını ve işyeri/hizmet ilişkisini derhal sona erdireceğini kabul ve taahhüt eder.”

hükmü yer almaktadır. Sözleşmenin 5.1.5 numaralı maddesinde ise;

“Bununla birlikte Denizbank, Garanti ya da diğer Platform Bankaları tarafından çıkartılan Bonus özellikli ödül kazandıran kredi kartlarına ait işlemlerin Denizbank'a ait Bonus POS terminalleri dışında, diğer üye işyeri anlaşması yapan kuruluşlara ait POS terminalleri aracılığı ile gerçekleştirilen aylık alışveriş cirosunun, Denizbank'ın aynı dönemde TakasNet sistemi aracılığıyla gerçekleştirilen alışveriş cirosuna oranının % (.....)'i aşması durumunda Denizbank aşan tutarın % 1'i oranında olmak üzere Garantiye cezai şart ödemeyi kabul ve taahhüt eder. (...).”

hükmü yer almaktadır. GARANTİ ile diğer Bonus bankaları arasında akdedilen Ek Sözleşmelerde ise Bonus özellikli kartlar ile yapılan ödemelerin, ilgili Bonus POS'u üzerinden işleme alınmasına yönelik kuralın, ödeme kuruluşlarını da kapsadığı hüküm altına alınmıştır.⁹⁸

⁹⁸ GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesinin eki niteliğindeki Ek Sözleşmenin 3.2 numaralı maddesinde geçen hüküm şu şekildedir: “Denizbank; kendisi tarafından veya sözleşme imzaladığı Ödeme Hizmet Sağlayıcı tarafından Web'e dahil edilmiş olan Web Üyeleri nezdinde Bonus

- (278) Esasında bu kural, tek çekim ödemelerin taksitli ödemelerin yapıldığı POS'tan geçirilmesi olarak da ifade edilebilecektir. Zira Bonus markalı kredi kartları ile yapılacak taksitli ödemeler, her halükarda teknik olarak Bonus POS'larından geçirilmek zorunda olup tek çekim ödemeler bakımından böyle bir teknik zorunluluk bulunmamaktadır. Nitekim üye işyerleri, kredi kartlarıyla yapılan tek çekim ödemeleri en avantajlı komisyon oranına sahip bankanın POS'una yönlendirme eğilimi gösterebilmektedir.
- (279) Konuya ilişkin değerlendirmeye geçmeden önce bahsi geçen kural hakkında ödeme kuruluşlarının görüşleri ile bu kuralın getirilmesinin nedenleri hakkında GARANTİ'nin gerekçelerine yer verilmesi uygun olacaktır. İlk olarak dosya kapsamında ödeme kuruluşları tarafından yapılan şikâyet başvuruları ile gönderilen bilgi yazılarında bahse konu uygulamaya yönelik olarak özetle;
- (.....) tarafından gizlilik talebi ile yapılan şikâyet başvurularında, taksitli ve tek çekim tüm Bonus kart işlemlerinin DENİZBANK POS'una yönlendirilmesine ilişkin Ek Protokol hükmünün marka içi ve markalar arası rekabeti ortadan kaldıracığı, marka içi ve markalar arası rekabetin son bulması ile de taksitli ve tek çekim ödemelerde DENİZBANK'ın tekel gücü elde edeceği, farklı bankadan geçirilen Bonus işlemleri için ödülün kart hamiline ödenmesine yönelik Ek Protokol hükmünün 4054 sayılı Kanun'a aykırı olacağı,
 - (.....) tarafından yapılan gizlilik talepli şikâyet başvurusunda, Bonus kredi kartlarının tek çekim işlemlerinin başka bankaların POS'larına yönlendirilmesi halinde Ek Protokol ile ciddi cezaların getirilecek olmasının (.....) faaliyetlerini olumsuz etkileyeceği,
 - (.....) tarafından gizlilik talepli olarak yapılan şikâyet başvurusunda ve gönderilen cevabi yazıda, Ek Protokol ile (.....) tüm Bonus kart işlemlerini DENİZBANK'a yönlendirme zorunluluğu getirildiği, ilgili hükmün pazardaki rekabeti sınırladığı, tek çekim ödemelerin diğer bankalara yönlendirilememesi nedeniyle markalar arası rekabetin ve taksitli ödemelerin diğer Bonus bankalarına yönlendirilememesi nedeniyle de marka içi rekabetin sona ermekte olduğu,
 - (.....) tarafından yapılan şikâyet başvurusunda, Bonus özellikli ödül kazandıran kredi kartlarına ait işlemlerin, DENİZBANK'a ait Bonus POS'ları dışında farklı bir POS üzerinden gerçekleştirilmesinin engellendiği ve bu kapsamda yaptırım mekanizmasının öngörüldüğü, bu hususun 4054 sayılı Kanun hükümlerine aykırı olduğu,
 - (.....) tarafından yapılan şikâyet başvurusunda, DENİZBANK tarafından tüm Bonus kredi kartı işlemlerinin DENİZBANK POS'larından geçmesi ve geçmemesi durumunda puan ödeme zorunluluğu getirildiği, bu durumun ödeme kuruluşlarının diğer Bonus bankaları ile çalışmasını engelleyeceği, uygulama sonucunda Bonus bankaları arasında rekabetin olumsuz etkileneyeceği, bir aylık bir dönem için yapılan hesaplama kapsamında, Bonus kredi kartları ile yapılan tek çekim işlemlerinin, Bonus Programı'na dahil olmayan ve kendilerinin POS tedarik ettiği daha uygun fiyat veren bir bankaya yönlendirilmiş olması halinde, kendilerinin bir ayda elde edeceği karlılığın (.....) TL olduğu, dolayısıyla tüm

özellikli Kredi Kartı ile gerçekleştirilen işlemlerin Denizbank'a ait Bonus POS'lar ile gerçekleştirilmesinin esas olduğunu, işyeri'nin başkaca bankaya/üye işyeri anlaşması yapan kuruluşa/başkaca bir Ödeme Hizmet Sağlayıcıya ait POS'lar aracılığı ile işlem yapsa dahi, Bonus kart hamillerine vermekle yükümlü olduğu ödül/bonus'u Kart Hamili'ne, Ana Sözleşme kapsamında Taraflar arasında belirlenen bir tutarın varlığı halinde ise diğer tarafa ödemek durumunda kalacağını, dolayısı ile bu yükümlülüğün Denizbank, Ödeme Hizmet Sağlayıcısı ve bu Ödeme Hizmet Sağlayıcısı tarafından Web'e dahil edilen alt üye işyerleri açısından da geçerli olduğunu kabul ve taahhüt eder. (...)"

işlemlerin DENİZBANK POS'larından geçirilmesinin zorunlu tutulmasının maliyetler açısından sürdürülebilir koşullar sağlamayacağı,

- (.....) tarafından yapılan şikâyet başvurusunda, Ek Protokol nedeniyle Bonus kartlarla yapılan tek çekim ödemelerin DENİZBANK POS'una yönlendirmek zorunda kalındığı, ödemelerin çok daha uygun fiyata yönlendirilebileceği alternatif bankalar olmasına rağmen POS kapatma tehdidi ile karşı karşıya kalındığından milyonlarca lira zarar edildiği, diğer Bonus üyesi bankalara yönlendirme yapılamadığından marka içi rekabetin sona erdiği

hususları ifade edilmiştir.

(280) Konuya ilişkin olarak GARANTİ tarafından sunulan bilgilerde ise özetle;

- Bir ödeme kuruluşunun program üyesi birden çok banka ile aynı anda sözleşme imzalama imkânına sahip olduğundan ilgili işyerinin, program üyesi hangi bankanın POS'una sahip olabileceğine dair seçenekler sunabileceği,
- İlgili üye işyerinin DENİZBANK'a ait POS terminalini kullanmayı tercih etmesi durumunda ise Bonus kartlara ilişkin işlemlerin DENİZBANK'a ait Bonus POS'undan geçmesine yönelik bir kural getirildiği,
- Buna ilişkin olarak ise Bonus kredi kartları ile gerçekleştirilen işlemlerin başka bankanın POS'undan geçirilmesi durumunda, kart hamiline vaat edilen ödül/puan/mil vb. kazanımların kart hamiline aktarılamadığı,
- Nitekim Kurulun 07.04.2022 tarihli ve 22-16/265-119 sayılı kararında da bu uygulama bakımından rekabete aykırılık görülmediği,
- Öte yandan, Bonus kredi kartı ile gerçekleştirilen işlemlerin gerek üye işyeri personellerinin hatası, gerekse dönemsel teknik aksaklıkların yanı sıra, özellikle kamu ödemelerinin Bonus POS'ları dışında başka banka POS terminallerine yönlendirildiğinin gözlemlenmesi üzerine, Bonus kartları ile gerçekleştirilen aylık işlem hacminin %(.....)'ine kadar bir işlem hacminin başka banka POS terminallerine yönlendirilmesine izin verilebileceği,
- Ayrıca söz konusu kısıtlamanın yalnızca Bonus özellikli kartlar ile gerçekleştirilen işlemlere yönelik olduğu; Bonus özellikli olmayan kartlar bakımından hiçbir kısıtlama bulunmadığı

hususları ifade edilmiştir.

(281) Konuya ilişkin olarak öncelikle, sadece GARANTİ değil, diğer kart programı işleticisi bankalar tarafından da benimsenen ve bir kart programı altında ihraç edilen kredi kartları ile yapılan harcamaların, harcamanın yapıldığı işyerini kart programının üye işyeri ağına dâhil eden bankanın POS'undan geçirilmesini konu edinen uygulamaların, Kurulun 2022 yılında yürüttüğü önaraştırmada detaylı bir şekilde incelendiğinin hatırlatılması gerekmektedir. Türkiye'de faaliyet gösteren banka ve kredi kartı ihraç eden bazı bankaların, kendi POS hizmetlerine ödeme kuruluşlarının erişimini engellemek ve çeşitli dışlayıcı eylemlerde bulunmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği iddiasına ilişkin olarak 2022 yılında yürütülen söz konusu önaraştırma sonunda Kurulun almış olduğu 07.04.2022 tarih ve 22-16/265-119 sayılı kararda konuya ilişkin olarak;

- Sadakat programları kapsamında kredi kartları ile gerçekleştirilen mal ve hizmet alımlarında, bankaların kart hamillerine, belirli bir ödül/puan/mil/artı taksit gibi ekstra kazanımlar taahhüt edilebildiği, bunun için çeşitli kampanyalar oluşturulabildiği,
- Bu kapsamda tek çekim işlemlerin de taksitli işlemler gibi ilgili banka POS'u üzerinden geçirilmesinin zorunlu tutulmasının; her ne kadar ödeme

kuruluşlarının ve dolayısıyla alt üye işyerlerinin tek çekim ödemeleri kabul etmek konusunda çalışabileceği banka alternatiflerini kısıtlayabilecekse de tek çekim işlemlerin başka bir bankanın POS'undan geçirilmesinin, kart hamilinin, müşterisi olduğu banka tarafından taahhüt edilen ödül ve kampanyalardan yararlanamaması sonucunu doğurduğu, anılan uygulamanın sadakat programlarının işlevini yerine getirebilmesi için makul sayılabilecek iktisadi bir gereklilikten kaynaklı olduğu,

- Söz konusu bağlama uygulamasının kart hamilleri bakımından pozitif bir dışsallık doğurduğu ve sadakat programlarından beklenen faydayı anlamsız kılmamak adına icra edildiği

değerlendirmelerine yer verilmiş ve bu değerlendirmelerden hareketle, bahse konu uygulama nedeniyle önaraştırma tarafı teşebbüslere soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verilmiştir.

- (282) Kart programı altında ihraç edilen kredi kartları ile yapılan harcamaların işleme alınacağı POS'a yönelik sınırlama içeren bahsi geçen uygulamaların, kart programlarının etkin işleyişinin sağlanması ve tüketici konumundaki kart hamillerine ödül puan kazandırılmasına hizmet etmesi nedeniyle objektif açıdan gereklilik arz eden makul bir uygulama olduğuna yönelik yakın tarihli söz konusu Kurul kararının varlığı karşısında, dosya kapsamında Bonus Sözleşmelerinde yer alan benzer nitelikteki hükümler için ayrı bir değerlendirme yapılmasına gerek olmadığı ve anılan Kurul kararında yer verilen tespit ve değerlendirmelerin, Bonus Sözleşmelerindeki ilgili hükümler için de geçerli olduğu değerlendirilmektedir. Bu yönüyle Kurul tarafından yakın bir tarihte hükme bağlanmış olan konunun, dosya kapsamında tekrar ele alınmasına gerek bulunmadığı değerlendirilmektedir. Bununla birlikte konuya ilişkin olarak bahsi geçen Kurul kararında yer verilen açıklamaların ve ulaşılan tespitlerin hatırlatılmasında fayda bulunmaktadır.
- (283) Yukarıda açıklandığı üzere, kartlı ödeme hizmetleri, çift taraflı pazar yapısı niteliğini haiz olup bünyesinde bir yanda üye işyerlerinin diğer yanda kart hamillerinin bulunduğu birbirini etkileyen iki talep grubunu barındırmaktadır. Bu kapsamda bankalar, bir yandan üye işyerleri ile sözleşme akdederek bu işyerlerinin kartlı ödeme almasına imkân sağlamaktayken, bir yandan da nihai tüketicilere mal ve hizmet alımlarında kullanmak üzere kart pazarlamaktadır. Pazarın çift taraflı yapısı gereği pazardaki talep grupları arasındaki bağımlılık yüksek olup bu bakımdan bir çift taraflı pazar olarak kredi kartı ile ödeme hizmetleri pazarına yönelik rekabet analizi yapılırken pazarın her iki tarafının da dikkate alınması gerekmektedir.
- (284) Bu çerçevede, Bonus Programı kuralları nedeniyle Bonus markalı kredi kartları ile yapılan harcamaların, en uygun üye işyeri komisyonu sunan bankanın POS'una kimi durumlarda yönlendirilememesi nedeniyle üye işyerlerinin katlanacağı maliyetlerde bir artış meydana gelebilecek olsa da ilgili uygulama nedeniyle pazardaki diğer talep tarafını temsil eden kart hamilleri nezdinde önemli kazanımların elde edildiğinin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Nitekim bankalar, ihraç ettikleri kredi kartları ile kart hamillerine, ödül programlarından yararlanabilme, yurt dışı anlaşmalı kuruluşların üye işyerlerinde nakit ödeme yapmaksızın mal ve hizmet alımı gerçekleştirebilme ve ilgili karta sağlanan diğer avantajlardan faydalanabilme gibi kampanyalar sunmakta olup kart hamillerine sağlanan bu faydalar, pazarın kart hamilleri tarafında önemli bir katma değer yaratmaktadır. Bu bakımdan her ne kadar Bonus kartlarla yapılacak ödemelerin işleme alınacağı POS'lara yönelik sınırlama nedeniyle üye işyerleri ve ödeme kuruluşları nezdinde bir rekabet kısıtı oluşabilecekse de anılan uygulama, kart hamilleri bakımından pozitif bir dışsallık sağlamakta ve

programın kart hamili tarafına nüfuz edecek olumlu bir değer yaratmaktadır. Diğer taraftan, yukarıda açıklanan çift taraflı yapı sayesinde pazarın diğer talep tarafını oluşturan üye işyerleri de kart hamili sayısında artış meydana getirmesi yönüyle anılan katma değerden dolaylı olarak faydalanabilmektedir.

(285) Bahse konu Bonus puan kazandırılmasına yönelik kampanya ve uygulamaların başarıyla kurgulanması ve hayata geçmesi için ise çeşitli maliyet hesaplamalarının yapılması, reklam ve tanıtım faaliyetlerinde bulunulması ve kart hamillerinin yapmış olduğu harcamaların bankalarca takip edilmesi önem arz etmekte olup Bonus kartlarla yapılacak harcamaların Bonus sistemi içinde işleme alınması, ilgili kampanyalara ilişkin sağlıklı öngörülerin oluşturulmasına ve buna göre hesaplamaların yapılmasına olanak sağlamaktadır.

(286) Bonus kartlarla yapılacak harcamaların başka bir bankanın POS'undan geçirilmesi durumunda ise kart hamillerinin, kendilerine taahhüt edilen ödül ve kampanyalardan yararlanamaması sonucu doğabilecektir. Bu durum ise bir taraftan, sadakat programları için kurgulanan özel kampanyaları ve bunların arkasındaki operasyonu anlamsız kılabilir, bir taraftan da kart hamiline taahhüt edilen faydaların yerine getirilememesi sebebiyle ilgili kredi kartı markasının imajını zedeleyerek program üyesi bankaları zarara uğratabilecektir. Nitekim kredi kartı markalarının oluşturulması için yürütülen operasyonun ve yatırımların kapsamlı olması, bankaların kart hamillerine internet, televizyon, e-posta, SMS, telefon gibi iletişim kanalları aracılığıyla yoğun kampanya tanıtım faaliyetleri yürütmesi gibi hususlar dikkate alındığında, bankaların uğrayabileceği zararın ciddiyeti ortaya çıkmaktadır.

(287) Nitekim konuya ilişkin GARANTİ tarafından ayrıntılı olarak sunulan açıklama ve bilgilerde;

- Bonus puan kazandırılmasına ilişkin kampanyalar ile ilgili puanların, Bonus platformu içerisinde kullanılmasının ve müşterilerin ilave harcama yapmaya yönlendirilmesinin amaçlandığı ve bu sebeplerle kampanyaların taraflarca ortak fonlandığı, böylelikle Bonus Programı'nın yaygınlığının artırılabilirdiği,
- 2023 yılında sadece GARANTİ tarafından (.....) kart, (.....) üye işyeri kampanyası olmak üzere toplamda (.....) adet kampanya düzenlendiği, bu kampanyalardan Bonus kart hamillerinin (.....) TL ödül puan kazanımı elde ettiği,
- Bonus kredi kartlarının Bonus POS'larından geçirilmemesi halinde, kart hamillerinin kendilerine taahhüt edilen Bonus puanlarını elde edememesine bağlı olarak tüketici memnuniyetsizlikleri ile müşteri şikâyetlerinin ortaya çıktığı ve bu durumun Bonus Programı'nın marka imajına zarar vererek itibar kaybına yol açtığı,
- 2023 yılı içerisinde GARANTİ Bonus POS'larından diğer platform üyesi bankaların Bonus kartlarının geçmesi sonucu, ilgili kart hamillerinin (.....) TL ödül puan kazandığı, bu tutarın Bonus platformu içerisindeki not-on-us işlemler bakımından (.....) TL'ye ulaştığı, söz konusu işlemlerin başka banka POS'larına yönlendirilmiş olması halinde kart hamillerinin belirtilen ödül puandan mahrum kalacağı, bunun da müşteri şikâyetlerine yol açacağı,
- Nitekim GARANTİ'ye gelen kampanya şikâyetleri kapsamında, 1000 adetlik şikâyet örnekleme üzerinden yapılan modelleme doğrultusunda kampanya şikâyetlerinin %(.....) başka banka POS'unun kullanımından kaynaklı olduğunun görüldüğü,
- Teknik olarak Bonus sadakat sistemi dışında gerçekleşen işlemlerde de kart bankalarının müşterisine ödül puan kazandırmasında herhangi bir engel

bulunmadığı, ancak işyerlerinin ödül puan kazandırabilmesi ve hatta kazandırılmış ödül puanı kullanılabildiğinin, ilgili işyerlerinin sadakat sistemine dâhil edilmesi ile mümkün olduğu,

- Zira Bonus bankalarının anlaşma yapmadığı işyerlerinden ödül katkısı beklenmesinin mümkün olmadığı, ödülün sadece bankalarca fonlanmasının ise daralan marjlar, işyeri fiyat sınırlamaları, faiz sınırlamaları nedeniyle sadakat programını sürdürülebilir olmaktan çıkaracağı,
- Öte yandan bu durumun program üyesi olmak suretiyle belirli maliyete katlanan işyerleri ile hiçbir maliyete katlanmaksızın aynı faydadan yararlanmak isteyen işyerleri arasında haksız rekabet ve bedavacılık sorunlarına yol açacağı, bunun yaratacağı ilave maliyetlerin üye işyeri bazlı kampanyalar yapılmasını zorlaştıracığı ve üye işyerlerinin sadakat programına katılma motivasyonlarını olumsuz etkileyeceği, nitekim bu uygulamanın sadece Bonus Programı'na özgü olmadığı, tüm sadakat programlarının temel prensibi olduğu,
- Verilen puan maliyetinin banka ve işyeri arasında anlaşmaya bağlı olarak sadece taraflar arasında paylaşılabilirliği, mevcut puan kazanım yapısının işlemlerin, Bonus POS'larından geçmesi üzerine kurulu olduğu, diğer banka POS'larının dâhil olduğu durum için maliyet paylaşımına yönelik bir teknik modelin/akışın bulunmadığı,
- Ödemenin başka bankadan geçirilmesine rağmen Bonus puan kazandırılması durumunda komisyon maliyetleri ile taksit fonlama maliyetlerine ilişkin farklı bir yapılandırmanın gerekeceği,
- Nihayetinde diğer banka POS'larından geçen işlemlere ödül kazandırılması/kullanılması ve taksit yapılmasının, ödemeler ekosisteminin tüm tarafları için yeni ve oldukça yüksek geliştirme maliyetleri içerecek bir uygulama olduğu

hususları ifade edilmiştir.

- (288) Yukarıda yer verilen hususlar çerçevesinde, Bonus kredi kartları ile yapılacak ödemelerin, ilgili üye işyerini Bonus Programı'na dâhil eden bankanın POS'undan geçirilmesi kuralının, Bonus kredi kartı hamillerinin Bonus kredi kartları ile gerçekleştirecekleri tüm işlemlerden Bonus Programı kapsamında kendilerine sağlanacak avantajlardan eksiksiz yararlanmalarını temin etme ve doğabilecek müşteri şikâyetlerini önleme amacına hizmet ettiği anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda, ödemelerin ilgili Bonus bankasının POS'undan geçirilmesinin, kampanya yönetimi ve takibi açısından önemli bir husus olduğu ve sadakat programlarının tüketicilere sundukları faydayı temin etmek bakımından gerekli bir uygulama olduğu değerlendirilmektedir.
- (289) Konuya ilişkin belirtilmesi gereken son bir husus ise Bonus kredi kartları ile yapılan ödemelerin ilgili bankanın Bonus POS'undan geçirilmesine yönelik kuralın, sadece Bonus markalı kredi kartları ile yapılan harcamalara ilişkin olduğudur. Bonus Sözleşmelerinde, başka bir marka altında ihraç edilen kredi kartlarıyla yapılan harcamaların da Bonus POS'larından geçirilmesini zorunlu kılan herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu yönüyle ödeme kuruluşları ve üye işyerleri, bir Bonus üye işyerinde yapılırsa dahi Bonus markalı olmayan bir kredi kartı ile yapılan harcamaları, Bonus POS'undan işleme almak zorunda değildir.
- (290) Yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde; Bonus markalı kredi kartları ile yapılan harcamaların ilgili bankanın Bonus POS'undan geçirilmesine yönelik sözleşme hükümlerinin ve bu yöndeki uygulamaların, bir sadakat programı olarak Bonus Programı'ndan beklenen etkinlik artışının ve tüketici faydasının ortaya çıkması adına

gerekli olduğu, kart hamilleri bakımından pozitif bir dışsallık doğurduğu ve pazarın çift taraflı yapısı gereği bu durumun üye işyerlerine de dolaylı olarak olumlu etki yarattığı değerlendirilmektedir. Bu bakımdan anılan sözleşme hükümlerinin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (d) bendinde yer alan koşulu karşıladığı değerlendirilmektedir.

- **Bonus Bankalarının Düzenleyeceği Kampanyalara Sınırlama Getirilmesi ve Üye İşyerlerinin Başka Kart Programlarını Öne Çıkarıcı Uygulamalara Girişmemesine Yönelik Ödeme Kuruluşlarına Sorumluluk Yüklenmesi**

(291) Bonus Sözleşmelerinde yer alan ve bireysel muafiyetin son koşulu çerçevesinde incelenmesi gereken bir diğer husus ise Bonus Programı'na üye bankaların, kart hamillerine ve üye işyerlerine yönelik uygulayacakları kampanya ve koşullara getirilen yasaklama ve sınırlamalardır. Bu kapsamda Bonus Sözleşmelerinde örneğin;

- Bonus bankalarının, diğer Bonus bankalarının kredi kartı müşterilerini kendine çekme amacı ile bilerek ve sistematik şekilde kampanya düzenleyemeyeceği,
- Bonus bankalarının, kendileri tarafından verilen Bonus kartlarının diğer Bonus bankalarının herhangi biri tarafından verilen Bonus kartlarından daha avantajlı olduğunu belirtmek suretiyle reklam ve tanıtım faaliyetinde bulunamayacağı,
- Bonus Bankalarının Bonus Programı'nın bütünlüğünü sağlamak amacıyla üye işyerleri nezdinde, kendisi tarafından çıkartılan Bonus kartlarının diğer Bonus bankalarının Bonus kartlarından daha fazla avantaj sağlamak üzere GARANTİ ile mutabık kalmadan anlaşmalar yapamayacağı

hususları hüküm altına alınmıştır. Örneğin GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesi'nin 5.2.3 numaralı maddesinde;

“Taraflar, bilerek ve sistematik şekilde diğer Tarafa veya Platform Üyelerinden herhangi birine ait mevcut Bonus Kartlarını kendilerine çekmek amacı ile kampanya düzenleyemezler. Kampanyaların rastlantısal olarak diğer Tarafa veya Platform Üyelerinden herhangi birine ait mevcut Bonus Kartlarını Denizbank'a çekmesi bu maddenin ihlaline neden olmayacaktır.”

hükmü yer almaktayken sözleşmenin 5.2.4 numaralı maddesinde;

“Taraflar, reklam ve ilanlarında kendileri tarafından verilen Bonus Kartlarının diğer tarafça veya Platform Üyelerinden herhangi biri tarafından verilen Bonus Kredi Kartlarından daha avantajlı olduğunu belirtmek suretiyle reklam, tanıtım vb uygulama yapamazlar. Bu hüküm tahtında olmak üzere Taraflar, diğer Tarafın veya Platform Üyelerinden herhangi birinin mevcut kart portföylerini kendilerine çekmek için kampanya yapmama konusunda mutabık kalmışlardır.”

hükmüne yer verilmiştir. Sözleşmenin 5.3.2 numaralı maddesinde ise;

“Denizbank, Bonus Kredi Kartı Programının bütünlüğünü sağlamak amacıyla Web Üyeleri nezdinde kendisi tarafından çıkartılan Bonus Kredi Kartlarının diğer Bonus Kredi Kartlarından daha fazla avantaj sağlamak üzere Garanti ile mutabık kalmadan anlaşmalar yapmamayı kabul ve taahhüt eder.

(...)”

hükmü yer almaktadır. Yine aynı sözleşmenin 5.2.5 numaralı maddesinde ise;

“Garanti tarafından yürütülmekte olan mevcut veya ileride çıkartılacak kart uygulamalarını (Sözünüze Bonus, sigorta, hediye kart, üyelik aidatı alınmaması amaçlı harcama sınırı belirleme vb. uygulamaları) Denizbank gerçekleştirmek istediği takdirde, bu kapsamda alınacak müşteri harcama taahhütlerinin ve

karşılığında verilecek bonus'ların, her ne ad altında olursa olsun tutarlarının Garanti veya diğer Platform Üyelerinden kendisine kart hamili çekecek veya Bonus Kredi Kartı Programını cazip olmaktan çıkartacak nitelikte olamayacağını Denizbank kabul ve taahhüt eder”

hükmü bulunmaktadır.⁹⁹

- (292) Bonus bankalarının düzenleyeceği kampanyalara ilişkin sınırlamalara yönelik olarak Bonus Sözleşmelerinde yer verilen bir diğer husus ise yapılacak kampanyalarda diğer program üyesi bankalardan ön onay alınması zorunluluğuna ilişkindir. Bu kapsamda Bonus bankalarının, kredi kartı hamillerine yönelik düzenleyecekleri kampanyalarda diğer Bonus bankalarından yazılı ön onay alacağı hüküm altına alınmıştır. Örneğin GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesi'nin 5.2.1 numaralı maddesinde;

“Taraflar, diğer tarafın ya da Platform Üyelerinin Bonus Kredi Kartı Hamillerine yönelik kampanyalarda diğer Tarafın yazılı ön onayını arayacaklardır. Bu hüküm kapsamında Denizbank, böyle bir durum kapsamında doğrudan Garanti ile temasa geçerek diğer Platform Üyelerinden yazılı ön onay alınmasını talep edecektir.”

hükmüne yer verilmiştir. Söz konusu hüküm, yukarıda yer verilen kampanya kısıtlarına ilişkin hükümlerle birlikte değerlendirildiğinde, anılan hükmün kampanya kısıtlarına ilişkin bir denetim mekanizması niteliğini haiz olduğu söylenebilecektir. Örnek vermek gerekirse program üyesi bir banka tarafından yapılan bir kampanyada program üyesi diğer bankaların yazılı ön onayı aranacağından, bankanın yukarıda yer verilen kampanya kısıtlarını ihlal edip etmediği yazılı ön onay aşamasında denetlenebilecektir.

- (293) Bunlara ilaveten GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesi'nin eki niteliğindeki Ek Sözleşme ile DENİZBANK'ın, sözleşme imzaladığı ödeme kuruluşlarının, üye işyerlerinin diğer kart programlarını öne çıkarıcı uygulamalarda bulunmamasını temin edeceğini sağlayacağı hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda Ek Sözleşme'nin 4.13 numaralı maddesinde;

“Denizbank; Ödeme Hizmet Sağlayıcılar ile imzalayacağı sözleşmelerde/Üye İşyeri Sözleşmelerinde aşağıdaki hususlara yer verileceğini ve uygulanmasını sağlamayı, kabul ve taahhüt eder. Bu kapsamda Denizbank söz konusu sözleşmelerde;

(...)

4.13 Hizmet verdikleri Alt Üye İşyerlerinin Bonus markasını, diğer sadakat uygulamaları markaları ile birlikte kullanmaları halinde Bonus markasının ve Bonus Kredi kartı programının diğer kart/sadakat uygulamalarına göre daha az ödül kazandırdığı, daha pahalı olduğu şeklinde bir ifadeye ya da bu sonuçlara neden olabilecek uygulamalara girişmemelerini temin etmeyi,

(...)

yer verilmesini temin edecektir.”

hükmü yer almaktadır. Bu kapsamda, ödeme kuruluşlarının, Bonus Programı'na dahil ettikleri üye işyerlerinin başka bir kart programını öne çıkarıcı (Bonus Programı'nın diğer kart programlarına göre daha az ödül kazandırdığı, daha pahalı olduğu yönünde

⁹⁹ GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki güncel Bonus Sözleşmesi'nin 5.3.6 ve 5.3.4 numaralı maddelerinde de benzer nitelikte hükümlere yer verilmiştir.

ifadeler kullanamayacağı) uygulamalara girişmemesini temin etmesi adına ilgili ödeme kuruluşuna POS temin eden bankaya yükümlülük getirilmiştir.

- (294) 14.03.2024 tarihinde GARANTİ yetkilileri ve vekilleri ile Kurum merkezinde gerçekleştirilen toplantıda GARANTİ yetkilileri tarafından, program üyesi bankaların birbirinden avantajlı kampanya/kart sunamamasına ilişkin olarak özetle; Bonus Programı'nın amacının herhangi bir bankaya özgü marka yaratılması değil Bonus markasının ön plana çıkarılması olduğu ve bu kapsamda Bonus Programı'nın standart olması gerektiği, bu kuralın programın devamlılığının sağlanması adına gerekli olduğu ve söz konusu sözleşme hükümlerinin franchise sözleşmelerinde bulunan hükümlerden farkının olmadığı hususları ifade edilmiştir.¹⁰⁰
- (295) Yukarıda "Bonus Kredi Kartı Programının 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi Açısından Değerlendirilmesi" başlığı altında da yer verildiği üzere, yukarıda örnek olarak verilen ve bankaların yürütecekleri kampanyalara veya çıkaracakları kredi kartlarının özelliklerine ilişkin olarak öngörülen sınırlamalar, pazarda Bonus bankaları arasındaki rekabeti sınırlayıcı nitelik arz etmektedir. Nitekim söz konusu sınırlamalara ilişkin hükümlerin, Bonus bankalarının birbirlerinin müşterilerini kendilerine çekmelerinin engellenmesine yol açtığı anlaşılmaktadır. Bu durum ise üye işyerlerinin ve kart hamillerinin, daha avantajlı kredi kartı kampanyalarından istifade etmesinin önüne geçebilmektedir.
- (296) Ayrıca üye işyerlerinin diğer rakip kart programlarını öne çıkarıcı uygulamalara girişmemesinin temin edilmesine yönelik ödeme kuruluşlarına getirilen yükümlülük ise pazarda Bonus bankaları ile Bonus Programı'nda yer almayan bankalar arasındaki rekabeti olumsuz yönde etkileme potansiyeline sahiptir. Şöyle ki ilgili sınırlama nedeniyle üye işyerleri, Bonus dışındaki bir kart programının belli durumlarda daha avantajlı şartlar sunması durumunda bile müşterilerini kendileri için en uygun olan kart programına yönlendirme hususunda kısıtlarla karşılaşabilecektir. Bu durum ise hem farklı kart programlarında yer alan bankalar arası rekabete zarar vermekte hem de bilgi asimetrisine yol açarak müşteri konumundaki kart hamillerinin kendilerine en uygun seçenekler hakkında bilgi sahibi olmasını zorlaştırmaktadır.
- (297) Bu noktada bireysel muafiyetin son koşulu kapsamında Bonus Sözleşmelerinde yer alan ilgili kısıtlamaların, Bonus Sözleşmeleri ile amaçlanan etkinlik kazanımı ve tüketici faydasının tesisi adına zorunluluk arz eden bir sınırlama olup olmadığının incelenmesi gerekmektedir.
- (298) Konuya ilişkin olarak öncelikle Bonus bankalarının yürütecekleri kampanyalara ilişkin kısıtlamaları düzenleyen Bonus Sözleşmesi hükümleri incelendiğinde, bankaların yürütecekleri kampanyalara veya çıkaracakları kredi kartlarının özelliklerine ilişkin olarak öngörülen sınırlamaların, temelde iki farklı konuyu düzenlediği anlaşılmaktadır. Bu kapsamda ilgili sınırlamaların bir bölümü, Bonus bankalarının, kendileri tarafından verilen Bonus kartlarının diğer Bonus bankalarının herhangi biri tarafından verilen Bonus kartlarından daha avantajlı olduğunu belirtmek suretiyle reklam ve tanıtım faaliyetinde bulunamayacağına yönelik iken; ilgili sınırlamaların bir diğer bölümü ise Bonus bankalarının, diğer Bonus bankalarının kredi kartı müşterilerini ve üye işyerlerini kendine çekme amacı ile kampanya düzenleyemeyeceğine ilişkindir.

¹⁰⁰ (.....) ile Kurum merkezinde gerçekleştirilen toplantıda ise söz konusu kısıtlamalara ilişkin olarak özetle; kart hamillerine program üyesi bankaların birbirinden avantajlı kampanya yapamaması kuralının adil olduğu, nitekim platform üyesi bankaların bir iş birliği yaptığı ve kampanyaların standart olmasının Bonus markasının sağlıklı bir şekilde işlemesi bakımından makul olduğu belirtilmiştir.

- (299) İlk olarak Bonus bankalarının, kendileri tarafından verilen Bonus kartlarının diğer Bonus bankalarının herhangi biri tarafından verilen Bonus kartlarından daha avantajlı olduğunu belirtmek suretiyle reklam ve tanıtım faaliyetinde bulunamayacağına yönelik kampanya kısıtlamaları ele alındığında, ilgili kısıtlamaların temelde Bonus Programı'nın dışı karşı büyümesinin teşvik edilmesi amacına hizmet ettiği değerlendirilmektedir. Ortak bir marka altında faaliyet gösterilmesine dayalı olan Bonus Programı içinde program üyelerinin, Bonus üye işyeri ağını genişletmeye odaklanmaktan ziyade doğrudan Bonus Programı üyesi başka bir veya birden fazla bankayı hedef alarak ilgili bankanın Bonus ürün ve hizmetlerinden daha avantajlı ürün ve hizmet sundukları iddiasını içeren reklam ve tanıtım faaliyetlerinde bulunması, Bonus Programı'nın işleyişine zarar verebilecek, programın bütünlüğünü ve imajını zedeleyebilecek ve program üyesi bankalar arasındaki etkinlik artırıcı iş birliğini zayıflatabilecektir. Bankaların bir sadakat programı çerçevesinde ortak bir marka altında faaliyet göstermesi, programa üye bankaların birbirlerini tamamlayıcı bir şekilde faaliyet göstermelerini gerektirmekte olup ilgili bankaların doğrudan ve sistematik bir biçimde birbirlerinin faaliyetlerini dezavantajlı gösterici reklam ve tanıtım faaliyetlerinde bulunmasının önüne geçilmesi, kart programından beklenen faydaların elde edilmesi adına makul ve ölçülü bir uygulama niteliğindedir.
- (300) Öte yandan yukarıda arz edildiği üzere Bonus Sözleşmelerinde yer alan kampanya kısıtlamalarının bir diğer bölümünde ise program üyesi rakip bankaların ürün ve hizmetlerinden daha avantajlı ürün ve hizmet sunulmasına yönelik reklam ve tanıtım faaliyetlerinde bulunulmasından bağımsız olarak Bonus bankalarının, diğer Bonus bankalarının kredi kartı müşterilerini ve üye işyerlerini kendine çekme amacı ile kampanya düzenleyemeyeceği hüküm altına alınmaktadır.
- (301) Söz konusu sözleşme hükümleri, kart hamili ediniminde Bonus bankaları arasındaki rekabeti büyük ölçüde kaldırmakta ve tüketicilerin daha avantajlı ürün, hizmet ve kampanyalardan faydalanmasını engellemektedir. Buna ilaveten, bahsi geçen genel ve kapsamlı kampanya kısıtlamasının; Bonus Programı'nın bütünlüğü, programın sürdürülebilirliği ve programa konu iş birliği ile elde edilmesi amaçlanan etkinlik kazanımı vb. hususlar çerçevesinde objektif olarak gereklilik arz ettiğine yönelik olarak herhangi bir tespite de ulaşılamamaktadır. Bu yönüyle ilgili sözleşme hükümlerinin, programın sağlıklı işleyişi ve programın istikrarının sağlanması adına gerekli olanın ötesine geçecek şekilde Bonus bankaları arasındaki rekabeti sınırladığı değerlendirilmektedir.
- (302) Bu noktada bir iş birliği platformu olarak Bonus Programı kapsamında getirilebilecek kampanya kısıtlamalarının, rekabet hukuku açısından sınırlarının belirlenmesi önem arz etmektedir. Diğer Bonus bankalarının ürün ve hizmetlerinden daha avantajlı ürün ve hizmet sunduğunu iddiasını içeren reklam ve tanıtım faaliyetlerinin kısıtlanmasına ilişkin yukarıda yer verilen açıklamalara paralel şekilde, Bonus Programı'nın işleyişini ve istikrarını destekleyici, programın yaygınlaşmasını sağlayıcı veya kart hamilleri ile üye işyerlerine sunulan hizmetlerin kalitesini artırıcı nitelik arz etmesi şartıyla Bonus bankalarının müşterilerine yönelik kampanya ve reklam/tanıtım faaliyetlerine ilişkin birtakım sınırlamaların getirilmesi ve bunlara yönelik hizmet standartlarının belirlenmesi, program ile ulaşılması amaçlanan faydaların elde edilmesi adına makul ve rasyonel olarak değerlendirilebilecektir. Bununla beraber Bonus bankalarının, birbirlerinin müşterilerini kendilerine çekecek şekilde herhangi kampanya ve tanıtım faaliyetinde bulunamayacağına yönelik geniş bir rekabet yasağı, bireysel muafiyetin son koşulu açısından zorunlu olanın ötesinde bir sınırlama niteliğindedir.

- (303) Bu kapsamda örnek vermek gerekirse, Bonus Programı kapsamında yapılan kampanyalarda program üyesi bir banka tarafından istikrarlı bir şekilde program üyesi başka bir bankanın kampanyalarının hedef alınması, bu çerçevede bir Bonus bankası tarafından kurgulanan kampanyanın başarısını düşürecek şekilde aynı dönemde doğrudan ilgili kampanyanın odaklandığı müşteri grubu veya sektöre özel kampanyaların düzenlenmesi ve bu tür kampanya stratejilerinin istikrar arz etmesi halinde bu durumun, Bonus Programı'nın sağlıklı bir şekilde işlemesine, programın bütünlüğünün korunmasına ve programın dışı karşı büyümesinin teşvik edilmesine engel teşkil ettiği kabul edilebilecek ve söz konusu durumun önüne geçmek amacıyla birtakım kampanya sınırlamalarına başvurulabilecektir. Diğer taraftan, Bonus Sözleşmelerinin ilgili hükümlerinde düzenlendiği üzere Bonus bankalarının herhangi bir ayırım gözetmeksizin birbirlerinin müşterilerini kendilerine çekecek şekilde faaliyette bulunmasının yasaklanması ise ucu açık ve programın bütünlüğünün korunması amacını aşacak ölçüde orantısız ve genel geçer bir düzenleme niteliğindedir.
- (304) Yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde, Bonus Programı üyesi bankaların düzenleyeceği kampanyalara ilişkin sınırlamaların, Bonus Programı'na konu iş birliği ile ulaşılabilecek etkinlik kazanımları ile tüketici faydasının ortaya çıkarılması amacına hizmet etmesi ve Bonus bankaları arasındaki rekabetin tamamen veya büyük ölçüde kısıtlanması sonucuna yol açmaması gerektiği değerlendirilmektedir.
- (305) Bu başlık altında ele alınması gereken bir diğer sınırlama ise ödeme kuruluşlarının, hizmet verdikleri üye işyerlerinin Bonus Programı'na yönelik olarak diğer kart programlarına göre daha az ödül kazandırdığı, daha pahalı olduğu yönünde ifadeler kullanmamasını veya bu yönde herhangi bir uygulamaya girişmemesini temin etmesine ilişkin sözleşme hükümleridir. Yukarıda ifade edildiği üzere ödeme kuruluşları, işyerlerinin tek bir entegrasyon ile birçok kart programı altında ihraç edilen kredi kartları ile ödeme alabilmesini sağlamakta olup bu yönüyle ödeme kuruluşlarının faaliyetlerinin temel dinamiği, üye işyerlerine sunulan çoklu POS imkanıdır. Nitekim GARANTİ tarafından Bonus bankalarına getirilen farklı bir kredi kartı programı bünyesinde faaliyet gösterme yasağı, ödeme kuruluşları için geçerli değildir. Öte yandan, ilgili sınırlama ile ödeme kuruluşlarına yönelik olarak hizmet sundukları üye işyerlerinin diğer kart programlarını öne çıkarıcı uygulamalara girişmemesini temin etme yükümlülüğü getirilmektedir.
- (306) Söz konusu yükümlülük, doğrudan markalar arası rekabete etki eden bir husus olup bu yönüyle ilgili yükümlülüğün, Bonus Programı'nın bütünlüğünün korunması argümanı çerçevesinde marka içi bir kısıtlama olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. İlgili yükümlülük ile üye işyerlerine dolaylı olarak bir "yönlendirme yasağı" (*anti-steering*) getirilmiş olmaktadır. Yönlendirme yasağı, işyerlerinin ödeme araçları arasında ayrımcılık yapmasının veya tüketicileri belli ödeme araçlarını tercih etmeye teşvik etmesinin yasaklanmasını ifade etmektedir. Yönlendirme yasağının bir alt türü olan "ilave ödeme yasağı" (*no-surcharge rule*) ise ödeme araçlarına bağlı olarak ödemeye konu ürün veya hizmetin satışında herhangi bir ilave ücret, komisyon, vb. alınmasının yasaklanmasını ifade etmektedir.¹⁰¹ Mevzuatımızda ilave ödeme yasağına ilişkin olarak 5464 sayılı Kanun'unun "Kartın kontrol ve kabulü" başlıklı 17. maddesinin birinci fıkrasında "*Üye işyerleri, kart hamillerinin yapmış oldukları mal ve hizmet alımlarının bedelini banka kartı ya da kredi kartı ile ödeme taleplerini kabul etmek zorundadır. Bu zorunluluk indirim dönemlerinde de geçerlidir. Üye işyerleri, kart*

¹⁰¹ KARAYOL, H. (2007), *Kartlı Ödeme Sistemlerinde Rekabet*, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri Serisi, Ankara, No. 75, s. 12

hamilinden kartın kullanılması dolayısıyla komisyon veya benzeri bir isim altında ilave bir ödemede bulunmasını isteyemez. Bu hükme aykırı davranılması halinde, üye işyeri anlaşması yapan kuruluşlar tarafından üye işyeri sözleşmesi feshedilir ve bir yıl süreyle yeni bir sözleşme yapılamaz.” hükmü yer almaktadır. İlgili mevzuat hükmü uyarınca örneğin Bonus Programı'na dâhil bir işyeri, müşterinin Bonus kredi kartı ile ödeme yapmayı tercih etmesi durumunda bu müşteriden, ilgili ürün veya hizmetin nakit satış fiyatının üzerine herhangi bir ücret veya komisyon istememektedir.

- (307) Bu bakımdan Bonus Sözleşmeleri ile ödeme kuruluşları ve dolaylı olarak işyerlerine yönelik getirilen sınırlamanın, bir yönüyle yukarıda yer verilen mevzuat hükmüyle benzer amaca yöneldiği düşünülebilecektir. Öte yandan ilgili mevzuat hükmü sadece kartlı ödeme durumunda nakit ödemeye göre daha yüksek bir bedelin alınmasının yasaklanmasına ilişkin olup işyerlerinin, farklı markalı kartlar özelinde farklı ücretler talep etmesini -nakit satış fiyatından yüksek olmamak şartıyla- yasaklamamaktadır. Bu yönüyle ilgili sözleşme hükmü, mevzuatta belirlenen yasaklamanın ötesine geçecek nitelikte bir sınırlama getirmektedir. Keza ilgili sözleşme hükmünde sadece Bonus Programı'nın daha pahalı olduğu hususu değil, Bonus Programı'nın diğer kart programlarına göre daha az ödül kazandırdığı yönünde de uygulamalara girilmesinin engellenmesi düzenlenmektedir. Bu yönüyle ilgili hükmün, ilave ödeme yasağının ötesinde genel bir yönlendirme yasağı niteliğinde olduğu değerlendirilmektedir.
- (308) Yönlendirme yasakları, en çok kayırlan müşteri koşullarına (EKM koşulu) benzer şekilde rekabet açısından pazarda her zaman aynı sonuçları doğurmamaktadır. Bu bakımdan yönlendirme yasaklarının pazardaki rekabet üzerindeki etkilerinin analizinde, ilgili yasağı getiren tarafın ve rakiplerinin pazardaki konumuna ve bu yasaklamanın sözleşmeye ne amaçla konulduğuna bakılması gerekmektedir. Bu çerçevede pazarda güçlü konuma sahip teşebbüsler tarafından getirilen yönlendirme yasaklarının, işyerlerinin daha düşük komisyonlardan ödeme alma imkânını kısıtlayarak işyerleri ve dolaylı olarak kart hamilleri açısından ilave maliyetlere neden olabileceği, ayrıca rakip kart markalarının faaliyetlerini zorlaştırarak pazarda dışlayıcı etkilere neden olabileceği söylenebilecektir. Yönlendirme yasakları incelenirken ayrıca, kredi kartlarıyla ödemelere ilişkin hizmetlerin kendine has özelliklerinin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Şöyle ki; kredi kartlarıyla ödemelere ilişkin hizmetler çift taraflı bir yapıya sahip olup çift taraflı pazarların temel iktisadi özelliği ise pozitif şebeke dışsallıklarının bulunmasıdır. Bu anlamda şebeke dışsallığı, bir tüketici grubunun belli bir ürüne verdiği değer, aynı ürünü alan diğer tüketici grubunun o ürüne verdiği değere göre şekillenmesi durumunda ortaya çıkmaktadır. Bu çerçevede yönlendirme yasağı sonucunda pazarın bir tarafında yer alan üye işyerleri için bir refah kaybı meydana gelmekle birlikte pazarın diğer tarafındaki kart hamilleri için bir refah artışının meydana gelmesi durumunda ilgili yasağın ihlal olarak değerlendirilmemesi mümkündür.
- (309) Bu noktada, konuyla ilişkili olması nedeniyle Amerikan Yüksek Mahkemesinin (Yüksek Mahkeme - “*Supreme Court*”) *American Express (Amex)* kararına¹⁰² değinilebilecektir. Kararın temelini, Mastercard, Visa ve Amex'in, kart şeması hizmetleri bağlamında getirdiği yönlendirme yasaklarına ilişkin şikâyetler oluşturmaktadır. İlgili şikâyetler üzerine ABD Adalet Bakanlığının (DOJ), Amex, Visa ve Mastercard'ın sözleşmelerinde yer alan yönlendirme karşıtı hükümlerinin Sherman Yasası'nın 1. bölümünü ihlal ettiği iddiasıyla açtığı dava neticesinde Visa ve Mastercard, sözleşmelerden söz konusu hükümleri çıkarmış, Amex ise bu hükümlerin yasayı ihlal etmediğini savunarak davayı

¹⁰² Ohio v. American Express Co. (2018), 138 Supreme Court 2274

bir üst mahkemeye taşımıştır. New York Bölge Mahkemesi, yönlendirme karşıtı hükümlerin daha yüksek işyeri komisyonlarına yol açarak rekabeti ihlal ettiğine karar vermiştir. Amex'in karara itirazı sonucunda Temyiz Mahkemesi; Amex'in hem satıcılara hem de kart sahiplerine hizmet sağladığı ve bu bakımdan iki tarafı da içeren tek bir ilgili ürün pazarı belirlenerek hem satıcılara uygulanan fiyatın hem de müşteriye sunulan promosyonların birlikte değerlendirilmesi, başka bir deyişle net zararın tespit edilmesi gerektiği gerekçesiyle Bölge Mahkemesi kararını iptal etmiştir. Akabinde konu, nihai karara bağlanmak üzere Yüksek Mahkemenin önüne gelmiştir.¹⁰³ Yüksek Mahkeme ise çift taraflı platformlardaki rekabet etkilerini değerlendirirken, platformun her iki tarafının da dikkate alınmasının her zaman bir gereklilik olmadığını; ancak işlem platformlarında (*transaction platform*) bunun bir gereklilik olduğunu; zira dolaylı ağ etkilerinin daha belirgin bir görünüm arz ettiğini ve platformun tarafları arasındaki fiyat ve talep bağımlılığın yüksek olduğunu ifade etmiş ve kredi kartı ile yapılan işlemlerde, kart hamili tarafında satın almayı kolaylaştıran ve harcadıkça ödül kazandıran uygulamaların, kart hamilleri için bir katma değer yaratırken, üye işyeri tarafında satışı kolaylaştırdığını ve üye işyeri cirosunu arttırmaya hizmet ettiğini belirtmiştir. Böylece Yüksek Mahkeme, kredi kartı platformlarında kart sahipleri ile üye işyerleri arasındaki ayrılmaz bağlantıya vurgu yaparak; Amex'in anlaşmalarındaki yönlendirme yasağı hükümlerinin rekabeti kısıtladığı iddiasının, platformun birbirine bağlı her iki tarafı da göz önünde bulundurularak değerlendirilmesi gerektiğine işaret etmiştir. Öte yandan Yüksek Mahkeme; Visa, Mastercard, Discover ve Amex'in farklı iş modelleri olduğunu ve bu sebeple farklı ücretlerin söz konusu olabileceğini, bu durumun tek başına Amex'in rekabete aykırı hareket ettiğini göstermediğini ifade etmiştir. Yüksek Mahkeme, Amex'in ilgili uygulaması nedeniyle rekabet karşıtı piyasa kapama etkisinin söz konusu olmadığını zira Amex'in yönlendirme yasağı hükümlerinin, rakipleri Mastercard, Visa ve Discover'ın üye işyerlerine daha düşük komisyon oranları teklif ederek üye işyerleri ağlarını genişletmelerinin önünde engel olmadığını ifade etmiştir. Sonuç itibarıyla Yüksek Mahkeme, rekabeti kısıtlayıcı etkinin ispatı için kredi kartı işlem platformunun her iki tarafında da rekabeti kısıtlayıcı etkilerin ortaya konması gerektiğine, ancak davacıların bu etkiyi ortaya koymakta yetersiz kaldığına, en nihayetinde Amex'in yönlendirme karşıtı hükümlerinin rekabete aykırı olmadığına karar vermiştir.

- (310) Yukarıda özetlendiği üzere Yüksek Mahkeme, Amex tarafından uygulanan yönlendirme yasağını incelerken temel olarak pazarın kart hamili tarafında pozitif bir dışsallığın ortaya çıkması, Amex'in pazarda farklı bir konuma sahip olması ve rakip teşebbüslerin pazardan dışlanmaması hususlarına vurgu yapmıştır. Söz konusu hususlar çerçevesinde Bonus Sözleşmelerinde yer alan yönlendirme yasağı incelendiğinde ilk olarak ilgili yasaklama nedeniyle pazarın bir tarafında yer alan üye işyerleri açısından ortaya çıkan refah kaybının, pazarın diğer tarafında yer alan kart hamilleri açısından meydana gelecek refah artışı ile dengelenip dengelenmediği ele alınabilecektir. Yukarıda belirtildiği üzere ilgili sözleşme hükmü ile üye işyerlerinin, kendileri için daha avantajlı ödeme araçlarını teşvik etmesinin önüne geçilmekte ve üye işyerlerinin daha yüksek komisyon ödemelerine maruz kalmasına neden olmaktadır. Öte yandan söz konusu uygulama ile kart hamilleri tarafında bir refah artışının oluşacağına ilişkin ise herhangi bir bulgu bulunmamaktadır. Nitekim Bonus kartlarla gerçekleştirilen tek çekim ödemelerin ilgili Bonus POS'undan işleme alınmasının zorunlu tutulmasına yönelik uygulamada esas amacın, kart hamillerine

¹⁰³ MORGÜL, M. (2020), *Rekabet Hukuku Perspektifinden Paylaşım Ekonomileri ve Düzenleyici Tartışmalar, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri Serisi*, Ankara, No.175, s. 45 vd.

taahhüt edilen ödül puanların kazandırılması olması nedeniyle ilgili zorunluluğun muafiyet kapsamında olduğunun kabul edilebileceği yönünde yukarıda yer verilen tespitten farklı olarak; bu başlık altında incelenen yönlendirme yasağının kart hamillerinin çıkarlarının korunmasına hizmet edeceğine yönelik herhangi bir tespite ulaşılmamıştır.

- (311) Bonus Sözleşmelerinde yer alan yönlendirme yasağının analizi kapsamında Bonus Programı'na üye bankaların bir bütün olarak pazardaki konumu incelendiğinde, yukarıda yer verildiği üzere 2023 yılı itibarıyla Bonus Programı bir bütün olarak kredi kartı ile tek çekim ödemelerde % (.....) oranında bir kart kabul pazar payına sahipken, kredi kartı ile taksitli ödemelerde ise % (.....) oranında bir kart kabul pazar payına sahiptir. Bu yönüyle her ne kadar pazarın önemli bir bölümünde rekabet söz konusu olsa da Yüksek Mahkemenin kararında ele alınan Amex'in pazardaki konumundan farklı olarak Bonus Programı'nın pazarda önemli bir pazar gücüne sahip olduğu, bu nedenle ilgili yönlendirme yasağı nedeniyle pazarda rakip kart programlarını dışlayıcı etkilerin oluşmasının muhtemel olduğu değerlendirilmektedir.
- (312) Yukarıda yer verilen tespitler ışığında, Bonus Sözleşmelerinde yer alan yönlendirme yasağının, pazarda ödeme kuruluşları ve üye işyerleri açısından daha yüksek komisyon bedellerine katlanması sonucunu doğurabileceği, ayrıca rakip kart programları açısından da dışlayıcı etkilere neden olabileceği değerlendirilmektedir. Kaldı ki söz konusu yasağın pratikte nasıl uygulanacağı belirsiz olup başka bir kart programının daha avantajlı kampanyalar sunduğu durumda üye işyerlerinin bu durumu müşterilerine aksettirmesinin nasıl mümkün olacağı net değildir. İlâveten bahsi geçen sözleşme maddesinin, TTK m. 54 vd. hükümlerinde yer alan haksız rekabet bağlamında Bonus markasına yönelik karalayıcı, kötüleyici vb. eylemlerin önüne geçme amacının ötesine geçtiği ve ilgili hükmün rakip kart programlarının, Bonus Programı ile rekabet etmesini engelleyici sonuçlara yol açtığı değerlendirilmektedir. Öyle ki bahsi geçen yasaklama, uygulamada ödeme kuruluşlarının Bonus Programı kapsamında sunulan kampanyalardan daha avantajlı kampanyalar sunan kart programları altında POS hizmeti sunmasının engellenmesine varan sonuçlara yol açabilecek niteliktedir.
- (313) Sonuç itibarıyla; Bonus bankalarının birbirlerinin müşterilerini çekecek şekilde kampanya yapamamasına yönelik genel rekabet yasağına benzer şekilde, ödeme kuruluşlarının, hizmet sundukları üye işyerlerinin, diğer kart programlarını öne çıkarıcı uygulamalarda bulunmamasını temin etmesine yönelik sözleşme hükmünün, ödeme kuruluşları ve üye işyerlerinin daha düşük komisyon maliyetlerinden faydalanmasının önüne geçebileceği ve kart hamillerinin ise daha avantajlı kredi kartı kampanyalarından istifade etmesini engelleyebileceği değerlendirilmektedir. İlâveten anılan hüküm, rakip kart programlarını dışlayıcı etki gösterebilecek olup söz konusu hükmün Bonus Programı'ndan beklenen faydaların ortaya çıkması adına gereklilik arz etmediği mütalaa edilmektedir. Bu bakımdan ilgili sözleşme hükmünün, rekabeti gereğinden fazla sınırlayıcı nitelik arz ettiği ve bireysel muafiyetin son koşuluna aykırılık teşkil ettiği kanaatine varılmıştır.

G.6.4. Genel Değerlendirme

- (314) Yukarıda yer verilen tespitler ve açıklamalar çerçevesinde, kredi kartı ile ödeme hizmetlerine ilişkin bankalar arasında tesis edilen bir iş birliği kapsamında akdedilen Bonus Sözleşmelerinin, Bonus Programı üyesi bankalar ile ödeme kuruluşlarının faaliyetlerine yönelik ihtiva ettiği sınırlayıcı hükümler ile pazarda rekabeti kısıtlayıcı etkiler doğurduğu, bu bakımdan ilgili sözleşmelerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi

kapsamına girdiği ve anılan sözleşmelere 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceği değerlendirilmiştir.

- (315) Herhangi bir grup muafiyeti düzenlemesinin kapsamına girmediği tespit edilen Bonus Sözleşmeleri, bireysel muafiyet koşulları açısından değerlendirildiğinde ise anılan sözleşmeler üzerinden tesis edilen iş birliğinin, kredi kartı ile ödeme hizmetleri pazarında hizmet kalitesinin artırılması, maliyetlerin azaltılması ve ilgili hizmetlere erişimin kolaylaştırılması vasıtasıyla bankaların daha etkin şekilde faaliyet göstermelerini sağladığı, bu yönüyle pazarda ürün ve hizmet sunumunda iyileşme ve gelişme sağladığı ve ilgili ürün ve hizmetler açısından tüketici konumundaki işyerleri ile kart hamillerinin de pazarda sağlanan söz konusu etkinlik artışından fayda sağladığı anlaşılmıştır.
- (316) Dosya kapsamında pazarın yapısı ile rakiplerin ve müşterilerin konumuna yönelik yürütülen incelemeler neticesinde kredi kartı ile ödeme hizmetleri pazarında hem işyerlerinin hem de kart hamillerinin çoklu erişim imkânlarının bulunduğu, işyerlerinin büyük çoğunluğunun aynı anda birden fazla kart programı altında ödeme aldığı, kart hamillerinin de önemli bir kısmının farklı bankalara ait kredi kartlarına aynı anda sahip olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra GARANTİ ile Bonus Programı'na üye her bir banka arasındaki ikili olarak akdedilen Bonus Sözleşmelerinin, birbirlerinden bağımsız olarak pazarda kapama etkisi göstermesinin mümkün olmadığı, aksine en yüksek pazar payına sahip iki Bonus bankası (GARANTİ ve DENİZBANK) arasındaki Bonus Sözleşmesi özelinde dahi pazarın önemli bir bölümünde (pazarın yaklaşık %(.....) ile %(.....)) rekabetin devam etmekte olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca bir bütün olarak Bonus Programı'nın pazardaki ağırlığının ölçülmesi için tüm Bonus bankalarının toplam pazar payı incelenmiş ve Program'ın en yüksek pazar payına sahip olduğu kredi kartı ile tek çekim ödeme hizmetleri pazarında dahi 2023 yılındaki toplam pazar payının, kart ihraç tarafında %(.....) ve kart kabul tarafında %(.....) olduğu, bu yönüyle kart ihraç tarafında pazarın %(.....)'ünde, kart kabul tarafında ise pazarın %(.....)'inde rekabetin devam ettiği görülmüştür. Kredi kartı ile taksitli ödeme hizmetleri pazarında ise Bonus Programı'nın pazarın kart ihraç ve kart kabul tarafındaki pazar payı %(.....) olup her iki tarafta da pazarın %(.....)'unda rekabetin devam ettiği anlaşılmıştır. Kaldı ki Bonus Programı kapsamındaki bankalar arasında da rekabetin mevcut olduğu dikkate alındığında, pazarın önemli bir bölümünde rekabetin devam ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra Bonus Programı da dâhil olacak şekilde rakip konumundaki bankalar arasındaki marka paylaşım iş birliklerinin kümülatif etkilerinin değerlendirilmesi adına ilgili sözleşmelerin pazarın ne kadarlık bir bölümüne karşılık geldiği incelenmiş ve kart programlarının kümülatif etki doğurarak pazarda kapama etkisi oluşturmadığı, nitekim hem tek çekim hem de taksitli ödeme işlemlerinde pazarın yaklaşık %(.....)'lük bir bölümünde rakip konumundaki bankaların faaliyet gösterdiği tespit edilmiştir. Keza Bonus ve World Programı kapsamındaki bankalar arasında da rekabetin mevcut olduğu dikkate alındığında, pazarın önemli bir bölümünde rekabetin devam ettiği sonucuna ulaşılmıştır.
- (317) Bireysel muafiyetin son koşulu kapsamında Bonus Sözleşmelerinde yer alan rekabeti sınırlayıcı hükümlerin, Bonus Sözleşmeleri ile amaçlanan etkinlik kazanımı ile tüketici faydasının ortaya çıkması adına zorunlu ve orantılı olup olmadığı ele alınmıştır. Bu kapsamda öncelikle Bonus Programı kapsamında program üyesi bankaların ve ilgili ödeme kuruluşlarının, birbirlerinin üye işyerlerine teklif vermesini yasaklayan ve müşterilik ilişkisi sona erse dahi bir aylık bekleme süresi boyunca ilgili işyerlerine hizmet sunulmasını engelleyen sözleşme hükümleri incelenmiştir. Yapılan inceleme neticesinde Bonus Programı üyelerinin birbirlerinin üye işyerlerine aktif satış

yöntemleriyle teklif vermesini engelleyen hükümlerin, program bünyesinde katlanılan maliyetlerin geri dönüşünün sağlanabilmesi ve iş birliği ile ortaya çıkması beklenen etkinliklerin elde edilebilmesi için makul ve ölçülü olduğu ve bireysel muafiyetin ilk iki olumlu koşulunun sağlanması için gereğinden fazla rekabeti sınırlayıcı nitelikte olmadığı değerlendirilmiştir. Öte yandan üye işyeri ilişkisinin sona ermesinden itibaren anılan yasaklamanın bir ay süre boyunca devam edeceğine yönelik sözleşme hükümlerinin ise üye işyerlerinin POS hizmeti aldığı banka veya ödeme kuruluşunu değiştirmesini zorlaştırdığı, bu durumun marka içinde göz ardı edilemeyecek seviyede bir sınırlamaya sebep olduğu, zira uygulamanın fiiliyatta münhasıran tek bir sağlayıcıya bağlı kalma durumunu ortaya çıkardığı, bu sınırlama olmaksızın da program kapsamında öngörülen faydaların sağlanabileceği, bu sebeplerle bekleme süresine yönelik uygulamanın muafiyetin ilk iki koşulunun sağlanması için rekabeti en az sınırlayıcı yöntem olarak görülemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır. Keza üye işyerlerinin, Bonus üye işyeri ilişkisi devam ederken Bonus Programı kapsamında hizmet aldığı sağlayıcıyı değiştirmek adına rakip sağlayıcılardan pasif satış yöntemi çerçevesinde teklif almasının kısıtlanmasının, üye işyerleri için pazarda geçiş engeli oluşturduğu değerlendirilmiştir.

- (318) Bireysel muafiyetin son koşulu kapsamında program üyesi bankaların başka bir ortak markalı kredi kartı programında (sadalet programı) yer almasını sözleşmenin feshi sebebi olarak düzenleyen sözleşme hükümleri de incelenmiştir. Yürütölen inceleme neticesinde başka kart programına üye olunmamasına ilişkin kuralın; Bonus Programı kapsamında müşterilere kaliteli hizmet sunulması, marka imajının korunması, programın sağlıklı şekilde yönetilmesi, programının devamlılığının ve genişlemesinin sağlanması, yatırımların korunması ve programın etkinliği için belirlenen diğere amaçlara ulaşılabilmesi adına gerekli olduğu değerlendirilmiştir.
- (319) Dosya kapsamında ayrıca, Bonus bankalarının başka ortak markalı kredi kartı programına üye olması veya kendi ortak markalı kredi kartı programını oluşturması hususu ile yakından ilişkili olan "kart çevirme" süreleri de incelenmiştir. Bu kapsamda Bonus Programı'na üye bankaların GARANTİ ile akdettikleri Bonus Sözleşmelerinin sona ermesi durumunda bu bankaların geçmiş dönemde Bonus markası altında ihraç ettiği kredi kartlarını Bonus logosunun yer almadığı yeni kredi kartları ile değiştirmesi için tanınan sürelerin TEB için dokuz ay, diğere Bonus bankaları için ise altı ay olarak belirlendiği anlaşılmış olup TEB dışındaki Bonus bankaları için geçerli olan altı aylık kart çevirme süresinin, ilgili bankalar açısından gereğinden fazla bir külfete neden olarak geçiş engeli yaratabileceği, bu bakımdan ilgili sürenin rekabeti daha az sınırlayıcı bir seçenek olarak tüm bankalar için en az dokuz ay olarak belirlenmesi gerektiği tespit edilmiştir. Diğere taraftan, Kurulun geçmiş dönemde Bonus Programı'na yönelik verdiği muafiyet kararlarına konu bazı Bonus Sözleşmelerinin aksine olacak şekilde güncel Bonus Sözleşmelerinde kart çevirme süresi boyunca ilgili kredi kartlarının taksitli işlemlere ve Bonus puan kazanımına açık olmayacağına yönelik sözleşme hükümlerinin, Bonus bankaları açısından pazardaki geçiş engellerini artırdığı, bu bakımdan rekabeti gereğinden fazla sınırlayıcı nitelik arz ettiği değerlendirilmiştir.
- (320) Muafiyetin son koşulu çerçevesinde rekabetin zorunlu olanın ötesinde sınırlandırılıp sınırlandırılmadığının incelenmesi kapsamında ayrıca, Bonus özellikli kartlar ile yapılan ödemelerin, Bonus POS terminalleri üzerinden işleme alınmasını düzenleyen, diğere bir deyişle kaçak ciro olarak isimlendirilen durum önüne geçilmesini konu sözleşme hükümleri incelenmiştir. Konuya ilişkin olarak Kurulun 07.04.2022 tarih ve 22-16/265-119 sayılı kararında yer alan ve kart programı altında ihraç edilen kredi

kartları ile yapılan harcamaların işleme alınacağı POS'a yönelik sınırlamaların kart programlarının etkin işleyişinin sağlanması ve tüketici konumundaki kart hamillerine ödül puan kazandırılmasının temin edilmesi adına objektif açıdan gereklilik arz eden makul bir uygulama olduğuna ilişkin tespitlerin, güncel durumda da geçerliliğini koruduğu ve bir sadakat programı olarak Bonus Programı'ndan beklenen etkinlik artışının ve tüketici faydasının ortaya çıkması adına Bonus kredi kartlarının ilgili bankanın Bonus POS'undan işleme alınmasının gereklilik arz ettiği ve bu yöndeki sözleşme hükümlerinin pazardaki rekabeti gereğinden fazla sınırlayıcı nitelik arz etmediği değerlendirilmiştir.

- (321) Bireysel muafiyetin son koşulu çerçevesinde pazardaki rekabetin gereğinden fazla sınırlandırılıp sınırlandırılmadığının tespiti adına, Bonus bankalarının kart hamillerine ve üye işyerlerine yönelik yapacağı kampanyalara ilişkin bazı kısıtlamalar içeren Bonus Sözleşmelerindeki hükümler de incelenmiştir. Yürütülen inceleme neticesinde Bonus bankalarının herhangi bir ayırım gözetmeksizin birbirlerinin müşterilerini kendilerine çekecek şekilde kampanya yapmasının yasaklanmasına yönelik kısıtlamaların, ucu açık ve programın bütünlüğünün korunması amacını aşacak ölçüde orantısız olduğu tespit edilmiştir. İlave olarak ödeme kuruluşlarının, hizmet verdikleri üye işyerlerinin, diğer kart programlarını öne çıkarıcı uygulamalarda bulunmamasını temin etmesine yönelik sözleşme hükümlerinin ise üye işyerlerinin ve kart hamillerinin daha avantajlı kredi kartı kampanyalarından istifade etmesini engelleyebileceği, rakip kart programlarını pazardan dışlayıcı etkiler gösterebileceği ve Bonus Programı'ndan beklenen faydaların ortaya çıkması adına gereklilik arz etmediği sonucuna ulaşılmıştır.
- (322) Özetle, Bonus Programı kapsamında GARANTİ ile DENİZBANK, ING, ICBC, ŞEKERBANK, TEB, TÜRKİYE FİNANS ve ALTERNATİF arasında akdedilen Bonus Sözleşmelerinin, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamına girdiği ve bu nedenle anılan sözleşmelere menfi tespit belgesi verilemeyeceği, ayrıca herhangi bir grup muafiyeti düzenlemesinin kapsamına girmediği belirlenen sözleşmelerin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyetin ilk üç koşulunu karşılamakla birlikte üye işyeri edinimi faaliyetleri, kart çevirme süreleri ve kampanya kurgularına yönelik içerdiği rekabet kısıtlamaları nedeniyle bireysel muafiyetin son koşulunu karşılamadığı, bu nedenle mevcut halleriyle Bonus Sözleşmelerinin bireysel muafiyetten yararlanamayacağı değerlendirilmektedir.
- (323) Yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde, incelenen Bonus Sözleşmelerindeki hükümlere yönelik ulaşılan tespitleri gösteren tabloya aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 8: Bonus Sözleşmelerindeki Hükümlere Yönelik Ulaşılan Tespitler

Sözleşme Maddesinin Konusu	Sözleşme Maddesinin İçeriği	Bireysel Muafiyet Analizi
Bonus Programı kapsamındaki üye işyerlerine hizmet sunumunun yasaklanması	Taraflar, diğer Taraf'la veya başkaca Platform Üyesi ¹⁰⁴ ile Web'e ¹⁰⁵ dahil edilmek üzere Bonus Kredi Kartı Programı Sözleşmesi imzalamış gerçek ve tüzel kişilerle, kendisi tarafından Web'e dahil edilmesi amacı ile Bonus Kredi Kartı Programı Sözleşmesi imzalayamaz.	Bireysel muafiyet alabileceği değerlendirilmektedir.

¹⁰⁴ Bonus Programı üyesi bankaları ifade etmektedir.

¹⁰⁵ Bonus Programı kapsamındaki üye işyeri ağını ifade etmektedir.

Sözleşme Maddesinin Konusu	Sözleşme Maddesinin İçeriği	Bireysel Muafiyet Analizi
Bonus Programı'nın kapsamından çıkan üye işyerlerine teklifte bulunulmasının bir ay süre ile yasaklanması	Taraflar, Garanti tarafından Web üyesi yapılmış veya bu Sözleşmenin devamı süresince Taraflar'dan veya diğer Platform Üyelerinden herhangi biri tarafından Web Üyesi yapılmış Üye İşyerleri'nin Web Üyeliğinin her ne şekilde olursa olsun sona ermesi halinde sona ermeyi izleyen 1 (bir) ay süre ile söz konusu Üye İşyeri'nin Bonus Kredi Kartı Programı'na girmesi amacı ile görüşme yapamazlar, ve bu süre sonuna değin Web'e dahil edemezler. (...). ¹⁰⁶	Bireysel muafiyet alamayacağı değerlendirilmektedir.
Bonus kartlarla yapılan harcamaların Bonus POS'undan geçirilmesi zorunluluğu	Platform Üyesi Denizbank; kendisi tarafından Web'e dahil edilmiş olan Web Üyeleri nezdinde Bonus özellikli Kredi Kartı ile gerçekleştirilen işlemlerin Denizbank'a ait Bonus POS'lar ile gerçekleştirilmesinin esas olduğunu, işyeri'nin başkaca bankaya/üye işyeri anlaşması yapan kuruluşa/ait POS'lar aracılığı ile işlem yapsa dahi, Denizbank; Bonus kart hamillerine vermekle yükümlü olduğu ödülü/bonus'u Kart Hamili'ne, işbu Sözleşme kapsamında Taraflar arasında belirlenen bir tutann varlığı halinde ise diğer tarafa ödemek durumunda kalacağını, Web Üyesi'nin bu tür kullanımlarının bir takvim yılı içerisinde iki kez mevcudiyeti halinde bu hususun ilgili işyeri ile olan üye işyeri ilişkisinin/hizmet ilişkisinin sona erme sebebi olacağını ve işyeri/hizmet ilişkisini derhal sona erdireceğini kabul ve taahhüt eder. ¹⁰⁷	Bireysel muafiyet alabileceği değerlendirilmektedir.
Yapılacak kampanyalarda diğer program üyesi bankalardan ön onay alınması zorunluluğu	Taraflar, diğer tarafın ya da Platform Üyelerinin Bonus Kredi Kartı Hamillerine yönelik kampanyalarda diğer Tarafın yazılı ön onayını arayacaklardır. Bu hüküm kapsamında Denizbank, böyle bir durum kapsamında doğrudan Garanti ile temasa geçerek diğer Platform Üyelerinden yazılı ön onay alınmasını talep edecektir.	
Bonus Programı üyesi bankaların kart müşterilerini veya üye işyerlerini çekecek şekilde kampanya yapılmasının yasaklanması	Taraflar, bilerek ve sistematik şekilde diğer Tarafa veya Platform Üyelerinden herhangi birine ait mevcut Bonus Kartlarını kendilerine çekmek amacı ile kampanya düzenleyemezler. Kampanyaların rastlantısal olarak diğer Tarafa veya Platform Üyelerinden herhangi birine ait mevcut Bonus Kartlarını Denizbank'a çekmesi bu maddenin ihlaline neden olmayacaktır. Taraflar, reklam ve ilanlarında kendileri tarafından verilen Bonus Kartlarının diğer tarafça veya Platform Üyelerinden herhangi biri tarafından verilen Bonus Kredi Kartlarından daha avantajlı olduğunu belirtmek suretiyle reklam, tanıtım vb uygulama yapamazlar. Bu hüküm tahtında olmak üzere Taraflar, diğer Tarafın veya Platform Üyelerinden herhangi birinin mevcut kart portföylerini kendilerine çekmek için kampanya yapmama konusunda mutabık kalmışlardır.	<i>Kampanyalara ilişkin hükümler bütüncül olarak değerlendirildiğinde;</i> Bireysel muafiyet alamayacağı değerlendirilmektedir.

¹⁰⁶ İlgili maddenin devamında ise madde hükmüne aykırılığın yaptırımını olarak uygulanacak cezai şartlar açıklanmaktadır.

¹⁰⁷ Sözleşmenin 5.1.5 maddesinde ise 5.1.4 madde hükmüne aykırılığın yaptırımını olarak uygulanacak cezai şartlar açıklanmaktadır.

Sözleşme Maddesinin Konusu	Sözleşme Maddesinin İçeriği	Bireysel Muafiyet Analizi
	<p>Garanti tarafından yürütülmekte olan mevcut veya ileride çıkartılacak kart uygulamalarını (Sözünüze Bonus, sigorta, hediye kart, üyelik aidatı alınmaması amaçlı harcama sınırı belirleme vb. uygulamaları) Denizbank gerçekleştirmek istediği takdirde, bu kapsamda alınacak müşteri harcama taahhütlerinin ve karşılığında verilecek bonus'ların, her ne ad altında olursa olsun tutarlarının Garanti veya diğer Platform Üyelerinden kendisine kart hamili çekecek veya Bonus Kredi Kartı Programını cazip olmaktan çıkartacak nitelikte olamayacağını Denizbank kabul ve taahhüt eder</p> <p>Garanti; Bonus Kredi Kartı Program bütünlüğünü, Bonus markasının İmajını korumak amacı ile Denizbank tarafından çıkartılacak olan Bonus Kredi Kartlarının kullanımı nedeni ile Kart Hamillerinden talep edilecek tutarların, taahhütlerin, kart uygulamalarını ve kart seviyesi yükseltme uygulamalarını Garanti tarafından uygulanan ortalama oranın/tutarın/taahhüdün azami %(...) eksik veya fazlası olması hususunu Denizbank'a tavsiye etmektedir. Denizbank, söz konusu uygulamaların Garanti veya Platform Üyelerinden bilerek ve sistematik şekilde kendisine kart hamili çekecek veya Bonus Kredi Kartı Programını cazip olmaktan çıkartacak nitelikte olamayacağını kabul ve taahhüt eder.</p> <p>Denizbank, Bonus Kredi Kartı Programının bütünlüğünü sağlamak amacıyla Web Üyeleri nezdinde kendisi tarafından çıkartılan Bonus Kredi Kartlarının diğer Bonus Kredi Kartlarından daha fazla avantaj sağlamak üzere Garanti ile mutabık kalmadan anlaşmalar yapmamayı kabul ve taahhüt eder. (...).</p> <p>Denizbank kendisi tarafından verilecek Bonus'larla ilgili olarak sadece kendi Bonus Kart Hamillerine yönelik olarak kampanyalar düzenleyebilir. (...). Ancak bu kampanyalar, Bonus Kredi Kartı Program Ortaklığı'nın bütünlüğünü bozmayacak ve Denizbank bonus kartlarının kullanımını Garanti veya diğer Platform Üyelerinin çıkarmış olduğu Bonus Kartlara göre daha cazip hale getirmeyecek nitelikte olacaktır. Bu kampanyaların düzenlenmesi Garanti'nin önceden verilecek yazılı onayına tabidir. Bu doğrultuda Denizbank, kampanya detaylarını en az 5 (beş) işgünü öncesinden Garanti'nin onayına sunmak zorundadır.</p>	
Başka kart programlarına üye olunmasının sözleşme fesih sebebi sayılması	Sözleşme; (...) Denizbank'ın, işbu Sözleşme kapsamında bir başka banka ile benzer nitelikte bir sözleşme imzaladığını kamuoyuna açıklaması veya Garanti'ye bildirmesi veya Garanti'nin bu konuda edindiği bilginin Denizbank tarafından teyit edilmesi halinde; Garanti'nin 45 (kırkbeş) gün önceden yapacağı ihbarla, (...) sona erdirme sebebidir. (...).	Bireysel muafiyet alabileceği değerlendirilmektedir.
Sözleşmenin sona ermesinden sonra kartların	Sözleşme'nin sona ermesi durumunda Denizbank, yeni Bonus Kart basmayacağını, basımı gerçekleştirilen Denizbank Bonus Kartları'nı sona	Bireysel muafiyet alamayacağı değerlendirilmektedir.

Sözleşme Maddesinin Konusu	Sözleşme Maddesinin İçeriği	Bireysel Muafiyet Analizi
değiştirilmesine yönelik altı ay süre sınırı getirilmesi	erme süresi içerisinde ve her halükarda Sözleşme'nin sona ermesini takip eden 6 (altı) ay içerisinde "Bonus" ismi ve görseli ihtiva etmeyecek şekilde değiştirmeyi ve Bonus markasını kullanmaya son vereceğini kabul ve taahhüt eder. (...).	
Sözleşmenin sona ermesinden sonra kartların taksitli işlemlere kapatılması	(...) Taraflar, Sözleşmenin sona erme tarihinden itibaren TakasNet Takas Sisteminin sona ereceği ve işlemlerin yurtiçi-yurt dışı takas sistemleri aracılığı ile yürüyeceği konusunda mutabık kalmışlardır. (...).	Bireysel muafiyet alamayacağı değerlendirilmektedir.
Bonus Programı'ndaki üye işyerlerine hizmet sunulması ve Bonus Programı'ndan çıkan üye işyerlerine bir ay süre ile teklifte bulunulması yasağına ödeme kuruluşlarının da tabi olması	Denizbank; bir Platform Üyesi tarafından Web Üyesi yapılmış işyerinin, ilgili Platform Ortağı ile olan sözleşmesinin devamı süresince ilgili Ödeme Kuruluşu ile Bonus Kart kabulüne ve Bonus Kart'a taksit sağlanması amacı ile sözleşme imzalanmaması, Platform Üyesi ile olan sözleşmesinin sona ermesi somasında ise Web'e üye yapılması amacı ile geçerli olan bir aylık bekleme süresine Ödeme Hizmet Sağlayıcılarının da uyacağını, bu hususa imzalayacağı sözleşmelerde yer vereceğini, gerekli kontrolleri sağlayacak süreçler oluşturacağını kabul ve taahhüt eder. (...).	<i>Ödeme Kuruluşlarının Bonus Programı'ndaki Üye İşyerlerine Hizmet Sunamaması</i> → Bireysel muafiyet alabileceği değerlendirilmektedir. <i>Ödeme Kuruluşlarının Bonus Programı'ndan Çıkan Üye İşyerine Bir Ay Süre ile Teklifte Bulunamaması</i> → Bireysel muafiyet alamayacağı değerlendirilmektedir.
Bonus kartlarla yapılan harcamaların Bonus POS'undan geçirilmesi zorunluluğuna ödeme kuruluşlarının da tabi olması	Denizbank; kendisi tarafından veya sözleşme imzaladığı Ödeme Hizmet Sağlayıcı tarafından Web'e dahil edilmiş olan Web Üyeleri nezdinde Bonus özellikli Kredi Kartı ile gerçekleştirilen işlemlerin Denizbank'a ait Bonus POS'lar ile gerçekleştirilmesinin esas olduğunu, işyeri'nin başkaca bankaya/üye işyeri anlaşması yapan kuruluşa/başkaca bir Ödeme Hizmet Sağlayıcıya ait POS'lar aracılığı ile işlem yapsa dahi, Bonus kart hamillerine vermekle yükümlü olduğu ödül/bonus'u Kart Hamili'ne, Ana Sözleşme kapsamında Taraflar arasında belirlenen bir tutarın varlığı halinde ise diğer tarafa ödemek durumunda kalacağını, dolayısı ile bu yükümlülüğün Denizbank, Ödeme Hizmet Sağlayıcısı ve bu Ödeme Hizmet Sağlayıcısı tarafından Web'e dahil edilen alt üye işyerleri açısından da geçerli olduğunu kabul ve taahhüt eder. (...).	Bireysel muafiyet alabileceği değerlendirilmektedir.
Ödeme kuruluşlarının, hizmet sundukları üye işyerlerinin diğer kart programlarını öne çıkarıcı uygulamalarda bulunmamasını temin etmesi	Denizbank; Ödeme Hizmet Sağlayıcılar ile imzalayacağı sözleşmelerde/Üye İşyeri Sözleşmelerinde aşağıdaki hususlara yer verileceğini ve uygulanmasını sağlamayı, kabul ve taahhüt eder. Bu kapsamda Denizbank söz konusu sözleşmelerde; (...) <i>Hizmet verdikleri Alt Üye İşyerlerinin Bonus markasını, diğer sadakat uygulamaları markaları ile birlikte kullanmaları halinde Bonus markasının ve Bonus Kredi kartı programının diğer kart/sadakat uygulamalarına göre daha az ödül kazandırdığı, daha pahalı olduğu şeklinde bir ifadeye ya da bu sonuçlara neden</i>	Bireysel muafiyet alamayacağı değerlendirilmektedir.

Sözleşme Maddesinin Konusu	Sözleşme Maddesinin İçeriği	Bireysel Muafiyet Analizi
	<i>olabilecek uygulamalara girişmemelerini temin etmeyi, (...) yer verilmesini temin edecektir.</i>	

- (324) Bonus Programı'na üye bankalar ile GARANTİ arasında akdedilen ve Kurulun geçmiş dönemde muafiyet kararlarına konu olan Bonus Sözleşmelerinin tümünün, sürelerinin sona ererek yürürlükten kalkmış olması¹⁰⁸ ve dosya kapsamında yürütülen inceleme sürecinde GARANTİ ile DENİZBANK arasında 20.09.2023 tarihinde, GARANTİ ile ICBC arasında 20.12.2023 tarihinde, GARANTİ ile ALTERNATİF arasında 05.03.2024 tarihinde, GARANTİ ile ŞEKERBANK arasında 11.03.2024 tarihinde, GARANTİ ile TÜRKİYE FİNANS arasında 18.03.2024 tarihinde ve GARANTİ ile ING arasında 01.04.2024 tarihinde yeni Bonus Sözleşmelerinin ve Ek Sözleşmelerin; GARANTİ ile TEB arasında ise 13.08.2024 tarihinde yeni Ek Sözleşmenin akdedilmiş¹⁰⁹ olduğu dikkate alındığında, mevcut durumda Bonus Sözleşmelerine ve Ek Sözleşmelere yönelik muafiyetin geri alınması yönünde karar alınmasına yer olmadığı, bunun yerine taraflar arasındaki cari Bonus Sözleşmelerine ve/veya bu sözleşmelere ek niteliğindeki Ek Sözleşmelere muafiyet tanınmaması yönünde karar alınmasının uygun olacağı sonucuna ulaşılmıştır.
- (325) Bu bakımdan GARANTİ ile diğer Bonus bankaları arasındaki güncel Bonus Sözleşmelerinde yer alan ve bireysel muafiyetin son koşuluna aykırılık teşkil eden hükümlerin sözleşmelerden kaldırılarak Bonus Sözleşmelerinin revize edilmesinin gerektiği, aksi takdirde GARANTİ ile Bonus Programı üyesi diğer bankalar hakkında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği iddiasıyla soruşturma açılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir. Diğer taraftan, GARANTİ ile Bonus Programı üyesi diğer bankalar açısından hukuki öngörülebilirliğin sağlanması, Bonus Programı kapsamında bankaların düzenlediği kampanya kurgusunun bozulmaması, sözleşmelerin revize edilmesi aşamasında tarafların sağlıklı bir şekilde müzakerede bulunmasına imkân tanıyacak zaman aralığının oluşturulması, Bonus Programı'na üye bankaların farklı kart programlarına geçebilmesi ya da kendi kart programlarını kurabilmesi için gereken yatırımların ve anlaşmaların yapılabilmesine imkân tanınması, kart hamillerinin taksitli alışverişlerinde kesinti yaşanmaması ve işyerlerinin taksitli ödeme alamamalarından kaynaklı ciro kaybı yaşamamaları için Bonus Sözleşmelerinin revize edilip Kuruma tevsik edilmesi veya anılan sözleşmeler kapsamında tesis edilen iş birliğinin sonlandırılması için taraflara gerekçeli Kurul kararının tebliğinden itibaren dokuz ay süre tanınmasının uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

¹⁰⁸ Kurulun muafiyet tanıdığı Bonus Sözleşmelerinden GARANTİ ile DENİZBANK arasındaki Bonus Sözleşmesi 01.01.2023 tarihi ile kendiliğinden sona ermiştir. GARANTİ ile TEB arasındaki Bonus Sözleşmesi ise sözleşmenin sona erme tarihi olan 15.11.2020 tarihinden itibaren dört yıl süre ile uzatılmış olup uzatılmış haliyle sözleşme, 15.11.2024 tarihinde sona ermiştir. GARANTİ ile Bonus Programı üyesi diğer bankalar arasındaki Bonus Sözleşmelerinin ise sona erme tarihi gelmiş bulunmasına rağmen taraflar aksini belirtmediği müddetçe sözleşmenin müteakip olarak birer yıllık sürelerle uzayacağı yönündeki sözleşme hükümleri doğrultusunda ilgili sözleşmelerin süreleri çeşitli dönemlerde uzamıştır. Bununla birlikte güncel durumda söz konusu sözleşmeler de taraflar arasında akdedilen yeni Bonus Sözleşmeleri ile yürürlükten kalkmış durumdadır.

¹⁰⁹ GARANTİ ile TEB arasındaki Bonus Sözleşmesi 15.11.2024 tarihinde sona ermiş bulunmakla birlikte taraflar arasında 13.08.2024 tarihinde akdedilen Ek Sözleşme cari durumdadır. Diğer Bonus bankaları ile akdetmiş olduğu üzere GARANTİ'nin TEB ile akdedeceği yeni Bonus Sözleşmesinde de yürürlük tarihinin belirlenmesinde geçmişe dönük olarak bir önceki Bonus Sözleşmesinin sona erme tarihinin esas alınması beklenmektedir.

H. SONUÇ

(326) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

1- T. Garanti Bankası AŞ'nin Alternatifbank AŞ, Denizbank AŞ, ICBC Turkey Bank AŞ, ING Bank AŞ, Şekerbank Türk AŞ, Türk Ekonomi Bankası AŞ ve Türkiye Finans Katılım Bankası AŞ ve ile ayrı ayrı akdettiği Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmeleri ve/veya Eklerinde yer alan;

- a) Banka ve ödeme kuruluşlarının, birbirlerinin Bonus Programı kapsamındaki (Web üyesi yapılmış) üye işyerlerine hizmet sunmasının yasaklanmasına yönelik sözleşme hükümlerinin,
- b) Banka veya ödeme kuruluşlarının, başka bir banka veya ödeme kuruluşu ile Bonus üye işyeri ilişkisi devam eden üye işyerleri ile Bonus Programı kapsamında hizmet sunmak için görüşme yapmasının yasaklanması ve Bonus üye işyeri ilişkisi sona ermiş işyerlerine başka bir banka veya ödeme kuruluşunun Bonus Programı kapsamında hizmet sunmasının bir aylık bekleme süresine tabi kılınmasına yönelik sözleşme hükümlerinin,
- c) Bonus Programı'na üye bankaların Bonus Programı dışında başka bir ortak markalı kredi kartı programına üye olmasının sözleşme fesih sebebi sayılmasına yönelik rekabet etmeme yükümlülüğü niteliğindeki sözleşme hükümlerinin,
- d) Bonus Programı üyeliğinin sona ermesi durumunda, program üyeliği sona eren bankanın, Bonus Programı üyeliği boyunca ihraç etmiş olduğu Bonus markalı kredi kartlarını toplaması ve bu kredi kartlarını Bonus marka ve logosu içermeyen yeni kredi kartları ile değiştirmesi sürecine ilişkin kart çevirme süresinin, dokuz aydan kısa süreyle sınırlandırılması ve bu sürede ilgili kredi kartlarının taksitli işlemlere ve ödül puan kazanımına kapalı tutulmasına yönelik sözleşme hükümlerinin,
- e) Bonus markalı kredi kartlarıyla yapılan harcamaların, Bonus Programı'na üye ilgili bankanın POS'undan işleme alınmasının zorunlu tutulmasına yönelik sözleşme hükümlerinin,
- f) Bonus Programı'na üye bankaların, Bonus Programı kapsamında birbirlerinin müşterilerini çekecek şekilde kampanya düzenlemesinin yasaklanmasına yönelik sözleşme hükümlerinin,
- g) Ödeme kuruluşlarının, Bonus Programı kapsamında hizmet sundukları üye işyerlerinin başka kart programlarına üye ödeme hizmeti sağlayıcısından da hizmet alması durumunda; bu üye işyerlerinin Bonus Programı'nın diğer kart/sadakat uygulamalarına göre daha az ödül kazandırdığı, daha pahalı olduğu şeklinde bir ifadeye ya da bu sonuçlara neden olabilecek uygulamalara girişmemesini temin etmesine yönelik sözleşme hükümlerinin

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğuna, bu nedenle anılan sözleşmelere menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,

2- Anılan sözleşmelerin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile diğer grup muafiyeti tebliğleri kapsamında muafiyetten yararlanamayacağına,

- 3- 1 numaralı maddede yer verilen (a), (c) ve (e) bentleri kapsamındaki sözleşme hükümlerinin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet koşullarını karşıladığına, bununla birlikte yine yukarıda yer verilen (b), (d), (f) ve (g) bentleri kapsamındaki sözleşme hükümlerinin ise 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine aykırılık teşkil etmesi nedeniyle bir bütün olarak Bonus Sözleşmelerinin bireysel muafiyetten yararlanamayacağına,
- 4- 1 numaralı maddenin (b) bendinde bahsi geçen görüşme yapma yasağının kapsamının, hizmet aldığı sağlayıcıyı değiştirmek amacıyla teklif almak isteyen üye işyerleri ile yapılacak görüşmeleri içermeyecek şekilde daraltılması ve aynı bentte bahsi geçen bir aylık bekleme süresinin sözleşmelerden kaldırılması, (d) bendinde bahsi geçen kart çevirme süresinin en az dokuz ay olarak belirlenmesi ve aynı bentte bahsi geçen kart çevirme süresi boyunca ilgili kartların taksitli işlemlere ve ödül puan kazanımına kapalı tutulacağına yönelik hükümlerin sözleşmelerden kaldırılması, (f) bendinde bahsi geçen kampanya kısıtlamalarının kapsamının, Bonus Programı'na üye bankaların Bonus Programı üyesi diğer bankaların kampanyalarını istikrarlı şekilde ve doğrudan hedef alan kampanyalar ile sınırlandırılması ve (g) bendinde bahsi geçen rekabeti sınırlayıcı hükümlerin ise sözleşmelerden kaldırılması koşuluyla Bonus Sözleşmelerine 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet tanınmasına,
- 5- Bu kapsamda tadil edilip taraflarca akdedilecek Bonus Sözleşmelerinin gerekçeli Kurul kararının tebliğinden itibaren dokuz (9) ay içinde Rekabet Kurumuna tevsik edilmesi veya aynı süre zarfında ilgili sözleşmelerin ve Bonus Programı kapsamında bankalar arasında tesis edilen iş birliğinin sonlandırılması gerektiğine, aksi takdirde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde sözleşme tarafları hakkında işlem başlatılmasına

24-53/1172-505

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.